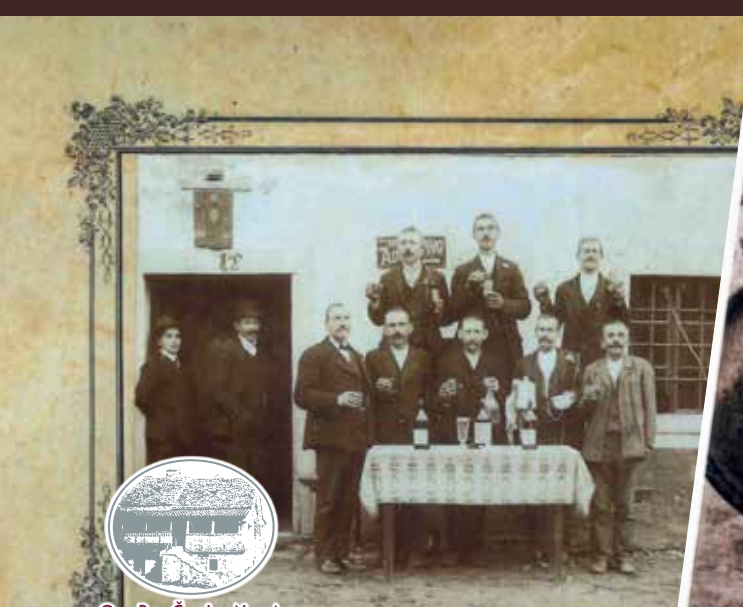
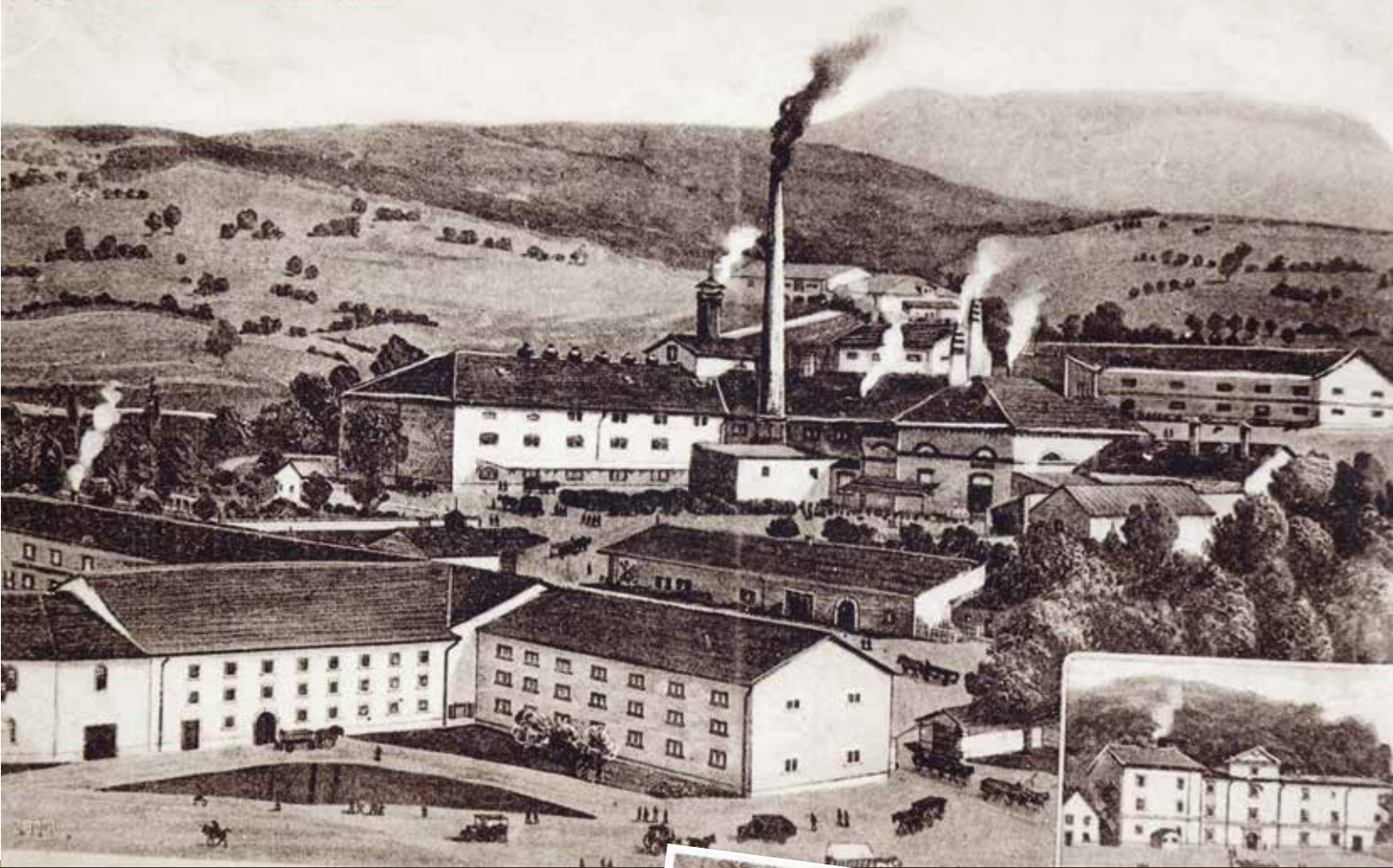

GLASNIK

Pivovarna v Senožečah.

OBČINA
DIVAČA

SENOŽEČE

SPOŠTOVANE BRALKE IN SPOŠTOVANI BRALCI,

pred vami je zajetna, dvojna, poletno obarvana številka občinskega Glasnika. V njej lahko preberete nadaljevanje zgodbe o življenju v Potočah nekoč in danes, o 15. aprilu, ki je pomemben datum za železničarje in po katerem imamo v Divači poimenovan trg, o prvi generaciji divaških osmošolcev, o veselih in za nekatere prelomnih dogodkih v vrtcu in osnovni šoli ter o uspehih učencev na različnih področjih. Obsežen sklop zajemajo prispevki o bogatem in raznolikem dogajanju ob občinskem prazniku ter o nagrajencih Občine Divača v letošnjem letu. Občani nam sporočate tudi o dogajanju v krajevnih skupnostih, društvih in zavodih v naši občini ter o aktivnostih projektov, v katerih občina sodeluje. Rubriko Zgodilo se je zaokrožuje poročilo o delu županje, občinskega sveta in občinske uprave v preteklih štirih letih.

Naj izpostavimo dosežek Pihalnega orkestra Divača – na 40. tekmovanju slovenskih godb so v svoji kategoriji osvojili zmago, prejeli zlato plaketo s posebno pohvalo

in napredovali v višjo težavnostno kategorijo. Čestitke vsem godbenicam in godbenikom ter dirigentu!

Gasilci obeh prostovoljnih gasilskih društev so poleti opravljali zahtevno delo na primorskih pogoriščih, o čemer bodo verjetno pisali v prihodnji številki glasila. Zahvaljujemo se jim za njihovo plemenito delo. PGD Divača 15. oktobra občane vabi na slavnostni prevzem novega gasilskega vozila.

Čestitamo krajevnima skupnostma Barka in Misliče, kjer v prihajajočih dneh praznujejo opasila.

Občanke in občane pa v septembru vabimo na prireditve ob praznovanju 200. obletnice Pivovarne Senožeče.

doc. dr. Jana Volk,
urednica

Ita Rina, Dajana Čok

Naslednji Glasnik bo izšel novembra 2022.

Prispevke zanj zbiramo na e-pošto: glasnik@divaca.net do 6. novembra 2022.

Fotografije neustrezne kakovosti ne bodo objavljene. Objave v glasilu Glasnik se ne honorirajo.

Na <http://www.divaca.si> kliknite na **GLASNIK** in si na vrhu oglejte **navodila za objavo člankov**.

Starejše številke Glasnika si lahko ogledate na spletni strani: <https://www.divaca.si/objave/63>.

GLASNIK OBČINE DIVAČA september 2022, letnik 28, številka 3, 4

Izdajatelj in založnik: Občina Divača; Uredniški odbor: dr. Jana Volk (odgovorna urednica), Nataša Adam, Romana Derenčin, Barbara Race Krašovec, Jožica Planinc; Lektoriranje: Maša Rolih, Oblikovanje: Lucija Klanac (Tiskarna Mljač); Tisk: Tiskarna Mljač Divača;

Naklada: 1900 izvodov

Uredništvo ne odgovarja za avtorstvo člankov in fotografij.

Fotografije na naslovnici: zasebna zbirka Zdravka Čuka in Goriškega muzeja

MITNICA SENOŽEČE – NIČ VEČ SAMO OPOMNIK

Začetki zgradbe segajo v 13. stoletje. Zgrajena je bila kot del obzidja s podvozom, kjer so se pobirale pristojbine za tovarni promet in prav gotovo prinašala lepe prihodke. Prostor mitnice je torej priča, ki govori o nekih drugih časih, o časih, ko so Senožeče bile trgovsko središče, o časih, ki so bili gospodarsko zelo ugodni in o časih, ko so se Senožeče se razvijale v cvetoč trg. Senožeče so namreč pridobile trške pravice v 15. stoletju, takrat se razvoj kraja še pospeši, ta pa se s prihodom južne železnice v 19. stoletju, ki je obšla Senožeče, postopoma zaustavi, posledično začne kraj gospodarsko nazadovati. To nazadovanje se je žal poznalo tudi na podobi kraja in velikem propadu stavbne dediščine Senožeč. Mitnica ni bila nobena izjema, ampak se je vendar kot osamelec preteklih časov kljubovalno izmikala popolnemu propadu. Služila je kot dom, služila je kot skrivnostna hiša, ki so jo raziskovale generacije senožeških otrok, služila je kot simbol kraja domačinom, ki so jo vzeli za svojo, saj priča zgodbo Senožeč že več kot pol stoletja. Prostor in stavbna dediščina namreč nista samo mrtva črka na papirju ali pa skupek gradbenega materiala, v te stene so vtkane zgodbe ljudi in kraja, ki kot rečeno traja že vrsto stoletij. Po mnogo letih torej mitnica ne bo zgolj še en propadajoč opomnik nekih boljših časov, ampak bo vnovič začela pisati novo zgodbo.

Zgodba okoli obnove senožeške mitnice je že zelo dolga, domačini so že pred več kot tridesetimi leti ugotovili, da gre za stavbo posebnega pomena in da se jo kot tako mora obnoviti. Zaradi različnih okoliščin je ostalo pri tem načelnem strinjanju o pomembnosti stavbe. Danes, po letih propadanja, lahko končno obelodanimo, zgodil se je pomemben korak na poti k dokončni sanaciji objekta.

Ko je KS Senožeče odkupila nepremičnino (denar za odkup je zagotovila Občina Divača), se je začel pripravljati

projekt njene obnove. Na objektu so se v začetku prejšnjega mandata že začela nujna dela – obnova strehe in podobno, vendar so bila prekinjena. Večno pomanjkanje sredstev pa občine in krajevne skupnosti niso ustavili. V sodelovanju s Fakulteto za humanistične vede Univerze na Primorskem iz Kopra, Goriškim muzejem Kromberk Nova Gorica in Zavodom za varstvo kulturne dediščine iz Nove Gorice se je pripravil projekt Muzeja prevoznitva in tovarništva in izvedlo prijavo na razpis Ministrstva za kulturo Republike Slovenije za sofinanciranje projektov na področju kulturne dediščine.

Pred prijavo se je zaprosilo tudi za gradbeno dovoljenje, ki ga je Občina Divača tudi pridobila in je že pravnomočno. Projekt je izdelal Atelje kontura, d. o. o., Sežana.

Občina Divača je bila na razpisu uspešna in 20. 7. 2022 prejela Odločbo Ministrstva za kulturo republike Slovenije o odobritvi projekta in sofinanciranju projekta v letih 2023–2025 v skupni višini 1.660.000,00 EUR (od tega 473.766,98 EUR v letu 2023, 644.013,08 EUR v letu 2024 in 542.219,94 EUR v letu 2025). Občina v kratkem pričakuje še pogodbo o sofinanciranju, ki je dejanska podlaga za koriščenje in izplačilo sredstev, kar izvede Ministrstvo za kulturo.

Občinski svet mora projekt odobriti in zagotoviti manjkajoča sredstva, prav tako pa je treba še pripraviti projekt za izvedbo (PZI) in izvesti razpis za izvajalca del. Če bo vse teklo po predvidenem načrtu, se bodo dela na obnovi oz. prenovi mitnice v Senožečah v Muzej prevoznitva in tovarništva fizično pričela v naslednjem letu.

Iztok Felicjan,

Direktor občinske uprave Občine Divača

Foto: Arhiv Občine Divača

INVESTICIJE OBČINE DIVAČA

Preplastitev cest Podnanos–Otošče in Senožeče–Dolenja vas–Jakovce

Občina Divača je v mesecih junij in julij 2022 v sklopu rednega vzdrževanja občinskih cest izvedla preplastitev nekaterih dotrajanih in poškodovanih delov kategoriziranih cest LC 458520, odsek 458521 Podnanos–Otošče in LC 062050, odsek 062051 Senožeče–Dolenja vas–Jakovce.

Dela je opravil koncesionar rednega vzdrževanja, podjetje CPK, d. d. Preplastitev se je izvedla v skupni dolžini 2.100 m, in sicer na treh lokacijah na cesti Podnanos–Otošče v skupni dolžini 1.116 m ter na treh lokacijah na cesti Senožeče–Dolenja vas–Jakovce v skupni dolžini 984 m. V sklopu preplastitve se je izvedla še ureditev bankin z dosipom oz. odstranitvijo odvečnega materiala.

Podnanos-Otošče

Senožeče-Dolenja vas-Jakovce

Izgradnja povezovalnega vodovoda Ilirska Bistrica – Rodik

Kot smo že pisali, je Občina Divača skupaj s partnerji projekta Občino Hrpelje - Kozina in vodilnim partnerjem Občino Ilirska Bistrica v letu 2016 pričela s prijavo skupnega projekta »Povezovalni vodovod Ilirska Bistrica - Rodik« za pridobitev sredstev sofinanciranja.

Po dolgih letih priprav, projektiranja ter pridobivanja vseh soglasij in dovoljenj so se z začetkom leta 2022 pričela gradbena dela.

V okviru projekta, ki je razdeljen na več sklopov, bo Občina Divača poleg sofinanciranja povezovalnega vodovoda Sklop 6: Vodovod na odseku Rjavče-Artviže, etapa naselje Artviže-VH Rodik zgradila štiri sekundarne vodovode: Tatre-Kozjane, Artviže-Vareje, Vareje-Vatovlje in Vareje-Podgrad.

Gradbena dela, ki jih financira oz. sofinancira Občina Diva-

ča, potekajo na Sklopu 10: Sekundarni vodovod Artviže-Vareje, Sklopu 11: Sekundarni vodovod Vareje-Vatovlje, Sklopu 7: Sekundarni vodovod Tatre-Kozjane in Sklopu 6: Vodovod na odseku Rjavče-Artviže, etapa naselje Artviže-VH Rodik. Dela na Sklopu 12: Sekundarni vodovod Vareje-Podgrad pa se bodo pričela z zaključkom del na Sklopu 10.

Dela trenutno potekajo brez večjih težav in po terminskem planu, zaključila pa naj bi se predvidoma 30. 4. 2023.

Povezovalni vodovod Ilirska Bistrica - Rodik bo tako zagotovil vodo občinam Ilirski Bistrici, Hrpelje-Kozina in Divači. Poleg tega bosta s tem postala povezana Ilirskobistriški in Kraški vodovod in si bosta v slučaju pomanjkanja vode lahko pridobila vodo iz povezanega vodnega vira.

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Kohezijskega sklada.

Postajališče za avtodome Divača

Občina Divača je v letu 2021 pristopila k izvedbi projekta »Postajališče za avtodome Divača« in ga zaključila v letu 2022. Urejeno postajališče za 8 avtodomov s pripadajočo infrastrukturo bo pripomoglo k večji krajinski urejenosti kraja, saj je pred ureditvijo bilo zemljišče le delno urejeno in zaraščeno. Sama parcela, kjer se je uredilo postajališče, leži blizu avtoceste, ki je edina prometna žila za dostop do obale in tako zelo primerna za to ureditev. Investicija je skladna tudi s Strategijo lokalnega razvoja za LAS Krasi in Brkinov 2014–2020. Prav tako bo urejeno postajališče pripomoglo k varovanju okolja, saj so urejeni vsi izpusti in odvajanje skladno z Naravovarstvenim soglasjem. Istočasno bo novo postajališče na obrobju Divače pripomoglo k razvoju trajnostne mobilnosti na področju prometa. Avtodomarji so poznani kot »zeleni« gosti, ki okolico raziskujejo peš ali na kolesih. Z ureditvijo postajališča se bo povečalo število turistov in prenočitev ter pripomoglo k večji obiskanosti turističnih znamenitosti in krajev v okolici. Prav tako se bo izboljšal sam izgled vstopa v občinsko središče, saj neurejena krajina ne daje najlepšega vtisa ne obiskovalcem ne domačinom.

Projekt sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Alenka Štručl Dovgan, županja

Foto: arhiv Občine Divača

MINISTER ZA OKOLJE IN PROSTOR OBISKAL BRKINE IN ISTRO

Minister za okolje in prostor Uroš Brežan je na pobudo kraško-brkinskih županov in Kraškega vodovoda 19. 7. 2022 obiskal park Škocjanske jame, občino Hrpelje-Kozina in Koper. S predstavniki lokalnih skupnosti

se je pogovarjal o možnih prihodnjih vodnih virih za Slovensko Istro, kjer bodo v prihodnjih dneh morda prisiljeni zapreti vodovodne pipe.

Minister si je med potjo na pogovore v Brkinih ogledal **sotočje poto-**

kov Suhorica in Padež. Pred dve leti je ministrstvo za okolje in prostor ocenilo, da bi bila ureditev akumulacijskega jezera na tem mestu najprimernejša rešitev težav za oskrbo Istre in Krasi s pitno vodo.

V Matavunu se je minister sestel s predstavnikom civilne iniciative Ohranimo Brkine **Mariom Benkočem** in z direktorjem Parka Škocjanske jame **Stojanom Ščuko**. Civilna iniciativa nasprotuje zaježitvi potokov. V parku se bojijo, da bi se zaradi tega zmanjšal pretok vode skozi jame.

Na Kozini se je minister srečal z **župani občin Komen, Sežana, Divača, Hrpelje-Kozina in Miren-Kostanjevica** ter direktorjem Kraškega vodovoda.

Kraško-brkinski župani smo predstavili svoje videnje reševanja problema obale s potno vodo. Po našem pre-

pričanju je dolgoročna rešitev tako za obalo kot Kras in Brkine povezovanje vodovodov.

Kot kratkoročno rešitev pa vidimo vgradnjo četrte vrtine v Klaričih in posodobitev vodovoda od Sežane do Rodika. Tako bi Kraški vodovod lahko na obalo pošiljal večje količine vode. Vrednost te investicije je ocenjena na okrog 3.000.000,00 EUR in je izvedljiva v roku leta in pol.

Kraško-brkinske občine odločno nasprotujemo zaježitvi Suhorce in oskrbi Obale s tega vodnega vira. Nestrinjanje s tem projektom so že pred dvema letoma izrazili tudi občinski sveti v vseh dotičnih občinah.

Alenka Štruel Dovgan, županja
Foto: arhiv Občine Divača

SLOVENSKI IN ITALIJANSKI GASILCI PODPISALI SPORAZUM O SODELOVANJU

Slovenski in italijanski gasilci so 5. 7. 2022 v okviru izvajanja evropskega projekta Crossit Safer podpisali sporazum o sodelovanju na obmejnem območju. Namen sporazuma je učinkovitejše ukrepanje ob hitrih reševalnih intervencijah na obmejnih območjih. V sklopu projekta bodo nakupili tudi več različne gasilske opreme. Dogodek se je odvijal v veliki dvorani Mestne občine Nova Gorica.

Sporazuma o sodelovanju med gasilskimi enotami na obmejnem območju med Republiko Slovenijo in Republiko Italijo je na italijanski strani podpisal Deželni direktor gasilske službe za Furlanijo Julijsko krajino Fabrizio Piccinini, na slovenski strani pa direktorji petih poklicnih gasilskih enot oziroma zavodov (Koper, Sežana, Ajdovščina, Nova Gorica in Jesenice) in župani 18 slovenskih obmejnih ob-

čin (Kranjska Gora, Jesenice, Bovec, Kobarid, Tolmin, Kanal ob Soči, Brda, MO Nova Gorica, Šempeter-Vrtojba, Renče-Vogrsko, Miren-Kostanjevica, Ajdovščina, Komen, Sežana, Divača, Hrpelje-Kozina, MO Koper, Ankaran). Podpis sporazuma pomeni potrditev obstoječega dobrega dvostranskega sodelovanja z Avtonomno deželo Furlanijo – Julijsko krajino pri pripravljenosti in odzivu na naravne ter druge nesreče in omogoča učinkovitejše operativno sodelovanje na obmejnem območju Slovenije in Italije.

Namen sporazuma je nudenje medsebojne pomoči za učinkovitejše ukrepanje v primeru hitrih reševalnih intervencij na obmejnih območjih. Območje, na katerega se nanaša ta sporazum, obsega obmejni pas v širini do 20 km, od katerih je 10 km na italijanskem ozemlju in 10 km na slo-

venskem ozemlju, vzdolž celotne državne meje med Republiko Italijo in Republiko Slovenijo.

V okviru sporazuma je dogovorjena medsebojna pomoč pri gašenju požarov (v naravnem in urbanem okolju, na območju pristanišč idr.) in pri drugih reševalnih intervencijah, ki se lahko izvaja ob nesrečah in intervencijah, kjer je medsebojna podpora na obmejnem območju primerna in časovno ugodna, brez poseganja v postopke in veljavne določbe o delovanju gasilske službe na obeh straneh meje. Sporazum določa tudi aktivacijo postopka, medsebojno obveščanje in izmenjavo informacij ter vodenje intervencije pa tudi možnosti skupnih usposabljanj in drugih oblik sodelovanja.

Občinska uprava
Foto: Mateja Pelikan

O ŽIVLJENJU V VASI POTOČE NEKDAJ IN DANES (II. DEL)

Foto: Ferfolja

POTOČANI, POTOČANKE- NJIHOVE DOMAČIJE IN KMETIJE (nadaljevanje)

VOUKOVA KMETIJA (št. 5).

Doma na kmetiji je od treh bratov ostal Emil, ki je z ženo Jožefo-Pepco, hčerko Ido in sinom Milanom prevzel delo na njej. Ida je po končani osnovni šoli nadaljevala izobraževanje na srednji šoli v Novi Gorici in v Kopru.

Potem, ko se je leta 1980 poročila pa je tudi odšla iz vasi v Ankaran.

Milana, sedanjega gospodarja kmetije najdem v hlevu, pri rednih opravilih in skrbi za živino. Pogovor nadaljujeva v hiši, ob kozarcu domače medice.

Milan je rojen na kmetiji in ji je predan od svojega rojstva. Delovne navade in vztrajnost sta mu privzgojila starša, ki sta bila delu na kmetiji zvesta že dolgo prej. Pripovedovati začne o času, med

leti 1975-1987, ko ugotavlja, da je bil to čas, boljših let za kmetijstvo, saj kot pomembno navede solidne odkupne cene mesa, mleka in plemenskih telic. V začetku tega obdobja so začeli nabavljati kmetijske stroje, med drugimi tudi traktor IMT. Ta je bil tudi prvi v naši vasi. Milan se še spominja, ko je kot 6-letni fantič šel z očetom v Ljubljano, kjer sta na sejmu kupila tračne grablje za seno, kot priključek za mo-

Alda Čehovin pri svojem čebelnjaku

Milan Čehovin v hlevu

Milan in Alda Čehovin v Ogradi

Milan kosi s traktorjem

torno kosilnico BCS. To je bilo takrat pravo čudo-zanimivost, ki so jo hodili občudovati tudi bližnji kmetovalci. Ta priključek so uporabljali dobrih sedem let, dokler so nato kupili traktorske grablje. Stroji so pripomogli k temu, da je bilo delo mogoče lažje in hitreje opraviti. V tem času so dnevno molzli 6-7 krav in mleko organizirano oddajali v mlekarino. Ob hlevu so uredili lastno mlekarino s hladilnim sistemom. Leta 1978 so vgradili presuševalno napravo za seno, ki omogoča, da se napol posušeno seno shrani na senik. Do leta 1995 so v hlevu redili do 12 glav živine. Ta se je spomladi in poleti pasla v ograjenih pašnikih in so jo dnevno prignali v hlev. Po tem času pa je očetu začelo zdravje pešati, Milan je bil še vedno zaposlen in zato so posledično tudi zmanjšali število živine na 5-6 glav. Ko je oče po hudi bolezni umrl 2007 leta, je Milan pustil službo in prevzel delo na kmetiji. Z vso vnemo se je posvetil kmetovanju in delu v gozdu. Njihova kmetija obsega približno 31,5 ha površine-skupaj z gozdom. Kmetijsko mehanizacijo so že od začetka vedno dokupovali in zamenjali z novejšo, da je delo na kmetiji olajšano.

Ker niso ohranili molznih krav, se je živina stalno pasla od maja meseca do oktobra. Na pašnik pa je bilo potrebno dovažati vodo in občasno tudi seno v krmilnik. V vmesnem obdobju so imeli v hlevu tudi konja (10 let) in so število govedi povečali na 6-8 telic. Trenutno pa redijo le 3-4 telice. Na kmetiji pa vzredijo dva prašiča in posejejo žito za lastne potrebe, ravno tako imajo tudi domača kokošja jajca. Seno za živino pokosi na lastnih travnatih površinah, viške sena pa proda. Zadnja leta pa na travnatih površinah in kmetijskih pridelkih (krompir, žito)

veliko škode povzroča divjad, zato je potrebno še dodatno ograditi njive. Večji del prihodka na kmetiji pomenijo tudi subvencije, ki jih država namenja kmetijstvu. Milan pa si sredstva za preživetje služi tudi s prodajo drv iz lastnega gozda. Vestno tudi skrbi, da so parcele očiščene in, da se ne zaraščajo. Na koncu pogovora še doda, da je delo na kmetiji kljub mehanizaciji, težko

prislužen kruh, ampak okusen. »Kmetija je tovarna brez strehe«. Vendar pa si tudi v bodoče želi, da bi kmetijo ohranil. V šali še doda, da ga s poletjem čaka najlepše delo-varstvo vnukin dvojčic. Milan si je ustvaril svojo družino, žena Alda je v vas prišla s Krasa. V zakonu sta se jima rodile dve puncici, najprej Helena in kasneje še Meta. Helena se je poročila leta 2013 in tak-

Kolona pri Voukovih, maj 2013

Helenina poroka, maj 2013

rat je bila v vasi tudi do sedaj zadnja »kalona« in poroka z vsemi opravili, ki jih je moral ženin opraviti, da je lahko odpeljal punco iz vasi.

Aldo večkrat opazujem, kako vestno zahaja do čebelnjaka, ki je postavljen v bližini mojega doma. O čebelarstvu mi je zaupala tole.

Delo s čebelami smo pri Voukovih v Potočah začeli s tremi družinami v letu 2016.

Veselje in želja sta ostala iz otroštva. Veliko časa sem preživela v čebelnjaku starega očeta Franca, ki je takoj po II. svetovni vojni začel čebelariti s 40 panji. Kasneje, po njegovi smrti sem še nekaj časa vztrajala vendar čebelarjenje ni bilo združljivo s študijem v Ljubljani. Potem so prišle na vrsto druge prioritete v življenju in šele leta 2016 sva se z Milanom odločila, da pa bi le poskusila z nekaj čebeljimi družinami. Povedal mi je, da je tudi njegov praded Martin imel čebelnjak tako, da lahko rečemo, da so se čebele vrnile na Voukovo kmetijo. Danes imamo 12 družin na dveh lokacijah in čebelarimo zgolj ljubiteljsko.

V neposredni bližini čebelnjaka ima zasajene medovite rastline. Čebele pa si nabirajo cvetni prah tudi na sadnemu drevju v času cvetenja. Tudi za sadno drevje skrbita, da je vedno strokovno obrezano in negovano. Kar je poleg ugodnih vremenskih razmer pogoj, da obilno rodi.

VLADIMIR FERFILA-LUKATOV, št. 9, (1947) Rojen v kmečki družini mami Mariji in očetu Jakobu v spodnjem delu vasi. Šolanje je začel na osnovni šoli v Senožečah, v času, ko je bila tam še osemletna z mnogimi učitelji. Spomnil se je Vere Može, Zdenke, Vatovec Albina in Dominika,

Marija Ferfila – Lukatova z upokojenci, prva na levi strani, (foto: družina Može št. 7)

zakonca Sosič. Do šole je hodil peš ali pa se je peljal s kolesom. Kot petnajstletni fant pa je že odšel v Koper in se izobraževal na ekonomski srednji šoli. Uspešno je zaključil šolanje in znanje nadgrajeval na Ekonomski fakulteti v Ljubljani, kjer je tudi diplomiral. Leta 1972 se je zaposlil na Zavodu za statistiko v Ljubljani in si tam tudi ustvaril družino. Novi službeni izzivi so bili tudi vzrok, da se je družina leta 1987 preselila v Sežano. Sam je bil del kolektivnega vodstva, ki je v Steklarni Hrpelje skušal odpravljati tehnične in ekonomske pomanjkljivosti, do takrat dokaj uspešnega podjetja. Po letu in pol delovanja so jih na teh mestih nasledili drugi.

Svojo poslovno pot je nadaljeval na takratnem trgovskem podjetju Preskrba v Sežani kot vodja finančno računovodske službe. Tam je bil v času prestrukturiranja in menjav lastništva in se malo pred likvidacijo podjetja podal na samostojno pot.

Upokojil se je leta 2008.

Vas je že zelo mlad zapustil oz. se je domov vračal ob koncih tedna in takrat izkoristil za krajša druženja s sovrstniki in krajani. V manjši hišici s hlevom pa je ostala njegova mama-Marija in njegov stric Andrej. Živela sta skromno in preprosto. Vaški otroci smo ji za osmi marec prinesli šopek zvončkov, katere se je neizmerno razveselila. Po Marijini smrti je hiša ostala prazna.

Vladimir pa še vedno rad pride v rojstno vas, za hišo še vedno obdeluje manjši vrtiček in poseje zelenjavo, saj solata iz domačega vrta najbolj tekne.

RENATA VIDMARJA srečam pred Rolhovo hišo, v pogovoru z Jožetom, kamor večkrat zahaja. V vasi sta si z ženo Gordano zgradila novo hišo na koncu vasi, na eni izmed Ždrolovih parcel. S hčerko Bianco so se v njo vselili leta 2010. Prej so živeli v Lažah. Renato pove, da se v vasi dobro po-

Vladimir Ferfila v vrtu pri hiši

Spodnji del vasi

Renato in Gordana Vidmar

Anton Pavlovčič

čuti. Tudi on izpostavi moteč hrup iz bližnje avtoceste, ki je od njihove hiše oddaljena cca 500 m.

Soseda **MAJDA ŠAJNE** (prej Suša) –**JURČNOVA**, živi v hiši (št.10), ki sta jo v sedemdesetih letih starša zgradila v bližini stare hiše, ki je imela tudi gospodarsko poslopje. V času, ko so bili živi tudi še stari starši je bilo v hlevu par krav, konj, prašiči, kokoši in zajci v zajčniku. Kasneje pa so to opustili. S sestro Nives sta se poročili na isti dan, spomladi leta 1982. Starejša sestra se je takrat odselila v Senadole. Majda pa je ostala doma. Tudi mama Francika, ki je ovdovela v osemdesetih letih, se je nato preselila na obalo. V zakonu z možem Etbinom sta se jima rodili dve hčerki, Petra in Maja. Tudi onidve sedaj s svojima družinama živita, ena v bližnji Dolenji vasi in druga v Senadolah. Majda sedaj po prerani izgubi moža skrbi za hišo in njeno okolico. Rada poklepeta z najbližjimi sosedi. S prej omenjenim Renatom sta bratranca. Večkrat jo obiščeta hčerki in njeni štirje vnuki, za katere je tudi skrbela.

ANTONA PAVLOVČIČA–TONIJA pa nisem srečala pred hišo ampak na njegovem »delovnem mestu« kamor dnevno redno zahaja. Pod vasjo, na parceli, ki jo je kupil od Rolhovih, si je postavil leseni objekt za spravilo kmečkega orodja in drv. Zorano ima že njivo in pripravljen manjši vrt za sajenje zgodnje zelenjave. Spodnji del parcele, kjer je bil včasih tudi kal pa že nekaj časa skrbno preureja, postavil je že daljši podporni zid, strmino pa zasipa z zemljo. Tonia pa ob mojem obisku najdem za kolibo ob že večjem kupu našagane leske. Delal je v tišini, nobenega hrupa ali smrada po bencinskih hlapih. Drva je polagal na kozo in jih eno za drugim odmerjal in žagal z ročno žago. Razveselila sem se tega prizora, saj se tega sploh ne vidi več. Pokaže mi še večje kupe zloženih drv, ki jih z vso vnemo pripravlja čez celo leto. Nekaj besed nameniva še trenutnim socialnim in političnim dogodkom. Potem pa mi Toni poudari, da se strinja z besedami svojega prijatelja, ki mu je dejal, da imamo Ameriko tukaj pri nas doma, le, če

nam zdravje služi. Kajti denar ti nič ne pomaga, če nimaš nikogar ob sebi in obnemoreš.

Z ženo Marijo in dvema hčerkama Petro in Andrejo so se v novozgrajeno hišo, ki so jo zgradili na nekdanji Čeledinovi parceli, vselili leta 1986. Pred tem pa so živeli v Obrovu pri ženi. Toni je sicer po rodu Senožejc iz Škupnikove družine. Hčerki sedaj ne živita več doma. Večkrat pa pridejo na obisk. Z ženo sta oba upokojena. Marija dnevno poskrbi za urejeno dvorišče in vrt ter njene prelepe rože in okrasno grmičevje.

IVANKA FRANETIČ – ŽDROLOVA (rojena, 1939). V Potoče (št.11) se je priženila leta 1958 iz vasi Jakovce na Vrheh. Z možem Jožetom-Pepetom in dvema sinovoma Andrejem in Leonom so živeli skupaj z moževimi starši do leta 1964, ko je takratni gospodar kmetije Andrej umrl. Kmetijo, ki je ena večjih v vasi, je nato prevzel Pepi. V hlevu so vzrejali govedo, konje in vedno tudi prašiče. V sredini šestdesetih let pa so vzrejali tudi piščance. Starejši sin se je

Stara Jurčnova domačija v letu 2009, na tem prostoru je zgrajena nova hiša družine Zelen

Ivanka Franetič na dvorišču

Andrej Franetič-Ždrolav

preselil in zgradil hišo v Dolenji vasi za svojo družino. Mlajši si je tudi ustvaril družino in pričel z zidanjem stanovanja ob obstoječi hiši. Žal jo ni uspel dokončati, saj je umrl star komaj 35 let. Da usoda nikoli ne počiva smo spoznali, ko je v naslednjem tednu umrl tudi mož Pepi. Ivanka je tako ostala sama. Nekaj časa je doma skrbela tudi za svojo že ostarelo mamo, ko je leta 2006 izgubila tudi njo.

Vedno pa je ohranjala veselje do petja in druženja. To je našla v domačem mešanem pevskem zboru, v katerem je pela do začetka epidemije, ko so bila druženja omejena.

Pred hišo ob pomoči sina Andreja in vnuka Martina še vedno posadi zelnjavo in poskrbi, da je balkon poln rož. Včasih še kaj zašije. Zelo rada pa plete in vse novorojenčke obdari s svojimi unikatnimi copatki. Včasih potoži, da slabše sliši in vidi. Zelo dobre so tudi njene domače potice in rolada s čokoladno kremo. Ob nedeljah gre rada k maši v Senožeče in odnese sveže cvetje na pokopališče.

Njeno vsakodnevno opravilo je tudi

Potoška mladina v petdesetih letih. (foto družina Rolih)

skrb za kokoši in mucko. Zelo je vesela, ko jo obiščeta tudi vnukinja Kristina in pravnuk Lovro.

DRAGO IN JOŽEFA-PEPCA ČEHOVIN-BOGNARJEVA (št. 6).

Na domačiji je gospodarjenje prevzel sin Drago (rojen 1938). V vas je iz Laž za nevesto pripeljal Pepco v letu 1966. In kmalu se jima je rodila hčerka Mojca, čez deset let pa še Urška. Skupaj so živeli z Dragotovo mamo Marijo, ki je ostala brez moža takoj po vojni. Nekaj časa je z njimi živel tudi brat Franko.

Tudi onadva sta ob redni zaposlitvi v Tekstilni tovarni v Senožečah zraven imela še nekaj živine v hlevu in prašiče ter kokoši. In kmetijske pridelke z njive in vrta. Živino sta nato čez leta opustila. Oba sta se tudi upokojila.

Obe hčerki sta si ustvari družino v drugem kraju. Ob mojem obisku me je na dvorišču pričakala hčerka Urška in sosedov Maks.

Z Mojco sva bili sovrstnici in sošolki v vseh letih osnovne šole. Pepci sem ob njenem letos v mesecu marcu dopolnjenem 80. rojstnem dnevu zaželela veliko zdravja, saj nas to najbolj osrečuje.

RJAVCEVA DOMAČIJA Starejši, še ohranjen del poslopja s hišno številko 3, je rojstna hiša mojih prednikov in mojega očeta Marjana Možeta (rojen l. 1940). V njej sem kot zelo majhen otrok dobro leto živela tudi jaz. Pred drugo svetovno vojno je očetov oče Ivan (rojen 1909. leta) v hiši delno prezidal del, ki je bil velban in ognjišče nadomestil z manjšim štedilnikom. Stene objekta

Drago Bognarjev z voli na levi strani, foto družine Može št. 7

Drago Čehovin, ureja parcelo

so široke, na oknih so še železni križi. Tla so betonska. Ohranjen je še prostor, kjer je bila kuhinja s še staro mentrgo, sklednikom, omaro in delno krušno pečjo. Kamnite stopnice vodijo v manjši hram, lesene stopnice pa v zgornjo kambrico s še lesenim podom. V uporabi je bila še ena malo večja soba z manjšo pečjo na drva. Električna voda pa sta v hiši bili. Ohranjene prostore še vedno uporabljamo za shranjevanje nekaterih pridelkov, ozimnice in za sušenje mesa. Stranišča v hiši ni bilo. Uporabljali so leseno zunanje obgojniku-na štrbunk.

Bivalni del poslopja pa se je povezoval s hlevom in šupo. Poslopje je bilo v celoti krito še s slamo in jo je bilo potrebno večkrat zakrpati. Oče je po svojih zmožnostih postopoma slamo zamenjal s salonitno kritino do leta 1970.

Po kruti in boleči smrti Ivana (rojen l. 1909)-mojega nonota, v jeseni leta 1944, je očetova mama Marija (rojena l. 1908), še med II. svetovno vojno, ostala sama z dvema majhnima otrokoma. Hči Mira je bila rojena poleti 1944. V letu 1942 jima je drugi od treh otrok-hči Pavla zaradi pljučnice umrla.

Moj oče mi je večkrat povedal, kako sta on takratni 4-5 letni fantič skupaj z dve leti starejšo Ždrolovo Vero odnesla med vojno v kanglici, hrano proti gozdu-do Broda. Od konca vasi naprej sta hodila po strugi potoka, kot so jima naročili, da sta bila bolj varna. Na Brodu je hrano prevzel partizan, za

sotovariše, ki so imeli postojanko na vrhu Bognarjevega gozda-Brgoštra po domače. Igral pa se je z naboji, ki so bili v tistem času natreseni vsepovsod. Ob pomoči očetovega strica Ludvika (rojen l. 1911), ki se je domov vrnil po koncu vojne iz taborišča v Avstriji, in delu na manjši kmetiji, ob domači hrani in kravjem mleku so uspeli preživeti. Kljub pomanjkanju in skrbi za dva svoja majhna otroke je nona Marija k sebi sprejela še sestrinega novorojenega sina Ivana Keniča, v januarju leta 1947 potem, ko je njena sestra Frančiška po porodu zbolela in potrebovala najprej bolnišnično zdravljenje in daljše okrevanje doma. Ivan se je ob skrbni negi razvijal in rasel. Po skoraj petih mesecih so ga tako, kot so ga pripeljali k nam, tudi odpeljali na vozu, s konjem, zavitega v odejo.

Stric Ludvik se je nato čez nekaj let zaposlil v Kamnolomu na Razdrtem in takrat je tudi finančno pripomogel, da sta bratova otroke hodila v šolo. Drugega prihodka takrat ni bilo.

Oče se s petnajstimi leti začel kot vajenec delati v takratni Mizarski delavnici v Senožečah. Od leta 1956 pa se je štiri mesece na leto šolal na Obrtni šoli v Idriji, kjer se je izučil za mizarja. To učno obdobje je trajalo tri leta. Ko je zaključil s šolanjem in bil zaposlen, so doma v hlevu imeli 4-5 glav živine (do 2 kravi, obvezno 1 vol in kakšen telček) in enega prašiča, kokoši in občasno tudi zajce. Za molžo in hranjenje živine je poskrbela največkrat nona. Oče in njegov stric pa sta bila primorana postoriti vsa ostala dela in opravila na domačiji. Košnja, spravilo

sena in delo na njivah je bilo vse ročno postorjeno, ob sočasnem delu v kamnolomu in tovarni. Za kurjavo in kuhanje je bilo potrebno pripraviti drva. Drevesa sta žagala z »žagonom«, naložila na voz s trdimi kolesi, vprežen z volom in kravo iz domačega hleva in počasi pripeljala na domače dvorišče. Moj oče je bil na dvoletno služenje vojaškega roka vpoklican spomladi leta 1960 najprej na Albansko mejo, kasneje pa premeščen na tromejo med Srbijo, Madžarsko in Romunijo. Ob obhodu meje s psom je bil ob streljanju ranjen v nogo in zdravljen v bolnišnici v Kikindi. Nato ni bil več razporejen na mejo in je dobil druge zadolžitve, do vrnitve domov leta 1962 spomladi. V Beogradu je bila ob 1. maju leta 1961 organizirana vojaška parada po glavni mestni ulici, v kateri je kot vojak sodeloval tudi moj oče. Ob zaključku mimohoda, se je skupina vojakov Slovencev med seboj družila in pogovarjala. Anton Čehovin-Voukov, ki je bil takrat v službi v Beogradu in tudi prisoten na tem dogodku, je zaslišal pogovor v tudi njemu znani materinščini in je v uniformi pristopil do njih in prepoznal mojega očeta-sokrajana.

Po vrnitvi domov je bilo potrebno hitro poprijeti za vsa dela, saj so v tem času zelo pogrešali par pridnih in delavnih rok. Takratno zanesljivo in edino prevozno sredstvo-kolo, je z nakupom rabljene Vespe leta 1963, posodobil.

Iz propadlega takratnega Mizarskega podjetja v letu 1964, si je oče delo našel na Cestnem podjetju-na asfaltni bazi Senožeče. Z novim prevoznim sredstvom, pa je lažje spoznaval tudi

Ivan Može, moj nono, italijanski vojak v Padovi

Pod kalom, jeseni 2008

Ata molze

Stiskanje jabolčnega soka iz bio jabolk, doma, jeseni 2008

bližnjo okolico. In tako je v Hruševju srečal tudi mojo mamo Bredo, s katero sta se na jesen leta 1966 poročila. Od mojega rojstva istega leta konec meseca novembra, do februarja naslednjega leta, sva z mamo preživel v Hruševju pri moji ljubi pranonni Mariji (rojena l. 1898), katero smo takrat klicali mati. Nato pa sva tudi midve z mamo prišli v Potoče, v hišo k očetu, njegovemu stricu Ludviku in že bolelni in oslabeledi noni. Očetova sestra Mira je malo pred najinim prihodom odšla iskati službo najprej v Italijo in nato na Švedsko, kjer se je nato tudi tam ustalila, si ustvarila družino in tam tudi ostala. Žal je istega leta v začetku novembra moja utrujena in od žalosti strta nona, umrla. Povedali so mi, da me je zelo rada pestovala, žal pa sem jo prehitro izgubila. Spomin nanjo ohranjam v mislih in ob pogledih nanjo na le redkih fotografijah.

Skrb za gospodinjstvo in ostala dela je nato prevzela mama. Oče pa je po mami teti Ani (umrla l. 1964), za katero so tudi skrbeli in ji pomagali, ker je bila sama, podedoval v vasi manjšo hiško s hlevom, tik ob cesti, hišna številka 1. Spomladi v letu 1967 je oče začel hišo podirati, prazna je bila od Ani ne smrti, in pričel graditi na temeljih obstoječe hiše. Delo je bilo fizično naporno, saj so gradbena dela postorili vse ročno, mešalcev za beton še ni bilo. Tudi opeka je bila še težje dobavljiva in tudi finančno težje dobavljiva ob le eni delavski plači. Uspelo pa mu je, da je kot prvi v vasi naredil na hiši monta ploščo. Pri delu je bila dobrodošla vzajemna pomoč strica in nekaj sovaščanov.

Spomladi v letu 1968 je očetu uspelo v hiši urediti v spodnjem delu bivalni prostor za našo družino. Ob svojem

rednem delu se je še popoldne z raznimi priložnostnimi deli trudil, da je zaslužil še kar prepotreben dinar. Naslednje leto (1969) pa sem dobila še mlajšo sestro Natašo. Takrat pa smo v hiši imeli tudi pralni stroj. Oče je tudi leta 1970 začel delati v takratni tovarni TOMOS, ki se je čez dve leti preimenovala v CIMOS. Prvega belega fička je nato rabljenega kupil v letu 1971 in v tistem času tudi rabljeno motorno kosilnico. Na moja otroška in najstniška leta imam veliko lepih spominov, neprijetne skušam pozabiti. Čeprav ni bilo izobilja in smo živeli skromno jih z nostalgijo ohranjam, saj smo otroštvo drugače izživel. Dom mi je nudil prijetno varno zavetje, saj sem vedela, da me doma vedno nekdo čaka, ravno tako pripravljeno kosilo in zakurjen ogenj v peči. Če sem potrebovala pomoč pri nalogah in učenju, mi je pri tem pomagala mama.

Ravno tako, smo se sovrstniki na vasi in tudi bližnji okolici družili spontano, se igrali in raziskovali okolico, naravo in se v njej marsikaj naučili. Najlepsi so spomini ob naših prigodah ob paši krav, pečenem krompirju v žerjavici, lovljenju rakov v potoku, igri na senikih in pustovanju, kresovanju, vožnji z avtomobili, pobiranju samoprispevka po vasi....

Očetov stric Ludvik, je ostal v svoji hiši, za njega smo skrbeli mi vse do njegove prezgodnje smrti leta 1981. Tudi po njegovi smrti smo v hlevu ohranjali par glav goveda, dva prašiča, kokoši in kasneje tudi nekaj puranov. Delo smo si razdelili, takrat sem se naučila tudi molže in je bilo to moje opravilo, kadar je oče delal v popoldanski izmeni. Učila sem se večkrat na pašnikih, ko so se krave pasle. Takrat sem obiskovala srednjo

Čeledinova hiša, leta 1977, očetov stric Ludvik

šolo. Na domačiji pa je bilo še vedno veliko ročnega dela, saj si nekaterih strojev, ki bi nam olajšali delo nismo mogli privoščiti. Očetu in mami, ki je skrbno znala obrniti vsak cent je tudi ob večini lastnem delu uspelo dokončati še prostore v nadstropju.

Ko sem obiskovala srednjo šolo v Sežani, sva se spoznala z Andrejem Škapinom (l. 1965), ki je živel na Velikem Polju. Po končani šoli sva se poročila, Andrej se je z Vrhov preselil k nam, že takrat je bil zaposlen v bližnjem podjetju Cimos v Senožečah in tam vztraja tudi sedaj. V začetku leta 1986 se nama je rodil prvi sin Andrej ml. po šestih letih pa še Nejc. Jaz pa sem takrat hodila v službo v Sežano. Naša mlada družina je tako ostala na mojem domu. Ob še dodatnih prihodkih naju dveh, smo poskrbeli, da so se bivanjske in življenjske razmere v razširjeni družini izboljšale. Vsi skupaj smo poskrbeli tudi za kmečka in gozdna opravila.

Andrej in Nejc Škapin urejata travnik

Naši dve zadnji kravici na pašniku v Kopačah, poleti 2005

Leto 1989 pa je meni in naši družini pustilo grenke spomine. Na vroče julijsko popoldne, je ob nevihti strela zažigala našo hišo. Ogenj so prvi opazili pri Ždrolovih, saj imajo iz njihove hiše neposreden pogled in tako skupaj s še nekaj sovaščani prihiteli do gorečega objekta, kjer smo imeli takrat živali in spravljeno seno. K sreči nam je pred ognjem uspelo rešiti vso živino, ki se je v zmedu razbežala vsepovsod. Ravno tako smo rešili prašiče in purane. Le psa mi ni uspelo rešiti, ker so bili plameni že premočni, da bi vstopila v šupo. Ob pomoči krajanov, sovaščanov, sorodnikov, krajevnih skupnosti in lastnega dela, nam je uspelo zgraditi nov objekt, ki še sedaj služi svojemu namenu. Vsem se za vsako pomoč ponovno zahvaljujemo. Tri glave živine so nam v času gradnje v svoj hlev sprejeli pri Ždrolovih, eno kravo pa pri Kusovih.

Spomladi istega leta je hudo zbolel tudi moj mož in se je v času, ko smo pogoreli še zdravil na Onkološkem inštitutu v Ljubljani. Proti koncu leta, ko je ozdravel pa je že pomagal pri postavljanju kritine na novo zgrajenem objektu. Takrat smo tudi svojo živino ponovno privezali v lastnem hlevu.

Oče je z delom v Cimosu zaključil v jeseni leta 1998, kot višek bil še na Zavodu za zaposlovanje do maja 1999, ko se je tudi upokojil.

Midva z možem sva ob obstoječi hiši, kjer je bil manjši vrtiček, dozidala del bivalnega prostora za našo družino ob letu 2000. Mami pa smo vrt prestavili za gospodarsko poslopje.

V tem času smo tudi v hlevu zmanjšali število živine na 2-3.

Sestra Nataša se je po končanem študiju na Fakulteti za Elektrotehniko za

krajši čas nastanila še doma, nato pa sta se s partnerjem Damjanom Pavlinom preselila na Obalo, kjer sta bila tudi oba zaposlena. V par letih pa sta se jima rodila sin Luka (2002) in hči Karin (2005). Že takrat pa sta načrtovala gradnjo hiše in to so nato tudi postavili na domači parceli v Ogradi. Konec leta 2005 prav na Silvestrovo so se tam tudi naselili. Postopoma pa urejajo tudi okolico.

V letu 2008 je zbolela še mama. Pokončno in trdno je uspela obvladovati vse tegobe in zdravljenje zahrbtnih bolezni. Po šestih letih boja in zoperstavljenja pa so tudi njej pošle moči in nas je v komaj 70. letu za vedno zapustila, v letu 2014. Na nedeljsko popoldne 28.12. v času njenega pogreba, je bil pravi zimski dan s snežnim metejem.

Oče se je že v času mamine bolezni odločil, da bo živino prodal. Dva prašiča pa smo še redili.

Jaz pa sem si vedno želela, da bi imela svoje koze. V na pol praznem hlevu pa sem videla možnost, da to praznino zapolnim. In res sva prvi dve kozi-himalajske pritlikave, z možem, šla iskat na Veliko Ubelsko. Bila sem presrečna, ko sta bili doma, koza Miša z mladičkom. Na jesen sva z možem domov pripeljala kozla in čez pet mesecev je bil hlev že bolj poln. Moja čreda se je v par mesecih povečala za 6 malih kozličkov. Ena koza je povrgla 3, druga 2 mladička, eno malo kozico pa sem posvojila od Erika iz Senožec. Sodelavke so mi ob mojem 50. rojstnem dnevu podarile še eno kozo. Trenutno imamo v hlevu sedem koz. Zaradi njih in zanje pokosimo travo in posušimo seno in tako tudi poskrbimo, da so travniki pokošeni in se ne zaraščajo. Kar ne pokosimo sami, ponudimo sovaščanom.

Za sprostitev našo čredico koz pogosto ženeva na pašo in si tako napolni baterije za napore delavne dni. Čez dan pa zanje poskrbi oče pa še za par mačk, ki jih hrani in prihajajo iz cele vasi. Prvi pri hiši zjutraj vstaja, si zakuhani ogenj v štedilniku, poskrbi za drva in gre prvi tudi spat. V vasi ima trenutno malo sovrstnikov. Stiki in druženje pa so bili v teh dveh letih sploh omejeni in je bilo to za očeta, ki sicer še vozi avto in je rad v družbi zelo težko. Sedaj, ko je epidemiološka slika malo boljša, se zapelje do lovskega doma, bližnje gostilne, do ribičev...

V zadnjem času pa največ prostega časa namenimo pomoči pri zidanju sinovega novega doma, manj pa za druženje in počitek. Aktivna pa sva pri delovanju Kulturnega društva Pepca Čehovin Tatjana Senožec in člana njenega upravnega odbora.

ČELEDINOVA DOMAČIJA št. 2

To je bila takratna domačija v času mojega otroštva, sosedova hiša. Naša in njihova hiša sta postavljeni tesno

Stara Čeledinova hiša, jaz na vespi

Magda Živec na vrtu

Stane Čehovih z vnukinjo Kristino (foto: družinski arhiv)

ena ob drugo. Ločeni sta z mejnim zidom in mrežo. Takratna hiška je bila pritlična, manjša, z dvema sobama in kuhinjo. Pred hišo je rasel velik oreh. Gospodar Jože Čeledin (rojen l. 1903), se je poročil z Marijo iz Barke. Leta 1948 se jima je rodila hči Joža.

Po poroki z Emilom Sušo iz Dolenje vasi, se je Joža preselila k njemu na njegov dom. V zakonu se jima je rodil sin Damjan (rojen l. 1974).

V Potočah je hiša ostala prazna po tem, ko sta oba starša umrla. V sredini sedemdesetih let prejšnjega stoletja, je hiša dobila novega lastnika. Ti so staro hišo podrli in na prostoru sezidali novo in večjo. Od takrat dalje smo že večkrat dobili nove sosede in stanovalce v sosednji hiši. Od leta 2009 je v lasti Magde Živec, ki ureja tudi vrt za hišo.

NAŠI SOKRAJANI, KI SO V ČASU PUSTILI SLED

STANE ČEHOVIN, rojen v zavedni slovenski družini očetu Antonu in materi Frančiški, roj. Ferfila, (Voukova domačija) 11. 3. 1935 v Trstu kot najmlajši izmed še dveh bratov – Antona in Emila. Med vojno leta 1943 je bil skupaj z bolehnim očetom izgnan v Lokev, kjer je oče tudi umrl. Tam ga je v slovenskem materinem jeziku učil in življenjsko spodbujal takratni duhovnik in narodni buditelj Virgilij Šček, po vrnitvi nazaj v Potoče pa je obiskoval zasebno partizansko osnovno šolo v Senožečah, ki jo je vodila učiteljica gospa Angela Sila. Leta 1949 je odšel v nižjo gimnazijo v Stari trg pri Ložu in šolanje nadaljeval na postojnski gimnaziji, kjer je leta 1953 maturiral. V jeseni istega leta je vpisal študij slovenistike in srbohrvaškega jezika na Filozofski fakulteti v Ljubljani, v tem času pa se je politično udeleževal v

tedanji Zvezi študentov ljubljanske Univerze in urednikoval tedanjemu osrednjemu študentskemu glasilu Tribuna. Po diplomu 1963. leta se je najprej zaposlil kot učitelj slovenskega jezika na sežanski osnovni šoli, delal je na občinski upravi ter predsedoval občinskemu odboru Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, med letoma 1969 in 1972 pa je bil predsednik Skupščine občine Sežana. V tem času si je prizadeval predvsem za razvoj šolstva, za povezovanje manjših gospodarskih podjetij v sposobnejše nosilce razvoja in za kadrovske okrepitve vseh javnih služb. S tega delovnega mesta je bil primoran odstopiti zaradi kadrovskih čistk Franceta Popita.

Svojo pot je nadaljeval v Novi Gorici; najprej kot ravnatelj in profesor slovenskega jezika na tamkajšnji gimnaziji, med letoma 1983 in 1987 pa kot ravnatelj Goriške knjižnice Franceta Bevka.

Septembra 1987 ga je takratna Skupščina Socialistične republike Slovenije imenovala za namestnika ministra za šolstvo in šport. To nalogo je opravljal 4 leta, potem pa je vse do upokojitve leta 2000 deloval kot svetovalec Vlade Republike Slovenije na Ministrstvu za šolstvo in šport Republike Slovenije. Med tem časom, leta 1988, je postal tudi predsednik Strokovnega sveta RS za knjižničarstvo, bil pa je tudi član uredniškega odbora revij Knjižnica in Primorska srečanja. V teh revijah je objavil več razprav in člankov o šolstvu, knjižničarstvu in književnosti, objavljaj pa je tudi v Tribuni, Primorskih novicah in Delu. Prav v tem obdobju sta si z ženo Mando, nekdanjo predmetno učiteljico zgodovine in geografije na senožski osnovni šoli, na Kozjanah v Brkinah uredila svoje domovanje, kjer sta skupaj preživela tudi vsa nadaljnja leta – vse do lanskega leta, ko sta se le v dobrih štirih mesecih oba poslovila. Pokopana sta na domačem pokopališču na Kozjanah.

Kot je povedala hči Aleksandra, se je Stane zelo rad vračal v svoje domače kraje; rad je srečeval svoje ljudi, pa čeprav ga je na otroštvo vezalo toliko težkih spominov na vojne čase. Ko pa je govoril o Potočah, je v njem vedno zasijal ponos na svoj rod in zavedne, trdne tukajšnje ljudi, prežet z bolečino, ki se je vedno izlil v neizmerno spoštovanje in ljubezen do mame. Sama se z g. Stanetom nisem srečevala prav pogosto; največkrat bežno, ko je prihajal na obisk v vas, kar je bilo v času mojih mlajših let. Vedela sem le, da se je z njegovim odhodom na šolanje iz naših Senožeč zanj začela nova zgodba v drugih krajih, kjer je s svojim

Brata Toni in Stane Čehovih – Voukova v Beogradu, l. 1957. (foto: družinski arhiv)

delom pušchal sledi svojega znanja in prizadevanj.

FRANC ČEHOVIN (Bognarjev, št. 6), rojen leta 1937 v Trstu. Po očetovi smrti tik po vojni, je živel z mamo ter bratom Dragotom, ki je nato tudi ostal v svoji rojstni hiši in si ustvaril družino.

Osnovno šolo je začel obiskovati v Senožečah. Otroška radovednost in radoživost je bila po drugi svetovni vojni ob igri z bombo na paši pod vasjo usodna za izgubo obeh rok. V šoli za usposabljanje mladine v Kamniku je pridobival veščine za premagovanje težke invalidnosti. Ob domači podpori in dobrih prijateljev ter vseh razumevajočih domačinov, se je kljub temu s svojo trdno voljo in vztrajnostjo uveljavil v življenju. Končal je šolanje na gimnaziji v Postojni, v Ljubljani pa je pridobival bogato znanje arhitekture in agronomije. V študentskih letih sta si sobo v študentskem domu delila z g. Milanom Kučanom. Vsakič je bil vesel, kadar sta se srečala.

Zaposlil se je v Sežani, takratnemu Timavu, kjer je bil urednik internega glasila.

Že v mladosti je bil aktiven športnik. Postal je mladinski prvak med invalidi Jugoslavije v plavanju in smučanju. Tudi njegovo poznejše življenje je bilo z ljubeznijo zapisano športu. Za svoje uspehe je bil nagradjen z več priznanji in odlikovanji na kar je bil upravičeno ponosen. Vse je bilo plod njegove trdne volje in vztrajnega dela. Prav tako je bil član domačega šahovskega kluba in dober šahist. Bogato in ustvarjalno pa je bilo tudi njegovo družabno in kulturno življenje, ki je bilo vpeto v naše kraje. Sodeloval je pri društvenem glasilu »7« vasi in s svojim tehničnim znanjem

na tem področju uredil kar nekaj števil glasila v prvih letih izhajanja. Poln ustvarjalnosti in idej je s somišljeniki sodeloval v pripravljalnem odboru, ki se je oblikoval ob priložnosti postavitve doprsnega kipa nestorju slovenskega sabljaštva, domačinu Rudolfu Cvetku v Senožečah. Njegov spremljevalec je bil tudi fotoaparati v katerega objektiv je ujel ogromno dogodkov na različnih prireditvah, mnoge zanimivosti iz okoliških vasi in utrinke iz svojega bogatega športnega udejstvovanja. Ohranjeni posnetki bogatijo društvene kronike in so tihi pomnik preteklega časa.

Spoštoval je ljudi, ki so se zavestno upirali fašističnemu terorju in borce NOB, ki so žrtvovali svoje življenje v tej veliki preizkušnji mnogih narodov. Tudi zato se je pridružil članom KOZB Senožeče in bil izvoljen v upravni odbor ZB vaške skupnosti Potoče. Zavzemal se je za tovarštvo, mir in človekove pravice, prežeto s slovensko zavestjo.

Kasneje se je tudi poročil in si ustvaril družino. Vesel je bil ob rojstvu hčere Polone, kateri sta starša posvečala vso skrb in ljubezen. V času gradnje hiše v Potočah je novonastala družina živela v prostorih zadruženega doma v Dolenji vasi.

S požrtvovalnostjo, lastnim trudom in ob pomoči sovaščanov sta si z ženo zgradila dom na obrobju vasi. Prijetno sta uredila tudi njeno okolico. Po njegovi nepričakovani smrti leta 2005 in nekaj letih so hišo leta 2009 prodali novemu lastniku. Pokopan je na senožškem pokopališču.

Frenka, oziroma Sulca kot smo ga imenovali sem kot otrok občudovala. Imela sem možnost, da sem lahko posredno vstopila v del njegovega življenja. Takrat je živel in ustvarjal v vasi, doma pri Bognarjevih, kjer je sobival

Franko Čehovin s Kučanom v Senožečah, oktober 2000. (foto: Bruno Kocjan)

z bratovo družino in svojo mamo. Njegova starejša nečakinja Mojca je bila moja sovrstnica in sošolka. Njej je posvečal še posebno naklonjenost. V hiši je imel svojo sobo na koncu hodnika v nadstropju. Okno je imel večinoma na stežaj odprto, da jo je zračil, saj je precej kadil. Iz njegovega za tisti čas zelo modernega gramofona in zvočnikov je bilo daleč naokrog slišati prijetne zvoke glasbe, ki mi še sedaj živo odzvanja v spominu. On je takrat že vedel, kaj se posluša in kaj je na glasbeni sceni. Imel je veliko plošč skupin Abba, Beatlesov, Boney M...

Otroci smo v njegovi sobi občudovali delovanje modernejšega gramofona, njegovo tipkanje s pomočjo svinčnika na pisalnem stroju. Nad delovno mizo mu je svetila posebna svetilka,

Frenk in njegovo nepogrešljivo kolo. (foto: arhiv družine Rolih)

Potoški fantje; Vladimir, Jože, Stanko in Franko, (foto: družina Može št. 7), na silvestrovo l. 1969

ki se je lahko premikala z vzmetmi. Pa njegovi tehnični svinčniki, ravnila in drugi pripomočki, ki jih je uporabljal pri svojem aranžerskem in tehničnem delu. Na zidih so bile pritrjene omare iz iverne plošče, katere je tudi sam naredil. Takrat si je tudi priskrbel diaporojektor. Na ogled nam je prepustil svoje mojstrovine, katere smo si takratni vaški otroci radi ogledovali. Veliko je vedel o fotografiji in svojem fotoaparatu, s katerim je rad upravljal. Tudi mojemu možu je enkrat na hitro dal nekaj napotkov glede nastavitve fotoaparata Zenit. Pogostokrat nam je pripovedoval, kako je v drugih krajih, kamor je odhajal na različna tekmovanja. Vedno sem ga občudovala, kaj vse zmore na svoj prilagojen način. Rad je tudi vozil kolo, kasneje tudi avto. Prvega belega fička, ki ga je krstil za old punco in je v podu imel luknjo, da si bil moker ob vožnji v dežju. Kasneje vse ostale stoenke. Užival je v hitrosti in eksperimentiranju. Najraje je bil oblečen v trenirko in lahko majico. Ob gradnji hiše je prijel za lopato, nakladal pesek, malto in vozil samokolnico. Za prižiganje cigaret je imel poseben svetleč vžigalnik, katerega je imel skupaj z zavojem cigaret spravljene v priročni usnjeni torbici, katera je bila poleg cigarete v ustih njegova stalna spremljevalka.

ANDREJ FRANETIČ (Ždrolav, št. 11) rojen leta 1933 v družini še s sestro Vero in bratom Jožetom (Pepi), ki je ostal doma na kmetiji. Osnovno šolo je obiskoval v Senožečah, nadaljeval je z učenjem v nižji gimnaziji v Postojni in kasneje na gozdarski srednji šoli v Ljubljani. Prve poklicne izkušnje

je pridobival na Predmeji in kasneje v Idriji na Gozdnem gospodarstvu. Kasneje je diplomiral iz politologije. Z ženo Marijo in sinom Damjanom so v Idriji živeli do leta 1966, nato pa se je družina preselila v Sežano. Nekaj naslednjih let je nato kot komisar služboval na Okrajnem komiteju zveze komunistov Slovenije.

Andrej je bil od leta 1971 zaposlen v Kobilarni Lipica in bil njen dolgoletni direktor do leta 1996, ko se je upokojil. Z njegovo spodbudo in priznanim trenerjem sta jahanje in dresuro povzdignila na višji nivo, kar jih je pripeljalo do izjemnih uspehov v mednarodnem merilu in do olimpijskega nastopa Lipicancev leta 1984 v Los Angelesu. Ravno tako pa je kot direktor imel vizijo razvoja Kobilarne Lipica kot celotne destinacije. Pogumno se je lotil projekta golf igrišča. Prav zaradi njega ima Golf klub Lipica svoje matično igrišče na čudovitem Krasu, kjer na tem prostoru razvijajo in igrajo to igro.

Zato Golf klub Lipica vse od leta 2006 organizira tekmovanje v njegov spomin-Memorial Andreja Franetiča.

V lanskem letu je izšla knjiga »Čudež leta 1984« avtorja Vita Avgušтина kot poklon Lipicancem, jahačem in njihovega uspehu na Olimpijskih igrah v Los Angelesu.

V sredini sedemdesetih let prejšnjega stoletja sta si z ženo na novo zgradila hišo na domači parceli na spodnjem delu vasi, ob potoku in sta tukaj nato tudi zaživela. Urejala sta okolico hiše, skrbela za sadno drevje ob njej in si uredila vrt za zelenjavo. Večkrat jima je družbo delal njihov vnuk Jernej. Andrej je po hudi bolezni umrl leta 1998. Pokopan je na pokopališču v Sežani.

Sedaj v hiši živita njegov sin Damjan z ženo Alenko. Skupaj skrbita za sadna drevesa, negujeta cvetje in pridelujeta zelenjavo za domačo oskrbo in kot pravita uživata v prijetnem miru in zelenju.

ANTON ČEHOVIN (Voukou, št. 5), rojen 26.7.1924 v Potočah, kot najstarejši od treh bratov. Osnovno šolo je obiskoval v Senožečah, v obdobju fašističnega rovarjenja po naših krajih, ob veliki narodni zavesti in želji po boljšem življenju.

10.1.1943 je odšel v partizane. Takrat so se Italijanski vojaki znesli nad družino, mater so odpeljali v zapor v Trst. Z njo so odpeljali tudi brata Emila. Anton se je pridružil borcev Gregorčičeve brigade na območju Čepovana. Bil je borec in kasneje tudi med vodilnimi člani v brigadi. V času vojne je bil ranjen v roko v spopadu z Italijani. Drugič, s težjo poškodbo noge pa v ofenzivi nad Nemci v Trnovskem gozdu. Takrat se je zdravil v partizanski bolnici Pavla.

Toni in Tito v Beogradu. (foto: družinski arhiv)

Po okrevanju se je zopet pridružil NOB in sodeloval pri osvoboditvi Ajdovščine in končnih operacijah pri osvoboditvi Trsta. Ob koncu vojne je bil poslan v Prekmurje-na mejo z Madžarsko. Leta 1946 se je odločil, da bo vojaško znanje nadgrajeval in študiral na vojni akademiji v Beogradu. Po končanem šolanju pa je delo opravljal v več krajih nekdanje skupne države; od Bileče, Sarajeva (komanda vojne oblasti), do Beograda (gardijska brigada).

Od 1953. leta pa vse do Titove smrti (1980) je služboval v Maršalatu, v Titovem neposrednem spremstvu. Imel je čin polkovnika. Tudi po Tito-

Andrej Franetič z Lipicanci na Olimpijskih igrah v Los Angelesu leta 1984. Andrej stoji prvi levo med dvema konjema

vi smrti je ohranil službo pri generalštabu vojske in tam služboval do leta 1989, ko se je upokojil.

Stavba maršalata je bila v vojni leta 1999 zbombardirana, v novo zgrajeni pa je sedaj ameriška ambasada.

V Beogradu si je ustvaril tudi družino. Z ženo Desanko sta imela sina Igorja. Z očetom sta se pogovarjala v slovenskem jeziku in tako se je Igor z nami-sovrstniki brez težav sporazumeval.

V Potoče sta z očetom prihajala vrsto let, predvsem v času poletnih počitnic in tu ostala cela dva meseca v Potočah in Senožecah, kjer je Anton imel manjšo hišo. Takrat so se med nami stkale prave prijateljske vezi, ki so se ohranile do danes.

V Beogradu je Anton preživel tudi vse dni, zadnje vojne v Srbiji. V njegovih zadnjih letih sta mu skrb in nego nudila vnuk Peter in njegova mama. Leta 2018 smo ga z možem in prijatelji ob izletu v Beograd obiskali.

Umrli je 28.9.2019 v Beogradu, pokopan pa je v Zaječarju, v družinski grobnici svoje žene. Na njegov grob smo ponesli tudi prgišče domače Potoške zemlje.

JOŽE PERHAVC – Petakou (št.8).

Petakovo domačijo so zgradili po vojni. Rojen je bil leta 1923. Med vojno je bil vključen v 3. Prekomorsko brigado v severni Italiji. Po vojni je deloval kot tajnik Občinskega ljudskega odbora. V 60. in 70. letih prejšnjega stoletja pa je bil zaposlen na Zavodu za zaposlovanje (takrat urad delovne sile), kar je bilo za tisti čas zelo ugleden položaj v službi.

Ves čas pa je aktivno sodeloval v lokalnih družbeno političnih organih in v društvih. Prav on je bil tudi eden izmed pobudnikov in podpornikov ustanovitve Kulturnega društva in

Petakova domačija

športnega društva. Njegova je tudi zasluga za delovanje šahovskega kluba takratnega časa. Spodbujal in podpiral je ideje, ki so vodile k razvoju in napredku v naših krajih. Bil je odločen in vztrajen. Cenil je tudi mnenja mlajših in se z njimi tudi družil. Bile je član Zveze borcev in lovec z dušo in srcem. V hiši je bilo na zidih obešenih polno nagačenih trofej, med njimi tudi divjo mačko ter različnih živali, rogov in nad kavčem v jedilnici veliko jelenovo glavo z rogovi, kar smo mi otroci večkrat občudovali. Zraven hiše z večjim gospodarskim poslopjem je tudi velik prostran vrt in pred hišo ograjen vrtiček. V hlevu so redili nekaj glav živine, prašiče, kokoši. Sejali so žito, sadili krompir in zelenjavo.

Vsled Jožetove takratnega položaja so pri njih tudi prvi imeli črno-belo televizijo v vasi, kupljeno leta 1970. Ravno tako je pri njih prvič pozvonil telefon po tem, ko so speljali telefonski kabel v vas leta 1974. Hči Magda mi je med pogovorom omenila, da so v hiši tudi prvi imeli kopalnico. K njim so se nekaj časa hodili umivati tudi nekateri sovaščani.

Po poroki hčerk Nadje leta 1981 in Magde 1982, ki sta se obe odselili in smrti Jožeta 1985 leta, je v hiši ostala sama žena Silva. Čez tri leta pa je tudi ona umrla. Domov pa se večkrat iz Divače vrača Magda in poskrbi, da se hiša ohranja.

ZAKLJUČEK

V vasi Potoče je sedaj 20 hišnih števil. V treh stavbah ne živi nihče, ravno tako se v štiri hiše vračajo krajan občasno. Vas se je številčno povečala z gradnjo 9 stanovanjskih hiš na novih lokacijah. Na novo se sedaj ne gradi nobena stavba, ena družina pa ima že pridobljena dovoljenja za novo gradnjo.

Žensk nas je v vasi 24, moških pa eden več, to velja za osebe, ki imamo tukaj stalno prebivališče. Osnovno šolo obiskujeta 2 učenca, dijakov je 5, študenta pa 2. Status upokojenca ima 14 vaščanov, v službo pa nas hodi 23. Večina nas je zaposlenih izven domače občine. Podatke sem zbrala in uredila meseca januarja 2022 leta.

Na delo se vozimo v bližnje in tudi bolj oddaljene kraje. Sicer pa je iz vasi dostopnost do cestnih in drugih povezav dokaj hitra. V svojem prostem času svoje hobije in želje uresničujemo in razvijamo v različnih kulturnih, športnih in mnogih društvih v lokalnem in širšem okolju. Kot ekipa »Potočani« smo trikrat nastopili na tradicionalni prireditvi Pastirske igre v Senožecah, ki jo organiziramo člani Kulturnega društva Pepca Čehovin-Tatjana Senožec. Prvič že leta 1995,

Jože Perhanc

Potoške punce pred mnogimi leti (fotografija družine Benčič in Čehovin)

Potočani, 1. Pastirske igre l. 1995.

Ekipa Potočanov na Pastirskih igrah leta 2018.

Potoška ekipa na 20. Pastrskih igrah v Senožečah, julija 2019.

Začetni nastop še ženske zasedbe zbora na proslavi pri Kalu, septembra 97 (Alda, Mojca in Ivanka).

ko so bile igre tudi prvič organizirane z udeležbo tudi drugih ekip iz vasi naše krajevne skupnosti. Leta 2018 je našo vas na igrah zastopala druga sestava. Na zadnjih 20. igrah po vrsti leta 2019 pa smo se ponovno zbrali isti člani, kot smo bili na prvih igrah. Žal je bilo to tudi zadnjič, saj nas je moj sosed in prijatelj iz otroštva Ljubo Rolih prehitro zapustil pred dobrim letom in pol. Od samega začetka prepevanja najprej v manjši ženski zasedbi leta 1997, smo bile iz naše vasi tri pevke; Alda Čeho-

vin, Ivanka Franetič in jaz. S petjem smo nadaljevale tudi potem, ko se je ustanovil mešani pevski zbor Senožečce. Ivanka je v zboru ostala najdlje. Podeželsko okolje, kmetovanje ali vrtičkanje nam nudi možnost delne lastne samooskrbe. Vas je dokaj urejena. Seveda se spremenjen način življenja kaže tudi v vašem okolju. Vsi ne vedo več o vsakem prav vse. Zavedamo se, da je potrebno za živali poskrbeti tudi ob koncih tedna in poleti, ko je košnja tudi ob sobotah, nedeljah in

praznikih je potrebno uporabljati različne kmetijske stroje. Predvsem v času poletnih počitnic je po vasi slišati otroški smeh in veselje, ki se ga tudi večina nas odraslih ohranja kot nepozaben spomin na brezskrbne otroške dni. Ljudi po vasi še vedno prepoznamo in kličemo po hišnih imenih. Rjavcevi, Čeledinovi, Rolhovi, Voukovi, Bognarjevi, Kusovi, Petakovi, Lukatovi, Ždrolovi, Jurčnovi. Moja želja je, da v bodoče ta imena napišemo tudi na naše hiše, kot je to prisotno že v mnogih krajih.

Zbrani vaščani na obnovljenem prostoru v nekdanjem kalu v aprilu, leta 2007

Ženski vaški svet Alda, Alenka, Nives, Nataša, Mojca, manjka Damjana, september 2014

Počitniško druženje vaških otrok na našem vrtu poleti 2013.

Kar precej vaščanov je med seboj v sorodu, saj so se generacije pred nami pogosto poročale kar v vasi ali bližnjih krajih. Sicer pa v večini ohranjamo dobre med sosedske in vzajemne odnose. Če včasih pride do manjših nesporazumov ali do nepredvidenih situacij, jih povečini rešimo mirno in spravno. O nevoščljivosti pa naj vsak pri sebi sodi. Občasno organiziramo čistilno akcijo po vasi in vaška druženja. Le zadnja epidemija nam je druženja in srečevanja bolj omejevala. V času epidemije in zaprtju določenih dejavnosti na vasi nismo občutili popolne osamitve. Čas smo izkoristili tudi za čiščenje parcel, vrtički so bili bolj obdelani in marsikatero hišno delo, ki ga v času službe nismo utegnili postoriti, je bilo opravljeno. Med epidemijo je bila bolj obljudena tudi marsikatera poljska in vaška pot, saj so na sveži zrak in sprostitev prihajali razni pohodniki, kolesarji in dnevni sprehajalci. Lahko poudarim, da živimo v dokaj mirnem okolju. Potočani smo gostoljubni, pripravljeni pomagati, sprejemamo drug drugega, kar največkrat povedo tudi tisti, ki nas obiščejo in sokrajani, ki so se v našo vas priselili ali nas obiščejo.

Vsaka hiša in ljudje pa imamo svojo zgodbo in usodo. Prenekatero zgodbo počasi bledijo in ostajajo le še blede spomini na čas in življenje, ki so ga preživeli.

V naši vasi je tudi nekaj sokrajanov, ki so že ali bodo v letošnjem letu praznovali okrogle obletnice. Tudi njim voščim veliko uspehov, osebnega zadovoljstva, ljubezni, razumevanja in zdravja (Luka-20 let, Nejc-30 let, Sašo-50 let, Milan-60 let, Pepca-80 let).

V Sloveniji so tri naselja z imenom Potoče. Poleg našega, v občini Divača še v občinah Preddvor in Ajdovščina. Na avstrijski strani blizu meje pa obstajata še dve naselji Potoče. Mogoče bomo enkrat v prihodnosti organizirali tudi srečanje vseh Potočanov.

Ob zaključku dragi sokrajani, se vam zahvaljujem za vaš dragoceni čas, pogovore, fotografije, ki so oživeli dogajanje in življenje v naši vasi. Verjamem, da je ostala še marsikatera stvar nepopisana, neodkrita ali neimenovana. Naj ostane to izziv za v bodoče ali še koga drugega. Pridite mi prosim povedati, če je kaj drugače, da bomo zapise popravili in izboljšali in takšne predali našim zanamcem. Trudila sem se, da

sem ob zapisih in fotografijah upoštevala vaše želje. Če sem koga nenameroma spregledala ali se zapisala, se mu opravičujem in upam, da mi je uspelo ohraniti vsaj delček iz življenja in dogajanja v našem prelepem malem kraju, ki je meni najljubši na tem svetu.

Mojca Može –Škapin

Foto: Mojca Može –Škapin in Andrej Škapin

Andrej in Damjan postavljata lučke, dec. 2021.

Andrej kosi vaški prostor ob vhodu v vas.

Čistilna akcija leta 2011

DIVAČA – KRAŠKA IN ŽELEZNIŠKA KULTURNA DEDIŠČINA TRGA 15. APRILA – PRILOŽNOST ZA LOKALNI RAZVOJ

Tudi Divačo je v drugi polovici julija zajel močan vročinski val. V tednu ekstremne vročine, ko so se na Goriškem krasu gasilci več dni borili z ognjenimi zublji, so se tudi na Divaškem krasu v drugi polovici julija domačini in turisti spoprijemali z visokimi temperaturami nad 35°C in iskali zelene površine za ohladitev in osvežitev.

Kljub vročim poletnim dnevom je bilo na Trgu 15. aprila v Divači, avtobusnem in železniškem komunikacijskem vozlišču domačinov in turistov, v soboto, 16. julija 2022, zelo živahno.

Potniki posedijo kar v postajnem parku, potem ko ugotovijo, da je Bar 4 x 4 zaprt, (foto: sobota, 16. 7. 2022, popoldne).

Blagodejno zeleno senco nudi **postajni park**, obnovljen pred 14-timi leti, čigar klopi kličejo po ponovni obnovi. Škoda, da fontana v parku ne deluje, saj bi v vročih poletnih dneh tekoča voda v njej pomenila osvežitev; tudi kipa dekleta z vrčem vode, ki je krasil fontano, ni več. Fontano bi veljalo v parku postaviti na novo v podobi, kot je stala tu v prejšnjem stoletju:

Trg 15. aprila, park za železniško postajo: Domačinke iz Divače: Marija Svetina (91 let), Davorka Dobrila (68 let) ter Adeviya Domazet, ki se je iz Švice preselila v Divačo v večstanovanjsko stavbo Trg 15. aprila 1A, 1B (foto: 16. 7. 2022).

Železniška postaja Divača (foto: 16. 7. 2022).

okrogla s kapnikom na sredi, na kateri prši voda, kar bi potnikom, ki se v Divačo pripeljejo prav zaradi turistične točke Park Škocjanske jame, pomenilo prvo doživljajsko informacijo.

Občinski svetnik Dobrivoje Subič, tudi sam strasten železničar, je na otvoritvi obnovljenega postajnega parka izrazil željo, da bi park postal prijetno stičišče domačinov in turistov (Nova Proga, 2008). Poletni utrip na Trgu 15. aprila v soboto, 16. 7. 2022, potrjuje uresniči-

tev njegove želje. — V senci kostanjev se zadržujejo in družijo tako domačini kot turisti.

Sobotnega popoldneva, 16. 7. 2022, sem na klopi v postajnem parku kramljala z Divačankama Marijo Svetina ter Davorko Dobrila.

Davorka se je z možem železničarjem pred desetletji priselila v Divačo iz Istre. Delala je v šoli, potem na železnici, pokojnino je dočakala na policiji. "Imam vrtniček v vrtači tu zdraven, od koder sedaj prijetno pihlja," pove Da-

Zelena **postajna vrtača z vrtički**, suhim zidom, potkami, klopami za počitek... kjer si vrtičkarice naberejo sveže vrtnine. Levo Vojkova ulica z v preteklosti samo železničarskimi stanovanjskimi bloki. Desna fotografija: Vrtiček v postajni vrtači (16. 7. 2022).

vorka, in doda: "v tej vročini je v stanovanju brez klime v bloku neznosno." V park rada pride, saj tu vedno koga sreča. Doma je sama. Letos ji je umrl mož. Želi si, da bi v Divači deloval dnevni center, kjer bi se starejši družili preko dneva.

Marija Svetina – Zavitova iz Vremskega Britofa, ki od leta 1974 živi v žele-

zničarskem bloku v ulici Bogomirja Magajne, se rada spominja Vremske doline, posebno Marije Prunk, za katero pravi, da je bila za vse: pri kmečkih opravilih, pri porokah, pri rojstvih, pogrebi, ... povsod je pomagala. "Šivati pa sem se učila pri Albinci Prunk z Goričice." Še vedno Marija Svetina v vsem poskrbi zase sama, pogreša le

druženje. Pohvali fante iz Samskega doma, kajti njihova mladost in prijaznost, ko se z njimi poheca, kadar se vrača domov iz trgovine, ji vlivata veselje in voljo do življenja.

Ker Marija in Davorka večkrat posejita v postajnem parku, prepoznata železniški avtobus po tem, ker ustavi ob turističnih informativnih tablah,

avtobusi rednih linij pa obkrožijo park in Bar 4 x 4 ter ustavijo pred informativno tablo z avtobusnim voznim redom ob zgornjem delu postajnega poslopja. — Obe Divačanki sta mnenja, da bi bilo nujno postaviti usmerjevalne table do divaškega nogometnega stadiona, na odcepu ceste od vrta-

Postajni park: Turistična informativna tabla (foto: jan. 2022).

Obvestilo Parka Škocjanskih jam (foto: 16. 7. 2022)

Obvestilo Parka Škocjanske jame (foto: 22. 7. 2022).

Čakališče avtobusov za posebne vožnje: železniški avtobus in avtobus za Park Škocjanske jame (foto: 16. 7. 2022).

Železniški avtobus, v ozadju muzejska lokomotiva (foto: 16. 7. 2022, popoldne).

Otroci železničarskih družin s Postaje ob ograji postajne vrtače z vrtovi v začetku druge polovice prejšnjega stoletja (foto hrani Majda Vidmar Sadovski, Sežana).

Trg 15. aprila: kos nekdanje ograje ob zeleni postajni vrtači z vrtički, ki se je ohranil do danes (foto: 16. 7. 2022).

če z vrtički, na drugi strani cestišča ob parku, do doline Krgunce, saj vozniki avtomobilov pogosto zaidejo, obračajo, sprašujejo, iščejo in zgrešijo pot do stadiona.

Na stičišču Kolodvorske ulice s Trgom 15. aprila preseneti razgled na kljub julijski vročini in suši še vedno zeleno kulturno urejeno postajno vrtačo z vrtički, ki jih skrbno obdelujejo stanovalci niza stanovanjskih hiš in blokov okrog nje ter stanovnj iz postajnega poslopja, ki jim vrtički pomenijo prostočasno in rekreativno dejavnost in bio pridelek za lastno rabo, ki si ga pridelajo in lahko naberejo sveže vrtnine.

Zgodovinsko poslopje železniške postaje na Trgu 15. aprila je tudi po obnovi ohranilo identiteto. Sedaj prazni prostori v pritličnem delu stavbe so v preteklosti prav vsi služili svojemu namenu: kjer je sedaj nameščen Paketomat, je bila od leta

1858 in še po drugi svetovni vojni pošta, na peronu so obratovali: kolodvorska restavracija še do leta 2000, trafika, različne železniške dejavnosti (v šolski sobi, potniški čakalnici, v prometnem uradu, potniški blagajni, potniški garderobi, ...). Vsi ti prostori so sedaj bolj ko ne prazni in kličejo po novih vsebinah. Na postajnem peronu pravzaprav ne srečaš "žive duše", ki bi ti lahko posredovala informacijo, ki jo je potnik v preteklosti lahko prejel od prijaznih uniformiranih železničarjev, ki jih je na divaški železniški postaji kar mrgolelo.

Takoj po drugi svetovni vojni so se v stanovanja v nadstropju postajnega poslopja naselile mlade železničarske družine: Grandič, Vidmar, Metlika, Svetina, Bembič, Čuk, Koren, Jakac, Kumrovič — kasneje pa Škapin, Felicijan, Lazar, Stibilj, Krajcar, Dobrila. Še vedno so stanovanjske enote v po-

slopu železniške postaje zasedene, a z devetimi novimi družinami.

Ob nadstrešek zgornjega vhoda na peron in v toaletne prostore Železniške postaje je prislonežena informacijska tabla z avtobusnim voznim redom. Napisa, da je tu **Avtobusna postaja Divača**, ni. Nasproti avtobusne postaje na trgu 15. aprila izstopa nekdanj železničarska stavba, zgrajena iz kamnitih klesanih blokov, sedaj Bar 4 x 4, ki obratuje od ponedeljka do petka.

Hišno številko Trg 15. aprila 1, najdemo na obnovljeni stavbi, v kateri sta po drugi svetovni vojni obratovali trgovina z jestvinami, bife in kasneje trgovina z mešanim blagom in tudi gradbenim materialom. Na naslovu Trg 15. aprila 1A in 1B na nekoliko bolj oddaljeni novi veliki sivi zgradbi pa posluje kar 19 podjetnikov.

Trg 15. aprila ima identiteto. Železnica je tu prisotna tudi zvočno, veliko

Čakališče Avtobusne postaje Divača za javne avtobusne prevoze ob tabli z avtobusnim voznim redom prislonežni ob stebri nadstreška poslopja Železniške postaje. Že od leta 2014 se v Razvojnih načrtih Občine Divača pojavlja kot konkreten projekt izgradnja avtobusne postaje Divača, a do danes potniki nimajo urejenega avtobusnega postajališča v Divači niti tako, kot je to urejeno v vseh vaseh v Občini Divača (foto: 22. 1. 2022).

Muzejska lokomotiva

Pogled na Trg 15. aprila 1A, 1B, 1 (foto: jan. 2022).

bolj zavoljo tovornih vlakov, ki jih je več kot potniških, in ki pogosteje vozijo skozi Divačo. Kjer je v prejšnjem stoletju stal napajalnik za parne lokomotive, stoji in predstavlja danes

spomin na preteklo življenje **muzej-ska parna lokomotiva**. Sledi kraške preteklosti vidimo v nizu železničarskih postajnih poslopij, grajenih iz kamnitih klesancev, ter v drugih klesanih kamnitih detajlih. Zelena ostalina železničarskih družin povojnega časa pa so skupni urejeni vrtički ob železničarskih stanovanjskih blokih ob Vojkovi ulici in v postajni vrtači, kjer je vsaka ped zemlje skrbno obdelana. Vrtičkanje postaja zmeraj bolj aktualno in cenjeno; noben vrtiček ni opuščen, ampak "gre iz roke v roko", iz roda v rod. Železnica vrtičkarstva nikoli ni ovirala, tudi ni ukinila, le pred leti je vrtičkanje uradno uredila tako, da je zemljo dala v najem uporabnikom. Če je bilo individualno obdelovanje vrta v povojnih časih nujnost železničarskih družin zaradi socialne note, je po sedmih desetletjih postalo tradicija, ki bi

jo lahko nadgradili s strokovnimi usmeritvami in nasveti vrtičkarjem, ter dejavnost vrtičkarstva sprejeli kot eno izmed oblik v sistem urejenih zelenih površin naselja Divača. Prav vrtovi z vzdrževano živo mejo pušpana, po katerih je bila Divača v preteklosti prepoznana, drevoredi bi dvignili privlačnost naselja, še posebno, če bi jih opleševalo tudi cvetje.

— Trg 15. aprila bo zares oživel, ko bodo nekdanjo "ajzenponarsko dušo" v sedaj še praznih spodnjih prostorih postajnega poslopja oživile aktualne dejavnosti ter bo bogata kraška in železniška kulturna dediščina izziv za lokalni razvoj.

Jožica Planinc

Foto: Jožica Planinc

Dan železničarjev, 15. april, od 1950 do 1996.

15. april je bil za Divačo in okolico v preteklosti véliki praznik: vrstili so se športni in kulturni dogodki, druženja, ... krona vsemu pa je bila množično obiskana železničarska kulturna prireditev s podelitvijo nagrad in priznanj za 10-, 20-, 30-letno delo pri železnici, v divaški kulturni dvorani. — Divačan Denis Opatič se spominja: "Res je bilo "fajn" in lep praznik je bil 15. april, ko so zaposleni dobivali zaslužene nagrade in priznanja, da so se čutili pomembne in spoštovane." Sebastijan Prelec iz Divače pa ugotavlja, da kljub temu da ima Divača dvainpolkrat več prebivalcev kot konec prejšnjega stoletja, je kulturno in gospodarsko nazadovala."

"Da, res smo praznovali in bilo je lepó takrat." je zapisal dr. Josip Orbanič, železnici predan raziskovalec, nekdanji direktor Sekcije za vleko vlakov Divača.

Potniki na divaški železniški postaji (foto: 16. 7. 2022).

Divaška železniška postaja: Na vlak tudi s kolesi (foto: 16. 7. 2022).

PRVA GENERACIJA OSMOŠOLCEV JE PRAZNOVALA (1961 + 61 = 2022)

Zbrani pred »našo« osnovno šolo v Divači smo se pozdravili – prva generacija osmošolcev, ki je leta 1961 dokončala osnovnošolsko izobraževanje na novoustanovljeni divaški osemletki. Enajst pogumnih z razredničarko Magdaleno Rogelj (dekliški priimek Čad) si je ponovno seglo v roke po 10 letih od našega zadnjega srečanja, ko smo praznovali 50 letnico. Naj se vam predstavimo: Sonja Sila – Turk iz Križa (Sežana); Barbara Rijavec – Primc iz Postojne, Majda Bak – Hreščak iz Gorič (Divača), Darinka Cerkvenik – Sila iz Lokve, Majda Pfeifer – Šfiligoj iz Nove Gorice, razredničarka Magdalena Čad – Rogelj iz Ponikev (Sežana), Milan Ravnič iz Kranja, Bruno Rapotec iz Divače, Ciril Ravbar iz Majcnov (Sežana), Vladimir Greblo iz Škofje Loke, Gortan Dobrila iz Ljubljane, Lucijan – Lučo Dubrovič iz Dolnjih Ležec (Divača). Naše praznovanje je bilo tokrat nekaj posebnega. Bili smo povabljeni na zaključno prireditev, valetu, devetošolcev letošnje generacije. V gumbnico smo si pripeli pušelj, nagelj in rožmarin. Kot častni gostje smo sedeli v dvorani v prvi vrsti. Učenci so se predstavili v zanimivem, razposajenem in hudomušnem vzdušju. Tudi mi smo nekaj povedali o sebi in o Divači v petdesetih letih prejšnjega stoletja. Decembra,

1956. leta, je šolski odbor podrobno razpravljal o formiranju osemletke, ki je zajemala šolski okoliš osnovnih šol v Škocjanu, Vremah, Misličah in Senožečah. Na osemletno šolo v Divači so bili vpisani tudi učenci iz Rodika in Gorenj. Po dolgotrajnem prepričevanju je občinski ljudski odbor sprejel predlog o izgradnji prizidka, štirih novih učilnicah, ob stari šoli iz leta 1904. Slavnostna otvoritev dograjenega prizidka je bila 28. novembra 1958. V jeseni leta 1956 so pričeli z deli za dograditev velike razdelilno-transformatorske postaje. Istega leta so pričeli z izgradnjo treh stanovanjskih blokov (peterčkov) in dograjen je bil zdravstveni dom. Spomladi leta 1957 je bil dograjena cesta Senožeče – Kačiče (Koper). Ustanovljeno je bilo AMD, ki je pričelo s tečaji avtošole. Avtomobilov je bilo v Divači malo. V Pulj so še vedno vozile parne lokomotive. Divača je bila veliko železniško križišče z velikim številom zaposlenih tako v prometu, na železniški postaji, kot v kurilnici, kjer so se opremljale parne lokomotive in pripravljale za vleko vlakov na istrski progi. Spominjamo se Titovih kompozicij, ki so vozile na relaciji Beograd–Pulj (Brioni) in so bile sestavljene iz treh vlakov z mešanimi tovorno – potniškimi vagoni, z dizel lokomotivami Sutjeska,

Kozara in Dinara. Ob celotni progi so stražili vojaki. Ob praznovanju 15. aprila, dneva železničarjev, je bila Divača vedno praznična, s športnimi in kulturnimi prireditvami. Na kulturnem področju so bili dejavni pevski zbori: moški, ženski in pionirski. Ustanovljena je bila godba na pihala s prvim dirigentom Radom Škabarjem. V knjižnici, ki je bila v združenem domu, smo si pri knjižničarki Vidi Vitez (poročena Tomažič) sposojali knjige. Predvsem fantje smo prebirali pustolovske romane Karla Maya. Pri šolskem obveznem čitvu smo med drugim brali Bevkovega Kaplana Martina – Čedermaca. Sedanji parkirni prostor med ambulanto in kulturnim domom je šola uporabljala za šolsko telesno vzgojo. Telovadnico smo imeli v prostorih bivšega gostinskega lokala, v kletnih prostorih združnega doma (sedaj kulturni dom). Pod vodstvom športnega pedagoga Staneta Sluge je divaška šola prirejala tekmovanja v atletskem mnogoboju, na katerem so tekmovalе ekipe osnovnih šol, od Sežane pa tja do Prestranka. Radi smo »c'balu balo«, igrali nogomet, četudi z žogo iz cunj. Pozneje smo imeli pravi »baluon«, z »dušo in koper-tonom«. Na parceli Šorka, na divaški gmajni, smo si uredili nogometno igrišče, ki je imelo gole (stativi in preč-

Ciril Ravbar, Lučo Dubrovič, Sonja Turk, Barica Primc, Majda Hreščak, Majda Šfiligoj, Darinka Sila, Milan Ravnič, Magdalena Rogelj (razredničarka), Gortan Dobrila, Ladi Greblo, junij 2022

ka), ampak bilo brez mreže. Igrali smo nogometne tekme: POSTAJA : VAS in DIVAČA : GORENJE. Pod telovadnico, kjer je nogometno igrišče in še ostala, je bila velika Rebceva dolina. V zimskem času, ko je zapadlo veliko snega, je bila pravo zimsko športno središče vse divaške mladine. V Divačo je prihajal »potujoči kino«, s kinooperaterjem g. Julijem iz Rodika. Spominjamo se filmov o Tarzanu, En dan življenja (s pesmijo mama Guanita), ko so ženske v dvorani jokale od ganjenosti, Prodajalke vijolic, V Vrtincu (že v barvah), ki je bil predvajan na Kovačevem borjaču in je trajal kar tri ure. V tedniku Tedenska tribuna – TT-ju smo otroci brali Mikija Mustra z glavnimi junaki Zvitorepcem, Trdonjo in Lakotnikom. Na radiju je bila ob četrtnih popularna oddaja »Večer domačih pesmi in napevov«. Konec 50-ih let smo imeli v Divači dva televizorja, enega na železniški postaji na peronu; drugega v kurilnici, v sobi, imenovani »rdeči kotiček«. Pralnih strojev tudi še ni bilo. Zemljišče, na katerem sedaj stoji Osnovna šola dr. Bogomirja Magajne, je bilo do leta 1970, prazno, nepozidano. Do druge svetovne vojne je služilo za pot-rebe organiziranih živinskih sejmov.

Pot pred šolo, ki danes spada k ulici dr. Bogomirja Magajne, je bila bližnjica iz železniške postaje v vas. Posuta je bila s črnim lešom, pepelom parnih lokomotiv. Imenovali smo jo črna pot. Ločevala je sejmišče od velike Dolfkine ograde, na kateri stojijo danes trgovina in stanovanjski bloki.

Tudi mi smo se takrat poslovili od osnovnošolskih klopi s prireditvijo, na kateri smo sedmošolcem »predali ključ« osmega razreda in prebrali šolsko kroniko v šaljivi obliki. Imeli smo svoj godbeni ansambel in se v slavnostni povorki sprehodili po Divači. Ob praznovanju 40-letnice leta 2001 smo izdali brošuro, v kateri se kot prva generacija osmošolcev na divaški osnovni šoli predstavljamo. Letos smo jo ponatisnili in tako oživili spomin na leto 1961.

Našo predstavitev smo zaključili s »popotnico«: »Dragi mladi prijatelji, ne pozabite na kraj vaših mladostnih dni, radi se vračajte v Divačo in računajte, da boste nekoč zasedli mesta, kjer sedaj sedimo mi, prva generacija iz leta 1961«.

Naša cenjena razredničarka ga. Magdalena Rogelj pa se vam, dragi devetošolci, zahvaljuje rekoč: »Hvala za

povabilo na vašo valetto, v mojem in v imenu mojih nekdanjih učencev. Res smo bili prvi v Divači, ki smo uvedli ta običaj. Vsi mladostni, polni pričakovanj, smo hodili po divaški ulici, kjer so nas spremljali starši in mi smo uživali v pozornosti. To je bil zaključek neke poti in začetek prihodnjih ambicij, doživetij. Življenje je čakalo z odprtimi rokami. Danes so pred vami zrele osebnosti, ki so marsikaj dosegle in doživele življenje, ki so si ga sami ustvarili. Vmes smo se srečali, vedno veseli drug drugega, in danes smo skupaj z vami ob pomembni obletnici - 61-letnici. Naj zaključim z verzom pesnika Rudija Kerševana, ki je poln simbolike;

Rad bi imel pesem, a ne veš, da je veter njen oče, in ne slutiš, da je reka njena mati.

To so vaše ambicije, želje, hotenja, ki jih boste ustvarjali sami na nadaljnji poti. Veselite se in srečno, devetošolci!»

Lucijan Dubrovič – Lučo
Foto: Aljoša Mihelj

IZ NAŠIH ŽUPNIJ GLASNIK

ZGRADILI SMO VODOVOD!

V centru Skupnosti Srečanje, Vremskem Britofu, se je v zadnjem času res »dogajalo«. Mesec in pol je potekal velik projekt. Fantje in možje, ki so vključeni v program v tem centru, so ob podpori mojstrov in velikodušnega donatorja, ki želi ostati neime-

novan, zgradili vodovod od naselja Dolnje Vreme do našega centra. Do sedaj smo lahko uporabljali le karnico in v sušnih obdobjih smo vodo vozili s cisterno iz več kot kilometer oddaljenega hidranta javnega vodovoda. Pod nadzorom mojstrov so

fantje strojno (dva člana Skupnosti imata ustrezen izpit in znanje za upravljanje gradbene mehanizacije) izkopali 1,2 km dolg jarek, položili vanj vodovodno cev ter jo zasuli. Tudi druga dela so izvedli sami ter se tako v vseh fazah izvedbenih del ak-

tivno vključili v izgradnjo tako dolgo zelenega vodovoda. S tem so si pridobili mnogo izkušenj in na koncu bodo lahko s ponosom povedali, kaj so zgradili z lastnimi rokami. Dokazali so, da z voljo in vztrajnostjo, tako sam kot tudi skupaj z drugimi tudi v teh razmerah lahko nekaj koristnega narediš. Obenem ostaja tudi zavest, da ne delaš le zase, temveč za skupnost vseh, za prihodnost, in občutek, da smo z voljo in elanom, ki ju prej ni bilo ravno veliko, zmogli tudi tako obsežen in zahteven projekt.

Kar smo vse od začetka (otvoritev centra je bila julija 2000) želeli in o čemer smo malodane sanjali, se nam je končno uresničilo. V hišo, v kateri vsako leto opravlja program zdravljenja odvisnosti in sodeluje v šoli življenja vsaj deset odvisnikov in še trikrat toliko njihovih svojcev, je v četrtek, 16. 6. 2022, ob 13.30 pritekla pitna voda iz javnega vodovoda, ki bo zagotovila, da bomo veliko lažje izpolnjevali visoke standarde, ki se na tem področju od nas zahtevajo. To pa nam ne bi uspelo brez velikodušnega donatorja

in brez tvornega sodelovanja župnije Vreme, Občine Divača ter požrtvovalnega dela članov skupnosti Vremski Britof. Kjer je volja, je pot! Po poti pa pridemo do cilja le z vztrajnostjo in s premagovanjem naporov, ki jih lajšajo solidarnost, veselje in upanje.

Ob primerni priložnosti bomo pripravili slovesno praznovanje z otvoritvijo in blagoslovom nove napeljave in opravljenih del.

Alojzij Štefan

Foto: Alojzij Štefan

GLASNIK **VRTEC, ŠOLA, MLADI**

V VRTCU DIVAČA PRAZNUJEMO

Prazniki so zato, da se ozremo vase, pogledamo na prehojeno pot in se zazremo naprej. Iskrene čestitke vsem, ki ustvarjate in skrbite za naše najmlajše v enoti Divača.

Začetki vrtca v Divači segajo v avgust 1949, ko je bil vrtec v prostorih zasebne hiše zdravnika. Leta 1984 je bil s samoprispevkom občanov zgrajen vrtec, danes bi rekli star vrtec, ki je stal na lokaciji današnjega vrtčevskega (otroškega) igrišča. Po letu 2010 je število vključenih otrok hitro naraščalo, zaradi starosti objekta in s tem težav, ki jih to prinaša, je prišlo do odločitve o izgradnji nove stavbe. Dne 9. julija 2010 je bil postavljen temeljni kamen (za izgradnjo novega vrtca). Graditev novega vrtca, brnenje strojev in vse, kar se je dogajalo na gradbišču, smo z otroki budno spremljali. In potem je prišla tista toliko pričakovana selitev junija 2012. Današnji dan, kot praznik enote

Divača, je dan, ko je potekala interna otvoritev, ko so si otroci skupaj s starši lahko ogledali prostore novega vrtca. Z odprtjem so otroci Divače z okolico

dobili nove svetle prostore, 8 igralnic, 4 v pritličju s terasami, 4 v nadstropju z balkoni in dva velika večnamenska prostora, poleg tega pa še kabinete,

pralnico, kuhinjo in novo igrišče z zasajenimi drevesi in z novimi igrali.

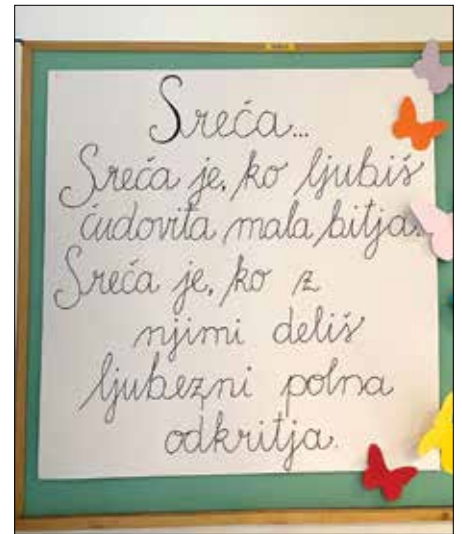
Vse to je pozitivno vplivalo na kvaliteto življenja in dela v vrtcu. Število vpisanih otrok je iz leta v leto naraščalo, tako da smo takrat začeli s šestimi skupinami oz. 123 otroki, danes pa je v vrtcu 9 skupin, to je trenutno 157 otrok, in sicer 4 skupine prvega starostnega obdobja in pet skupin 2. starostnega obdobja. V vrtcu že skoraj vsa leta gostujejo učenci Osnovne šole Divača, zgodilo se je, da smo eno šolsko leto oddali zaradi prostorske stiske v šoli celo dva prostora bližnji osnovni šoli. Z izgradnjo novega vrtca smo pridobili prostore za kuhinjo, kar pomeni, da v novi kuhinji lahko kuhamo za otroke vrtca in bližnje osnovne šole. In tako je minilo 10 let. Skozi vrata tega vrtca se je zvrstilo veliko število otrok, ki so si ob strokovnem in srčnem delu številnih strokovnih delavk nabrali prve socialne in druge življenjsko pomembne izkušnje.

Danes je z nami nekaj manj kot 160 otrok in 20 strokovnih delavk, 7 kuharjev in ena perica, ki skupaj z vrtcem praznujejo njegovih 10 let. Celih 21 let je bila vodja enote gospa

Vlasta Perhavec, ki se ji ob tej priložnosti javno zahvaljujemo. Krmilo te velike barke je v tem šolskem letu prevzela Barbara Majcen. Vodenje tako velike enote predstavlja zagotovo velik izziv pedagoškega in strokovnega dela, še posebej v teh turbulentnih časih Covida, čemur posvečamo veliko pozornost. Ob tej priložnosti naj poudarimo stalno dogovarjanje in iskanje rešitev z Občino Divača, ustanoviteljico vrtca Divača in eno od štirih ustanoviteljic Vrtca Sežana. Zahvaljujemo se županji go-

spe Alenki Štruel Dovgan, direktorju občinske uprave gospodu Iztoku Felicijanu, predstojnici za družbene dejavnosti Romani Derenčin in vsem tistim, ki skrbijo za dobre pogoje najmlajših občanov, ki pa rastejo in vsak dan postajajo bolj samostojni, spretnejši in širijo svoje znanje in izkušnje. Vanje je zagotovo vredno vlagati.

Teja Čeh Svetina,
ravnateljica Vrtca Sežana in
strokovne delavke enote Divača
Foto: Barbara Majcen

VRTEC, ODHAJAMO, ŠOLA, PRIHAJAMO ...

...So nam zadnje junijske dni vzdikale naše Pandice in Sovice. Nekaj otrok sicer še ostane v vrtcu, a večina jih že nestrpno pričakuje prvi šolski dan.

Od vrtca so se otroci poslovili s piknikom, ki so ga organizirali straši. Družili smo se v lovski koči v Dolenji vasi. Otrokom so starši pripravili lov na skriti zaklad, vodne igre, ustvarjanje ... Strokovne delavke pa smo z otroki

pripravile krajši program, v katerem so otroci zapeli in zaplesali staršem. Lačni in žejni pa tudi nismo bili, a najslajše nas je pričakalo ob zaključku piknika. To sta bili dve slastni torti. Mmmmmm, kako smo se jih razveselili.

Nato smo si še pomahali v slovo z velikimi pričakovanji ob mislih na poletje, počitnice in šolo. Po tistem pa so

nam Sovice in Pandice vseeno zašepetale na uho »Vrtec, lepo nam je bilo tukaj, pogrešali te bomo.«

Hvala Občini Divača za slastni torti ter staršem za krasno organizacijo piknika.

Tina Tavčar in Barbara Majcen
Vrtec Divača,
Foto: Barbara Skalec Volk

LETOVANJE V KRANJSKI GORI

»Jaz pa pojdem in zasejem, dobro voljo pri ljudeh ...« je donelo iz naše- ga vrtca že dolgo pred težko pričakovanim odhodom v Kranjsko Goro. Mahanje in objemček staršem pred avtobusom, težko pričakovani sendvič med potjo, dolga pot po avtocesti in že smo bili v Kranjski Gori.

Otroci so bili navdušeni nad sobami, nad igriščem pred našim počitniškim domom Šumica, nad gorami, nad reko Pišnico, nad sladoledom, nad Kekčevo deželo in Kekcem in Bedancem, nad vzponom na velikanko v Planici, nad jezerom Jasna ... in zabavo v pižamah, iskanjem skritega zaklada, večernim kinom, pravljičami za lahko noč ...

Tam gor, v hribih, je toliko najlepših stvari. In ravno toliko najlepših in nepozabnih spominov so prinesli otroci s seboj nazaj domov.

Za nami so enkratna doživetja. Pomembna za starše in za otroke. Hvala,

ker ste nam zaupali svoje otroke. Zahvala gre tudi Medobčinskemu društvu prijateljev mladine Sežana, s katerim že vrsto let zelo dobro sodelujemo.

Tina Tavčar in Barbara Majcen

Vrtec Divača

Foto: Tina Tavčar, Nuša Živec, Barbara Majcen, Nicol Likar

NONOTOV ZID

V vrtcu zelo radi ustvarjamo, zato smo se v skupini Ribice iz vrtca Senožeče z velikim veseljem udeležili razpisanega ustvarjalnega natečaja Nonotov zid, ki je potekal med 1. februarjem in 15. aprilom 2022. Že vrsto let sodelujemo v projektu za ohranitev in populizacijo kraške suhozidne krajine, zato nam je bila raz-

pisana tema še bolj zanimiva. Nonotov zid je ilustrirana pripoved o varuhu suhega zidu, ki jo je ustvarila ilustratorica in pesnica Tina Volarič. Zamislila si ga je kot prijaznega in vselega prijatelja, ki otrokom suhezidove približa kot vrednoto ter jim jih pomaga varovati in ohranjati. Pripoved in ilustracije nas z glavno junakinjo

Nino popeljejo skozi poučno spoznavanje živega in neživega sveta kraške kulturne krajine ter z njo povezanega kraškega duhovnega izročila. Pripoved si je avtorica zamislila ob strokovni podpori članic Partnerstva, tj. mitologinje dr. Katje Hrobat Virloget, akademske slikarke Karin Lavin, biologinje Vanje Debevec in etnologinje

Darje Kranjc. Projekt je ves čas finančno podpiral javni zavod Park Škocjanske jame iz svojega proračuna. K izidu slikanice leta 2021 pa so pripomogla še dodatna projektna sredstva slovenske nacionalne komisije za UNESCO in Ministrstva za kulturo.

Na spletu smo že od februarja lahko prisluhnili branju pravljice in pogovoru z avtorico, slikanico pa smo tudi prejeli v vrtec, kjer smo jo večkrat prebirali ter si ogledovali ilustracije. Tako smo ob listanju knjige razmišljali o pomenu suhega zidu v kraški krajini, pomenu varovanja in ohranjanja zidov, ljudskem in duhovnem izročilu in likovno ustvarjali. Otroci so slikali s kraško zemljo, ki so jo mešali z vodo, ogljem, flomastri in akvareli. Poustvarjali so posamezne motive zgodbe: varuha kraških zidov, coprnco, živali, ki pomagajo Nini, nonota kako gradi zid ...

Sklepna slovesnost, ki je obsegala razstavo vseh prispelih risbic, slik ter literarnih prispevkov, se je odvijala 4. 6. 2022 na vrtu Nanetove domačije v Regijskem parku Škocjanske jame. Na natečaju je sodelovalo 181 otrok iz desetih osnovnih šol in našega vrtca, z 207 deli. Tina Volarič je vsem ustvarjalcem čestitala in jim zaželela še veliko ustvarjalnih trenutkov. Učenci OŠ Divača so se gledalcem predstavili s svojo uprizoritvijo pripovedi, prisluhnili pa smo tudi nada-

ljevanju zgodbe, ki si jo je zamislila učenka te iste šole.

Vsi sodelujoči so prejeli priznanje, priložnostno razglednico in izvod knjige. Strokovna komisija pa je izbrala še devet nagrajencev, ki so prejeli brezplačno vstopnico za vstop v Škocjanske jame. V skupini vrtčevskih otrok je prejel nagrado Maximilian Vukadinov iz vrtca Sežana, enota Senožeče.

Maja Anderlič Može
Foto: Maja Anderlič Može

SPREJEM NAJUSPEŠNEJŠIH UČENCEV PRI ŽUPANJI

Sprejem je v občini Divača postal že tradicionalen. Tako smo se učenci 3. triletja, ki smo šolsko leto 2021/22 zaključili zelo uspešno, po starem bi rekli »odličnjaki«, razveselili povabila gospe županje Alenke Štrucl Dovgan. V četrtek, 23. 6. 2022, smo se v sejni sobi pogovarjali o uspehu, priznanjih in pohvalah, pa tudi o zunajšolskih dejavnostih. Zanimiv pogovor o naši prihodnosti, interesih, nadaljevanju šolanja in počitnicah sta poleg županje sooblikovali ravnateljica Damijana Gustinčič in pomočnica ravnateljice Barbara Skalec Volk. Posladkali smo se tudi s slastnim sladoledom. Srečanja z gospo županjo smo se udeležili:

- **sedmošolci:** Nika Arsić, Urša Ožbolt, Val Ražem, Mihaela Martinič, Miya Planinc, Sara Radman, Blaž Žvab, Aljaž Adam, Jorg Diesel, Valentina Grk Kastelic, Maks Mesar, Julija Štemberger;
- **osmošolci:** Teja Blažič, Blažka Grižon, Anja Kocjančič, Jakob

Urh, Lara Boštjančič, Nina Grandič;

- **devetošolci:** Rok Pirc, Tai Raimondi, Tjaša Tominc, Lara Žiberna, Tina Božeglav, Karin Cerkvenik.

Gospa županja nam je zaželela zanimive, prijetne in sproščene poletne po-

čitnice ter obilo uspehov v srednji šoli. Obdarila nas je z zanimivimi knjigami o znanstvenikih in izumiteljih, devetošolci pa so prejeli še »zlate petice«.

**Anja Kocjančič in
Blažka Grižon, 8. a**
Foto: arhiv OŠ Divača

ZAKLJUČEK OSNOVNE ŠOLE ZA DEVETOŠOLCE GENERACIJE 2007

Vsako slovo je težko, vendar ostajajo spomini na šolske vragolije, prijateljstva in ostaja znanje, ki ga osnovnošolci osvojijo v devetih letih šolanja.

STROKOVNA EKSURZIJA:

V četrtek, 9. 6. 2022, so se učenci in učenke 9. razreda odpravili na zaključno strokovno ekskurzijo v Radovljico, Kranj in Ljubljano. V dopoldanskem času so si privoščili malo zabave v vodnem parku Atlantis. Jutro je bilo deževno, zato je vodna zabava v pokritih bazenih in na toboganih zelo prijala. Od tam so se odpeljali v Radovljico, kjer so jim inštruktorji raftanja pojasnili najpomembnejše značilnosti veslanja raftanja na Savi. Pred Radovljico se Sava Dolinka in Sava Bohinjka združita, zato je od Radovljice dalje kar visok vodostaj vode. Raftanje je bilo zelo zanimivo, saj so se učenci razporedili v ekipe, ki so med seboj so tekmovali. Posamezniki so skakali z balvana v vodo in drseli po brzicah. Sledil je piknik ob reki. Iz Radovljice so se učenci odpravili v Kranj, kjer so se na karting stezi preizkusili v spretnostni vožnji z gokarti. Sledil je ogled Ljubljane, starega mestnega jedra od Trga francoske revolucije do Kongresnega in Prešernovega trga. Tu

so imeli učenci nekaj prostega časa za prigrizek ali sprehod ob Ljubljani, nato je sledil povratak proti Divači. Kljub slabi vremenski napovedi, dežja skoraj ni bilo in učenci so uživali v raznolikih adrenalinskih aktivnostih.

PREDAJA KLJUČA:

V torek, 14. 6. 2022, dan pred valetu devetošolcev je na šolskem igrišču potekala predaja ključa osmošolcem. Predstavniki iz vseh oddelkov 8. razredov so zbirali točke. Devetošolci so osmošolcem pripravili zanimiv kviz, tekmovali so v friziranju, ličenju, sonožnih skokih

dvojic okrog ovir, preverjali so občutljivost pri depiliranju nog, v dvojicah so pokali balone ... Kdor je napačno odgovoril ali izziva ni opravil, so ga devetošolci zalili z vedrom vode. Ključ se je skrival v šolski knjižnici. Pomembno je, da so osmošolci ključ dobili, in sedaj lahko upravičeno zasedejo klopi devetega razreda.

VALETA:

V sredo, 15. junija 2022, je 34 devetošolcev OŠ dr. Bogomirja Magajne Divača zaključilo osnovno šolo. Ta pomemben mejnik v svojem življenju

so obeležili z valetom, ki se je pričela v sredo ob 19.30 v šolski telovadnici. Uvodoma so učenci zaplesali tri različne pleske, ki so se jih naučili pri urah športa, in nato na plesišče povabili še svoje starše. Sledil je kulturni program, ki so ga valetanti pripravili v sodelovanju z učiteljico Anjo Abram in svojima razrednikoma. Najprej so k mikrofonu povabili ravnateljico in županjo. Ravnateljica Damijana Gustinčič je v svojem nagovoru izpostavila, da gre za generacijo, ki se je kalila v čudnih časih, saj so morali učenci v 7. razredu, ko bi morali imeti največ od šole, šolsko okolje zamenjati za učenje na domu in komunikacijo preko zaslonov. Obe govorki sta učencem čestitali za dosežene rezultate in jim zaželeli vse dobro na nadaljnji poklicni in življenjski poti. Sledil je nostalgičen pogled v pretek-

lost. Valete se je namreč udeležila tudi prva generacija valetantov, ki je v Divači v celoti zaključila osnovno šolo. Po 61-ih letih so se ponovno skupaj zbrali učenci generacije 1946. Njihov predstavnik gospod Lucijan Dubrovič se je v svojem govoru sprehodil skozi zgodovino in povedal, kako je bilo v šoli in Divači, ko so oni obiskovali osnovno šolo.

Pred slovesno podelitvijo spričeval in priznanj, ki sta jih po uvodnem nagovoru razdelila razredničarka 9. a Lucija Prihavec Mahorčič in razrednik 9. b Danijel Malnar, sta se razrednika znašla na »vročem stolu«, na katerem so učenci preizkusili njuno poznavanje »šolskih zgodovinskih dogodkov« in fizično pripravljenost na vsakodnevne izzive. Priznanje učiteljskega zbora šole je iz rok ravnateljice prejel učenec Rok

Pirc. Županja Občine Divača, gospa Alenka Štruelc Dovgan, pa je ob vrhuncu večera učenki Lari Žiberna kot najuspešnejši učenki izročila pohvalo Občine Divača z grafiko Stojana Zafreda. V preostanku prireditve so devetošolci zbrane nasmejali s humornimi prizori iz minulih šolskih dni in se s svojimi grafikami zahvalili učiteljem, ki so jim vseh devet let stali ob strani, z izvirnimi darili pa so presenetili tudi svojega razrednika in razredničarko. Valeta se je zaključila z zakusko in prijetnim druženjem devetošolcev, staršev in učiteljev v šolskem večnamenskem prostoru.

**Suzana Kavčič in
Lucija Prihavec Mahorčič**
Foto: Simon Avsec in
Lucija Prihavec Mahorčič

TRETJEŠOLCI ZOPET V ŠOLI V NARAVI V PODČETRTRKU

Končno so jo dočakali. Šolo v naravi, ki bi jo morali doživeti že v drugem razredu, pa je koronavirus pošteno posegel v njihov vsakdan.

Tretješolci iz Divače in Senožeč ter učenci od drugega do četrtega razreda iz Vrem so drugi teden v mesecu juniju preživeli v šoli v naravi v Termah Olimia v Podčetrtku. Med petdnevni bivanjem so pod vodstvom izkušenih vaditeljic in učiteljic izvedli dvajseturni tečaj plavanja. Poleg plavanja so spoznavali naravne in kulturne znamenitosti kraja in okolice. Nastanjeni so bili v Aparthotelu Rosa, prehranjevali pa so se v hotelu Breza, kjer so v samopostrežnih obrokih uživali kot pravi hotelski gostje in bili deležni velike prijaznosti in ustrežljivosti osebja. Plavalne veščine in nove tehnike pla-

vanja so pridno osvajali v različnih bazenih. Seveda pa so najbolj uživali na toboganih in igralih v Termalnem parku Aqualuna in v novi Termaliji Family Fun, ki otrokom ponuja številna zabavna in igriva vodna doživetja.

Prostega časa sploh niso imeli, saj so vsak dan od jutra pa vse do večera poleg plavanja potekale številne aktivnosti. Ročne spretnosti so urili v različnih delavnicah, uživali v 7D kinu, ogledali so si občino, vrtec in šolo,

izvedli številne pohode ...

Zadnji dan bivanja v Podčetrtku so izvedli preizkus plavanja in pokazali svoj napredek. Na dan odhoda so se z avtobusom odpeljali še v staro lekarno in Čokoladnico Olimje, kjer so se posladkali s tamkajšnjo domačo čokolado. Sledil je težko pričakovani ogled Jelenovega grebena, kjer so si

učenci od blizu ogledali jelene in jih tudi krmili.

Domov so se vrnili utrujeni, a zadovoljni, saj so preživeli pet nepozabnih dni, za kar gre prav gotovo zahvala učiteljem, vaditeljem in nadvse prijaznemu in ustrežljivemu osebju Term Olimia. Nedvomno predstavlja šola v naravi za vse udeležence neprecenljivo izku-

šnjo, ki pomembno pripomore k dvigu kakovosti medsebojnih odnosov, k trajnejšemu in bolj uporabnemu znanju učencev, razvijanju socialnih spretnosti, navajanju na samostojnost, prevzemanje odgovornosti in še marsikaj.

Nives Skuk, vodja šole v naravi

Foto: arhiv OŠ Divače

OHRANJANJE RADOVEDNOSTI Z VSEŽIVLJENJSKIM UČENJEM

Na podružnični šoli Vreme že peto leto zapored organiziramo projekt Tedni vseživljenjskega učenja. Dejavnosti, ki smo jih izvedli v tednih od 9. maja do 12. junija, so bile namenjene učencem in so se izvajale brezplačno.

Tedni vseživljenjskega učenja (TVU) so najvidnejša promocijska kampanja na področju izobraževanja in učenja v Sloveniji. Projekt usklajujejo na Andragoškem centru Slovenije (ACS) in se izvaja v sodelovanju s stotinami ustanov, skupin in posameznikov po vsej državi pa tudi onkraj naših meja. Z njim se opozarja na vseprisotnost pa tudi pomembnost učenja – v

vseh življenjskih obdobjih in za vse vloge, ki jih posameznik v svojem življenju prevzema.

Pripravili smo pester nabor zanimivih dogodkov, s katerimi smo dodatno obogatili dogajanje na naši šoli. V šestih različnih delavnicah so učenci razvijali pozitiven odnos do sprejemanja novega znanja, otrokom smo predstavili različne poti učenja, spodbujali njihovo vedoželjnost ter željo po odkrivanju neznanega.

Izvedli smo naslednje aktivnosti:

Slaščičarska delavnica: pod vodstvom **Tanje in Katarine Gec**, so učenci spoznavali različne tehnike in

postopke priprave slaščic. Preizkusili so se tudi v peki in okraševanju slaščic.

Kamišibaj urica: učenci so spoznavali kamišibaj ter prisluhnili zgodbam in pesmi, ki so jih pripovedovale učenke iz Divače pod mentorstvom **Vesne Marion**.

Ustvarjalna delavnica: učenci so imeli možnost izdelovanja unikatnih izdelkov iz papirja, pod mentorstvom **Katje Kovačič**.

Karate: KK Bushi iz Divače je predstavil zgodovino ter osnove karateja. Učenci so se pod mentorstvom **Biljane in Sanje Frank** preizkusili karate vadbo.

Spoznavanje domačega kraja z lokalno vodičko: učenci so spoznavali kulturno dediščino Vremskega Britofa. Lokala vodička **Helena Zrnc Vidmar** jim je posredovala veliko zgodovinskih informacij.

Frizerska delavnica: učenci so spoznavali delo frizerja, ogledali so si pripomočke ter oblikovali svojo pričesko, za kar je bil zaslužen frizer **Nejc Matjažič**.

Vsem zunanjim izvajalce, ki so pripomogli k izvedbi delavnic, se iskreno zahvaljujemo.

Katja Kovačič

Foto: Katja Kovačič, Petra Rakovec

KNJIŽNI ZAZNAMKI KOT PROMOCIJSKO ORODJE DIJAKOV ŠOLSKEGA CENTRA SREČKA KOSOVELA SEŽANA

V letošnjem šolskem letu smo se dijaki 2. letnika gimnazije, ki obiskujemo Interdisciplinarni sklop jezikoslovje in kreativno podjetništvo, odločili, da kot promocijsko orodje izdelamo knjižne zaznamke za naše bodoče dijake, ki nas bodo obiskali na dnevu odprtih vrat in informativnem dnevu v šolskem letu 2022/23. Pri interdisciplinarnem sklopu jezikoslovje smo pripravili zaznamke za knjige v programu za oblikovanje Canva. Ker je Sežana posebej znana po Srečku Kosovelu, smo se odločili, da bomo za ta namen izbrali nekaj njegovih verzov ter jih zapisali v slovenščini in angleščini. Vsak si je moral izbrati lepo ozadje, primerno pisavo ter oblikovati svoj izdelek. Po končanem delu smo oblikovali anketo, v kateri so dijaki naše šole glasovali za 5 najboljših zaznamkov. Dijaki, ki obiskujemo interdisciplinarni sklop kreativno podjetništvo, smo nato napisali prošnje za sponzorska sredstva in jih poslali lokalnim podjetjem.

Pregledali smo tudi ponudbe različnih tiskarn. Preverjali smo cene, ponudbe in izbrali najugodnejšega ponudnika. Potrebna sponzorska sredstva smo dobili z donacijami treh podjetij, in sicer:

Interland Maa, špedicija storitve, d. o. o.

Pah - proizvodnja Hidravličnih Komponent, d. o. o.

Kamen Ražem, d. o. o.

Vsem se iskreno zahvaljujemo. Zaznamke si lahko ogledate na spodnjih fotografijah. Upamo, da se vidimo na dnevu odprtih vrat.

Dijaki 2. letnikov jezikoslovja in podjetniški modul

OSNOVNA ŠOLA DIVAČA – DELA SO SE ZAČELA

Divača se širi, prebivalcev je vse več, s tem pa tudi otrok, ki potrebujejo vrtec in osnovno šolo. Po izgradnji novega vrtca v Divači si Osnovna šola dr. Bogomirja Magajne Divača in Občina Divača že vrsto let prizadevata najti rešitev. Začasne rešitve, kot so gostovanje v vrtcu in v stari šoli (sedaj prostorih glasbene šole s kar petimi oddelki), ne zadoščajo več, zato se je v preteklem letu pristopilo k izdelavi

načrtov za povečanje osnovne šole. Projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja je izdelal Atelje Kontura, d. o. o., idejni »boter« pa je arhitekt Stojan Lipolt. Občina je pridobila gradbeno dovoljenje in pričela z iskanjem izvajalcev za izdelavo projektov za izvedbo. Na razpisu so bili najugodnejši TMD Invest, d. o. o., iz Ptuj. Občina Divača je projekt »Osnovna šola Divača – dozidava« v juliju 2021

prijavila na razpis Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport za sofinanciranje investicij v vrtcih in osnovnem šolstvu v Republiki Sloveniji v obdobju 2021–2024 in uspela.

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport bo obnovo ter prizidavo sofinanciralo v višini 1.381.133,74 EUR. Celotna investicija je ocenjena na 3.500.000,00 EUR.

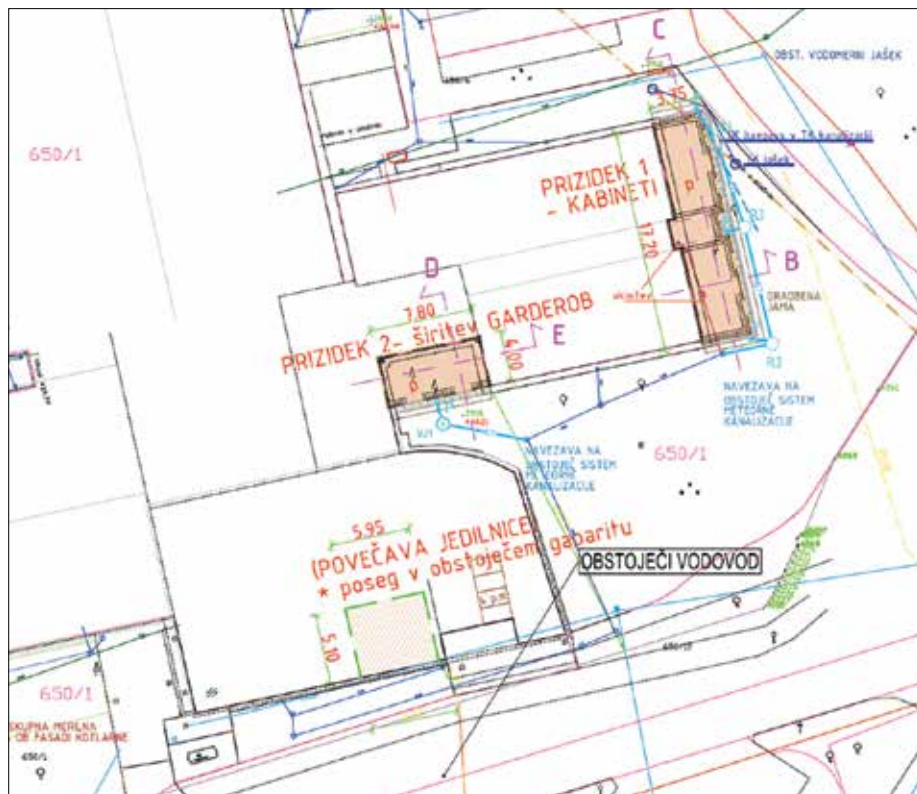
V prenovi in dograditvi je predvideno:

prizidava dveh kabinetov na vzhodni strani šole, povečanje garderobnih prostorov v »žepku« med učilnicami za razredno stopnjo in vhodom v šolo, povečanje jedilnice za cca. 40 otrok ter prizidava kleti in šestih učilnic ter pripadajočih kabinetov na prostoru, kjer je sedaj tehnična učilnica in učilnica za likovno umetnost na skrajni zahodni strani šole.

Dela so se po izboru izvajalca gradbenih del Komunale Sežana, d. d., za prvo fazo, ki obsega povečanje jedilnice, prizidavo garderobnih prostorov in prizidavo dveh kabinetov, v mesecu avgustu le pričela. Vsa dela se do 1. septembra verjetno ne bodo še končala, zato naprošamo starše, stare starše in skrbnike otrok ter otroke, ki šolo obiskujejo, naj bodo strpni, saj se izvajalec del trudi, da bi dela čimprej dokončal. Prav tako opozarjamo, da je zadrževanje, predvsem otrok, na gradbišču nevarno in prepovedano. Gradbišče je ograjeno z ograjo.

Druga faza se bo verjetno pričela v prvi polovici leta 2023 proti koncu šolskega leta.

Ob pričetku šole bi pa še opozorili na prometni režim v okolici šole, ki se ne spreminja, vendar vsako leto nekaj staršev »pozabi«, da se je v krožišču prepovedano ustavljati, da krožišče ni postaja za »odlaganje otrok«, da je ulica mimo šole v času šolskega pouka zaprta za promet (razen za šolske avtobuse), da je v okolici šole cona 30 in druga prometna pravila. V letošnjem letu bo poostren nadzor nad prometom v okolici šole tudi zaradi nevarnosti in bližine gradbišča ter delovnih strojev.

Bodimo strpni in upoštevajmo pravila. Pokažimo našim otrokom vzorno obnašanje tudi v prometu.

Iztok Felicjan,
Direktor občinske uprave
Občine Divača
Foto: Arhiv Občine Divača

Gradbena dela na matični osnovni šoli v Divači

V začetku letošnjega avgusta so se začela gradbena dela na matični šoli v Divači. V sklopu dograditve šole poteka 1. faza in sicer na V delu objekta:

- povečanje jedilnice za 36 mest,
- povečanje garderobe razredne stopnje na račun zmanjšanja garderobe predmetne stopnje,
- dozidava dveh kabinetov.

Do prvega septembra bo dokončana jedilnica, garderoba in kabineti pa oktobra. Garderobne omarice smo začasno namestili tudi v šolski hali in tako omogočili, da bo vsak učenec od 6. do 9. razreda imel svojo garderobno omarico. Učence, starše in zaposlene prosim za previdnost v času gradnje, gibanje je prepovedano v conah gradnje.

Starše, ki pripeljejo otroke v šolo z osebnimi avtomobili, prosim, da ne parkirajo v neposredni bližini šole, ampak uporabijo druga okoliška parkirišča.

V želji, da ostane delovanje šole v čim varnejših okoliščinah, prosim za razumevanje in upoštevanje navodil. V naslednjem letu bo sledila izgradnja prizidka na Z delu šole, s čimer bomo uspešno rešili prostorsko krizo.

Želim vam prijeten preostanek šolskih počitnic in dopustov ter vas lepo pozdravljam,
Divača, 17. 8. 2022

Damijana Gustinčič, ravnateljica

ČELJUSTNIKI – FIRST LEGO LIGA NA OŠ DR. BOGOMIRJA MAGAJNE DIVAČA

Že dobra štiri leta poteka na Osnovni šoli dr. Bogomirja Magajne krožek robotike, otrokom bolj poznan kot FLL. FLL pomeni FIRST® LEGO® liga. Osnova FIRST® LEGO® lige sta robotika in raziskovanje, posebnost pa vrednote. Je tekmovanje, ki poteka po vsem svetu pod okriljem multinacionalke Lego in ameriške fundacije First. V Sloveniji pa je partner in organizator tekmovanj Zavod Super Glavce, ki tudi financira, organizira in izvaja programe FIRST® LEGO® lige.

Tekmovanje je sestavljeno iz robotskega dela, ki obsega izdelavo in programiranje robota ter poteka na predpisani podlagi (polju), kjer mora robot opraviti določene naloge ter priprave projekta in vzgoje vrednot, kot so spoznavanje novih veščin in znanj, delavnosti, timskega dela in ne nazadnje zabave.

V lanskem šolskem letu je bila glavna tema projekta transport blaga (Cargo connect). FLL ekipa je morala prepoznati probleme in izzive pri pripravi, razvrščanju, nakladanju, sortiranju, prevažanju, dostavi in raztovarjanju blaga od pošiljatelja do mesta dostave, predlagati rešitev za izbrani problem, predstaviti svojo rešitev drugim. Učenci so prišli na veliko idej, na koncu pa so se odločili za »pametno plombo«

Ker je Divača precej povezana s pro-

metom, predvsem železniškim, so učenci odkrivanje tovornega prometa začeli na železnici. Na začetku priprav smo odšli na obisk v Tovorno železniško postajo Koper, kjer nam je vodja transporta g. Marijan Masič predstavil, kako poteka pretovarjanje tovora iz luke na vlake (železnico) in iz vlakov v luko. Povedal nam je, da na dan pretovorijo vsaj 40 vlakov, kar je velik logistični zalogaj. Kar nas je pri tem najbolj presenetilo, je to, kakšna količina goriva je potrebna, da se odvije ves ta dnevni promet. Istočasno smo ugotovili, kako velik onesnaževalac je transport in koliko je »nesmiselnih« transportov, ko se sestavine za nek izdelek vozijo praktično na drug konec sveta, izdelki pa potem nazaj.

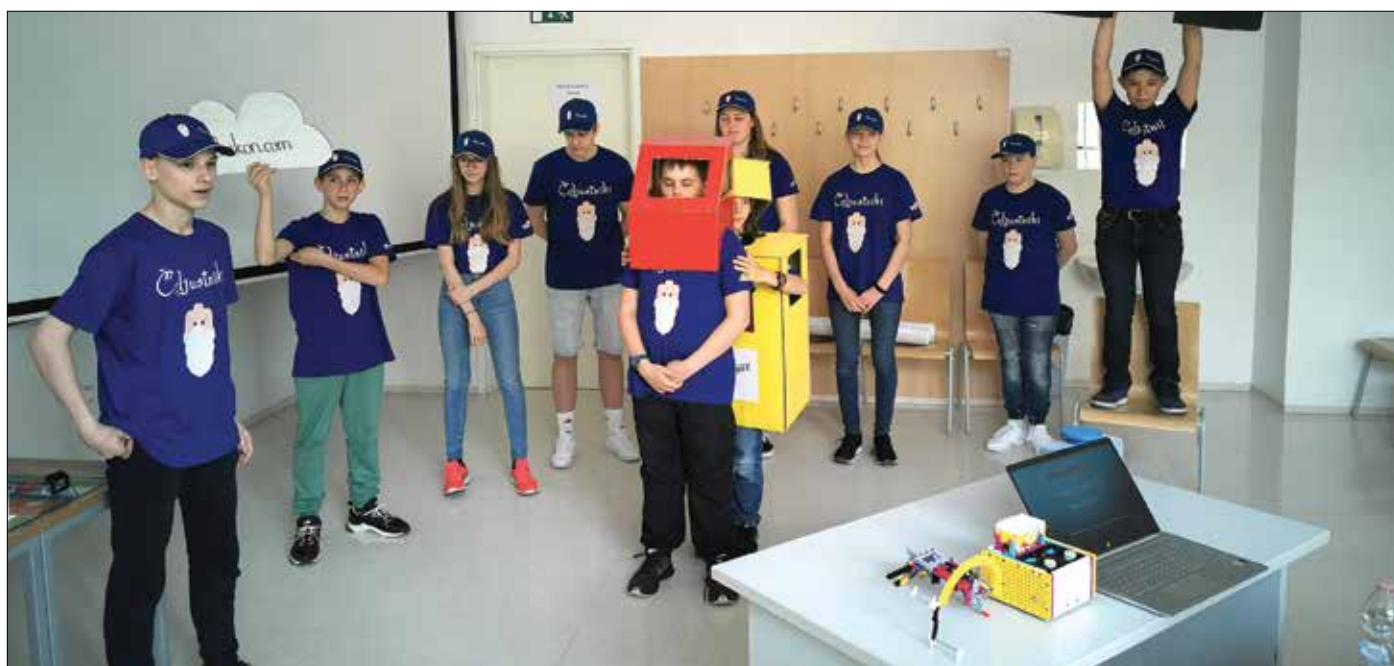
V naši občini imamo tudi različna podjetja, ki se ukvarjajo s transportom oziroma izdelovanjem različnih izdelkov. Eno izmed njih je podjetje Seven Refractories, ki izdeluje materiale, ki zdržijo visoke temperature in jih dostavlja po celem svetu. Med njimi je tudi material, s katerim zamašijo luknje pri plavžih. To je zelo pomemben material, saj bi brez njega plavž nehal delovati, kar pa bi pomenilo rušenje plavža in s tem več milijonske škode. V tem smislu sta transport in nabava tega materiala izjemno pomembna, saj mora biti ta material vedno na voljo.

Iz podjetja Seven refractories nam je gospa Neža Subič, odgovorna za logistiko transporta, predstavila, kako poteka transport njihovih izdelkov od naročila do prejemnika.

Pokazala nam je tudi kontejnerje in povedala, kako mora biti kontejner naložen ter da se vsak kontejner, ko se ga naloži, zapre s PLOMBO, ki jo je treba za ponovno odprtje kontejnerja fizično poškodovati. Kontejnerje na poti do kupca lahko zaradi kontrole odpre samo carinska služba, papirji, ki z njim potujejo, pa morajo vsebovati natančen popis vsega, kar je v kontejnerju.

Ker smo menili, da kot skupina k globalni organizaciji transporta ne moremo veliko prispevati ali česa spremeniti smo se raje odločili, da razmislimo o sistemu, ki bi omogočal lažjo organizacijo in logistiko kamionskega oziroma kontejnerskega transporta.

Na podlagi iskanja idej smo prišli do rešitve, ki smo jo poimenovali PAMETNI KONTEJNER, kasneje pa tudi PAMETNA PLOMBA. V tem projektu smo poizkusili poiskati rešitev, ki bi zajela tako naročanje, sledenje transporta, vse dogodke med transportom in končno predajo tovora. Naša rešitev bi ponudila določenemu krogu upravičenih ljudi vsak trenutek lokacijo kontejnerja oz. to-

vora, sporočila bi nepredvidene dogodke (npr. nasilno odpiranje, lahko tudi odstopanje od načrtane poti ...), bi bila za večkratno uporabo in dovolj majhna, njena izdelava pa ne bi bila predraga.

Zavedali smo se, da bi uporaba take plombe terjala veliko več kot le idejo, saj podobne stvari cele skupine strokovnjakov razvijajo več let.

Član naše ekipe Ivan Felicjan, ki je letos obiskoval prvi letnik Elektrotehniško-računalniške strokovne šole in gimnazije Ljubljana v Ljubljani, je naš projekt predstavil svojemu učitelju elektrotehnike, ki je bil nad idejo navdušen. Tako je Ivan za šolsko nalogo iz elektrotehnike izdelal prototip oz. model PAMETNE PLOMBE, ki poleg sledenja vsebuje še elektronsko zaklepanje. Prototip je pod mentorstvom g. Andraža Žuglja in Maksa Semeta sestavil od začetka do konca – od evidentiranja in naročanja potrebnega materiala do sestave in programiranja.

Idejo smo predstavili omenjenemu učitelju elektrotehnike na Elektrotehniško-računalniški strokovni šoli in gimnaziji Ljubljana g. Andražu Žuglju ter tudi g. Petru Poliču, direktorju podjetja SMT, d. o. o., ki se ukvarja z izdelavo elektronskih naprav in elektronike ter bo v Divači odprl novo tovarno za izdelavo fotonapetostnih modulov. Ideja se mu je zdela zelo dobra, povedal je sicer, da je v gospodarskih krogih že krožila podobna ideja za sledenje tovoru, je pa to v preteklosti predstavljalo problem, ker

takrat ni bilo dobre pokritosti sveta s sateliti, omejeno je bilo delovanje s trajanjem baterij za napajanje takega modela. Poleg vsega bi bila izvedba predraga, da bi si lahko to privoščili na vsakem kontejnerju. Povedal je še, da elektronika napreduje in da postaja vedno manjša ter je izvedba plombe in sledilnega sistema, kot smo si ga zamislili, že danes možna, mogoče bi bila tudi cena izdelave že sprejemljiva. Projekt smo predstavili tudi vodstvu podjetja Seven, ki nas že od začetka delovanja krožka robotike in FLL-ja na naši osnovni šoli tudi finančno podpira, ter g. Masiču, ki nas je sprejel na tovarni postaji Koper. Projekt oz. idejo smo želeli predstaviti še dvema podjetjema, ki delujeta v Divači in se ukvarjata s transportom, vendar se naše predstavitev zaradi bolezni niso mogli udeležiti.

Na tekmovanju, ki je potekalo v Celju, 9. 4. 2022, je ekipa učencev in učenek predstavila vrednote, ki so jih pridobivali in v duhu katerih delujejo v skupini FLL, predstavili so projekt in robota. Ekipa mladih Čeljustnikov iz OŠ Divača se je uvrstila na državno tekmovanje FLL, ki je potekalo na Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani dne 14. 5. 2022. To pa ni bilo samo državno tekmovanje, temveč tudi meddržavno tekmovanje regije Alpe-Adria, to pa zato, ker so se tekmovanja udeležile tudi ekipe iz Hrvaške, Bosne, Srbije in Avstrije ter najboljše iz Slovenije. Bilo je bučno, napeto in zanimivo. Zanimivo je bilo opazovati vso kreativnost in zagnanost učen-

cev iz Slovenije in drugih balkanskih držav.

Na tekmovanju se je ekipa uvrstila na skupno četrto mesto in s tem potrdila svoj napredek.

Po končanih tekmovanjih in ko smo izvedeli temo tekmovanja, ki bo v naslednjem šolskem letu (to je SUPERPOWERED* - SUPER E), povezano z energijo in energijsko samozadostnostjo, smo se odločili, da končni izlet uporabimo že za nabiranje znanja in odkrivanje za naslednjo sezono. Pred končnim izletom smo izvedli še predstavitev za starše in učitelje ter nanjo povabili še mlado ekipo iz Sežane Lego lučke, ki je letos prvič sodelovala na tekmovanju, da tudi oni pokažejo in razložijo, kaj so pripravili.

Na končnem izletu smo obiskali tovarno PIPISTREL v Gorici (Italija), kjer nam je g. Črt Gorup podrobno razložil, kako izdelujejo letala ter nam tudi razkazal linije, na katerih se dela. V nadaljevanju smo si ogledali Hidroelektrarno Solkan, kjer nam je vzdrževalec in skrbnik razložil, kako se »prideluje« električna energija oz. kako se kinetična energija vode preko generatorjev spreminja v električno energijo. Po ogledu in kosilu pa nam je ostal še zabavni del v adrenalinskem parku Soča Fun park Solkan v Solkanu ob reki Soči. Po vožnji s čolnom smo se podali po različnih ovirah v krošnje dreves in se na koncu po dobri uri in pol spustili po ZIP-line progi preko Soče na izhodiščno točko, kjer sta nas pričakala mentorja.

Vseh uspehov pa ne bi bilo brez pomoči zunanjih strokovnjakov, ki so učencem prišli predstaviti transport v večjih podjetjih. Zahvaljujemo se Neži Subič, ki opravlja logistično delo v podjetju Seven Refractories, Marjanu Masiču, vodji železniške tovarne postaje v Kopru in g. Andražu Žuglju in g. Maksu Semetu, učiteljema elektrotehnike in informatike na Elektrotehniško-računalniški šoli Ljubljana, ter podjetju SMT, d. o. o., za pomoč in podporo.

Skupina Čeljustniki: Blažka Grižon, Klara Felicjan, Anja Kocjančič, Ivan Felicjan, Timotej Sošič, Andrej Starc, Aljaž Adam, Vitan Mramor, Jaka Iskra in Ian Ovid Juh.

Lucija Prihavec Mahorčič,
Emil Velikanje, Iztok Felicjan
Foto: Iztok Felicjan

NAŠI MLADI TALENTI

V začetku meseca junija, natančneje 2. 6. 22, so oder Kulturnega doma Hrpelje preplavili naši mladi talenti, ki so bili v pravkar zaključenem šolskem letu 2021/2022 prejemniki priznanj na različnih glasbenih tekmovanjih v Sloveniji in izven naših meja. Učencem GŠ Sežana iz oddelkov Divača in Hrpelje je poleg ravnatelja g. Iva Bašiča, iskreno čestitala in segla v roke tudi županja Občine Hrpelje - Kozina, ga. Saša Likavec Svetelšek, ki jim je zaželela, naj jim glasba ostane v srcu, naj razvijajo svoje sposobnosti in ob tem doživljajo veselje, zadovoljstvo in uspeh. Starše pa je pospremila z besedami, da naj bodo otrokom v oporo in naj bodo njihovi zvesti spremljevalci na glasbeni poti, pa čeprav bo ta zanje poklicna ali pa jim bo samo v veselje.

Ravnatelj se je ob koncu prijetnega in zabavnega programa zahvalil mentorjem učencev ter otrokom izročil simbolična priložnostna darila. V svojem nagovoru je izpostavil naslednje dosežke učencev iz glasbenega oddelka Divača - Hrpelje:

1. BLAŽKA GRIŽON – FLAVTA 1. c

Državno tekmovanje TEMSIG

ZLATA PLAKETA 97,67 točk

Učiteljica: Marija Maretič Hiršter

Korepetitorica: Jana Zupančič

2. TROBILNI KVINTET GŠ SEŽANA – KOMORNA SKUPINA STROBILI 1. b

VALENTINA DUJC, trobenta,
GAŠPER SOSIČ, trobenta,
LUCIJA ŠKAMPERLE, rog,
JAKA BEVČIČ, pozavna,
GAŠPER PRELC, tuba
Državno tekmovanje TEMSIG
SREBRNA PLAKETA 93,67 točk
mentor: Peter Pačnik

3. MEGI MIKLAVEC – klavir

1. kategorija

a) Mednarodno tekmovanje Radlje ob Dravi

ZLATO PRIZNANJE

b) Mednarodno tekmovanje T. HOLMAR (Naborjet – Italija)

2. NAGRADA

Učiteljica Jana Zupančič

4. AJDA PAVČIČ – klavir kategorija A junior

Mednarodno tekmovanje T. HOLMAR (Naborjet – Italija)

2. NAGRADA

Učiteljica: Barbka Jahn

5. PETER ŠTALC – klavir kategorija A 1

Mednarodno tekmovanje T. HOLMAR (Naborjet - Italija)

3. NAGRADA

Učiteljica Barbka Jahn

6. NEŽA MATJAŽIČ ČEKADA – klavir kategorija A 1

Mednarodno tekmovanje T. HOLMAR (Naborjet - Italija)

3. NAGRADA

Učiteljica Barbka Jahn

7. SARA URŠIČ – flavta, NINA ADAM – flavta, SEBASTJAN ŠIMETIČ – klavir komorna skupina

Koroško Mednarodno tekmovanje

– Radlje ob Dravi

ZLATO PRIZNANJE in

1. NAGRADA

Mentorici: Jana Zupančič in

Irina Perosa

8. AMALIJA FONDA – rog pred kategorija

Mednarodno tekmovanje

BOLERO – Dravograd

ZLATA PLAKETA in posebna nagrada za najbolj obetavno mlado glasbenico

Učitelj: Peter Pačnik

Korepetitorica: Jana Zupančič

9. VIDA ŠTALC – rog pred kategorija

Mednarodno tekmovanje

BOLERO – Dravograd

ZLATA PLAKETA

Učitelj: Peter Pačnik

Korepetitorica: Jana Zupančič

Nagrajencem in mentorjem čestitamo za njihove dosežke in jim želimo, da bi še naprej nastopali s takim žarom, kot so doslej.

Nataša Adam

Foto: Nataša Adam

LAS KRASA IN BRKINOV USPEŠEN NA 6. JAVNEM RAZPISU PROJEKTOV SODELOVANJA

LAS Krasa in Brkinov je sredi februarja 2022 na 6. Javni razpis za podukrep 19.3 – Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja (v nadaljevanju: 6. Javni razpis) lokalne akcijske skupine - LAS oddal dve prijavi, in sicer:

- Gastronomske poti Primorske (akronim: Okusi Primorske) ter
- Veriga eko zelišč od Dolenjske do Krasa.

Glavni poudarek letošnjega razpisa, ki sicer z namenom doseganja skupnih ciljev povezuje več LAS v Sloveniji ali tujini, je bilo zasledovanje strategije »Od vil do vilic« za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem, kar pomeni, da operacija prispeva k trajnostni ekološki proizvodnji hrane, k spodbujanju priprave ekološke hrane za trg ali k omogočanju prehoda na zdrave in trajnostne načine prehranjevanja. Prav tako je bil letošnji poudarek razpisa na vključevanju deležnikov s področja ekološkega kmetovanja.

Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja nas je v sredini junija 2022 obvestila, da se operacija **Veriga eko zelišč od Dolenjske do Krasa potrди, operacija Okusi Primorske pa žal zavrne. Razlog zavrnitve je bil v premajhnem številu doseženih točk. Ob tem velja poudariti, da je bila konkurenca neizprosna, saj je na javni razpis prispešlo 35 vlog, od katerih jih je bilo le 12 odobrenih. Višina razpisanih sredstev je znašala 4.188.000,00 EUR, višina odobrenih sredstev pa 4.074.960,03 EUR.**

Naj najprej napišemo več o potrjeni operaciji (oz. projektu):

Operacija **Veriga eko zelišč od Dolenjske do Krasa** se je oblikovala med LAS Dolenjska in Bela Krajina, ki je vodilni partner, LAS Krasa in Brkinov, LAS Suhe krajine, Temenice in Krke, LAS Po poteh dediščine od Turjaka do Kolpe ter tujim LAS – LAS Čačak – Gornji Milanovac (Srbija).

Znotraj LAS Krasa in Brkinov kot projektni partnerji sodelujejo ORA Krasa in Brkinov, d. o. o., kot vodilni partner LAS Krasa in Brkinov, Art nepremičnine, d. o. o., Stojan Korošec (nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji), Društvo kmetič sežanske regije ter Krasna, Andrejka Cerkenik, s. p.

Partnerji celotne operacije so skupaj zaprosili za **384.613,54 EUR** sofinanciranih sredstev iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP). Od tega bo za izvedbo operacije na območju LAS Krasa in Brkinov sklad EKSRP namenil **95.881,12 EUR**.

Namen projekta je, da se z izvedbo izobraževalnih delavnic, posvetov, študijske ture, ogleda dobrih praks, predavanj in več usposabljanj spodbudi različne deležnike k ekološki pridelavi, predelavi in uporabi slovenskih zelišč. Posredno se tako tudi osvešča lokalno prebivalstvo o potencialu in koristih uporabe zelišč v kulinariki, fitoterapiji, kozmetiki, aromaterapiji, pa tudi v čebelarstvu. S projektom se želi profesionalno zeliščarsko dejavnost približati novim pridelovalcem in prebivalstvu ter s tem prispevati k boljšemu dostopu do zdrave in trajnostne zeliščne (samo)oskrbe v državi, s poudarkom na ekološki pridelavi. V projektu je v ospredje postavljeno povezovanje, sodelovanje in mreženje projektnih partnerjev ter zrcaljenje dobrih/uspešnih praks v vse partnerske regije. Z različnimi aktivnostmi se želi pripomoči, da zeliščarstvo postopoma postane pomembna osnovna in/ali dopolnilna kmetijska dejavnost z visoko dodano vrednostjo za trajnostno revitalizacijo kraškega podeželja in zmanjševanje zaraščanja kmetijskih površin tudi na območjih z omejenimi kmetijskimi dejavniki. Pogoji za pridelavo zelišč so namreč večinoma nezahtevni, pridelava (s poudarkom na ročni) je primerna tudi na manjših razdrobljenih kmetijah, zelišča potrebujejo minimalno namakanje, gnojenja in zaščite s sredstvi za varstvo rastlin pa ne. Vse naštetje je izjemnega pomena za ohranjanje čistega okolja ter pozitivno vpliva na ohranjanje in plemenitenje slovenske biotske raznovrstnosti ter pomeni uspešno

prilaganje kmetijstva na podnebne spremembe.

Zato vse zainteresirane za zeliščarsko dejavnost že sedaj vabimo, da od jeseni naprej spremljajo našo spletno stran (www.laskrasainbrkinov.si) ter profil na Facebooku (@LAS.Krasa.in.Brkinov).

Kljub temu da operacija ni bila odobrena za sofinanciranje, bi želeli izpostaviti tudi glavne poudarke projekta Okusi Primorske, v katerem so kot partnerji poleg LAS Krasa in Brkinov sodelovali še LAS Vipavska dolina (vodilni partner), LAS med Snežnikom in Nanosom, LAS Istre, LAS V obsevu sonca ter dva tuja LAS – LAG Sjeverna Istra in GAL Carso – LAS Krasa. Rdeča nit projekta je bila širša regijska pokritost Primorske s skupnim namenom.

V partnerstvo so se združila območja, kjer sicer že potekajo sadne in vinske turistične ceste, vendar jim je skupna potreba po revitalizaciji (prevetritev pogojev ter ponudnikov, prenova registra ponudnikov), ponudnikom pa je skupna potreba po prenosu in nadgradnji znanj za nadaljnji razvoj novih, inovativnih storitev in produktov. Poleg tega so na območju LAS Istre želeli povsem na novo vzpostaviti oljčno cesto.

Z namenom uspešnejšega trženja območja, pridelkov in izdelkov je bila poleg izobraževanja ponudnikov in ogleda dobrih praks za dvig kakovosti načrtovana vzpostavitev skupne spletne platforme s povezovanjem obstoječih spletnih strani ter izdelava zasnove koncepta destinacijskih gastronomskih produktov na območjih LAS – Okusi Primorske. Načrtovana pa je bila tudi organizacija kulinarčnih prireditvev in promocij lokalne hrane (borza lokalne hrane, kulinarčne prireditve ipd.) za povezovanje

ponudnikov iz območij vseh LAS ter izboljšanje njihove prodajne možnosti na trgu.

Poudarki nepotrjenega projekta se nam zdijo še kako pomembni za gospodarsko-turistični razvoj območja Krasa in Brkinov. Zato bomo vztraj-

no iskali nove vire (so)financiranja za njegovo izvedbo.

Maja Colja in Jerneja Modic,
LAS Krasa in Brkinov

AKTUALNO DOGAJANJE V LAS KRASA IN BRKINOV

Pripravili smo pregled delovanja Lokalne akcijske skupine Krasa in Brkinov (v nadaljevanju: LAS) v spomladansko-poletnem času.

Poleg rednega delovanja LAS, ki zajema izvedbo sej Upravnega odbora in Skupščine, pomoč pri pripravi zahtevkov ter oddajo zahtevkov za izvedene operacije, je LAS v tem času pripravil tudi vlogo za izvedbo projekta, sofinanciranega iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), katere prijavitelj je LAS.

V nadaljevanju navajamo podrobnejši pregled aktivnosti.

Zaključene operacije EKSRP sklada v prvi polovici leta 2022

V juniju oziroma juliju 2022 sta se uspešno zaključili dve operaciji 3. Javnega poziva LAS Krasa in Brkinov iz sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP): Medgeneracijski park Sveto ter Sopotniki 2.0.

Prijavitelj operacije, Zavod Sopotniki, je skupaj s projektnimi partnerji Kaspr, Janja Novoselc, s. p., Občina Divača, Občina Hrpelje-Kozina ter Zavod Dobra pot pripravil operacijo **Sopotniki 2.0**. Namen operacije Sopotniki 2.0 je bil izboljšati kakovost življenja starejših z vidika izboljšanja mobilnosti ter dostopa do storitev in vključevanja drugih ranljivih skupin na podeželju. V okviru operacije se je uvedlo dodatno vozilo na hibridni pogon za izvajanje brezplačnih prevozov za starejše, nadgradilo administratorsko IT orodje za organizacijo prevozov v Zavodu Sopotniki z modulom za načrtovanje intermodalnih prevozov, usposobilo zaposlenega koordinatorske enote za organizacijo prevozov na temelju načel trajnostne mobilnosti sopotništva in intermodalnosti, razvilo povsem novo Uporabniško mobilno aplikacijo za starostnike, nadgradilo Prostovoljsko mobilno aplikacijo z

novimi moduli ter vzpostavilo nove in inovativne izobraževalne modele za nadgrajeno storitev Sopotniki. V okviru operacije se je kupilo tudi sodobno tehnično opremo za izvajanje izobraževanja (projektor, projekcijsko platno, tablice, pametne telefone, računalnik), s pomočjo katere se bo učinkoviteje opravljalo storitev sopotništva za starejše ter natisnilo letake, plakate in zgibanke, namenjene skrbi za promocijo tako prostovoljstva kot sopotništva na območju Krasa in Brkinov.

V okviru operacije **Medgeneracijski park Sveto**, katere prijavitelj je Občina Komen, se je v vasi Sveto uredil prvi medgeneracijski park v Občini Komen. Na vadbeni jasi se je namestilo 12 vadbenih orodij, tunel za prehod dvoživk ter v sodelovanju s Športno zvezo Komen (partner operacije) izdelalo video predstavitev z namenom spodbujanja pravilne uporabe vadbenih orodij. Prav tako je bila v okviru operacije izdana brošura s kratko predstavitevijo samega parka, vasi, ponudnikov ter kolesarskih in pešpoti v okolici. V sodelovanju z Društvom Sčanski puntarji (partner operacije) se je izvedlo pogovore o življenju ob kalu nekoč in danes ter Pohod po Maherjevih poteh.

Za zagotavljanje trajnosti pa je bila izvedena tudi raziskava potencialov, ki je preverjala možnosti širitve medgeneracijskih parkov na širše območje Krasa in Brkinov. Za vsebino brošure ter izvedbo raziskave je bila, kot partner v projektu, zadolžena ORA Krasa in Brkinov, d. o. o..

Več o zaključenih operacijah ter operacijah v izvajanju si lahko preberete na spletni strani LAS: <https://www.las-krasainbrkinov.si/projekti-eksrp/>.

Udeležba na strokovnem posvetu LAS v Bohinju

Društvo za razvoj slovenskega podeželja (DRSP), katerega član je tudi LAS Krasa in Brkinov, je 1. in 2. julija 2022 v Bohinju organiziralo vsakoletni Posvet LAS, ki sta se ga udeležili tudi zaposleni na LAS. Osrednja tema letošnjega posveta, ki ga je gostil LAS Gorenjska košarica, je bilo povečanje kakovosti življenja na podeželju z razvojem rekreativnih možnosti.

Udeleženci dvodnevne posveta smo pot začeli pri Hostlu pod Voglom, kjer smo se s kolesi odpravili na prvo točko programa. V Centru TNP v Stari Fužini nam je gostitelj LAS Gorenjska košarica predstavil svoje projekte, povezane z rekreacijo in trajnostnim razvojem,

ki smo si jih s kolesi ogledali tudi v živo. Dan se je zaključil z Bohinjskimi olimpijskimi igrami, tekmovalcem, ki je sestavljeno iz različnih zabavnih in nenavadnih »športnih zvrsti«.

Priprava operacije iz ESRR sklada, katere prijavitelj je LAS

Skladno s ciljem trajnostna mobilnost, ki je naveden v Strategiji lokalnega razvoja (SLR), želimo z operacijo preseči problematiko neučinkovitega javnega prevoza ter preučiti možnosti trajnostnega reševanja prevozov na območju LAS Krasa in Brkinov. Na podlagi pridobljenih rezultatov analiz stanja ter potreb prebivalcev območja bomo uvedli pilotno izvedbo reševanja problema mobilnosti na območju LAS.

Področje LAS Krasa in Brkinov (z izjemo mesta Sežana) sestavljajo manjša urbana središča, med katerimi zaradi pomanjkanja kritične mase uporabnikov ni javnih potniških povezav. V vseh občinah že obstajajo storitve sopotništva, namenjene starejšim prebivalcem, kar bomo še naprej podpirali

tudi v okviru te operacije. V predlagani operaciji pa želimo kot nadgradnjo sopotništvu za starejše uvesti sorodne storitve tudi za druge ciljne skupine (mladi, ranljive skupine, osebe brez avtomobila ipd.), ki bodo omogočale sodoben pristop k mobilnosti (z uvedbo npr. prevozov na klic, prevozov potnikov na poziv ipd.) in bodo prilagojene potrebam ciljnih skupin.

Vloga za operacijo **Krepitev trajnostne mobilnosti na Krasu in v Brkinih** je bila konec junija 2022 oddana v pregled Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo. Zaprošena višina sofinanciranja operacije znaša 85.607,77 EUR, celotna vrednost operacije (z DDV) pa 124.034,11 EUR. V operaciji, poleg ORA Krasa in Brkinov, d. o. o., kot vodilnega partnerja LAS, sodelujejo še Občina Divača, Občina Hrpelje-Kozina, Občina Komen, Občina Sežana ter Zavod Sopotniki.

Spletna stran ter Facebook profil

Vabljeni k spremljanju naših novic in aktualnega dogajanja tudi na spletni

strani LAS (<https://www.laskrasainbrkinov.si>) ter Facebook profilu (@LAS.Krasa.in.Brkinov).

Povabilo k včlanitvi v LAS Krasa in Brkinov

LAS Krasa in Brkinov še vedno vabi za interesirano javnost k včlanitvi v LAS. Na spletni strani www.laskrasainbrkinov.si najdete prijavitni obrazec, ki ga izpolnjenega pošljete na elektronski naslov info@laskrasainbrkinov.si ali po navadni pošti na LAS Krasa in Brkinov, Partizanska cesta 4, 6210 Sežana.

Maja Colja in Jerneja Modic,
LAS Krasa in Brkinov
Foto: Društvo za razvoj slovenskega podeželja (DRSP)

RAZSTAVA AVTORICE INES KAJIN

V razstavne prostore občine je v mesecu aprilu 2022 energijo pomladi, pravljичnosti ter bližajočega poletja s svojimi deli vnesla

avtorica Ines Kajin iz Hrvatinov.

Ines se z risanjem, ki ji pomeni sprostitve, ukvarja v prostem času.

Na njenih delih se pojavljajo različni

motivi. Privlači jo afriška kultura, veliko upodablja motive Afričank. Pridih pravljичnosti in veselja pa pričara z motivi punčk in hišk. Posebne so njene upodobitve hišk na kamnih, ki jih najde med sprehodi v naravi.

To je avtorčina prva samostojna razstava, na ogled je bila do druge polovice meseca junija 2022.

Suzana Škrlj

Občinska uprava Občine Divača

Foto: Suzana Škrlj

FOTOGRAFSKI RAZSTAVI FOTO KLUBA ŽAREK SEŽANA

Člani Foto kluba Žarek so bili tudi v času posebnih epidemioloških razmer fotografsko aktivni. Predstavljajo se z dvema razstavama.

S fotografijami na temo »Kras« se v Galeriji Vipavski Križ s petdesetimi fotografijami predstavlja 17 fotografov kluba Žarek iz Sežane. V razstavnem prostoru Občine Divača pa se na razstavi z naslovom »Ta nori pust« predstavlja 11 avtoric in avtorjev.

V Vipavskem Križu, kjer smo člani doživeli topel sprejem organizatorjev, je otvoritev razstave popestrila vokalna skupina Kresnik pod vodstvom Mirana Žitko.

Izbor fotografij je izredno pester, saj so fotografi vsak na svoj, izviren način prikazali pogled na kraške lepote in življenje na Krasu.

Na razstavi prevladujejo posnetki s podeželja, narejeni na barviti jesenski

gmajni, v senožeti ali v vinogradu. Tudi kraški bori ne manjkajo in zaledenel kraški kal ter kamnolom. Prav tako ni izostal konj lipicanec kot tudi ne nekateri prebivalci kraške divjine, kot so damjak, smrdokavra in skalni plezalček.

Fotoklub Žarek iz Sežane že od leta 1993 povezuje ljubiteljske fotografe in slikarke iz območja Krasa in Brkinov. Člani smo prejeli že več prestižnih nagrad na domačih in mednarodnih fotografskih in slikarskih razstavah.

V naslednjem letu bo foto klub praznoval 25. obletnico delovanja. Upoštevajoč predhodno petletno delovanje v obliki krožka, bo istočasno obeležil trideset let organiziranega razvijanja ljubiteljske fotografske dejavnosti na Krasu. Od leta 2006 deluje v društvu tudi likovna sekcija Zlati Žarek.

Foto klub Žarek je zelo aktiven na tujih in domačih razstavah. Po doseženih rezultatih je bil v zadnjih treh letih uvrščen dvakrat na peto in enkrat na šesto mesto med najuspešnejšimi klubi Fotografske zveze Slovenije.

Foto klub Žarek

Foto: Fotografi in pevci: Dušan Miška Kurenti v Divači: Igor Petros

17. OBČINSKI PRAZNIK OBČINE DIVAČA

Nagrade Občine Divača v letu 2022

V Odloku o podeljevanju priznanj Občine Divača je med drugim zapisano:

Priznanja Občine Divača so:

1. naziv časn občan Občine Divača
2. priznanje Občine Divača
3. plaketa Občine Divača
4. pohvala Občine Divača najboljšemu devetošolcu.

lažje in raje "uporablja" kritiko, ki je marsikdaj neupravičena in ne temelji na realnih ocenah, kot pa izrazi pohvalo in dobro besedo. Zato so podeljena priznanja v tem času ki ga spremljajo turbulence na vseh področjih, toliko bolj pomembna in dragocena.

Županja je podala tudi oris opravljenega dela v občini v obdobju od lanskega občinskega praznika. Predstavitev pa je pospremila še foto projekcija investicijskih del, ki jo je odlično pripravil direktor občinske uprave Iztok Felicjan.

Poleg investicijskih del je bilo veliko izvedenega tudi na drugih področjih, ki pomembno krojijo in ustvarjajo delo in življenje v lokalnem okolju: kulturno, športno, vzgojno-izobraževalno, turistično področje, skrb za naravno in kulturno dediščino, zdravstvo, sociala, prostovoljstvo, komunalna, urejanje okolja, civilna zaščita in varnost... bogata zbirka foto utrinkov teh področij bi se lahko vrtela dolgo, dolgo.

Županja se je vsem, ki so pripomogli k ustvarjanju in zagotavljanju utripa lokalnega okolja, iskreno zahvalila.

V kulturnem programu, ki je obogatil slavnostno sejo, je sodelovalo domače Društvo ljubiteljev baletne umetnosti Divača, posebno slavnostno noto pa sta dogodku vdahnili mladi, obetavni glasbenici Lara&Manca; Harfistka Lara Hrastnik in violinistka Manca Rupnik, ki sta navzoče izjemno navdušili in očarali.

V letu 2022 je Občina Divača zaslužnim občankam in občanom podelili priznanja v vseh štirih kategorijah.

Priznanja so bila podeljena na slavnostni seji Občinskega sveta občine Divača, ki je potekala 1. julija 2022, prejemnikom jih je podelila županja občine Divača Alenka Štrcl Dovgan.

Na seji je županja v slavnostnem nagovoru izpostavila vlogo in pomen dela posameznikov, nevladnih organizacij in podjetij, katerih delo in prizadevanje je bilo nagrajeno. Predvsem pa je izpostavila pomembnost dejstva, da nekdo prepozna in opazi delo in prizadevanje sočloveka. To je humano, človeško in kaže na stopnjo empatije in spremljanja vsakdanjih razmer v lokalnem okolju. Velikokrat marsikdo

Nagrajenci Občine Divača v letu 2022 so:

- DRUŠTVO VREMSKE MLADINE
- DRUŽINSKO PODJETJE DIVAS DIVAČA
- BALINARSKO DRUŠTVO RISNIK DIVAČA
- SREČKO ROŽE
- MATEJ BOMBAČ
- VALTER MALOVEC

PLAKETO Občine Divača se podeli

DRUŠTVU VREMSKE MLADINE

za vsestransko aktivnost, ki povečuje ugled kraja in lokalne skupnosti.

Društvo Vremske Mladine so v KS Vreme ustanovili mladi z namenom združevanja vremske mladine in občanov, da bi obujali stare navade in običaje ter ohranjali kulturno dediščino kraja. V skladu s cilji že nekaj let nadaljujejo tradicijo pustovanja tako, da vsako leto okrasijo voz z drugačno tematiko, se z njim zapeljejo po vaseh Vremske doline, zaželiijo ljudem srečo in dobro letino ter v spremstvu harmonike in drugih instrumentov odganjajo zimo.

Na pepelnico pokopljejo pusta in zaključijo pustovanje. V spomladanskih mesecih poskrbijo za čisto okolje. Očiščevalne akcije organizirajo sami, pridružijo pa se tudi očiščevalnim akcijam v vaški skupnosti in akcijam, ki ga organizira domače turistično društvo TKŠD Urbanščica, s katerim tudi lepo sodeluje pri pripravi še kakega dogodka ob Vremskem opasilu. V mesecu aprilu so člani vremske mladine na povabilo turističnega društva sodelovali v

čistilni akciji »Za lepše okolje«, ki je del projekta **LAS Krasa in Brkinov** in tudi poziva vseslovenske čistilne akcije Turistične zveze Slovenije ob Svetovnem dnevu voda in Zemlje. Očistili so dve divji odlagališči kosovnih odpadkov in avtomobilskih gum v naravi. V kraju tudi vzdržuje-

jo in urejajo tematske poti. Prevezli so tudi organizacijo večje prireditve **Vremsko opasilo**, ki je obarvano z zabavnimi in športnimi igrami ter s plesom. Zaradi koronavirusa dve sezoni prireditve niso uspeli organizirati, za letošnji avgust pa že načrtujejo, da jim bo to uspelo.

Za podelitev **Plakete Občine Divača** predlagam **Društvo Vremske mladine** predvsem zaradi:

- njihove nesebične aktivnosti in uspehov, ki povečujejo ugled kraja in širše lokalne skupnosti;
- njihove dejavnosti,

s katero se družba pomlajuje in pomeni v bodočnosti kontinuiteto del, ki jih je pričela starejša generacija;

- njihove aktivnosti v družbeno koristnem delu, čemur gre zlasti zahvala.

PLAKETO Občine Divača se podeli

DRUŽINSKEMU PODJETJU DIVAS DIVAČA

za več kot 20 let uspešnega delovanja in poslovanja, investicije v nove stroje, tehnologijo in prostore, zadovoljstvo strank in kupcev, vlaganje v strokovno ekipo zaposlenih in jasno vizijo razvoja v prihodnje.

Družinsko podjetje DIVAS je podjetniška zgodba, ki je začela že pred letom 2000 v enem samem prostoru, v šiviljski delavnici. Želja in ideja gospe Sladane je bila, da bi imela svojo šiviljsko delavnico, namenjeno šivanju in izdelovanje tekstilnih izdelkov. Najprej je bila v podjetju za-

poslena sama. Kmalu sta z možem Draganom videla novo priložnost v strojnem vezenju in tisku na tekstil. Mlada in neizkušena sta s podporo staršev kupila njun prvi rabljen vezilni stroj. Prvi podjetniški koraki so bili težki. Naučiti se je bilo treba prav vsega, kako delati na stroju, naročiti material, pridobiti kupce, najti dobavitelje in še marsikaj. S trdim delom in neomajno voljo sta zakonca orala ledino, veliko časa in ves zaslužek sta vlagala v lastno podjetje. Kmalu sta rabljen vezilni stroj zamenjala z novim ter se ob tem nenehno izobraževala.

Po desetih letih uspešnega dela podjetja, se je tudi gospod Dragan zaposlil v domačem podjetju. Pri delu sta jim pogosto pomagala sinova Grega

in Jan, saj sta od malega rasla v domači delavnici. Po končani srednji šoli je tudi Grega prevzel podjetniški duh. Zaposlil se je v domačem podjetju in tako prinesel energijo in sveže ideje. Divas je postal pravo malo družinsko podjetje.

Po 20 letih delovanja se podjetje Divas lahko pohvali z vrhunsko strojno opremo, za kar potrebujejo ogromno znanja, pridobljenega z izkušnjami in izobraževanji.

Svojim strankam nudijo vse s področja reklamnega in promocijskega tekstila, dobavo tekstilnih izdelkov, strojno vezenje in tisk.

V podjetju se z družinskim duhom prepletajo dolgoročno razmišljanje, delovanje in vsakodnevna vpetost v njegov razvoj. Dobrobit podjetja je na

prvem mestu, zato morajo biti tudi v družinskem podjetju jasno razdeljene funkcije in odgovornosti. Pošten in pravičen odnos do zaposlenih v podjetju, kupcev, dobaviteljev in vseh drugih udeležencev je edina pot, ki pelje k odličnemu ugledu podjetja. To je ključni pogoj za dolgoletno uspešno poslovanje, ki je posebej za družinska podjetja najpomembnejše.

Podjetje Divas prodaja svoje izdelke in storitve na domače trge in tudi v tujino, predvsem v Nemčijo, Švico in Italijo. Pohvalijo se lahko z dolgotrajnimi strankami, ki se redno vračajo in tako izkazujejo zaupanje v njihovo delo in kvaliteto izdelkov.

Imajo tudi svojo spletno stran WWW.DIVAS.SI ki so jo letos prenovili. Tu je na voljo celotna ponudba, storitve, novosti in akcijski izdelki.

Podjetje redno vloga v najsodobnejšo opremo in tehnologijo. Svojo dejavnost jemljejo kot poslanstvo. Dolgoročna vizija podjetja je širjenje prostorov in dodatne zaposlitve. Želijo si, da bi Občina Divača prepoznala potencial tudi v malih podjetnikih in pomagala pri iskanju dodatnih prostorov ali zemljišč.

PLAKETO Občine Divača se podeli

BALINARSKEMU DRUŠTVU RISNIK DIVAČA

za izjemen trud in požrtvovalnost k razvoju in spodbujanju balinanja v Divači,
za vse športne dosežke doma in v tujini ter promocijo naše občine.

Balinanje ima v Divači že zelo dolgo tradicijo. Skoraj z gotovostjo lahko trdimo, da spada med najstarejše športne aktivnosti. Iz vaškega balinanja se je preobrazilo v rekreativno in tekmovalno dejavnost.

Balinanje je šport za stare in mlade. Našemu telesu zagotavlja polno mero gibanja, je prijazno ljudem, zabavno, povezuje in druži ljudi na svežem zraku. To je bilo vodilo ljubiteljev balinanja, ki so na občnem zboru 30. 3. 2001 ustanovili Balinarsko društvo Risnik Divača. Dne 12. 6. 2001 je Upravna enota Sežana izdala odločbo o vpisu društva v register. Balinanje pa se je v Divači ljubiteljsko odvijalo že mnogo mnogo prej. Prostovoljci so društvo ustanovili z namenom, da se vzpostavi zakonito delovanje in možnosti finančnih in drugih pomoči iz javnih razpisov. Društvo je štel 20 članov. Njen prvi predsednik je bil Rajko Matjažič. Namen društva je bil prostovoljno, samostojno, nepridobitno druženje ljubiteljev balinanja, ki rekreativno in tekmovalno delujejo na področju športa in rekreacije.

Dne 20. 1. 2005 je predsedovanje društvu prevzela Vlasta Poropat, podpredsednik je postal Miroslav Prekrsky, za blagajničarko je bila imenovana Nada Grandič, ki blagajniška in tajniška dela odgovorno in predano opravlja še danes.

Pohvalno je, da v društvu delujeta tako moška kot ženska ekipa. Vsa leta sta se obe ekipi udeleževali domačih, medobčinskih in celo mednarodnih balinarskih turnirjev. Največkrat so tekmovali v Sežani, Hrpeljah, Košani, Povirju in Majcnihi ter tudi preko naših meja v sosednji Italiji in Hrvaški. Ekipi sta na tekmovanjih dosegali vidne rezultate in domov prinašali priznanja, medalje in pokale. Tekmovali so tudi v medobčinski ligi.

Leta 2010 je bila izvoljena nova predsednica društva Mateja Ožbolt, ki društvu predseduje še danes.

Največji zagon in rezultate je društvo dosegalo med leti 2005 in 2010. Žal je v tem obdobju in kasneje društvo med svojimi ljubitelji izgubilo kar nekaj predanih članov, ki so gojili veliko ljubezen do balinanja, bili nadvse

predani društvu in pomagali, da je društvo raslo in se razvijalo tako po številu članov kot tudi po rezultatih. To so bili balinarski entuziasti: Darko Družina, Darko Rožac, Tatjana Rožac, Ludvik Svetina, Vilma Volk, Ante Matkovič, Albert Rojc in Jože Gombač, ki so društvu pustili pomemben pečat.

Danes društvo šteje okrog 15 članov. Vadijo in trenirajo na zunanjem bali nišču za gostiščem Risnik, za kar gre velika zahvale lastniku gostišča, Valterju Malovcu, ki že vsa leta omogoča brezplačno uporabo bali nišča. Za bali nišče člani sami predano in vzorno skrbijo.

Vsa leta delovanja uspešno sodelujejo z ostalimi društvi, zavodi in občino. Na svoje steze radi sprejmejo učence Centra za usposabljanje Elvira Vatovec, enota Divača, uporabnike Varstveno delovnega centra ter stanovalce Doma na Krasu.

Članom društva optimizma ne manjka. Želijo pa si, da bi medse sprejeli mlajše člane, ki bi nadaljevali njihovo tradicijo in širili ljubezen do balinanja.

PRIZNANJE Občine Divača se podeli

SREČKU ROŽETU

za aktivnosti pri ohranjanju in negovanju kulturne dediščine na vojaškem, arheološkem in etnološkem področju s poudarkom na Primorski

Srečko Rože je že od malih nog strasten zbiralec vojaških ostalin iz časa prve in druge svetovne vojne. Leta 1994 je v lokavskem obrambnem stolpu s pomočjo družine uredil in odprl za javnost Vojaški muzej Tabor Lokev, kjer je predstavljen le delček njegove bogate vojaške zbirke. Njegova vloga pri preučevanju, interpretiranju in predstavljanju zgodovine v času prve svetovne vojne, obdobja med obema svetovnima vojnama in druge svetovne vojne, ki jo vpenja v širši prostor in čas, je zelo pomembna za sedanje in bodoče rodove. Ob tem posveča veliko pozornost tudi na arheološkem in etnološkem področju, da se ohrani čim več arheoloških in etnoloških predmetov predvsem iz našega okolja Krasa in Brkinov. Tako je velik del njegovih arheoloških najdb vezanih na območje Škocjanskih jam, Divače in Vremske doline vključenih v arheološko razstavo v Parku Škocjanske jame. Na etnološkem področju pa posveča veliko pozornost pri zbiranju, hranjenju in negovanju predmetov iz preteklega vsakdanjega življenja Kraševcev, kot so predmeti in pripomočki mlekaric za prodajo mleka v Trstu, kamnoseštva in kamnolomstva, oskrbe z vodo, orodje in oprema za kmetijska in vinogradniška opravila, hišni inventar, posteljnina, oblačila, obutev, igrače, šolski pripomočki in potrebščine za šolo ter stari cerkveni liturgični predmeti in liturgična oblačila duhovnikov. Tu je še obsežna zbirka civilnih državnih uslužbencev (pošte, gasilstva, železnice, pravosodja, finančnikov, policije, rudarstva) od sredine

19. stoletja (čas avstrijskega in avstro-ogrskega cesarstva), Kraljevine Italije, FLRJ, SFRJ in RS.

Zaradi skrbnega in vestnega dela ga je na muzejskem področju priznala tudi muzejska in zgodovinska stroka. Vrsto let sodeluje pri začasnih tematskih razstavah in predavanjih z muzeji na celotnem delu Primorske kot tudi z muzeji na nacionalni ravni, kot so Muzej Slovenske vojske, Narodni muzej in Muzej novejšje zgodovine v Ljubljani.

Za svoje delo je prejel številna priznanja in plakete: plaketa zveze Nato, OVSE, ZZB za vrednote NOB, ZVVS in ZSČ, Muzeja Slovenske vojske, policije, gasilstva, tujih veleposlaništev. Najbolj je ponosen na zlato plaketo ZZB za vrednote NOB, ki jo je prejel lani za življenjsko delo in priznanje škofije Koper. Po odločitvi občinskega sveta v imenu Občine Sežana mu je v lan-

skem letu sežanski župan David Škabar podelil tudi naziv častnega občana za posebne zasluge pri ohranjanju kulturne in etnološke dediščine ter izjemno predanost in požrtvovalnost na vseh področjih življenja in dela, ki prispevajo k napredku v umetnosti, kulturi in znanosti Občine Sežana.

Sodelovanja Srečka Rože in njegove družine iz Vojaškega muzeja Tabor Lokev pri kulturno zgodovinskih dogodkih in restavratorskih delih v Občini Divača:

- Na prošnjo avtorice knjige Divača na stičišču poti Klelije Potokar posoja muzejskih predmetov, razglednic in fotografij pri nastajanju omenjene knjige. (2010)
- Sodelovanje pri razstavi letalstva prve svetovne vojne v stari šoli v Divači – projekt Alisto – na krilih zgodovine. (2015)
- Posoja arheoloških predmetov iz okolice Škocjana, Vremske doline, Divače od bronzaste dobe do srednjega veka na prošnjo vodstva Parka Škocjanske jame za razstavo arheoloških najdb na območju Škocjanskih jam. (2015, razstava še poteka)
- Restavriranje muzejskih predmetov v lasti Parka Škocjanske jame za razstavo o raziskovanju Škocjanskih jam. (2015, 2016)
- Posoja predmetov in oblek iz zbirke Vojaškega muzeja Tabor Lokev za razstavo o raziskovanju Škocjanskih jam in prvih jamarskih vodičih ter sodelovanje pri zbiranju člankov iz starih publikacij in časopisov o Škocjanskih jamah v preteklosti. (2015, razstava še poteka)

- Na prošnjo vodstva Parka Škocjanskih jam je Srečko Rože restavriral stare označevalne table iz aluminija in emajla iz Škocjanskih jam iz časa Avstro-Ogrske, Kraljevine Italije pod italijansko zasedbo po prvi svetovni vojni in iz časa FLRJ in SFRJ (2021)
- Na povabilo Razvojnega centra Divača postavitev samostojne razstave v okviru železničarskega praznika in 140. obletnice odprtja proge Divača – Pulj z naslovom: Zgodovina železnice od Avstro-Ogrske do danes – na tleh Divače v stari šoli v Divači. (2016)
- Na povabilo Razvojnega centra Divača postavitev samostojne razstave v okviru železničarskega praznika ob 160. obletnici odprtja zadnjega odseka proge Južne železnice med Ljubljano in Trstom: 160 obletnica železniške proge Ljubljana Trst 1857–2017. (2017)
- Posoja muzejskih predmetov iz lovske zbirke Vojaškega muzeja Tabor Lokev za razstavo ob 110 obletnici organiziranega lovstva na Slovenskem v okviru LZS in kraško brkinskih LD pod vodstvom Andreja Sila v Senožečah. (2017)
- Sodelovanje na razstavi ob odprtju prenovljenih prostorov rudnika v Vremah s izposojeno rudarske uniforme iz časa FLRJ. (2021)
- Srečko Rože je na prošnjo župnika Slavka Obeda, ki upravlja cerkev na Barki restavriral star napis na cerkvenem kamnitem portalu nad vhodnimi vrati cerkve sv. Kancjana. (2022). Leto pred tem pa je zaščitil in premazal cerkvene klopi in omaro v zakristiji v cerkvi na Vatovljah.
- Srečko Rože je s pomočjo prijatelja Nikolaja Tretjakova očistil, restavriral in zaščitil spomenik in napise padlih borcev v času NOB grobnice na senožeškem pokopališču na prošnjo svetnika Občine Divača Bruna Kocjana iz Senožeč. (2022)
- Večletno sodelovanje pri srečelovu na pastirskih igrah v Senožečah.

Za vsa našeta in še mnoga druga dela, izvedena ne samo v naši občini ampak širom po naši domovini, se Srečku Rožetu podeli Priznanje Občine Divača.

GLASNIK

O B Č I N A
DIVAČA

PRIZNANJE Občine Divača se podeli

MATEJU BOMBAČU

za vodenje in razvoj dejavnosti v okviru podjetja REHABO, ki je prepoznavno
v domačem in širšem okolju.

Matej Bombač je uspešen Divačan, ki je od malega košarkarja, nogometaša, atleta postal vrhunski trener in fizioterapevt.

Matej je osnovno šolo zaključil v Divači in šolanje nadaljeval na Srednji zdravstveni šoli v Novi Gorici. Po končani srednji šoli se je zaposlil kot zdravstveni tehnik in reševalec v NMP Sežana, kjer je deloval celih 10 let.

Matej pa ni bil samo zaposlen kot reševalec, pač pa se je v tem času začel aktivno izobraževati in izpopolnjevati svoje zdravstvene veščine, ki jih je nadgrajeval z izkušnjami, ki jih je pridobil kot športnik, kar ga je vodilo v to, kar sedaj počne, v čemer nima konkurence in zaradi česar je cenjen tako doma kot v tujini. Na izrednem študiju je diplomiral kot fizioterapevt, pridobil je znanja in licence za delo na področjih športne travmatologije, motorične kontrole, nevrologije v športu in še bi lahko naštevali. Aktivno sodeluje z Ortopedsko bolnišnico Valdoltra in zdravilišči predvsem na področju rehabilitacije ramen.

Od leta 2010 je tudi direktor in lastnik zelo hitro razvijajočega se podjetja REHABO, ki ga je s svojo vztrajnostjo, pogumom in vizijo pripeljal tako daleč, da se pri njem zdravijo ljudje s cellega sveta in ki trenutno zaposluje že 13 ljudi.

Matej je trener in športni terapevt, ki zna najbolje obravnavati športnika in ga graditi kot celoto.

Že celi dve desetletji je eden izmed

najbolj cenjenih strokovnjakov na področju kondicijske priprave in rehabilitacije športnikov po poškodbah. V svoji karieri se je udeleževal in nabiral izkušnje na različnih področjih:

- V letih 2000–2005 je skrbel za košarkarje slovenskega prvoligaša KK Kraški zidar;
- V letih 2000–2011 je bil soustanovitelj KMN Finalist Divača, kjer je v prvi in drugi ligi SFL deloval kot terapevt, igralec, trener in predsednik;
- Leta 2003 je skrbel za košarkarsko reprezentanco U-21 in rokometno reprezentanco Katarja;
- V letih 2005–2013 je kot terapevt,

kondicijski trener in pomočnik trenerja deloval v italijanski D nogometni ligi;

- V sezoni 2009–2010 je pri ajdovskem nogometnem prvoligašu Primorje deloval kot svetovalec za povratek po poškodbah;

- V letih 2016–2019 je pri sežanskem nogometnem prvoligašu deloval kot pomočnik trenerja in odgovorni vodja za nadzor in svetovanje na področju fizične priprave.

Matej celo svojo kariero širi ime Divače po celim svetu, v Divačo privablja športnike in stroko s cellega sveta. Od leta 2014 Matej aktivno sodeluje s plezalno reprezentanco, v zadnjih letih kot trener najboljših plezalk na svetu Janje Garnbret. Lansko leto pa je na svojem področju dosegel enega od vrhuncev trenerske in strokovne kariere, s katerim je ime Divače vpisal na sam

vrh svetovnega plezanja in športa nasploh. Lansko leto je ekipa Janje Garnbret, v kateri je poleg Romana Krajnika trener tudi Matej, osvojila največ, kar se osvojiti da, to je naslov olimpijske prvakinje. Njegove zasluge in pomembnost pri osvojitvi naslova je priznala tudi sama olimpijska prvakinja.

Če ste iskali odgovor, zakaj, vse zgoraj naštetu ponuja odgovor – zato si Matej zasluži občinsko priznanje. Matej, iskrene čestitke za vse dosežke in hvala za vso promocijo, ki smo je po tvoji zaslugi deležni.

Za častnega občana Občine Divača
se imenuje

VALTER MALOVEC

Njegov doprinos k razvoju Divače in posredno občine Divača je pomemben. Poleg velikega finančnega zalogaja, ki ga je vložil za razvoj storitev, je treba poudariti njegovo družbeno odgovornost, sledenje ohranjanju naše lokalne kulturne in naravne identitete.

Lahko sicer rečemo, da je nekdo rojen podjetnik, vendar se nihče zares ne rodi kot podjetnik. Za uspešnega podjetnika se je treba usposobiti in si privzgojiti tudi določene lastnosti in navade.

Valter Malovec uresničuje temeljne kriterije uspešnega podjetnika, ki je razvojno naravnani s ciljem stalnega nadgrajevanja in izboljševanja kakovosti dejavnosti, ki jo vodi. Njegova življenjska in poklicna pot je pot izgrajevanja gospodarske dejavnosti, trdno zakoreninjene v preteklost in sedanjost ter s smelimi načrti za prihodnost.

Že kot osnovnošolec divaške šole je vedel, kaj želi v življenju početi. V srednji šoli se je izučil za mesarja. V divaški mesnici, ki je spadala v podjetje Mesnine dežele Kranjske, je pri rosnih 19 letih postal poslovodja. Leta 1996 je odkupil takratni poslovni prostor in nadaljeval poklicno pot mesarja kot samostojni podjetnik. Le leto kasneje je odprl svojo gostilno v Divači, ki še danes nosi ime Pri Malovcu. Osredotočil se je na ponudbo domačih jedi, upoštevajoč pomen lokalnih živil. Zavedal se je, da je poleg odlične hrane treba ponuditi še druge storitve. Razmišljal je o pomanjkanju prenočišč v naši občini in skoval načrt, kako bi z razširitvijo svoje dejavnosti ponudil prenočišča, ki bi privabile turiste in jih tudi zadržale v naših krajih. Zato je leta 2000 odkupil poslopje bivše gostilne Brusič in ga preuredil v namestitvene prostore. Ves čas se je spogledoval z mislijo, da je potrebno zapuščene stavbe ohranjati, zato je obnovil tradicionalno poznano gostišče Risnik, tako z gostinskimi kot tudi namestitvenimi storitvami. Še večji izziv

in tudi finančni zalogaj je predstavljal odkup skladišč in drugih stavb v kompleksu Rebčeve domačije v Divači. Leta 2010 je luč sveta zagledal sodobno urejen kompleks Hotela Malovec, ki je ohranil značilnosti kraške arhitekture in vpetosti v krajino. Danes predstavlja hotel prijetno turistično kapaciteto, ki poleg okusne kulinarike nudi udobne prenočitvene zmožljivosti za individualne goste in skupine turistov. Z 52 sobami oz. 15 ležišči je tako Divača pridobila kapacitete, ki omogočajo širjenje turistične ponudbe občine.

Valterjeva vizija, da je tudi iz propadajočih stavb možno ustvariti sodobne gostinske in hotelske objekte, je bilo podprto z angažiranostjo njegove družine. Ves čas mu je ob strani stala žena Danica, kasneje pa še sin Blaž in

hčerka Andreja s svojim možem. Družinsko podjetje je preraslo v pomemben gospodarski subjekt, ki danes zaposluje okrog 25 delavcev, pretežno iz občine Divača. Poleg tega, da je Valter s svojo zagnanostjo, upornostjo, pogumom in delavnostjo skrbel za rast podjetja, se je usmeril tudi v dejanja za razvoj drugih deležnikov v okolju. Tako že vrsto let pomaga društvom in zavodom v okolju. Veliko je teh, ki so prejeli donatorska sredstva in druge oblike pomoči. Če naštejemo le nekatere: Mešani pevski zbor Divača, Pihalni orkester Divača, PGD Divača, Zveza združenj borcev za ohranitev vrednot NOB, Združenje veteranov vojne za Slovenijo, Kulturno društvo Pepce Čehovin Senožeče, CEUS Divača, Osnovna šola Divača in še bi lahko naštevali. Prav tako nudi brezplačni najem dvorane v sklopu hotela za razne občinske protokolarnе

zadeve. Kot lokalni domoljub kooperativno sodeluje z Občino Divača. Zavedajoč se pomena ustrezne prenove Kraške ceste je z občino dobrosrčno zamenjal del njegove parcele pri bali nišču za parcelo na drugi poziciji.

Njegov doprinos k razvoju Divače in posredno občine Divača je pomemben. Poleg velikega finančnega zalogaja, ki ga je vložil za razvoj storitev, je treba poudariti njegovo družbeno odgovornost, sledenje ohranjanju naše lokalne kulturne in naravne identitete. Verjamemo, da bo njegova smela uprtost v prihodnost še nadalje bogatila ponudbo divaške občine.

Ponosni smo na našega krajana Valterja Malovca in mu želimo uresničitev nadaljnjih poslovnih in osebnih ciljev.

Vsem nagrajencem ISKRENE ČESTITKE !

Na slavnostni seji je potekala tudi podelitev Spominskih znakov, ki jih Vlada Republike Slovenije podeljuje za požrtvovalnost v boju proti – COVID 19.

Županja občine Divača Alenka Štručl Dovgan je podelila Spominske znake naslednjim zasluženim članom Civilne zaščite občine Divača:

- DINU KUHARIČU
- JOŽKU PERHAVCU
- SREČKU ŠKRIJU

Tatjana Cerkvenik,

Občinska uprava Občine Divača

Foto: arhiv Občine Divača; zanj:

Alenfra Prodoctions, Alen Franetič, s.p.

GLASNIK

17. OBČINSKI PRAZNIK OBČINE DIVAČA

V spomin na rojstvo prve slovenske filmske igralke Ite Rine, rojene v Divači, občina Divača 7. julija obeležuje občinski praznik. Sedemnajstič zapored je občina Divača na začetku poletja postala prizorišče pestrega dogajanja.

POKLON Marijani Brecelj

Slavnostni seji Občinskega sveta občine Divača je, tako kot je v navadi že vrsto let, isti večer sledil »Poklon«, ki ga od leta 2003, vsako leto ob obletnici rojstva igralka Ite Rina, v organizaciji Slovenske kinoteke in Občine Divača, prijazno gosti borjač Škratelnjove domačije pred Muzejem slovenskih filmskih igralcev. Poklon združuje in nadgrajuje zbir igralk in igralcev, ki se jim javnost na simboličen način »pokloni« s spoštovanjem do njihovega dela, ustvarjalnosti in vsega, kar šteje, da si zapisan v igralski zgodovini: Ita Rina, Metka Bučar, Duša Počkaj, Štefka Drolc, Bert Sotlar, Miha Baloh, Polde Bibič, Lojze Rozman, Majda Potokar, **Špela Rozin**, Stane Sever, Ivanka Mežan, Milena Zupančič, Demeter Bitenc, Anton Petje, Miranda Caharija in Radko Polič Rac, Boris Cavazza. Letos se jim je pridružila Marijana Brecelj.

Na prireditvi je bil predstavljen igralkin bogat filmski in televizijski opus. Ob tej priložnosti je bila izdana tudi knjižica, posvečena igralki, z besedili Veronike Zakonjšek in Metoda Pevca. Dogodek je glasbeno obarval trio Fake Orchestra.

Marijani Brecelj smo se v muzejskem letnem kinu poklonili z večerno projekcijo romantične drame Pod njenim oknom (režija in scenarij Metod Pevce, 2003), v katerem nastopa v vlogi

mame mlade plesalke in učiteljice Duše. Za izjemno vlogo Vande je na Festivalu slovenskega filma prejela posebno nagrado žirije in naziv epizodna igralka leta.

Prireditev v počastitev praznika Krajevne skupnosti Senožeče

2. junij 1944, Dolenja vas - opomin na poboje v vasi. Uvodni vstop v vrtljak dogodkov je zaznamoval praznik Krajevne skupnosti Senožeče. Dogodek ni šel v pozabo. Poklon žrtvam priča, da zgodovina živi s preteklostjo. Vsako leto s prireditvijo in polaganjem spominskih vencev k spomeniku v Senožečah in v Dolenji vasi počastimo spomin in izrazimo spoštovanje do padlih v boju za svobodo v vasi in okolici.

Letošnja prireditev v Dolenji vasi je bila obsijana s soncem. Predvsem s soncem v srcih ljudi. Tistih ljudi, ki čutijo/čutimo spoštovanje do človeka, človečnosti, do vrednot, do zgodovine. Tistih, ki prinašajo v vsakdan zagotovilo in upanje za dober svet, za boljši jutrišnji dan.

Kulturni program so oblikovali: učence in učenci POŠ Senožeče z mentorici, Pihalni orkester Divača pod taktirko Mitje Tavčarja in člani KD Borjač iz Sežane pod umetniškim vodstvom Tomaža Gantarja, ki so uprizorili partizanski miting. Slavnostna govornica je bila županja, domačinka iz Dolenje vasi, Alenka Štrucl Dovgan, ki je v nagovoru izpostavila vrednote današnjega časa v okvirih razumevanja pomena preteklosti.

»Kulturni utrinek na Gradišču« - Koncert SLOVENSKEGA OKTETA

Idilično okolje cerkvice sv. Helene na Gradišču je v lanskem letu dobilo novo vlogo oziroma novega »gospodarja«. Občina Divača je od Škofije Koper oziroma Župnije Divača prevzela v upravljanje cerkvico in s slavnostnim podpisom pogodbe ob prevzemu v cerkvici začela tlakovati novo pot tej veliki sakralni umetnini. Uvod v niz dogodkov KULTURNI UTRINEK NA GRADIŠČU je gostil uveljavljene, znane, čudovite goste, ki so pospremili dogajanje na Gradišče z dragoceno in neprecenljivo popotnico. Slovenska pesem Slovenskega okteta je zadonela čez Kras in čez Brkine in daleč odmevala. Zveneče, prodorno, iskreno in predvsem iz srca. Tako, kot si tako velika umetnina upravičeno zasluži. Ob tej priložnosti je bil predstavljen tudi video zapis slavnostnega podpisa pogodbe Občine Divača in Koprskeske škofije oz. Župnije Divača o prevzemu sakralnega bisera na Gradišču v upravljanje.

Organizatorji in izvajalci smo bili ponosni na čudovit večer, ki se je s prijetnim druženjem pred cerkvico po kon-

certu nadaljeval v poletno noč. Velika in iskrena zahvala domačinom, vaščankam in vaščanom Gradišča, ki so dolga leta upali in verjeli, da bo prišel trenutek, ko bo nekdo prepoznal njihovo predanost kraju in njegovi zgodovini, ko bo cerkvi »vrnjeno« zasluženo mesto v zgodovini. Njihova prizadevanja so se začela udejanjati v novih okvirih in skupno je zastavljeno veliko upanje in zavedanje, da se je začela tlakovati nova pot. Slovenski oktet je postavil prvi kulturni kamenček v nov mozaik Gradišča. Skupaj z Zavodom za varstvo kulturne dediščine in drugimi akterji naj bi zacvetela zgodovina, obnova, kultura, družabništvo, turizem, predvsem pa srčnost in prizadevanje za ohranjanje predane dediščine.

Hvala vsem, ki ste verjeli in ki še verjamete v zgodbe novih uspehov.

Voden ogled cerkvice sv. Helene in okolice za Društvo prijatelji zakladov sv. Jurija Piran

Slavnostnemu koncertu Sloevnskega okteta je na Gradišču sledil nov izziv niza KULTURNIH UTRINKOV NA GRADIŠČU. V goste so prišli članice in člani Društva prijatelji zakladov sv. Jurija Piran, ki so želeli videti, kako se udejanjajo ideje o upravljanju cerkvice, saj se v njihovi občini že vrsto let prizadevajo, da bi naredili podoben korak v odnosih do njihove izredno bogate sakralne dediščine. Navdušeni so bili nad našo začeto zgodbo in nad načrti. Skupno smo našli številne smernice, ki bi lahko gradile skupno zgodbo dobrih praks. Poleg Gradišča smo jih popeljali na ogled Muzeja

slovenskih filmskih igralcev v Divači, v Famlje, na ogled nove kulturne dvorane ter muzejske zbirke, v cervico sv. Tomaža, čez Škofeljski most, mimo cerkvice sv. Brikcija pri Naklaem, mimo cerkvice sv. Kancijana v Škocjanu, s ciljem v Betaniji.

Načrtov, idej in obljub ni manjkalo. Zgodba se nadaljuje in nadgrajuje. Zagotovo bo uspešna.

Gledališka predstava »Iskrena spoved«

V izvedbi igralko Maje Blagovič in Milana Vodopivca je v Senožecah potekal večer gledališke sproščenosti in humorja. Predstava je navdušila občinstvo, predvsem ljubitelje televizijske nanizanke, ki je obudila spomin na zaplete in razplete TV junakov.

poSKOKčev dan

Za otroke je poskrbelo Športno društvo poSKOKec in njihov dan ter po-

letno obarvan program, ki je ponujal veliko akcije, zabave, veselja, veliko, skoraj preveč, sonca, tako da je bila prijetna senca zelo dobrodošla. Otroci so se preizkusili v številnih športno-zabavnih preizkušnjah, veliko je bilo vodne animacije, zabave, sprostitve, smeha. Zajček poKOKec je neustrahovano in poskočno skrbel za akcijo. Počitniško vzdušje je zaplaval čez vrt Škrateljnov domačije in napolnilo Divačo z vrvežem in prešernim smehom. To potrebujemo vsi! Tako je praznik lahko še lepši.

Dan motošportov in minimoto test day

Velika, povsem nova, aktivnost v našem okolju je bila namenjena motošportu. Iskanje ustrezne lokacije, tj. primerne in predvsem varne površine, je povzročalo največ preglavic.

Odlični organizatorji Športne sekcije AMD Divača Racing team, v sodelovanju z društvom AMD Divača, AMZS in občino Divača so poskrbeli in našli vse. Ponudba minimoto akcije za najmlajše je bila dejansko "razprodana" oziroma zapolnjena v trenutku. Zahvalo je treba prvenstveno nameniti mlademu perspektivnemu minimoto športniku, ki pod okriljem AMD Divača osvaja svetovne moto steze. Tadej Maver Guštin je v letu 2022 v okviru projekta Naj športnik Krasa in Brkinov za leto 2021 prejel PRIZNANJE ZA ŠPORTNE DOSEŽKE MLADIH in v naše okolje je pripeljal ne le minimoto, ampak maksimally dobro voljo in športno navdušenje. Še ga bomo srečali, še o njem prebirali in zagotovo še velikokrat videli na največjih in prestižnih dirkah. In tudi v Divači, po

obisku in po odmevih sodeč, ponovimo in nadgradimo letošnjo zgodbo. Hvala Tadej, družinska ekipa, AMD Divača in vsi športniki, ki jih je Tadej povabil, pripeljal in navdušil za Divačo.

Več:

<https://amd-divaca.si/dan-motosportov/>
<https://www.amzs.si/sport/novice/2022-06-09-v-divaci-dan-motosportov-in-minimoto-test-day>

<https://www.amzs.si/sport/novice/2022-06-24-v-divaci-navduseni-stari-in-mladi>

»MA DEJ, MA KI TI JE MLADUST?«

Delavnica (1 in 2) za pripravo strategije za mlade in družabno srečanje mladih občine Divača z naborom predlogov, idej, želja mladih v občini Divača.

Mladi so lahko našli svoje mesto, če so ga želeli. In dokaz, da so ga, je zagotovo tudi podelitev občinskega priznanja mladim iz Vremske doline, ki dokazujejo, da prav na mladih svet stoji. Mladina občine Divača je ustvarjala v mladinskih delavnicah, ki sta ju pripravili Komisija za mladinska vprašanja in Občina. "Ma dej, ma ki ti je mladust?" je bil moto, ki je pomenljivo in kratko povedal vse o vsebini dogajanja. Mladi so iskali pobude, predloge, ideje za pripravo strategije na področju aktivnosti mladih in za mlade v naši občini, ki jo bodo zapisali in dali v obravnavo odločevalcem. In ko bo, če bo, sprejeta, bo veljala! Trdno veljala z zagotovitvijo, da se bo zapisano realiziralo. In da bo mladost imela svoje korenine in krila.

Koncert PIHALNEGA ORKESTRA DIVAČA, Famlje, Divača

Pihalni orkester Divača se je v okviru dogodkov občinskega praznika predstavil z dvema koncertoma, in sicer v Famljah, v Dvorani Rudnika Vreme in s tradicionalnim koncertom na borjaču Škratelnove domačije v Divači. Dirigent Mitja Tavčar je orkester popeljal v pronicljiv, občuten in dovršen program, ki je zagotovo segel do vsakega poslušalca. Orkester je v iztekajoči sezoni intenzivno delal in vadil, kar je dokazal in pokazal tudi na 40. tekmovanju SLOVENSKIH GODB, kjer so godbenice in godbeniki prejeli zlato plaketo s posebno pohvalo in zmagali v III. težavnostni stopnji. Na koncertu v Divači se je občinstvo poklonilo njihovemu uspehu, županja pa jim je z iskrenim javnim voščilom ponovno izrazila zahvalo za trud in prizadevnost.

Koncert ORKESTRA SLOVENSKE VOJSKE in skupine BALKAN BOYS

Gostovanje Orkestra Slovenske vojske pod taktirko Aljoše Deferija je za Divačo pomenilo stopnjevanje v nizanju dogodkov zastavljenega programa, saj je koncert gostov obetal svojevrsten »spektakel«. Gostje so v Divačo prišli v družbi prijateljev, naših domačinov, pravzaprav so pripeljali drug drugega in čeprav pravimo, da je skupina BALKAN BOYS »naša« skupina, iz Divače, so bili vsi skupaj gostje, domačini, prijatelji. Skupno sodelovanje Orkestra Slovenske vojske in skupine Balkan boys je odlična kombinacija prepleta glasbe, v kateri najdeš lahko veliko, ogromno, vse. Glasbeni ritmi so se prepletali in ustvarjali nadvse zanimivo vzdušje. In kot so nekoč Boysi dejali in zapisali »da v svojem glasbenem snovanju energično in duhovito ustvarjajo zvočno zmes, glasbeni slog, ki so ga sami poimenovali »balkan pop fusion« (<https://prvi.rtvsllo.si/podcast/prvavrsta/173250920/174603676>), je mogoče sedaj še dodati, da se je ta balkan pop fuzija poglobila, nadgradila, razširila z orkestralnimi zvoki, kar je skupno zvenelo skoraj preroško. In ja, Balkan boysi so »NAŠI«, »TUDI naši«. In Orkester Slovenske vojske seveda tudi. Rok in Aljoša – odlična vodilna dvojica.

Naši prijatelji! Zagotovo se še vidimo, srečamo, slišimo. Na našem borjaču ali kje drugje.

Koncert za generacije

Nepredvidljivi čas korone je zaznamoval otvoritveno slovesnost nove dvorane v Famljah, ostala je odprta iskrena želja in obljuba nekega dne, da v Famlje pride prireditev, ki bo vrnila dobro voljo in smeh na obraze in se poklonila prenovljenemu objektu Rudnika Vreme. In končno je prišel ta čas, ko so Famlje gostile izbrane glasbenike in pevce, ki so zbrani množici prinesli pesem in dobro voljo.

Jure Počkaj, Drago Mislej – MEF in Narodnoosvobodilni bend ter pevci Klappe LEUT iz Zadra so igrali in prepevali. Ploščad pred dvorano so napolnile predstavitve nevladnih organizacij. Predstavili so se: Združenje Europa Donna, KUD Pepca Čehovin Tatjana Senožet, aktiv kmečkih žena, Dom na Krasu Dutovlje, Društvo Vezi Štorje, Enota Divača, Modra kava Piran, vinarnji Vipavske doline ANIMA WINE, VINA NA HRIBU, VINA ŠTRANCAR. Dvorana je bila napolnjena, skoraj premajhna. Ljudje so bili navdušeni in večer se je prevesil v poletno noč, pesem se je iz dvorane preselila na ploščad. Bilo je lepo, čudovito.

KONCERT PERPETUUM JAZZILE

Nekakšen vrh prazničnega vzdušja je pred leti nekako morala predstavljati veselica, gasilska veselica. Vse se spreminja, s korona časi ali brez korone, pa tudi program praznika pri naša spremembe. V lanskem letu smo praznovanje zaključili s koncertnim večerom in vredno je bilo poskusiti spremembo. Bilo je veselo, lepo, peli smo in plesali. In letos smo dobro prakso nadaljevali in nadgradili: koncer-

tni večer, nato veselica v Senožetah in kmalu prihaja tudi gasilska veselica. In čeprav je bilo letos v času dogajanja vrhov precej, pa lahko iskreno zapišemo, da je bil koncertni večer glasbene

Romantični koncert za Ito Rina

Ita Rina je (bi) praznovala. In za sto-petnajsti rojstni dan smo ji letos namenili posebno čestitko. Tako smo ji 7. julija poklonili romantični koncert.

skupine PERPETUUM JAZZILE nekaj posebnega. Vrh in zaključek dobro izpeljane programske zgodbe, ki je prinesel tudi veliko izkušnjo organizacije in izvedbe v vseh pogledih: tehničnih, organizacijskih, kadrovskih, prostorskih, vendar vse se je izvedlo z veliko mero potrpežljivosti, sodelovanja, predvsem pa srčnosti in zagnanosti, da večer ostane vsem v najlepšem spominu. In cilj je dosežen. Zagotovo. Koncert je bil čudovit, veličasten, vrhunski.

Velika zahvala vsem za vse – le tako mogoče lahko pošteno in iskreno namenimo iskreno zahvalo mnogim, mnogim, ki so, ste, pripomogli, da je bilo v Divači lepo.

HVALA!

Samo njej v poklon. Škoda le, da dež ni dovolil, da bi se koncert "zgodil" zunaj na njenem borjaču. In v poklon vsem, ki so na koncertu uživali v izbranem romantičnem programu Giannija Rijavca s spremljevalno ekipo Tajane Novak, Matjaža Švaglja, Vojka Sfiligoja in godalnega kvarteta Katje Žekar, Petre Kaiser, Matija Udoviča ... Bilo je fantastično. Ida bi bila zagotovo vesela in ponosna.

SPREMLJEVALNI DOGODKI

Številni organizatorji so pripravili razne dogodke, nekateri so v glasilu samostojno predstavljeni. Prav vsi zaslužijo velik in iskren aplavz in zahvalo. Vsi so bili odlično izvedeni, sprejeti in obiskani. Skupno smo ustvarili program dogajanja, na katerega smo lahko ponosni.

Naj se jih spomnimo s foto utrinki, ki so jih ujeli v fotografski aparat različni fotografi.

»DAN PREJ« - priložnostna slovesnost ob dnevu državnosti in 25. tradicionalni pohod na hrib Kokoš, arheološki pohod v okviru projekta Pokrajina prednikov ter delavnica Papir iz trave, dan odprtih vrat v Divaški jami z vodenim ogledom jame in glasbeno gledališkim nastopom, gledališka predstava »Na odprtem morju«, Koncert MePZ Divača in Vokalne skupine ISKRICE (Šmihel), klepetalnica s starši na temo UČNI IZZIVI NAŠIH OTROK, nogometni turnir veteranov, odprtje razstave likovnih del avtorice DAJANE ČOK, »Poletna muzejska noč«, odprtje začasne razstave »Lepota znotraj« fotografa Jerneja Jelena, koncert DITKE in predstavitev novega albuma »Med nama je angel«,

prireditve ob 10. obletnici nove stavbe vrtca v Divači, Pevska revija PRIMORSKA POJE v Famljah, strokovni posvet PREBUJENJE JESENI, ženski in moški balnarski turnir, »Spomini na šolanje v Škocjanu« - razstava ob 60-i obletnici ukinitve šole v Škocjanu, »Teden ljubiteljske kulture« - otroška ustvarjalna delavnica »Kinoočesa«, »3. TINETOV TURNIR« - turnir v malem nogometu, zabavni večer in veselica v Senožeah in zagotovo še kaj.

Bogastvo je v različnosti. Vsaj naj bi bilo tako. Različni pogledi, okusi, mnenja, dejavnosti ... Seveda pa to drži ob spoštovanju in upoštevanju mnenja drugega, ob iskanju skupnih rešitev, sklepanju kompromisov ... Vsi imamo pravico do svojega mnenja in vsak je postavljen na neko polje dela z določenim znanjem, izobrazbo, pooblastili, predvsem pa z odgovornostjo; s srčno odgovornostjo delati po najboljših močeh. In tisti, ki mu je delo namenjeno, bi moral imeti vsaj enako mero srčne odgovornosti in kritičnosti do ponujenega oziroma se to vsaj pričakuje.

Veliko, največ je obiskovalcev, ki so se odzvali vabilu in prišli, pogledali, videli, pohvalili ali kaj pripomnili. Ne more biti vse vsem všeč. To je pričakovano in tako je morda logično in prav. Vsak izbere nekaj zase, nekaj, kar mu je zelo všeč, manj všeč ali pa se ne udeleži, ker ga ne privlači. Vendar kritika brez udeležbe, brez videti, brez slišati, kritika "s kavča" je namenjena samo in zgolj tistemu, ki jo izreka.

Upamo in vemo, da je bilo v pestrem

programu letos mogoče najti za vsakega nekaj. Za vsakega, ki je program razumel kot prijazno vabilo kulture, športa, predstavitev, zabave ... Udeležba je bila na vseh dogodkih velika. Zelo velika in je naraščala iz dneva v dan. Veliko pohval je bilo izrečenih, napisanih. Veliko veselja in navdušenja. Iz vrst publike in iz vrst nastopajočih. Največ pa šteje veselje ljudi, dobra volja, smeh in iskreno vprašanje: "Kaj bo pa jutri? Ah, saj je vseeno, mi pridemo." Lepo je tako delati. Lepo je deliti dobro voljo. Pravzaprav je to na nek način svojevrsten način participacije in "participativnega proračuna". Dodana vrednost, dodane pobude in aktivnosti občanov skozi prizmo lastne aktivnosti, vključujoče družbe in skupnega dela. Mogoče je predpoletni čas pripomogel k vzdušju, mogoče je bil vzrok v iskanju "pokoronske" akcije, v želji po druženju, po smehu in veselju, mogoče nič od tega. Mogoče pa je odgovor v dobro pripravljenem programu, v pestri ponudbi, v kateri je bilo na voljo veliko, veliko različnosti. Veliko organizatorjev, izvajalcev, nevladnih organizacij, krajevnih skupnosti, posameznikov, zavodov, združenih pod okriljem občinskega praznika občine Divača.

Iskrena hvala vsem: nastopajočim, obiskovalcem, gostom, prostovoljcem, delavcem ... Vsem, ki so in ste pomagali oblikovati dogajanje v občini.

Romana Derenčin,
Občinska uprava Občine Divača
Foto: arhiv Občine Divača,
zanj BeGR8 Media

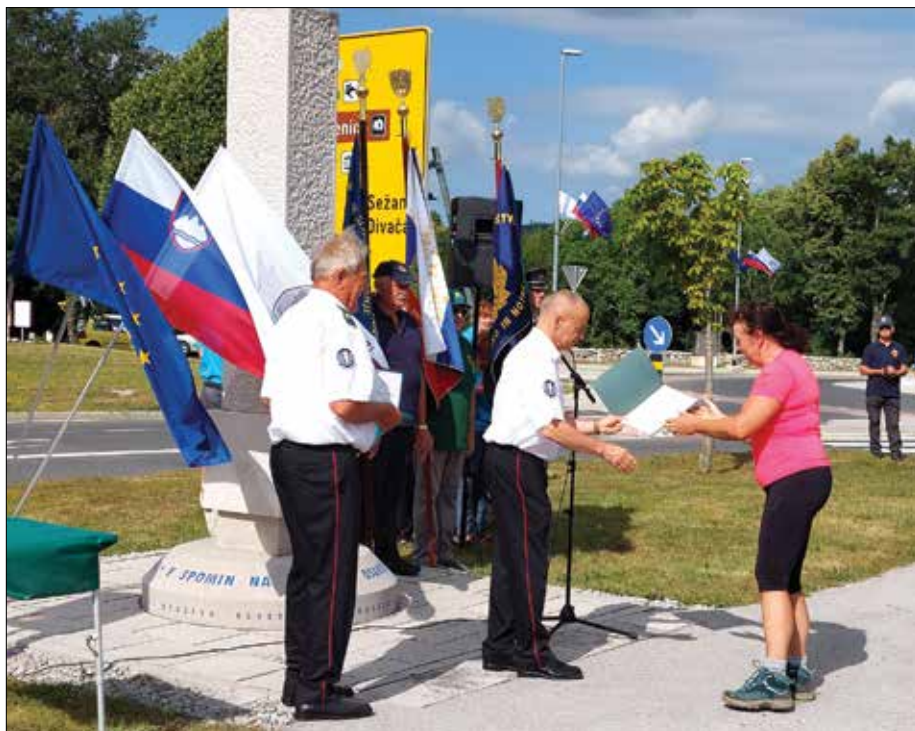

DAN DRŽAVNOSTI SMO V DIVAČI OBELEŽILI OB SPOMENIKU DAN PREJ

Osrednja primorska obeležitev praznika je bila v Divači ob spomeniku Dan prej, ki že 23 let opominja, da se je vojna za Slovenijo začela 26. junija, ko so po primorskih cestah proti mejnim prehodom že vozili tanki iz vojašnic JNA.

To je bil dan, ko so se na Trgu republike v Ljubljani šele pripravljali na večerno državno proslavo ob osamosvojitvi. Še vedno prepogosto slišimo, da se je vojna začela 27. junija, pravi **Fabio Steffe** iz policijskega veteranskega društva Sever za Primorsko in Notranjsko. A včeraj se mu je, pravi, prvič zgodilo, da so mladi, ki jim je predaval, vedeli za dan prej: "Sami pri sebi nimamo razčiščeno, z izjemo Primorcev, da se je vojna začela 26. junija. To, kar se mi je zgodilo včeraj, pa je, sem počaščen in obljubil sem, da bom tem dijakom italijanske gimnazije pri uri zgodovine povedal vse, kako je bilo." V Divači na to že več kot dve desetletji spominja spomenik Dan prej. Županja **Alenka Štrucl Dovgan** je ob slovesnosti pozvala k sodelovanju za prihodnji razvoj: "Možnosti imamo za razvoj gospodarstva, imamo cone, pripravljamo nove, želimo si butični turizem."

Tako da Divače ne bi poznali le po

Dnevu prej in gradnji drugega tira. Na slovesnosti so bila podeljena tudi priznanja in plakete. Prejemniki so: Red III. stopnje ZVVS Slovenije **Fakin Miran** priznanje je prejel na glavnem zboru v Brežicah

Zlata plaketa ZVVS Slovenije **Novič Bojan**

Spominska plaketa ZVVS Slovenije **Šibelja Vid**

Spominska plaketa ZVVS Slovenije **Alenka Štrucl Dovgan – županja občine Divača.**

Po končani slovesnosti so se pohodniki tradicionalno odpravili na hrib Kokoš.

Alenka Štrucl Dovgan,
županja

Foto: arhiv Občine Divača

PROSLAVA NA PARTIZANSKIH VRHEH

Na slikovitih Vrheh v vasi Veliko Polje stoji spomenik narodni herojnji Mihaeli Škapin - Brini, ki se ji vsako leto poklonijo vaščani in predstavniki domoljubnih društev. Brina je bila namreč med NOB zgled pogumne partizanke, ki je padla v boju za svobodo slovenskega naroda. Prireditelj se je spet vrnila na Vrhe po dveh letih premora. Na prizorišče pri njenem spomeniku so najprej prišli pohodniki, nato so prikorakali praporščaki pod vodstvom Bruna Kocjana. Zbrane sta pozdravila sežanski župan David Škarbar in predsednica KS Vrabče Irma Lekše.

Slavnostna govornica je bila divaška županja Alenka Štrucl Dovgan. V svojem govoru je poudarila, da je po-

gum tedanjih upornic navdih za vse čase, tudi za sedanjost: »Žal so ženske v družbi in politiki danes še vedno obravnavane drugače kot moški. To je tudi priložnost, da pokažemo pripravljenost, da se bomo uprli slehernemu poskusu teptanja demokracije in enakosti državljanov. Spominsko slovesnost posvečamo svobodi, da žrtve ne bi bile nikoli pozabljene.«

V kulturnem programu so nastopili: recitatorki Vlasta Lozej in Renata Gerželj, pevski zbor Kresnik, kvartet pozavn Kraške pihalne godbe iz Sežane ter domača recitatorja Anja Gerželj in Matic Lozej.

Olga Knez

Foto: Olga Knez

LAČNI SMO!

Za nami je nekaj posebnih let, ki se jih tudi ljubiteljski gledališki ustvarjalci ne bomo spominjali z najširšim nasmehom. Slednjega pa nismo skrivali, ko smo imeli priložnost, da se člani društva Gledališka Amaterska Druženja (GAD-ovci) premierno predstavimo divaškemu občinstvu. Z našo zadnjo gledališko predstavo, ki je nastajala tudi v času, ko se nismo smeli družiti v živo, smo obogatili pestro ponudbo dogajanj ob občinskem prazniku.

Z enodejanko poljskega dramatika in satirika Sławomirja Mrożka (1930) NA ODPRTEM MORJU smo v torek, 28. junija, nastopili v Itinem objemu in uživali v zavetju kraškega dvorišča. Čutili smo zbranost divaškega občinstva in verjamemo, da smo soustvarjali dogodek, kjer se lahko vsakdo, tako gledalci kot nastopajoči, sprosti, navduši in premisli o absurdnosti današnjega časa, o politiki, njeni sprevrženosti, manipulativni naravi, o nenehnem boju za prevlado, o sklepanju zavezništev kar tja v en dan. Na drugi strani pa smo bili preko dramske igre priča bitki o preživetju z ljudmi/zvermi, ki so za svoje preživetje pripravljene tudi ubijati. Pričujoča uprizoritev se poigrava s človeškimi npravmi, z lažnimi argumenti, z motivi, zakaj nekdo nekaj naredi, zakaj nekoga pritegne

v svoj tabor, zakaj drugega zmanipulira, prepriča o svojem prav, čemu tretjemu popusti, kako in zakaj pride do prevlade, s čim doseže čustveno premoč, zakaj je na koncu »človek človeku (žrtveno) jagnje«. Ali pa je »človek človeku (žrtveno) jagnje«. Ali je bil galeb?

Gledališka Amaterska Druženja smo skupina mladih in mlajših zanesenjakov, ki verjamemo v moč gledališča, igre in preigravanja življenjskih izzivov. Kje? Nikjer drugje kot na odrskih deskah, ko stopimo v obutev ljudi, ki jih prej ne bi nikoli in nikjer srečali.

Skupaj smo se začeli družiti že leta 2015, ko smo uprizorili igro koncert Jeana Anouilha Orkester, leta 2017 pa gledališko predstavo Sławomirja Mrożka Na odprtem morju, leta 2018 tretji izziv Vorkšop na Moliera Matjaža Zupančiča, ki je nastal pod budnim režijskim očesom Gregorja Geča, leta 2019 Čudni izmislek nebes, zadnji, aktualni izziv pa je vnovič predstava Na odprtem morju, a v novi preobleki.

Marko Strle, tajnik društva
Foto: arhiv društva GAD

V PROSTORIH OBČINE RAZSTAVLJALI OTROCI IZ VRTCA DIVAČA

V sklopu občinskega praznika občine Divača in obeležitve 10. obletnice nove stavbe vrtca v Divači smo v prostorih občine gostili razstavo vrtca Divača.

Skupina Pande s strokovnima delavkama Tino Tavčar in Andrejo Hrib je ustvarjala v sklopu projekta Pasavček, ki ga organizira Sektor za preventivo in vzgojo v cestnem prometu v okviru Javne agencije Republike Slovenije za var-

nost prometa. Osnovni namen projekta je spodbuditi dosledno in pravilno uporabo otroških varnostnih sedežev in pripetost otrok med vožnjo. Projekt, ki se izvaja že od leta 2005, vključuje tudi projektno delo po vrtcih.

Otroci so se pod mentorstvom strokovnih delavk Tine in Andreje seznanili s projektom Pasavček, ki nosi slogan Red je vedno pas pripet. Poleg

pravilne uporabe otroških sedežev in pomembnosti pripetosti otrok med vožnjo sta Tina in Andreja otroke poučili tudi o pravilnem prečkanju ceste. Nastale so čudovite risbe in izdelki, ki so bili na ogled do prve polovice julija 2022.

Suzana Škrlić
Foto: Suzana Škrlić

DAN MOTOŠPORTOV IN MINIMOTO TEST DAY JE NAVDUŠIL OTROKE IN STARŠE

Konec šolskega leta je odlična priložnost, da otroke nagradimo in razveselimo z nevsakdanjo dogodivščino. Tako smo razmišljali tudi na društvu AMD Divača, ko smo v sodelovanju z AMZS-jem in občino Divača v sklopu 17. občinskega praznika občine Divača organizirali *Dan motošportov in minimoto test day*.

AMD Divača si je postavilo dva prioriteta cilja, ki ju želi doseči. Prvi je ta, da motošporte predstavi slovenski javnosti. Žal smo ugotovili, da Slovenci premalo poznamo vse panoge, s katerimi se ukvarjajo naši motošportniki. Zato smo na *Dan motošportov* povabili že znane dirkače in tiste, ki bodo v prihodnosti še znani. Večina jih tekmuje in zmaguje na slovenskem državnem prvenstvu. Minimoto sta predstavljala novinec Kai Vehabović in državni podprvak v kategoriji open, Tadej Maver Guštin. Tian Krševan, večkratni minimoto otroški državni prvak, je predstavil panogo Ohvale, v kateri zdaj tekmuje. Kai, Tadej in Tian so tudi prikazali vožnjo po poligonu s svojimi motocikli. Enej Krševan, državni prvak v panogi Mini GP 10, je zastopal voznike Hawkers European

Talent Cup-a. Za supermoto je bil z nami dirkač in podjetnik Marko Ukota, ki izdeluje prvi slovenski električni dirkalnik. Skuterist in državni prvak prvenstva Skuter 70, Klemen Švara, je delil nasvete zlasti mladim. Vse skupaj pa je s prikazom svojih spretnosti navdušil mladi Lovro Setnikar, otroški državni prvak v trialu.

Drugi cilj, ki si ga je AMD Divača zadal, pa je približati kulturo vožnje otrokom ter njihovo pripravo na prvi stik z motornimi vozili. Zelo veliko nepotrebnih nesreč se namreč zgodi, ko otroku kupimo skuter ali motocikel in ga spustimo v promet brez vsakršnih izkušenj z vozilom. Poleg tega se moramo zavedati tudi, da je želja otrok, da bi se pokazali pred vrstniki in prijatelji močna, kar pogosto vodi v nesreče. Iz izkušenj članov, ki imajo motorna kolesa in so imeli otroke v minimoto šoli, smo videli, da je otroke treba nujno naučiti kulture vožnje in spretnosti, preden jih spustimo na ceste. Zato se zahvaljujemo staršem, da so svoje otroke pospremili na *Minimoto test day*. V sodelovanju z Minimoto šolo AMD Orjaki smo poskrbeli, da se je v enem popoldne-

vu skoraj 50 otrok zapeljalo s šolskimi minimoto motocikli. Pred vožnjo so skupaj s starši poslušali osnove varne vožnje. Sledilo je oblačenje v čisto prave kombinezone, izbira rokavic in čelade. Skupaj z izkušenimi inštruktorji so se otroci podali na poligon, kjer so lahko preizkušali svoje spretnosti. Med udeleženci je bilo kar nekaj deklet, ki so izkazale kot odlične voznice!

Za večino otrok je bilo to prvo sre-

čanje s čelado, kombinezonom in motociklom. Mi upamo, da ne bo zadnje. V minimoto šolah se namreč otroci naučijo spretnosti, ki jih potem s pridom uporabijo kot najstniki. Hkrati pa otroci ugotovijo, da je dirkanje po dirkalni stezi tisto, ki jim je v užitek. Ceste za dirkanje niso primerne. Zato si upamo trditi, da

bo tem otrokom srečanje z dirkalnimi motorji ostalo v lepem in trajnem spominu. Njihovi nasmejani obrazi pa so izrazili več, kot bi lahko povedale besede ...

AMD Divača
Foto: Tadej Štolfa

VSI SE UČIMO VSE ŽIVLJENJE. VSI.

Razmišljanje, namenjeno izobraževanju odraslih ali nadaljevalnem izobraževanju odraslih oseb s posebnimi potrebami, je bilo ključno vsebinsko izhodišče strokovnega posveta, ki smo ga pod okriljem Društva specialnih pedagogov Slovenije in v sodelovanju s Skupnostjo organizacij za usposabljanje oseb s posebnimi potrebami v Republiki Sloveniji in občino Divača organizirali 15. junija v Famljah. Strokovni posvet, naslovljen **PREBUJENJE JESENİ** – Kako najbolje poskrbeti za odrasle osebe z motnjami v duševnem razvoju, je podprl tudi Varuh človekovih pravic Republike Slovenije, ki je udeležence nagovoril.

Skoraj devetdeset udeležencev in udeleženk posveta je prisluhnilo visokokakovostnim prispevkom, ki so jih pripravili predstavniki Andragoškega društva Slovenije, ustanov za usposabljanje, delo in varstvo, varstveno-delovnih centrov, nevladne organizacije Zveze Sožitje. Poseben glas so dobili tudi predstavniki organizatorjev posveta in staršev oseb s posebnimi potrebami.

Skupno sporočilo posveta, ki še vedno odmeva, je opozarjanje na problematiko skrbi za odrasle osebe z motnjami v duševnem razvoju, predvsem v zvezi s programi, ki so jim na voljo, na normative zaposlenih, ki delajo z njimi v ustanovah po njihovem 26. letu starosti, kot so Varstveno-delovni centri in Centri za usposabljanje, delo in varstvo.

Gre za skrb pomembnega življenjskega obdobja, ki se lahko začne takoj po končanem obveznem izobraževanju (osnovni šoli), lahko pa kasneje, odvisno od tega, kdaj oseba izstopi iz kontinuiranega začetnega izobraževanja. Življenjsko obdobje, v katerem se lahko dogaja izobraževanje in učenje od-

raslih, je lahko kar precej razsežno ali dolgo, denimo 60 ali več let.

Nevarna past se skriva v dejstvu, da se odraslim po njihovem 26. letu starosti po zakonski osnovi status po zaključku formalnega izobraževanja drastično spremeni. To pomeni, da imajo kot otroci od 6. in kasneje tekom odrasčanja do 26. leta strokovno pedagoško obravnavo specialnega pedagoga dopoldne v šoli v razredu in popoldne kot socializacijsko namestitveni program v razredu ali drugih oblikah strokovne obravnave, obravnavo delovnega terapevta, fizioterapevta, tiflo-, surdo-pedagoga in druge strokovne delavce v timu (psiholog, socialni delavec ...). Po zaključku t. i. posebnega programa vzgoje in izobraževanja, ki tako traja do 26. leta, v nadaljevanju njihovega življenja ni programov in strokovnih obravnav, tudi ne skupinskega habilitatorja (pedagoga/andragoga), ki bi strokovno delal z njimi in usmerjal varuhinje in medicinske sestre, ki delajo z njimi. Torej gre za drastični prehod ob starosti 26. let, kjer po tej starosti za odrasle praktično za razliko od prej, ko se je vključeval celotni tim, ni več kontinuiranega strokovnega dela.

Nedopustno je, da družba in stroka vlagata v razvoj in samostojnost oseb z motnjami v duševnem razvoju vse do 26. leta, potem pa so prepuščeni lastni iznajdljivosti oziroma posameznikom in organizacijam, ki jim stojijo ob strani. V obdobju šolanja do odraslosti razvijejo določene spretnosti in veščine s ciljem čim višje stopnje samostojnosti, prav tako se njihove težave v funkcioniranju lahko omilijo, nikoli pa ne izginejo, v mnogih primerih se celo povečajo, prav tako vedenjske in čustvene težave/motnje, še posebej takrat, ko niso več aktivno vključeni v določene zaposlitve in obravnave, ki so jih bili prej deležni. Prav tako je nedopustno, da zaradi tega izgubijo, pozabijo dolo-

čena znanja in spretnosti, ki so jih znali in izvajali prej, saj jim je to omogočalo večjo samostojnost ter vključevanje v družbo, npr. pri osebah s senzornimi primanjkljaji (npr. slepi ne znajo več uporabljati pisave za slepe itd.).

Danes vemo, da tudi odrasle osebe s posebnimi potrebami napredujejo in se razvijajo v svojih sposobnostih na različnih področjih svojega delovanja tako kot vsi ostali ljudje. Med pomembnimi apeli smo lahko slišali, da je treba vzpostaviti sistemsko mrežo strokovne podpore odraslim osebam z motnjami v duševnem razvoju in spremeniti obstoječo sistematizacijo števila zaposlenih in števila strokovnih delavcev v ustanovah. Ti so pri odraslih v institucionalnem varstvu zastareli in po novih, letošnjih normativih, potrjenih v UL 54/2022 predvidevajo na 144 upravičencev oziroma na 72 upravičencev s težjimi in kombiniranimi motnjami enega skupinskega habilitatorja, kar je nedopustno.

Dr. Metka Novak, CUDV Draga, je še posebej izpostavila, da glavna vprašanja z uveljavljanjem novega Zakona o dolgotrajni oskrbi (DO) s 1. 1. 2023 v obstoječi sistem 16- in 24-urnega institucionalnega varstva v CUDV-jih in VDC-jih vključujejo skrb, dileme in pomisleke v zvezi z različnimi področji: to so kadrovski pogoji pri izvajalcih DO, programi in verifikacije usposabljanj, izobraževanja zaposlenih, preizkusi znanja ter storitvami, ki jih narekuje ministrstvo za zdravje. Ni omenjene specifične populacije oseb z motnjami v duševnem razvoju in kombinacijami s pridruženimi motnjami in težavami, še posebej čustvenimi in vedenjskimi motnjami. Zakon o dolgotrajni oskrbi tako ne predvideva sedanjega timeskega interdisciplinarnega pristopa različnih profilov glede na obravnavo in ugotavljanje potreb ter strokovno obravnavo omenjene ciljne skupine

uporabnikov v CUDV-jih in VDC-jih. V tem Zakonu pri kadrovski opredelitvi skupinski habilitator/pedagog sploh ni vključen, kar pomeni ohranjanje in vzdrževanje pogojev za institucionalno kulturo mišljenja in uveljavljanje medicinskega modela življenja odraslih v institucijah. Prav Sloveniji so v evropskem merilu očitali, da je premalo naredila za proces deinstitutionalizacije za razliko od ostalih držav EU, kjer bi morali že pred leti razmišljati, kako razviti in uporabiti strategije razvoja na tem področju v prihodnje. Še posebej je zaskrbljujoče, da odrasli z motnjami v duševnem razvoju niso deležni sistemsko urejenih programov učenja in usposabljanja niti znotraj niti izven institucij.

Izpostaviti je treba, da v Sloveniji v tem trenutku nimamo Zakona o izobraževanju odraslih, ki bi bil tesno povezan z vseživljenjskim učenjem oseb s posebnimi potrebami. Prav tako na pristojnem ministrstvu ni direktorata za to področje, ni javno priznanih programov in deleža financiranja tovrstnega učenja in izobraževanja. S trendom podaljševanja življenjske dobe in dolgožive družbe ter poudarjanju medgeneracijskega sodelovanja, ki bo v nadaljevanju usmerjalo življenje ljudi, je treba tudi na področju oseb s posebnimi potrebami spremeniti odnos stroke in same države do omenjenih ranljivih skupin ljudi. To pomeni, da si moramo prizadevati za uveljavljanje in pospeševanje različnih vrst učenja,

pri čemer ima večjo vlogo prav neformalno učenje, ki je tudi v naši družbi glede na spremembo starostne strukture prebivalstva vedno bolj aktualno in, kot je potrjeno v praksi, z različnih vidikov razvoja in dobrobiti družbe nujno potrebno.

To so tudi izhodišča za uspešnejše vključevanje OPP v skupnost, v bolj inkluzivne oblike dela in zaposlitev s ciljem normalizacije, kar smo zaenkrat uspeli uresničevati le preko projektov in razvoja dobrih praks, nimamo pa sistemskih premikov.

Dr. Zoran Jelenc iz Andragoškega društva Slovenije je nazorno razložil pojem 'vseživljenjsko učenje', za katerega najprej pove, da se zdi povsem razumljiv, pa v resnici ni tako. Izraz 'vse življenje' v sintagmi poudarja trajanje dejavnosti, a ga v kombinaciji z izobraževanjem v praksi največkrat razumemo drugače. Pravi pomen sintagme 'vseživljenjsko učenje' je učenje od rojstva do smrti oziroma, kot ga radi predstavljamo s prisposodobno, 'od zibelke do groba'.

Strategija vseživljenjskosti učenja, ki smo jo v Sloveniji sprejeli leta 2007, nosi nekaj pomanjkljivosti, med katerimi je tudi ta, da se strategija še vedno ne udejanja z operativnim programom, ki bi ga na podlagi strategije sprejela slovenska vlada.

Dr. Jelenc ugotavlja, da smo v Sloveniji sprejeli Strategijo 's figo v žepu', saj nismo določili načinov njenega udejanjanja.

Težko se je ne strinjati z besedami dr. Jelenca, ki trdi, da je odrasel kot udeleženec izobraževanja in učenja vsaka oseba, ki se vključi v izobraževanje in učenje, ko je končala začetno izobraževanje. Ovržena so tradicionalna pojmovanja, po katerih naj bi imeli sposobnosti in zmožnost za učenje predvsem mladi; zmožnosti učenja danes pripisujemo ljudem v vseh življenjskih obdobjih, vemo pa tudi, da se v različnih življenjskih obdobjih učimo različno. Novejši pogledi na učenje poudarjajo, da gre pri učenju za asimilacijo prejšnjih izkušenj z novimi spoznanji in ustvarjalno spajanje različnih razsežnosti učenja. V tem kontekstu imajo odrasli s svojimi izkušnjami pri nekaterih vrstah učenja celo prednost pred otroki.

Izobraževanje odraslih ni le neka improvizirana, hitro in površno izpeljana dejavnost, temveč zahtevno in popolno ter natančno strokovno delo.

Če želimo, da bo naše učenje uspešno, morajo biti izpolnjeni temeljni pogoji, in sicer potrebe ali interes po učenju, volja, motivacija, hotenje, prizadevanje ter priložnost za učenje.

Priložnosti za učenje si zaslužimo vsi. Vsi.

mag. Marko Strle,
predsednik Društva specialnih in rehabilitacijskih pedagogov Slovenije

DOLENJA VAS - KRAJEVNI PRAZNIK KS SENOŽEČE

OBUJAMO SPOMINE NA NOB ZA BODOČE RODOVE

Krajevna skupnost in Krajevna organizacija združenja borcev za vrednote NOB Senožeče ter Občina Divača so na prireditvenem prostoru sredi Dolenje vasi obeležili krajevni praznik KS Senožeče in obletnico spomina na padle krajanje Dolenje vasi 2. junija 1944. Slavnostna govornica na osrednji prireditvi je bila divaška županja Alenka Štrucl Dovgan, ki je v spomin na žrtve že pred prireditvijo skupaj z delegacijo položila venca pred spomenik v Senožečah in spominsko ploščo v Dolenji vasi.

V govoru je poudarila, da dogodkov, kot je bil leta 1944 v Dolenji vasi, ko so se okupatorji zverinsko znesli nad

domačini in zažgali vaško gostilno in v zublje zmetali trupla šestih domačinov, ne smemo pozabiti, ampak jih moramo obujati za nove rodove v cilju, da se vojna ne ponovi ter da bi živeli složno v miru in svobodi. „Ker spomini bledijo, obujamo pa jih ne za nas same, pač pa za nove rodove, da ne bi pozabili, kako velikega pomena sta mir in svoboda in kako smo ju morali plačati, plačati s krvjo in trpljenjem več tisoč partizanskih borcev, zapornikov, taboriščnikov, talcev, izgnancev, beguncev, pa tudi nemočnega civilnega prebivalstva. Spominjamo pa se tudi zato, ker smo ponosni, da smo se uprli neskončno

močnejšemu okupatorju, ki si je namenil uničiti slovenski narod, in iz tega upora smo izšli kot zmagovita zavezniška sila. Z zmago smo dosegli ponovno združitev Primorske z matičnim narodom in samostojno republiko v okviru takratne jugoslovanske države, kar je bilo vsestranska podlaga za popolno osamosvojitve Slovenije v letu 1991. Žal se v 21. stol. V Evropi ponovno soočamo z vojno, kot da se iz zgodovine nismo ničesar naučili,“ je poudarila Štrucl Dovganova. Divaška županja je ob koncu še dodala: „Poguma slovenskemu človeku torej ni nikoli manjkalo. A enotnosti, povezanosti, spoštovanje skupnih vrednot,

tistih, ki nas povezujejo, to je tisto, kar danes še kako potrebujemo, smo pa nekoč že imeli. Zato se ob spoštljivem spominu na upor proti okupatorjem zazrimo v prihodnost, ki nam je skupna in hkrati usojena.“

Na prireditvi, ki so jo spremljali tudi praporščaki, so v kulturnem programu s spletom partizanskih pesmi nastopili učenci senožeške podružnične šole pod vodstvom Ade Škamperle in Nataše Adam, ki je tudi povezovala slovesnost. Posebej slovesno so pozdravili člane Pihalnega orkestra Divača pod taktirko Mitje Tavčarja, ki vsako leto prispevajo pomemben kamenček v mozaik proslave v senožeškem podolju. Tokrat pa je bilo še posebej

slovesno, saj so se vrnil s tekmovanja iz Krškega, kjer so na 40. tekmovanju slovenskih godb v 3. in 1. težavnostni stopnji osvojili zlato plaketo s posebno pohvalo ter pokal zmagovalcev mladinskih godb. Ker so zmagali v 3. težavnostni stopnji, so napredovali v višjo težavnostno stopnjo. Prvič pa so na oder v teh krajih stopili plesalci in pevci sežanskega KD Borjač z umeetniškim vodjem Tomažem Gantarjem, ki so predstavili partizanski miting, ki ga je zasnovala predsednica društva Margit Grošelj Miklaveč, zbor pa je vodila Silvana Dobrila. Zapeli in zaigrali so tudi partizansko kolo. Kot je v navadi, so prireditev zaključili s pesmijo Vstajenje Primorske in z dru-

žabnim srečanjem.

Alenka Štrucl Dovgan pa je bila tudi slavnostna govornica na tradicionalnem srečanju na Velikem Polju to nedeljo, 12. junija, ki se je pričelo ob spomeniku narodne junakinje Mihaele Škapin – Drine ob 18. uri. V kulturnem programu, ki sta ga povezovali Minika Kos in Vlasta Lozej, so sodelovali Pevski zbor Kersnik in kvartet pozavn Kraške pihalne godbe. Dve uri pred slovesnostjo, ob 16. uri, pa je iz Dolenje vasi na prireditev krenila kolona pohodnikov.

Olga Knez
Foto: Olga Knez

TABOR SKUPNO(ST)

Tudi letos je Dom na Krasu organiziral študentski tabor, tokrat pod skupnim sloganom SKUPNO(st). V organizaciji sta sodelovali še Fakulteta za socialno delo in Očina Divača. Med 6. 7. in 13. 7. 2022 so se po kraških krajih odvijale različne aktivnosti.

Letošnji tabor je bil sprva sicer predviden v Divači, vendar je zaradi vzdrževalnih del v osnovni šoli – centru aktivnosti tabora – bil odpovedan. Aktivnosti tabora so se premaknile v Dutovlje, nekatere dejavnosti pa smo organizirali ali pa se jih udeležili tudi v Pliskovici, Tomaju, Senožecah in Divači. V Divači smo tako izpeljali terapije s pomočjo konja, obiskali domačina Stojana Korošca, ki vodi podjetje Sivček, ter se udeležili romantičnega koncerta pred muzejem Ite Rine.

Terapije s pomočjo konja je vodila Sara Bertok, dr. med., ki je opravila tudi izobraževanje za terapijo s pomočjo konja in ima za to delo pridobljena potrebna znanja in opravljeno licenco. Med terapijo smo spoznali konja ter izkoristili terapevtske učinke, ki jih ima ta žival na človeka. Terapevtka Sara je vodila različne vaje (na in ob konju), s katerimi konj vpliva na krepitev samozavesti in samopodobe, pripomore pri izboljšanju komunikacije, izražanju čustev, občutkov in želja. Ob konju pa se lahko naučimo tudi delovnih navad in izboljšamo svojo psihofizično pripravljenost. Vsi udeleženci delavnic terapije s pomočjo konja so bili nad izkušnjo izredno navdušeni, saj je marsikdo med njimi

prvič sedel na konju. Zaradi zelo pozitivnega odziva vseh udeležениh pa smo tudi v dogovarjanju, da bi se terapijo s pomočjo konja izvajalo tudi kot redno dejavnost.

V Divači nas je poleg terapevtke Sare Bertok v svoje družinsko podjetje toplo sprejel g. Stojan Korošec. Skupaj smo si ogledali različne vrste sivke ter postopek pridelave različnih izdelkov (mila, čistila, balzam za ustnice, sivkin hidrolat itd.). Na koncu pa so nas povabili še na dan odprtih vrat, ki se bo odvil v avgustu.

Dneve v Divači smo zaključili z obiskom koncerta pred muzejem Ite Rine, kjer nas je s svojim glasom v romantični večer popeljal Gianni Rijavec.

Za udeležbo in podporo se iskreno zahvaljujemo uporabnikom Varstveno delovnega centra Koper, enoti Markovec in Divača. Zahvala pa gre tudi letošnjim donatorjem DM drogerie markt, d. o. o., Incom proizvodno trgovsko podjetje, d. o. o., Ajdovščina ter Safir, Hotel & Casino.

Za vas pa bomo v jeseni odprli prvo informacijsko pisarno na Krasu (Kolodvorska ulica 3a), kjer boste lahko dobili odgovore na vaša vprašanja, hkrati pa ste vabljeni tudi na druženje in na delavnice, ki se bodo odvijale v bližini!

Torej, Informacijska pisarna je pravi naslov za vas, če želite:

- izvedeti, kakšne so vaše možnosti in pravice na področju socialnega varstva in socialnih transferjev;
- dobiti informacije o oblikah pomo-

či, ki za vas obstajajo v skupnosti;

- da se z vami kdo pogovori o tem, kaj potrebujete in vas poveže z izvajalci pomoči;
- podporo pri izpolnjevanju različne dokumentacije;
- svetovanje;
- zagovorništvo;
- osebno načrtovanje.

VABLJENI!

**Projektna skupina
»Doma na Krasu«**

Foto: Katra Zajc

BALINARSKI TURNIR V DIVAČI

V okviru občinskega praznika Občine Divača smo člani Balinarskega društva Divača v soboto, 2. 7. 2022, in nedeljo, 3. 7. 2022, priredili ženski in moški balinarski turnir na stezah pri Gostišču Risnik. Kljub visokim temperaturah smo vročino prenesli in uspešno zaključili oba turnirja. Na ženskem tekmovanju je sodelovalo šest ekip: Risnik Divača, Brin Povir, DU Koper, Rovna Majcni, Razvojno društvo Repentabor in BK Repentabor.

Zmago so slavile BK Repentabor, drugo mesto ekipa BK Repentabor, tretje mesto Brin Povir in četrto Rovna Majcni.

Na moškem turnirju je prav tako sodelovalo 6 ekip: dve ekipi BD Risnik Divača, Gorenje, Štanjel, Sežana in Repentabor.

Prvo mesto je zasedla ekipa iz Sežane, drugo mesto prva ekipa Divače, tretje mesto Štanjel in četrto mesto ekipa Gorenje.

Kljub vročini nam koncentracija ni popustila in so se vse ekipe borile za osvojitve medalj. S skupnim kosilom smo v Gostišču Risnik zaključili ženski in moški turnir.

Zahvaljujemo se Občini Divača, sponzorjem Kmetiji Škerlj iz Filipčjega Brda, članicam Jelki, Lidiji, Mateji in ostalim, ki so pomagali, da sta turnir in predvsem srečanje ljubiteljev balinanja uspela.

Nada Grandič

Foto: Jelka Antončič

2. TINETOV TURNIR

V soboto, 25. junija, smo po dolgih dveh letih, ko je med nami razsajala epidemija COVID-19, končno imeli priložnost znova združiti koristno z

zabavnim in organizirati turnir v nogometu. S tem dogodkom smo obeležili spomin na našega velikega, žal pokojnega prijatelja Tineta Besednjaka. Ob

tem smo se zopet spomnili, da tisti, ki jih imamo radi, nikoli zares ne odidejo od nas. Tinetova moč, vztrajnost, pripadnost, prijateljstvo in sočutje so

le nekatere izmed njegovih lastnosti, po katerih se ga spominjamo in nam dajejo zagon za organizacijo turnirja. Na turnirju je sodelovalo 6 ekip, od vseh sodelujočih pa se je najbolje odrezala ekipa Vrhpolje, ki je vsako tekmo končala neporažena. Dark Bar se je povzpел na drugo stopničko, tretje mesto pa je zasedla ekipa AlfaStreet. Poleg samega turnirja, ki je potekal več kot odlično in strokovno, smo se gledalci lahko okrepčali z dobro hrano in pijačo.

Radi bi se zahvalili vsem sponzorjem, ki so podprli naš projekt in nam tako omogočili izvedbo turnirja. Prav tako velja omeniti, da brez sodelujočih igralcev in ekip turnir ne bi bil tako uspešen, kot je bil, zato gre posebno zahvala tudi njim. Nenazadnje pa brez dvoma, največja zahvala pripada dvema organizatorjema, Tadeju Kukcu in Nejcu Škamperle Kukcu, ter njunim prijateljem. Zopet so fantje dokazali, da se s skupnimi močmi in voljo lahko organizira dogodek, ki je

primeren za vse starostne skupine in ki poleg športne aktivnosti vključuje tudi zabavno in sproščeno popoldne. Ker je bil to drugi organiziran Tinetov turnir v Divači in prav tako, če ne še bolj, uspešen kot prvi, si upamo trditi, da je turnir postal tradicija, s katero se bomo tako mladi kot starejši spomnili, da je poleg vsega pomembno tudi to, da se družimo in zabavamo.

Nicol Vujović

Foto: Nicol Vujović

SREČANJE BIVŠIH UČENCEV IN RAZSTAVA V SPOMIN NA ŠKOCJANSKO ŠOLO

Leta 1961 sva z Vlasto (Janezovo iz Matavuna) začeli šolanje v takratni šoli v Škocjanu. Šolo smo obiskovali učenci iz Matavuna, Brežca, Betanje, Naklega in Dan. Pouk je potekal v dveh izmenah, dopoldne »ta veliki«, tretji in četrti razred, popoldne »ta mičkenci«, prvi in drugi razred. Vse je učil samo en učitelj, na vsaki strani učilnice je sedel en razred in tako se je učitelj selil levo in desno z razlago. Nas, »popoldancev«, je bilo v dveh razredih samo deset, šest v prvem in štirje v drugem razredu. Spomnim se, da smo veliko risali, vlekli črte na vse strani, malo vodoravno, malo navpično, malo postrani, črke smo se učili z risanjem in prispodobami. Nismo vedeli, kaj je telovadnica ali šolsko igrišče, pa smo se vseeno razgibavali. Na placu pred cerkvijo smo igrali »med dvema ognjema«, »gnilo jajce«, skrivalnice ...V šoli sta vladala red in disciplina, kdor

ni bil priden, je bil po pouku zaprt v farovžu. V spominu mi je ostal neljubi dogodek, ko me je tovarišica opomnila, da svinčnika ne držim pravilno. Jaz pa v jok, ker sem bila zelo trmasta in prepričana v svoj prav. Ko sem prišla domov, je mami že vse vedela, saj smo imeli dobro obveščevalno službo.

Ko smo leta 1962 zaključili šolsko leto, so se vrata škocjanske šole za nami za vedno zaprla in šolanje smo nadaljevali v Divači. V stavbi sedaj domuje Turistično društvo Škocjan, vendar bo za domačine za vedno ostala »šula«. Od takrat je preteklo že 60 let in v začetku marca me je poklicala Vlasta ter mi predstavila zamisel o srečanju vseh še živih, ki so obiskovali šolo v Škocjanu. Malo sva poklepetali, vprašala me je, če imam mogoče še zvezke iz prvega razreda, ker ima namen ob srečanju prirediti tudi majhno razstavo. Zvezkov žal nisem našla, našla pa sem

dve sliki, eno iz šolskega leta 1937, na kateri je moja teta Gizela, in sliko pevskega zbora iz leta 1945, vendar je obe sliki Vlasta že prej dobila. Takrat se ne meni ne njej ni niti sanjalo, kaj se bo porodilo iz te zamisli. Tako je Vlasta začela svojo »odisejo« od vrat do vrat in izkazalo se je, da se po starih škatlah skrivajo pravi zgodovinski zakladi. Najstarejša slika sega v davno leto 1914, na sliki je 53 otrok, žal, prepoznanih le nekaj, najstarejše ohranjeno spričevalo pa je celo iz leta 1882.

Po tem prvem razgovoru sva se še nekajkrat slišali in 30. aprila smo se srečali učenci prvega in drugega razreda za spominsko slikanje. Takrat nam je Vlasta predstavila še zamisel o tiskani brošurici, ki naj bi jo dobil vsak nekdanji učenec. Seveda smo bili vsi za in pripravljeni smo bili plačati prispevek za tiskanje. Tu se moram zahvaliti občini Divača, ki je sponzo-

riral natis in ponatis brošure.

Na predvečer »belajtunge«, 28. maja 2022, je bila v stari šoli postavljena razstava starih fotografij in dokumentov o škocjanski šoli. Gradivo je zbrala in uredila Vlasta. Na dogodku se nas je zbralo lepo število nekdanih učencev. Takrat smo dobili tudi obljubljenno brošurico, ki je bila pravo presenečenje. Nastala je majhna zgodovinska knjižica, v kateri najdemo opis zgodovine naše šole, slike starih spričeval, učbenikov, učiteljev in učencev. Vsaka slika je opremljena z opisom, pod slikami učencev pa so vsa imena in hišna imena. Knjižica ni le dokument zgodovine šole, temveč delček zgodovine vseh nas, ki imamo korenine na tem prelepem koščku naše domovine. Hvala vsem, ki ste kakorkoli pomagali pri oživitvi Vlastine zamisli, predvsem

pa globok poklon Vlasti za njeno izredno delo, saj ji je v dobrih dveh mesecih uspelo zbrati gradivo za razstavo in spraviti v tisk zgodovinsko knjižico.

Manica Ivančič (Tonetova iz Matavuna)

Foto: Manica Ivančič

SIVKO ŽELI ŽE 13. LETO

Čeprav za mnoge številka 13 pomeni nesrečno število, pa je bila letošnja že 13. žetev sivke v mali vasi Brežec nadvse uspešna. Sivko, ki so jo pred 14. leti v trikotniku pred vhodom v vas, ki šteje 25 prebivalcev, posadili gojenci divaškega oddelka socialnovarstvenega zavoda, so domačini (20. julija 2022) s srpi zelo hitro poželi. Sama žetev ni pomembna le iz gospodarskega razloga, ampak pomeni tradicionalni dogodek in pravo druženje vaščanov ter njihovih prijateljev. Številne zbrane sta na pred delom pozdravila predsednik KS Divača Benjamin Škrli in divaška županja Alenka Štrucl Dovgan. Kot vsa dosedanja leta sta srpe pridno vrteli pobudnici te odmevne in predvsem

družabne akcije, 76-letna domačinka Milena Požrl, nepogrešljiva članica Društva kmetič sežanske občine, in Milena Štolfa, dolgoletna predsednica omenjenega društva, ki je pred štirimi leti na slavnostni seji divaškega občinskega sveta prejela občinsko priznanje za trud in stalno pripravljenost na sodelovanje pri številnih kulturnih, športnih in družabnih prireditvah v divaški občini in v drugih slovenskih občinah. Društvo kmetič sežanske občine deluje že skoraj pol stoletja, ko je pričelo s svojim delovanjem pod okriljem sežanske kmetijske zadruge Vinakras. Kot povesta obe Mileni, je pobuda za žetev sivke na Brežcu prišla po žetvi

sivke pri Milku Noviču v Koprivi. Dobrodošlico so zbranim, med njimi sta bila tudi bivši divaški župan Drago Božac in dolgoletni tajnik divaške občine Iztok Felician, zaželele domače gospodinje s predsednico Vaške skupnosti Brežec-Gradišče Tanjo Gec. Sledilo je

prijetno druženje zbranih, ki so obujali spomine na pretekle žetve in kovali plane za naprej. Drago Požrl, večkratni nagrajenec z ocenjevanj suhih mesnin, pa je s sestro Natašo Gec in nečakinjama Tanjo in Katarino spekel kruh v krušni peči ter poskrbel za mesne

dobrote z žara in riž s polpetami. Za spomin so zbrani prejeli vrečko suhih cvetov sivke, ki jih bo še celo leto spominjala na žetev sivke na Brežcu.

Olga Knez
Foto: Olga Knez

DOBRA POT ODPIRA VRATA

VSTOPI V SVET KULTURNE DEDIŠČINE - OTVORITEV PLATFORME DURI

V petek, 20. maja 2022, je v prostorih mariborskega KID KIBLA potekala tiskovna konferenca, na kateri smo partnerji projekta Digitalni dediščinski inkubator (DDI) širši javnosti premierno predstavili novo dediščinsko spletno platformo DURI.

Projekt Digitalni dediščinski inkubator (DDI) povezuje tri partnerje z različnih koncev Slovenije: društvo Idrija 2020 iz Idrije, Zavod Dobra pot iz Brkinov in KID KIBLA iz Maribora. Po pristopih se med seboj sicer razlikujemo, a vsi delujemo na področju kulturne dediščine, imamo s tega področja znanje in izkušnje ter smo močno vpeti v svoja lokalna okolja. S projektom želimo zblížiti sektor kulturne dediščine in izpostaviti pomen digitalizacije in digitalne družbe. Razvili smo celovit program, ki na izzive dediščine odgovarja z nizom zanimivih dogodkov in izobraževanj, vse skupaj pa nadgrajuje z vzpostavitev spletne platforme Duri.

Partnerji projekta smo prepričani, da je kulturna dediščina izjemen, a še ne dovolj prepoznan razvojni kapital družbe, ki nudi priložnosti na najrazličnejših področjih – od grajenja skupnosti do podjetništva, digitalizacije in kreativnih industrij. Ta potencial pa je mogoče uresničiti le z inovativnim in v prihodnost usmerjenim pristopom. »Menimo, da imamo v tem pristopu ključno vlogo nevladni in zasebni akterji, torej nevladne organizacije, skupine prostovoljcev, lokalno prebivalstvo, neformalne skupine, različna društva, kreativci in podjetniki, ki lahko sicer laičnim, a pogosto zanesenjaškim pristopom k dediščini dopolnimo delo muzejev in drugih ustanov. Le v povezanem delovanju bo namreč kulturna dediščina za ljudi postala vir navdiha

in smerokaz za ustvarjanje sedanosti in prihodnosti.»

Na omenjeni **platformi Duri** bodo gostovale izobraževalne vsebine o dediščini, prek nje pa se bodo lahko obiskovalci povezovali z drugimi uporabniki in soustvarjali spletno dediščinsko skupnost. Ker želimo s projektom zagotavljati kakovostne izobraževalne vsebine, bomo na spletni platformi ponudili zanimive bloge, podcaste, spletne tečaje in članke o dediščini, poleg tega pa bo dostopen tudi zemljevid dediščinskih društev in organizacij ter številne prostovoljske priložnosti na področju dediščine.

Uporabniki se bodo lahko preizkusili v popisovanju elementov kulturne dediščine v svojem lokalnem okolju, izvedeli, kaj narediti ob odkritju arheološke najdbe, kako zaščititi dediščinske predmete pred uničenjem in kakšno vlogo ima nesnovna dediščina. Spoznali bodo, na kaj je treba paziti pri obnavljanju stare hiše, kako digitalno dokumentirati dediščino, in slišali navdihujoče zgodbe o razvoju dediščine skozi podjetništvo. Za najbolj zavzete bodo na voljo tudi individualna podpora, svetovanje in mentorstvo pri spoznavanju naprednih tehnologij za interpretacijo dediščine.

V sklopu projekta se nadgrajuje in razširja tudi naša aplikacija za beleženje ustnega izročila starejših **Zapisi spomina**.

V okviru projekta pripravljamo niz javnih dogodkov, na katerih bomo spletno platformo, ki je namenjena različnim ciljnim skupinam, predstavljali javnosti. Od konca maja pa vse do jeseni bomo z delavnicami, predavanji in predstavitvenimi stojnicami sodelovali na številnih festivalih in drugih dogodkih, na katerih bomo udeležence naučili uporabe nove spletne platforme Duri in nadgrajene aplikacije Zapisi spomina. Na ta način želimo širšo javnost spodbuditi k aktivnemu doprinosu na področju dediščine. V šolskem letu 2022/23 načrtujemo tudi dediščinske delavnice, ki bodo potekale na srednjih šolah in bodo tako posebej prilagojene za srednješolce. V jesenskih mesecih pripravljajo še 100-urni specialistični program na temo digitalizacije kulturne dediščine, ki bo nadaljeval spletni izobraževalni sklop. Program bo namenjen skupinam, društvom in organizacijam, ki se že ukvarjajo z ohranjanjem kulturne dediščine in želijo nadgraditi svoja znanja na področju digitalizacije kulturne dediščine.

Verjamemo, da je naš program za digitalno preobrazbo kulturne dediščine zaradi skupnostnega pristopa edinstven ne samo v slovenskem, temveč tudi v širšem evropskem prostoru. V prihajajočem letu bo tako projekt DDI postal eden vidnejših projektov, ki bo utrjeval zavest o pomembnosti ohranjanja in razvoja slovenske kulturne dediščine.

Zavod Dobra pot
Foto: spletna platforma Duri

STARI GRAD NAD FAMLJAMI

V nedeljo, 26. 6. 2022, smo se v sklopu divjaškega občinskega praznika podali na arheološki pohod na Stari grad nad Famljami pod vodstvom Jošta Hobiča, vodje projekta Pokrajina prednikov.

Višje temperature nam niso preprečile, da bi se podali na odkrivanje arheoloških najdišč v spodnji doline reke Reke. Od križišča za Zavrhek smo se preko travnikov sprehodili najprej mimo vasi Škoflje, kjer smo se ustavili še pri ostankih srednjeveškega stolpa, imenovanega Tabor. Pogledali smo si zunanji še delno vidni obodni jarek in zgornji plato, na katerem je stal zidani del stolpa. Takšen tip utrjenega stolpa je bil v uporabi po celotni Evropi.

Nato smo se spustili do reke Reke, prečkali škofeljski most in se počasi začeli vzpenjati mimo vasi Famlje proti prazgodovinskemu gradišču Stari grad. Pot nas je vodila preko strmih travnikov, del poti pa smo

prehodili v gozdni senci. Kmalu smo zagledali zahodno stran gradišča, ki ga na podlagi rezultatov arheoloških izkopavanj datiramo v obdobje pozne bronaste dobe (13.–9. st. pr. n. št.) in začetek starejše železne dobe (8.–6. st. pr. n. št.). Na poti proti vrhu smo kaj kmalu ugotovili, da hodimo po samem vzhodnem delu nasipa, ki je bilo v 80-tih letih skoraj v celoti uničeno z gradbenimi posegi. Kljub temu se še danes lahko razbere obod gradišča preko ohranjenih kamnitih nasipov na Z in S strani, ki so ga obdajali. Ko smo se prebili čez nasipe kamenja, se je na vrhu pred nami razprostrl lep razgled na Vremsko dolino. Tu smo si vzeli trenutek in uživali v pogledu na okoliško pokrajino.

Svoj pohod smo nadaljevali do začetnega dela zahodnega dela gradišča, kjer smo zavili v bolj gozdnati del. Tam nas je pričakalo presenečenje. Zagledali smo Viktorjev spodmol, arheološko najdišče, ki ga datiramo

Arheološki pohod

v obdobje srednje kamene dobe in bakrene dobe. V tem prostoru je bila prej jama, vendar se je strop sčasoma porušil in tako se nam danes pogled odpira v prejšnjo notranjost jame. Lahko smo si ogledali arheološko sondo, ki so jo arheologi izkopali nedolgo nazaj v sklopu novih arheoloških raziskav. Predstavljen je bil način življenja v času srednje kamene dobe, ko je bil prevladujoč način življenja lov in nabiralništvo. Svoj pohod smo zaključili v senci lip, kjer smo še prijetno kramljali, dokler se nam niso ohladili avtomobili.

Zahvaljujemo se vsem udeležencem pohoda za prijetno družbo in da smo lahko skupaj spoznavali, kaj so nam v pokrajini zapustili naši predniki.

Zavod Dobra pot
Foto: Zavod Dobra pot

Viktorjev spodmol.

TRAJNO SKLADNO NA ŠKRATELJNOVI

V soboto, 2. 7. 2022, smo v sklopu divaškega občinskega praznika pripravili v okviru projekta Trajno skladno delavnico izdelovanja papirja iz trave.

V prijetnem okolju Škrateljnovе domačije, čudovitem primeru tradicionalne kraške arhitekture v središču Divače, ki je bila že pred tridesetimi leti razglašena za etnološki spomenik, smo na velikem travniku v senci češenj izdelovali papir iz trave.

Po uvodnem predavanju o nujnosti trajnostnega delovanja v današnjem času in predpripravi trave za izdelovanje papirja smo staknili glave in pričeli s prvim postopkom izdelave travnatega papirja, to je priprava prave gostote zmesi kuhane trave v električ-

nem mešalniku. V velikih posodah z vodo smo to celulozno snov razredčili in s pomočjo sit različnih dimenzij ulovili vlakna na mreže. Sledila sta pivnanje odvečne vode in valjanje travnatih listov, enostavna postopka, ki pa sta zahtevala vso pozornost in natančnost udeležencev delavnice.

Po vseh malih zapletih in pripetljajih, ki so prisotni ob prvem poskusu izdelovanja papirja iz trave, smo uspešno izdelali svoje prve liste papirja. Osušili smo jih na lesenih ploščah ob mejnem zidu. Da bi spoznali razliko med papirjem, ki ga izdelujemo iz starega papirja, in travnatim papirjem, smo po istem postopku izdelali še en list papirja samo iz ostankov starega papirja. Mnenja so bila različna, a mnogim je

bil bolj všeč list iz trave, ki smo ga obogatili s posušeni travnatimi rožami. Zahvaljujemo se vsem udeležencem delavnice za zavzeto izdelovanje papirja, ki je spodbudilo številna vprašanja in vzgibe o nadaljnjih možnostih izdelovanja ročnega papirja. Hvala tudi županji občine Divača, Alenki Štruel Dovgan, ki se je za trenutek pridružila naši delavnici o trajnostnem delovanju.

Tokrat smo izdelovali papir, a možnosti ponovne uporabe materialov in predmetov je veliko. Veseli nas, da smo med ljudi ponovno razširili nove možnosti naravi prijaznega delovanja.

Zavod Dobra pot
Foto: Zavod Dobra pot

Na delavnici izdelovanja papirja

Papir iz trave

PREJELI SMO NAGRADO „ZGODBE DNEVNOV EVROPSKE KULTURNE DEDIŠČINE“

Svet Evrope in Evropska komisija vsako leto podeljujeta nagrade v okviru pobude »Zgodbe dnevov evropske kulturne dediščine«, s katerimi podpirata prizadevanja za ohranjanje dediščine v lokalnih skupnostih Evrope. Letos smo med 11 nagrajenci, ki prihajajo iz celotne Evrope, tudi mi!

Namen pobude, ki jo skupno vodita Svet Evrope in Evropska komisija, je podpreti in spodbuditi evropsko razsežnost prizadevanj na področju kulturne dediščine. Na razpis smo se letos prijavili prvič, in sicer z zgodbo o razvoju aplikacije **Zapisi spomina** in aktivnostih, ki jo spremljajo. Aplikaci-

ja je namenjena beleženju spominov starejših, torej digitalizaciji živega ustnega izročila.

Postopek izbora najboljših zgodb o delovanju na področju dediščine se je odvijal vse od januarja, potekal je dvostopenjsko. V prvem krogu se je za nagrado potegovalo več kot 70 prijaviteljev iz kar 27 evropskih držav, izmed katerih je v ožji krog prišlo 20 kandidatov. Po navedbah Sveta Evrope je bila kakovost prijavljenih projektov letos izjemno visoka, konkurenca med projekti pa zelo tesna. V drugem krogu je tako komisija izbrala enajst najboljših zgodb oz. prijaviteljev, ki so z dodelitvijo nagrade

upravičeni tudi do 10.000,00 eur nepovratnih sredstev. Slovenija je bila letos izjemno uspešna, saj so med dobitniki nagrade kar trije slovenski prijavitelji, poleg Zavoda Dobra pot še društvo Rajzefiber iz Maribora in Ro-

kodelski center DUO Škofja Loka. Nagrajeno aplikacijo **Zapisi spomina** je Zavod Dobra pot razvil spomladi leta 2021, ob podpori strokovnjakov iz Parka Škocjanske jame in Slovenskega etnografskega muzeja. Namen projekta Zapisi spomina je s pomočjo razvite aplikacije krepiti vključenost starejših v družbo in opozoriti na dragocenost spominov, izkušenj in vedenj starejših. Po drugi strani pa je bila aplikacija razvita tudi z namenom, da dediščini damo novo mesto v današnji digitalni dobi in tako povežemo preteklost in sedanjost. Aplikacija je brezplačna za uporabo, v

njej lahko svoje spomine ali pričevanja starejših objavi vsak, in sicer v obliki besedil, videoposnetkov ali zvočnih posnetkov. Omogoča, da se pripovedi o preteklosti trajno shranijo v digitalni obliki. Z objavljanjem v njej tako poskrbimo, da zgodbe naših dedkov in babic ne gredo v pozabo.

Poleg tega smo letos marca v Zavodu Dobra pot premierno izvedli tudi „Vseslovensko akcijo zapisovanja spominov“, v kateri je sodelovalo več kot 100 pričevalcev in zapisovalcev iz 10 slovenskih regij, med njimi številne šole, društva, organizacije in posamezniki. S pobudo nameravamo na-

daljevati tudi v prihodnjem letu.

Nagrada nam pomeni priznanje za naša prizadevanja na področju promocije in ohranjanja dediščine ter predvsem uporabe dediščine za povezovanje skupnosti. Na krilih tega priznanja bomo zgodbo o zapisih spomina še toliko lažje nadaljevali in razvijali, finančni del nagrade pa bomo vložili v nadgradnjo aplikacije, da bo ta na voljo še širšemu krogu uporabnikov. Nagrajeno aplikacijo si lahko prenesete prek trgovine Play.

Zavod Dobra pot

Foto: Zgodbe dnevoev evropske kulturne dediščine, EHD Team

PREDSTAVITEV LIPICANCEV IN DIVAŠKE ŠOLE JAHANJA

NA PRIREDITVAH V KLANCU PRI KOZINI IN V MOZIRSKEM GAJU

V kulturnem programu na prireditvi »Fešta treh vasi« so se v Klanecu pri Kozini 24. 6. 2022 predstavili tudi lipicanci in divaška otroška šola jahanja z jahalnim učiteljem ŽARKOM KARIŽEM iz Divače, 15. avgusta pa so se jahači promocijske skupine na lipicanskih konjih predstavili v Mozirskem gaju, parku cvetja.

Najprej se je na prireditvenem jahališču ob vaškegem domu v Klanecu, kamor se je izpod prireditvenega odra zgrnila množica obiskovalcev, z nastopom predstavila starejša skupina na lipicancih z jahalnim programom: z jahanjem različnih elementov v koraku, kasu in galopu, ter prikazom drugih veščin in spretnosti (držanje vajeti, drža na konju,

Klanec pri Kozini, 24. 6. 2022: Jahalni učitelj Žarko Kariž s svojima varovancema tik pred nastopom mlajše skupine jahačev.

...), kar so se naučili v procesu učenja skozi šolsko leto. Nato se je pod budnim očesom izkušenega jahalnega učitelja Žarka Kariža predstavila najmlajša skupina jahačev na lipicancih. Vsi mladi jahači so imeli primerno jahalno opremo,

Starejša skupina po nastopu: Žiga, Miya, Zarja, Nija, Anja in Anja S.

in sicer: jahalne hlače, čelado, jahalne čevlje in gamaše, jahalne rokavice in jahalni bič. Program so izpeljali »za odlično 5« kot bi jim vzpodbudno rekel njihov mentor Žarko na vaji. Zares veličastno je bilo videti na nastopu družje-

Klanec pri Kozini, 24. 6. 2022: Predstavitvev lipicancev in starejše skupine (foto: Ticijana Iskra).

nje mladih jahačev z živaljo, več kot desetkrat večjo in težjo od njih. Zbranost lipicancev in mladih jahačev, poslušnost in pripravljenost konj odzivati se na malega jahača — to je bilo skorajda neverjetno. Občutki jahačev po nastopu, njih ponos, navdušenje, veselje in sreča na obrazih, so bili neprecenljivi, dodatno vredni skupaj s sproščujočo toplino bližine konj lipicancev, belih lepotev — so pomirjujoče učinkovali na vse prisotno množico, saj je subtilna dresurna zakonitost ježe lipicancev ustvarila nekaj zares posebno lepega.

Vseh dvanajst nastopajočih mladih jahačev sicer iz okoliških vasi (Artviže, Rodik, Divača, ...) hodi na tedenske urice v družbo konj v Divačo k učitelju jahanja Žarku Karižu, ki jih skupaj z jahalnim inštruktorjem Matejem v procesu učenja uri, kako pristopiti h konju v hlevu, uzdanje in sedlanje, vodenje konja, zajahanje in razjahanje, pravilne drže, ravnotežja in ritma, jahanje v skupini, jahanje v različnih hodih, različne elemente dresurnega jahanja. Vsi po vrsti

imajo Žarka radi, »ker je vesel, ker se heca, a je tudi strog«, pravijo.

V času šolskih počitnic je Žarko lani in letos organiziral tabor za otroke z dnevnimi različnimi dejavnostmi s konji (lonžiranje, krtačenje, jahanje, kako čez dan skrbeti za konja: krmljenje, higiena, ..., delavnice).

Letos so mladi jahači tudi med počitnicami radi prihajali na jahalne urice v Divačo in se pridno pripravljali na nastop v Mozirskem gaju. 15. avgusta so se obiskovalcem v poletnem parku cvetja predstavili jahači vseh starosti promocijske skupine na lipicanskih konjih. Nastop je v prijetnem hladu na travniku v senci dreves in žuborenju voda, ki park obdajajo, potekal kar dvakrat: ob 11. uri dopoldne in ob 16. uri popoldne.

Nastop v Mozirskem gaju, 15. 8. 2022 (foto: Ticijana Iskra).

Konjenišтво je fizično naporen šport. V njem napredujejo tisti, ki ga imajo resnično radi in dovolj zaupajo vase. Je pa to sproščujoč šport v naravi.

Jahališče na posesti Žarka Kariža na robu Divače se nahaja na drugi strani zelo obiskane sprehajalne poti Divačanov ob Razdelilni transformatorski postaji, a Žarko pravi, da hrup generatorjev konjev ne moti. Ranč z jahališčem, hlevom z lipicanci, senikom in s pašnikom, se nahaja v objemu borovega gozdiča na eni strani, na drugi strani nagovarja prisojna reber z Gašpršičevim čebelnjakom, s tretje strani pa so v bližini pašniki, na katerih se paseta Brinječeva konja v poletnem času, v zimskem času v decembru pa vsako leto tod najdejo za par dni dovolj paše tudi ovce izpod Vremščice — torej je Žarkotov ranč v oazi enega redkih prijetnih koticov na Divaškem, kjer se sprehajalčevo oko lahko spočije ob pogledu na življenje v naravi.

Tradicionalna reja in vzreja lipicancev za izvajanje dresurnega jahanja in vožnje kočij je od leta 2018 vpisana v register nesnovne kulturne dediščine državnega pomena. Z rejo in vzrejo se ukvarjajo v Kobilarni Lipica in zasebni rejci, člani Združenja rejcev lipicanca Slovenije.

ŽARKO KARIŽ, Gabrov iz Divače, učitelj jahanja, svojo ljubezen in strast do konj že desetletja vgrajuje v rejo, vzrejo in dresuro pasme lipicanec. Vrednote znanja, prakse in spretnosti sodelovalno izmenjuje poslovno s Kobilarno Lipica in v Združenju rejcev lipicanca Slovenije. S svojimi izkušnjami in kreativnostjo je bil ključni delovni mentor študentskega projekta Konjeniške poti po Biosfernem območju Krasi in porečja Reke, pa tudi sodelavec v Pedagoško-raziskovalnem centru za konjerejo Krumperk, ki deluje v okviru Biotehnične fakultete Univerze v Ljubljani. Žarko Kariž veliko truda in skrbi namenja za promocijo lipicancev kot avtohtone pasme posebnega pomena za slovensko naravno in kulturno dediščino.

Jožica Planinc
Foto: Jožica Planinc

ZABAVA OB OGNJU

Pržižganje velikega ognja je običaj, ki so ga povzele mnoge kulture po vsem svetu, tudi slovenska. Kres je bil od nekdaj povezan z verovanjem, s soncem, s pržižganjem in ugašanjem luči, s prehajanjem zimskega v poletni čas

in obratno. Izhaja iz starih verovanj, ko so ljudje verjeli, da soncu s pržižganjem ognja pomagajo pri uravnavanju njegove moči. Danes kresovi niso več verski obredi, ampak predvsem družabno dogajanje. Strmenje v žareč ogenj de-

luje pomirjajoče, svetloba in toplota pa ustvarjata posebno vzdušje, primerno za zabavo in pogovore dolgo v noč.

Tudi letos so člani RD Bandera Dolenja vas poskrbeli za zabavo ob ognju na zadnji šolski dan, 24. 6. 22. Na kresovanju se je zbralo veliko ljudi različnih generacij.

Nataša Adam

Foto: Aleš Tominc

KRAŠKA HARMONIKA V SLAKOVEM IN PAVČKOVEM MUZEJU

Člani Kulturnega društva Kraška harmonika Sežana, ki jih je zadnjih pet let vodila prizadevna predsednica Danica Pavlič, ki je funkcijo pred kratkim predala Petri Ružič Žvab, so se 18. junija 2022 odpravili na dolgo pričakovani izlet v Muzej Lojzeta Slaka in Toneta Pavčka v Mirno Peč.

Kraševcem in Slovencem iz Italije so se pridružili še člani s postojnskega. V Slakovem in Pavčkovem muzeju so doživeli lep sprejem. Z veseljem so si ogledali razstavo, ki s pisnim in slikovnim gradivom, predmeti, glasbo in filmi predstavlja življenje in delo mirnopoškega rojaka Lojzeta Slaka, po katerem se marsikateri mladi harmonikar rad zgleduje. Zbrani so ob tem začutili dihanje dolenske pokrajine, ljudi, ljudsko glasbo in Slakov ustvarjalni opus, saj je bilo Slakovo življenje prežeto z glasbo. Priložnost so izkoristili tudi za uradni zaključek letošnje šole diatonične harmonike, ki jo že vrsto let poučuje Matic Štavar. Tokrat je učitelj Štavar podelil priznanja desetim učencem, ki so uspešno zaključili celoletno šolanje. Na

oder muzeja je stopil tudi 20-članski harmonikarski orkester, ki uspešno deluje v društvu, ki šteje okrog 100 članov. Ob glasbi se je razlegala tudi pesem. Ogledali so si tudi Pavčkov dom in šentjakobsko cerkev sv. Jurija. Z obilnim kosilom so nadaljevali v bližnji hiši Cesar, kjer so podelili tudi nagrade pridnim učencem, ki dose-

gajo zavidljive rezultate na tekmovanjih. Še dolgo bo člane Kraške harmonike, ki imajo tudi svojo himno, ki jo je napisal Bojan Podgoršek, spremljala Slakova pesem. Prijeten izlet, ki sodi tudi v leto praznovanja 35-letnice društva, pa jim bo ostal v trajnem in lepem spominu. Vsi so si želeli, da bi se čimprej še vrni-

li v Slakov muzej. S strokovno ekskurzijo je bila zadovoljna tudi dosedanja predsednica društva Danica Pavlič, ki je tudi organizirala tako prekrasen izlet.

Olga Knez

Foto: Dušan Lango

STREET FOOD FEST

Predstavniki krajevne skupnosti Divača smo že leta 2020 nameravali prirediti Street Food Fest v Divači, vendar nam je epidemija prekržala načrte za obdobje dveh let. Letos pa nam je končno uspelo izpeljati to prečudovito celodnevno prireditev. Naša želja je bila, da pripeljemo nekaj novega življenja in dogajanja v občino Divačo. Z ogromno udeležbo občank in občanov smo vsi skupaj dokazali, da smo daleč od spalnega naselja. Eden od glavnih ciljev prireditve je bil dosežen, in sicer da tudi starejši, ki ne morejo daleč od svojega doma, podoživljajo tudi v svoji občini družabnost in, najpomembneje, MOŽNOST za udeležbo na zabavni prireditvi pred

svojim pragom. In da, uspelo je! Na dogodku smo bili združeni vsi iz vseh starostnih skupin ter se imeli odlično. Občutek, da vsaj za trenutek živimo v sinergiji, je bil nepopisen.

Da pa je Street Food Fest imel svoj pravi čar, smo imeli več ponudnikov hrane in pijače, ki so nas s svojimi mojstrovinami ves dan razvajali.

Popoldne se je predstavilo Društvo prijateljev mladine iz Sežane, ki je poskrbelo za celodnevno animacijo otrok na otroškem igrišču.

Tekom celega dne pa so se nam predstavila tudi druga društva občine Divača. Na koncu nas je pozno v noč zabavala skupina Tequila.

Zahvalili bi se vsem društvom, ki so se

odzvala na povabilo in se tudi uspešno predstavila z zanimivimi ter atraktivnimi točkami. Ta so:

- Pasji planet by Katja Železnik,
- Gimnastično Društvo Divača,
- Baletno društvo Divača,
- Kraška Harmonika,
- Pevski zbor Divača,
- Pihalni orkester Divača in
- Društvo prijateljev mladine Sežana.

Zahvala pa gre tudi vsem prisotnim ponudnikom na prireditvi: Bištega, Snack Box, Pizza pr'teb, D' Burger, Foodtruck, Soul Kitchen, Rovna žar, Sašina sladka ustvarjalnica, Kimaro in Gin Spot.

Ne smemo pa pozabiti na ljudi, ki so delovali v zakulisju in so tudi pomembni za to, da smo lahko prireditelji tehnično uspešno izpeljali. Velika zahvala gre Borisu Zadniku za ureditev električne napeljave za celotno prireditev.

Zahvalil bi se tudi ostalim članom KS Divača za podporo in pomoč pri sami prireditvi.

Dokazali smo, da Divača res ne samo spi in da je napočil čas, da se zbudimo iz tega neskončnega spanca!

Lep pozdrav,

Robert De Lucia,
podpredsednik KS Divača
Foto: BeGR8.Media

OBISK ČLANOV DRUŠTVA UPOKOJENCEV DIVAČA PRI DRUŠTVU UPOKOJENCEV PODČETRTEK

Dne 17. 6. 2022 smo obiskali DU Podčetrtek. Izmenjali smo si mnenja o delovanju društev in se dogovorili o nadaljnjem sodelovanju.

Gostitelji so nam pripravili program obiska.

Srečali smo se na gradu Podsreda. Po dobri malici smo si ogledali grad in muzej. V muzeju je prikazan začetek steklarske obrti. Obisk smo nadaljevali proti Olimju. Tam smo šli v samostan s staro zeliščno lekarno in kasneje v Čokoladnico.

Za tem smo si ogledali proizvodno prodajni center v Olimju.

Tam smo imeli degustacijo njihovih proizvodov.

Ob 15. uri smo se peljali v gasilski dom Sela, kjer so nam člani DU iz Podčetrteka uprizorili gledališko veseloigro SERVUS PETELINČEK.

Po končani veseloigri smo se odpeljali v Virštanj, nakupovali v trgovini Maria, in nadaljevali v gostilno Banovina na skupno kosilo. Po kosilu smo si izmenjali razna mnenja in stališča tudi z županom Občine Podčetrtek g.

Petrom Misjo.

Na izletu nas je spremljala tudi naša županja ga. Alenka Dovgan.

Druženje se je ob glasbi razvilo v pravo zabavo, ki se je zavlekla pozno v noč.

Skupno mnenje je bilo, da so tovrstna

druženja zelo koristna in jih je treba nadaljevati.

Drugo leto v Divači gostimo člane društva upokojencev iz Podčetrteka.

Stojan Cerkvenik
Foto: arhiv DU Divača

DRUŠTVO UPOKOJENCEV DIVAČA

Rokodelska razstava Društev upokojencev južne Primorske v Pivki

Dne 10. junija 2022 smo se na povabilo Društva upokojencev iz Pivke ob 70. jubileju njihove ustanovitve ude-

ležili rokodelske razstave z izdelki naših članic sekcije za ročna dela. Razstave so se udeležili: Olga Grgorovič, Mirjam Muha, Adrijana Cerkvenik in predsednik DU Divača. S svojimi

ročnimi deli so uredile naš razstaveni prostor, ki je viden na fotografiji.

Prireditev je potekala na ploščadi pred Krpanovem domom v Pivki. Začela se je ob 9.00 in trajala do 13 ure.

Poleg našega društva so se udeležila še društvo upokojencev iz Ilirske Bistrice, Pirana, Postojne Sežane in Pivke. V kratkem kulturnem programu so sodelovali: DU Pivka, vrtec Mavrica iz Pivke in plesna skupina Selške dame. Po razstavi je sledilo druženje ob prijetni kulinariki in pijači. Izmenjali smo si mnenja in razne izkušnje delovanja v društvih. Vsi smo se zedinili, da so taka druženja zelo prijetna in koristna ter poudarili, da bomo s sodelovanjem nadaljevali. Vsi se veselimo naslednjega srečanja.

Stojan Cerkenik
Foto: arhiv DU Divača

SEŽANA: KMEČKE ŽENSKÉ NA STROKOVNI EKSURZIJI PO DOLENJSKI

Društvo kmetíc Sežanske regije je v sodelovanju s turistično agencijo Ideja turizem in Kmetijsko svetovalno službo Sežana, ki deluje pod Kmetijsko gozdarskim zavodom Nova Gorica, 9. junija 2022 organiziralo strokovno ekskurzijo po Dolenjski.

Pot nas je vodila iz Sežane, mimo Ljubljane do prvega ogleda v kraju Obrh pri Dolenjskih toplicah, kjer smo si ogledale destilarno in čokoladnico Berryshka, ki se ponaša z bogato zgodovino in vrhunskimi izdelki. Predstavili so postopek pridelave žganja, od brinjevca, gina do različnih likerjev ter pridelave različnih eteričnih olj. Po pokušini žganja, likerja in čokolade nas je vonj čokolade popeljal v čokoladnico, kjer smo spoznale, kako mojstrice ročno ustvarjajo te

sladke dobrote. Drugi postanek smo imele v vasi Paha, kjer so nam na Matjaževi domačiji pripravili lepo dobrodošlico in predstavili kraj. Nato smo si ogledale obnovljeno 150 let staro hišo, vključeno v evropsko mrežo »Hiše s tradicijo«, kjer smo spoznale življenje naših prednikov. V hiši je tudi klet, v kateri so imeli prostor za zelenjavo in sadje, ter vinska klet z lesenimi sodi. Tu nam je gospodar ob kozarčku cvička zapel posebno cvičkovo zdravico. V prostoru ob hiši smo si ogledale še film »Zgodbo o cvičku«, saj smo bile v deželi tega znanega vina s priznanim tradicionalnim poimenovanjem. V zgodbi spoznamo zgodovino vinske trte in vina, vinske zavetnike, slovenske vinorodne dežele, pridelavo in sestavo

cvička. Preden smo se poslovile, so nam pripravili še degustacijo vin, ki sestavljajo cviček, in za zaključek še kralja cvička. Od tu smo pot nadaljevale do Novega mesta proti reki Krki, kjer smo se vkrcale na Rudolfov splav in se zapeljale po okljuku reke Krke, pod številnimi mostovi, mimo gradu Kamen in frančiškanske cerkve ter samostana. Animatorji Primičeva Julija in harmonikarji so predstavili sebe, Novo mesto in reko Krko. Postregli so nam s pogačo in seveda s cvičkom. Sama sem bila deležna še posebnega presenečenja, saj so me sprejeli med Rudolfove splavarje in mi podelili certifikat. Po prijetnem druženju na splavu smo pot nadaljevale do gostilne Mrak, kjer smo imele kosilo. Zadnji postanek našega potepanja po Dolenjski je bil na kmetiji Karlovček. Za dobrodošlico so nam ponudili Jernejevo penino – polsuho iz žametne črnine in modre frankinje. Na kmetiji obdelujejo 25 ha vinogradov in 30 ha sadovnjakov, največ imajo jablan, od ostali sadnih vrst pa še hruške, breskve in češnje. V devetdesetih letih je bila to mešana kmetija, leta 2006 so prevzeli nasade KZ Krka in pričeli so z obnovami. Letno pridelajo okoli 150.000 l cvička. Sadje prodajajo sveže in predelano v izdelke, kot so sadni sokovi in suho sadje – jabolčni čips. Po degustaciji vin in pogostitvi s suhomesnatimi izdelki smo se polne lepih vtisov z Dolenjske opravile proti domu.

Milena Štolfa
Foto: Milena Štolfa

LEŽEŠKO OPASILO 2022

V zadnjih dveh letih so tudi v Krajevni skupnosti Dolnje Ležeče omejitve zaradi epidemioloških razmer "odnesle" dogajanje v vasi, zato smo toliko bolj pričakovali letošnje opasilo. Naš program je bil kar raznolik, trudili smo se ponuditi nekaj zanimivega za interese vseh vaščanov. Popoldan smo začeli s pohodom po mejah krajevne skupnosti. Po povratku na prireditveni prostor so pod šotorom otroke že pričakovale animatorke. Ob njihovi pomoči ter ob pomoči staršev in starih staršev so otroci izdelovali vetrnice in okraske iz školjk. Na zboru krajanov je predsednik krajevne skupnosti predstavil aktivnosti v vasi od zadnjega vaškega zbora. Vaščane je zanimalo predvsem, kako napreduje izgradnja vaškega doma – vloga za gradbeno dovoljenje je bila oddana v začetku junija, v pripravi je razpis za izbor izvajalca, predstavljena je bila zasnova vaškega doma in okolice. PDG Divača je v sodelovanju z zdravnikom Alojzom Pavčičem predstavil temeljne postopke oživljanja, ki jih izvajamo na osebi, ki je nezavestna oz. neodzivna, ne diha in se ne premika. G. Pavšič je sodelujoče pozval, da se preizkusijo v izvajanju te-

meljnih postopkov oživljanja, saj lahko osebam s tem rešijo življenje. Sledil je zabavni program, s svojimi nastopi so se nam predstavili vaščani – nekaj vaških deklet pleše pri mažoretkah, Pija nam je prikazala svojo plesno predstavo, vaški godbeniki so v improviziranem sestavu odigrali nekaj koračnic, predstavila se je skupina Samsation, ki jo sestavljajo trije bratje in bratranec. Večer se je ob zvokih Ventilčkov, ki so zbrane vabili na plesišče, podaljšal še dolgo v noč. Vsi udeleženci so dobili

brezplačno kepico ali dve sladoleda, ki jih je postregel David Gombač iz Matavuna.

Za organizacijo in izvedbo opasila se zahvaljujemo vsem nastopajočim, animatorkam, delovni ekipi, gospodinjam za pecivo, Ivanu Gombaču iz Naklega za posojito tovarnjaka za prostor za glasbenike in gasilcem PGD Divača.

Jana Volk

Foto: Iztok Grandič

NONOTOV ZID: OD SLIKANICE DO USTVARJALNEGA NATEČAJA

V soboto, 4. 6. 2022, smo na vrtu Nanetove domačije v Regijskem parku Škocjanske jame praznovali ustvarjalnost otrok in učencev od Kostanjevice na Krasu do Pirana. Šlo je za sklepno slovesnost ustvarjalnega natečaja No-

notov zid, ki je potekal med 1. februarjem in 15. aprilom 2022 kot logično sosledje izdaje istoimenske slikanice avtorice Tine Volarič, namenjene ozaveščanju najmlajših o suhozidni gradnji leto pred tem. Na natečaju Part-

nerstva kraške suhozidne gradnje je sodelovalo 181 otrok iz desetih osnovnih šol in podružnic ter ene vrtčevske enote, z 207. deli.

Nonotov zid je ilustrirana izvirna pri-poved o varuhu suhega zidu Tine Volarič, magistrice kulturne antropo-

logije ter uveljavljene ilustratorke in pesnice iz Mosta na Soči. Leta 2013 jo je Javni zavod Park Škocjanske jame, Slovenija (v nadaljevanju JZ PŠJ), izbral, da si zamisli lik varuha suhega zidu za delavnice vrtčevskih otrok v okviru projekta Živa krajina Krasa. Zamislila si ga je kot njihovega prijaznega in veselega prijatelja, ki jim suhe zidove približa kot vrednoto ter jim jih pomaga varovati in ohranjati. Delovna skupina za informiranje in ozaveščanje javnosti Partnerstva kraške suhozidne gradnje je leta 2019 s sodelujočimi kraškimi učiteljicami in vzgojiteljicami sklenila, da se suhozidna veščina vrtčevskim otrokom in učencem nižje stopnje osnovne šole približa še z varuhovo slikanico. Njeno pripoved in ilustracije, ki nas z glavno junakinjo Nino popeljejo skozi poučno spoznavanje živega in neživega sveta kraške kulturne krajine ter z njo povezanega kraškega duhovnega izročila, si je avtorica zamislila ob strokovni podpori članic Partnerstva, tj. mitologinje dr. Katje Hrobat Virloget, akademske slikarke Karin Lavin, biologinje Vanje Debevec in etnologinje Darje Kranjc. Projekt je ves čas finančno podpiral JZ PŠJ iz svojega proračuna, k izidu slikanice leta 2021 pa so pripomogle še dodatna projektna sredstva Slovenske

nacionalne komisije za UNESCO in Ministrstva za kulturo.

Slikanica je bila v začetku 2022 ožji skupini Partnerstva povod za povabilo kraških in istrskih osnovnih šol in vrtcev s slovenskim učnim jezikom na obeh straneh meje, da z otroki in učenci nižje stopnje sodelujejo pri ustvarjalnem natečaju Nonotov zid. Odzvale so se Osnovna šola dr. Bogomirja Magajne iz Divače s svojo podružnično šolo Vreme, ki je bila obenem ob avtorici, Parku Škocjanske jame in Zavodu Anima Mundi soorganizator natečaja, Podružnična osnovna šola Kostanjevica na Krasu, Osnovna šola Antona Šibelja - Stjenka iz Komna, Osnovna šola Dutovlje, Osnovna šola Srečka Kosovela Sežana s svojo podružnično šolo Lokey, Osnovna šola Dragomirja Benčiča - Brkina iz Hrpelj, Osnovna šola Cirila Kosmača iz Pirana s svojo podružnično šolo iz Portoroža ter senožeška enota Vrtca Sežana.

Natečaj so pomembno podprle knjižničarke Neža Bandel in Marja Filipčič Mulič ter sedaj že nekdanja ravnateljica Kosovelove knjižnice Sežana mag. Magdalena Svetina Terčon, ki so v času prepovedi združevanja v sodelovanju z avtorico pripravile virtualno predstavitev slikanice. Tako so učenci

lahko že februarja na spletu prisluhnili branju pravljice in pogovoru z avtorico. V marcu in aprilu pa so lahko prišli tudi na ogled originalnih ilustracij v knjižnično čitalnico.

Namen natečaja je bil, da otroci in učenci s pomočjo ali sami preberejo in prelistajo ilustrirano knjižico, razmislijo o prisotnosti in pomenu suhega zidu v kraški krajini in ljudskem duhovnem izročilu, funkciji suhih zidov, pomenu njihovega aktivnega varovanja in ohranjanja, se o vsem tem pogovorijo z mentoricami ter poustvarjajo na temo. Odziv nas je vse prijetno presenetil. Na natečaj je prispelo kar 177 likovnih del, 29 literarnih in ena dramatizacija.

Na sklepni slovesnosti, ki je obsegala razstavo vseh prispelih risbic ter literarnih prispevkov, je udeležence uvodoma pozdravil predsednik Partnerstva Danilo Antoni, ki je izrazil zadovoljstvo nad velikim odzivom in čestital avtorici za odličen izdelek. Tina Volarič je vsem ustvarjalcem čestitala za imenitna dela ter jim na srce položila veselje do ustvarjanja tudi v bodoče. Učenci 5. razreda Osnovne šole Divača so gledalce navdušili s svojo uprizoritvijo pripovedi. Prisluhnili pa smo tudi nadaljevanju zgodbe, kot si jo je zamislila četrtošolka

Mia Rožac iz iste šole. Vsi sodelujoči so prejeli priznanje, priložnostno razglednico in izvod knjige. Strokovna komisija pa je izbrala še devet nagajencev, ki so prejeli brezplačno vstopnico za Škocjanske jame. Strokovna komisija za likovna dela v sestavi Tine Volarič in Karin Lavin je med ožjim izborom del izžrebala tri nagajence. V skupini vrtčevskih otrok je nagrado prejel varovanec vzgojiteljice Maje Anderlič Može **Maximilian Vukadinov iz senožeške enote Vrtca v Sežani**, v skupini prvega triletja jo je prejel učenec Nataše Čotar in Tatjane Nikolić **Lukas Fakin Draž iz tretje-**

ga razreda Osnovne šole Antona Šibelja – Stjenka Komen, nagrado v skupini drugega triletja pa je dobil učenec Danile Grželj **Tobija Štemberger iz petega razreda Osnovne šole dr. Bogomirja Magajne Divača**. Nagrade za literarna dela so prejeli učenka mentorice Andreje Perhavec Čok **Inja Frank iz Podružnične osnovne šole Vreme**, učenec mentorice Nataše Čotar **Tobija Pavlica iz Osnovne šole Antona Šibelja – Stjenka Komen** ter učenka mentorice Danile Grželj **Mia Rožac iz Osnovne šole dr. Bogomirja Magajne Divača**. Strokovno

komisijo sta sestavljali Tina Volarič in Magdalena Svetina Terčon. Nagrado za dramatizacijo so prejele učenke Danile Grželj iz **Osnovne šole dr. Bogomirja Magajne Divača**, petošolke **Laticija Ravbar Rolih, Zarja Gec in Eva Mingot**, edine sodelujoče v tej kategoriji.

Iskrena hvala vsem, ki ste kakorkoli pripomogli pri izvedbi tega obsežnega projekta.

Povzela: Darja Kranjc

Foto: Andreja Perhavec Čok,
Tina Volarič, Darja Kranjc

Maximilian Vukadinov

Lukas Fakin Draž

Tobija Štemberger

ZAKLJUČEK PROJEKTA ENGREEN NAPOVEDUJE NADALJNJO OBNOVO KALOV, SUHIH ZIDOV IN KREPITEV ČEZMEJNE ZELENE INFRASTRUKTURE

V preteklem tednu, od 15. 6. 22 do 18. 6. 22, se je zvrstila serija dogodkov ob zaključku projekta **ENGREEN – Krepitev zelene infrastrukture v čezmejni kulturni krajini Italija – Slovenija**. Projekt, sofinanciran iz programa Interreg Italija–Slovenija 2014–2020, je uspešno izvedel kar 19 investicij v naravi: obnove kalov, ledenice, suhih zidov, brežin in popisi zavarovanih vrst, vezanih na zelene infrastrukture.

Projekt ENGREEN je vodil Park Škocjanske jame, Slovenija, v sodelovanju s projektnimi partnerji z obeh strani slovensko-italijanske meje: Občino Dolina (IT), Univerzo na Primorskem (SI) in razvojno agencijo GAL Venezia Orientale (IT). Ob tem je pri projektnih aktivnostih sodelovalo tudi kar 12 pridruženih partnerjev: Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, Javni Zavod Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine,

Občina Divača, Komen, Hrpelje – Kozina, Sežana, Cinto Caomaggiore, Ceggia in Gruaro, Partnerstvo za ohranitev in popularizacijo kraške suhozidne gradnje, Društvo za zaščito ribnikov in mokrišč v Furlaniji-Juljski krajini in društvo za varstvo okolja Legambiente Veneto Orientale. V sredo, 15. junija 2022, smo v Parku Škocjanske jame praznovali zaključek projekta ob predstavitvi ključnih rezultatov in slovesnosti. V četrtek, 16. 6. 22, smo se podali na raziskovanje ENGREEN pilotnih območij v Parku Škocjanske jame. Veseli nas, da smo projektne rezultate lahko predstavili tudi županji Alenki Štrucl Dovgan in ostalim predstavnikom občinske uprave Občine Divača.

Projekt ENGREEN je poskrbel za pridobitev pomembnih naravovarstvenih podatkov. V Parku Škocjanske jame so s popisi poskrbeli za natančen popis kalov in drugih vodnih vi-

Županja Alenka Štrucl Dovgan in drugi predstavniki občine Divača na raziskovanju ENGREEN pilotnih območij v vplivnem območju Parka Škocjanske jame. Na vodeni kolesarski turi smo se ustavili tudi v vodarni Draga, kjer nam je Mirjam Frankovič Franetič, predsednica TKSD Urbanščica, predstavila to kulturno in tehniško dediščino Vremske doline. Foto: arhiv PSJ, junij 2022

rov v vplivnem območju parka (kali, velbani studenci, vaške štirne, ipd.), izvajali so jih na podlagi intervjujev in terenskih ogledov z lokalni-

mi prebivalci v več kot 50 krajevnih skupnostih v 5 občinah, pojasnjuje **vodja projekta ENGREEN, Renata Rozman, iz Parka Škocjan-ske jame**: »Popisali smo preko 400 različnih lokacij. Ocenjujemo, da se je ohranila približno tretjina nekdanjih vodnih virov in da je večina teh potrebna obnove. Ob tem smo s projektnim financiranjem nekaj kalov tudi obnovili, npr. kale v Matavunu, Lokvici pri Gradišču, na Zgonu pri Brežcu, ter obnovili 110 m suhih zidov v Matavunu in Škocjanu.«

V okviru projekta ENGREEN obnovljena kala Lokvica pri Gradišču (zgoraj) in kal Na Zgonu pri Brežcu (spodaj), oba v lasti Agrarne skupnosti Dolnje Ležeče. Foto: arhiv PŠJ, junij 2022

Tudi v Občini Dolina (Comune di San Dorligo della Valle-Dolina, IT) so v okviru projekta ENGREEN izvedli pomemben infrastrukturni poseg – obnovo ledenice z ureditvijo bližnje okolice, izpostavlja **Andreja Grom z Oddelka za gradbene investicije, okolje in kulturo Občine Dolina**: »Obnovljena ledenica na območju

Obnovljena ledenica v Dragi na območju Naravnega rezervata Doline Glinščice. Foto: arhiv PŠJ, junij 2022

Naravnega rezervata Doline Glinščice, kjer se nahaja tudi kal, je ena izmed številnih ledenic, katerih ostanki so prisotni na območju v bližini zaselka Draga. Občina je z organizacijo ozaveševalnih in izobraževalnih dogodkov ter fokusnih skupin različnim javnostim približala tematike, vezane na Naravni rezervat Doline Glinščice.«

Na Univerzi na Primorskem so zbrali podatke o kalih v zahodni Sloveniji in V delu Furlanije – Julijske krajine. **Doc. dr. Martina Lužnik z oddelka za biodiverzitetu Fakultete za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije, Univerza na Primorskem**, dodaja, da so »v dveh letih pregledali velik del kalov (in drugih vodnih teles) na Krasu, v slovenski Istri in Brkinih, zbrali podatke o stanju kalov in prisotnosti dvoživk, spremljali kraška travišča in metulje.« Pomembno je bilo spremljanje okrevanja populacije izjemno ogroženega metulja barjanskega okarčka po požaru (2019) na Cerju. Z odstranjevanjem tujerodnih vrst so izboljšali tako stanje kalov (odstranjevanje zlatih rib) kot tudi habitat za barjanskega okarčka (odstranjevanje pajesena s travišč). Največ ljudi so dosegli »ENGREEN« BIOLOŠKI VEČERI z zanimivimi, aktualnimi in raznolikimi biološkimi tematikami.

Teritorialne analize zelene infrastrukture in njenih elementov ter pilotni posegi na območjih z različnimi izzivi so rezultati projekta, ki koristijo predvsem oblikovalcem politik. **Andrea Pio Di Leo iz razvojne agencije GAL Venezia Orientale** pojasnjuje: »Smernice za dolgoročno upravljanje zelenih infrastruktur in s tem povezane biotske raznovrstnosti v čezmejnem okolju IT-SI oblastem na lokalni, regionalni in čezmejni

ravni zagotavljajo praktična priporočila. Na območju vzhodne Benečije smo izvedli 4 pilotne aktivnosti: od priprave načrta za upravljanje regionalnega parka Regghena, Lemene in jezero Cinto, odstranitve tujerodnih vrst in obnove avtohtone vegetacije v kompleksu »Molini di Stali«, popise ptic in umestitev opazovalnih ornitoloških stolpov na območju nekdanje tovarne sladkorja v občini Ceggia ter obnovili del reliktnega nižinskega gozda v kraju Lison v občini Portogruaro.«

V Parku Škocjanske jame so s ciljem ohranjanja biotske in krajinske pestrosti ter krepitve zelene infrastrukture zaključek projekta ENGREEN izkoristili tudi za predstavitev novega projekta ReNature, ki bo omogočil nadaljevanje aktivnosti v vplivnem območju parka, s katerimi so začeli v okviru projekta ENGREEN. ReNature bo omogočil obnovo dodatnih 8 kalov, 1 velbanega studenca in 45 ha suhih kraških travnikov, ki jih trenutno prerašča kraška gmajna. Projekt ReNature je v 100 % financiran iz programa Evropskega gospodarskega prostora 2014–2021 in slovenske nacionalne udeležbe, z izvedbo so začeli 1. maja 2022, zaključil se bo 30. aprila 2024.

V parku bi se ob tej priložnosti radi zahvalili tudi vsem občankam in občanom Občine Divača, ki so pomagali pri popisu vodnih virov. Vseh še niso uspeli obiskati, bodo pa v jeseni nadaljevali s popisi in se oglasijo tudi pri vas.

Več o projektu na: spletna stran: <https://www.ita-slo.eu/sl/engreen>; FB profil: <https://www.facebook.com/ProjectENGREEN>; IG profil: <https://www.instagram.com/projectengreen/>

Renata Rozman,
Park Škocjanske jame
vodja projekta

NOVA BLAGOVNA ZNAMKA VILLA FABIANI

Predstavitev projekta Razvojno partnerstvo Villa Fabiani za večjo prepoznavnost lokalnih ponudnikov

V Villi Fabiani so v torek, 31. maja dopoldne, na novinarski konferenci predstavili LAS-ov projekt Razvojno partnerstvo Villa Fabiani, ki je nastal na pobudo vodilnega partnerja Zavoda za ohranitev in razvoj kulturne in naravne dediščine Domačije Fabiani v Kobdilu. V projektu je poleg vodilnega vključenih še 5 partnerjev: Inkubator, d. o. o., Sežana, EKO kmetija Brinjevka, Društvo turističnih vodnikov Krasa in Brkinov, Vinska klet Pri Starčih – Tavčar, Zeliščno-etnološka domačija Belajevi ter številni drugi deležniki s kraško-brkinskega območja. Z Razvojnim partnerstvom želijo vzpostaviti podporno okolje za nastanek nove blagovne znamke, ki bo združevala lokalne pridelovalce in druge akterje Krasa in Brkinov ter pospešila prodor butične ponudbe njihovih izdelkov z višjo dodano vrednostjo na trg.

Po novinarski konferenci so si navzoči v okviru Dnevov odprtih vrat Ville Fabiani oziroma prireditve »**Rendez-vous**«: **Rožni vrtovi Vile Fabiani** ogledali še posestvo, kjer je odraščal znameniti arhitekt in urbanist Maks Fabiani. Spomeniško zaščiteno posestvo, stavbe in parkovne površine, ki je od leta 2010 v lasti zakoncev Blanke in Andreja Malgaj, postopoma obnavljajo, hkrati pa oživljajo tudi raznovrstne dejavnosti, ki že odmevajo v slovenskem in širšem prostoru. Novinarsko konferenco oziroma obisk Ville Fabiani so zaključili na **degustacijski delavnici**, ki jo je v organizaciji **EKO kmetije Brinjevka** pripravil **kuharski mojster Peter Patajac**, lastnik okrepčevalnice Ruj iz Dola pri Vogljah in dobitnik Michelinovega priznanja Bib Gourmand. Med drugim so okušali tudi butične produkte za nove blagovno znamko.

Sodobni trženjski prijemi za najkakovostnejše produkte
Vodja projekta Razvojnega partnerstva Villa Fabiani Polona Ab-

ram je predstavila partnerje v projektu ter korake za vzpostavitev nove blagovne znamke pod imenom Villa Fabiani, ki bo imela enotno celotno podobo za izbrane produkte in jo bodo aktivno tržili pri zahtevnejših kupcih. Nakup bo možen prek spletne trgovine, na posestvu Fabiani ali prek različnih butičnih prodajnih lokacij v povezavi z drugimi javnimi in zasebnimi turističnimi deležniki na območju. V ta namen je Zavod Fabiani tudi ustanovil Razvojno partnerstvo.

Kot je povedala **Blanka Malgaj, so-lastnica Ville Fabiani in direktorica Zavoda Fabiani**, poslovne dejavnosti vile slonijo na štirih stebrih – pridelavi vrhunskega vina, revitalizaciji kulturnega spomenika in s tem tudi javnih ogledov, butični turistični nastanitvi, živahnem družabnem stičišču, kjer se odvijajo razni kulturni in izobraževalni dogodki, poslovna in strokovna srečanja ter poročne slovesnosti. Izjemna geografska lega, bogata zgodovina in poslovne usmeritve posestva privlačijo goste, ki iščejo unikatno ponudbo z dodano vrednostjo, nemnožičnost, avtentičnost, ekskluzivnost in zelene zgodbe z višjo ravni storitev.

V okviru blagovne znamke Villa Fabiani bodo razvili najmanj pet novih butičnih produktov in vzpostavili novo prodajno verigo, ustvarili pa so tudi novo zaposlitev. Skupaj s projektnimi partnerji bodo ponudili najmanj osem novih turističnih paketov, ki bodo obiskovalce Krasa tudi s pomočjo lokalnih turističnih vodnikov povezali neposredno s pridelovalci s kraško-brkinskega območja.

»Butičnost, ki se napaja iz zgodbe Maksa Fabianija«

Villa Fabiani poleg Razvojnega partnerstva sodeluje še v raznih drugih skupnih projektih z različnimi deležniki Krasa in Brkinov, kot so »Vrtovi Krasa – ohranjanje narave in krepitev zavesti o njenem pomenu« ter vodena outdoor doživetja v sklopu prireditve »Pomladne barve Krasa in Brkinov«, ki jih organizira Območna razvojna agencija Krasa in Brkinov. Idilično vinogradiško posestvo pa je tudi primerno

prizorišče za dogodke, ki jih skupaj pripravljata Združenje slovenskega reda vitezov vina – omizje za Slovensko Istro in Kras ter Villa Fabiani.

O partnerstvu **Inkubatorja, d. o. o., Sežana** v projektu je spregovoril njegov **direktor Dorijan Maršič**. Inkubator s svojimi storitvami podpira podjetništvo in razvoj v lokalnem in regionalnem okolju ter gradi inovativen podjetniški ekosistem, ki ustvarja nova delovna mesta v regiji. Njegovi člani štejejo več kot 50 podjetij. V okviru Razvojnega partnerstva so pripravili tri delavnice o tem, kako do novih produktov in storitev po meri kupcev (1), kako pristopati k prodaji, razviti odnose s kupci in pripraviti ponudbo zanje (2), kako se lotiti trženja, izdelati trženjsko strategijo ter razvijati blagovno znamko (3). »Gre za produkt, ki se napaja iz zgodbe Maksa Fabianija in za katerega lahko rečemo, da je res butičen, zato ne dvomim v njegov uspeh,« je poudaril direktor Dorijan Maršič.

Aleš Vodičar, direktor Območne razvojne agencije Krasa in Brkinov, d. o. o. – ORA, je predstavil Razvojno partnerstvo s stališča skupnega razvojnega programa pri pospeševanju podjetništva in turizma ter izvajanju aktivne politike zaposlovanja na omenjenem območju. ORA je vodilni partner Lokalne akcijske skupine – LAS Krasa in Brkinov. Aktivnosti se sofinancirajo iz sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in sledijo uresničevanju ciljev Strategije lokalnega razvoja na območju občin Divača, Hrpelje-Kozina, Komen in Sežana. Celotni stroški projekta (skupaj z DDV) so ocenjeni na nekaj več kot 55.000 €, od tega je iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja sofinanciranih 43.400 €. Vodilni partner Zavod Fabiani bo od tega koristil nekaj več kot 17.000 € evropskih sredstev. Tudi Aleš Vodičar je pozdravil projekt Razvojnega partnerstva in njegove akterje povabil k sodelovanju v Strategiji lokalnega razvoja za naslednje programsko obdobje.

Oživljanje večstoletne dediščine družine Fabiani

Villa Fabiani se uvršča med najpomembnejše kulturne spomenike Osrednje Primorske. Poleg Tavčarjevega dvorca v Poljanski dolini je edini primer ohranjenega kmečkega dvorca v Sloveniji. Več kot 600 let staro vinogradniško posestvo je zasnovano kot tipična italijanska villa rustica z osrednjo zgradbo in odprtim južnim dvoriščem. Pomožni objekti, Faladur, Oranžerija, kašče, konjušnica in šola, so vsaka zase posebnost s svojimi lastnimi zgodbami in izjemnim turističnim potencialom. Obiskovalce posebej spomladi očarajo nasadi več sto cvetočih vrtnic, ki so nastali v sodelovanju z Bredo Bavdaž Čopi,

predsednico Društva ljubiteljev vrtnic Slovenije in podpredsednico Svetovne federacije vrtničarskih društev za Evropo, ter z Arboretumom Volčji potok. Blanka Malgaj je predstavila še niz dogodkov »Rendez-vous«: Rožni vrtovi **Ville Fabiani**, ki od 30. maja do 5. junija spremlja teden odprtih vrat posestva za širšo javnost oziroma vodene ogleda. Pridružili so se prireditvi »Dobimo se na vrtovih« (»Rendez-vous aux jardins«) francoskega

ministrstva za kulturo, ki si že nekaj let prizadeva širom Evrope ozaveščati kulturni pomen historičnih vrtov in parkov nasploh. Na dogodke se je širša javnost odzvala z velikim zanimanjem.

Urban Grmek Masič,
koordinatorskega projekta Razvojno
partnerstvo Villa Fabiani

Operacija se sofinancirana iz sredstev
Evropskega kmetijskega sklada
za razvoj podeželja.

ŠKOCJAN: DRUŠTVO KMETIC SEŽANSKE REGIJE SE JE PREDSTAVILO NA DNEVU PARKA ŠKOCJANSKIH JAM 2022 - »BELAJTNGA«

V nedeljo, 29. maja, se je na dan rejskega parka Škocjanske jame - »Belajtnga« kot že vrsto let tudi letos predstavilo Društvo kmetič sežanske regije, ki združuje članice iz celotnega območja UE Sežana. Javni zavod Park Škocjanske jame je v sodelovanju s Turističnim društvom Škocjan po dveh letih premora zadnjo nedeljo v maju spet odprlo jamo za obiskovalce.

Najrazličnejši ponudniki so se na stojnicah predstavili s svojimi pridelki in izdelki. Franc Jelušič, predsednik Društev proizvajalcev Kraškega brinjevca in proizvajalcev Brkinskega slivovca, je na stojnici gostom ponudil geografsko zaščitena žganja Kraški

brinjevec in Brkinski slivovec ter še druga žganja.

Za popestritev praznika so tudi tokrat poskrbele najaktivnejše članice društva kmetič, ki so za obiskovalce kuhale vampe, po domače imenovane »tripe«, in polento. Poleg tega so ponudile še domače pecivo in kruh. Poskrbele so tudi za pijačo, in sicer od različnih likerjev do sirupov in vina. Ker so članice društva tudi s Krasa so obiskovalcem ponudile dve poznani vini tega območja, teran ptp in vitovsko grganjo.

Kmetice upajo, da na ta način obiskovalcem približajo stare že pozabljene običaje in jedi, ter obljublajo, da bodo drugo leto spet prišle, zato upamo na

snidenje čez eno leto na Belajtngi!

Milena Štolfa,
KSS Sežana
Foto: Flora Pečar

ZBIRALNA AKCIJA ZA POMOČ DRŽAVLJANOM IZ UKRAJINE

V začetku meseca junija smo se v Kulturnem društvu Pepca Čehovin Tatjana Senožče odločili, da pomagamo delno omiliti stisko ljudem, ki so bili zaradi krutosti vojne prisiljeni zapustiti svoje domove in si varno zavetje poiskati največkrat daleč v drugih oddaljenih krajih. Na Občinskem združenjem Rdečega križa v Sežani smo pri gospe Dori dobili informacijo, da je kar nekaj državljanov iz Ukrajine trenutno nastanjenih na Krasu, Brkinih in v naši neposredni bližini. Otroci iz sirotišnice pa so nastanjeni v Slavini pri Postojni.

Na krajanse naše krajevne skupnosti smo naslovili prošnjo z namenom darovanja različnih higienskih pripomočkov, hrane z daljšim rokom trajanja in igrač.

Prostor, v katerem smo zbiralali namenska sredstva in jih nekaj časa skladiščili, nam je odstopila Krajevna skupnost, v

prostorih nekdanje pekarnice. Odziv krajanov je bil zadovoljiv. Zopet se je v nas prebudila vest in skrb za sočloveka-otrok.

Po končani zbiralni akciji smo del sredstev odpeljali v Sežano v skladišče Rdečega križa. Drugi del pa s pomočjo koordinacije go. Romane Derenčin iz Občinske uprave Divača, neposredno v Slavino pri Postojni, kjer je nastanjenih 20 otrok iz ukrajinske sirotišnice. Sprejeli sta nas ga. Cvetka Krnel, bivša ravnateljica Srednje gozdarske šole v Postojni, ki je sedaj koordinatorka za delo in pomoč ukrajinskim otrokom in predstojnico sirotišnice.

Srečanje z otroki sirotami je bilo zelo ganljivo. Naša prisotnost je takoj vzbudila zanimanje med otroki, prišli so se popestovat, zanimali so jih telefoni, izražali so ugodje ob ljubkovanju in nas niso pustili oditi. Otroci so stari od enega do sedmih let.

Najlepše so se nam zahvalili za podarjene dobrine.

Za vaše prispevke se vam najlepše zahvaljujemo člani Kulturnega društva Pepca Čehovin Tatjana v sodelovanju z Občinskim združenjem Rdečega križa iz Sežane, Krajevno skupnostjo Senožče in Občinsko upravo Divača.

Mojca Može Škapin

Foto: Mojca Može Škapin

V PRIJETNI SENCI IN OB HLADNI VODI

Skozi vas Famlje poteka kar nekaj pohodnih in kolesarskih poti in iz leta v leto domačini opažamo, da je obiskanost večja. Zlasti v vročih poletnih mesecih se je v preteklih letih neredko zgodilo, da je kateri kolesar ali pohodnik prišel na naša dvorišča in skromno prosil le za nekaj požirkov hladne vode. To je vaško skupnost spodbudilo, da za te obiskovalce naredimo nekaj več, da jim vsaj ob njihovi poti ponudimo požirek

hladne pitne vode, saj razen bara ob športnem igrišču v Famljah v Vremški dolini nimamo trgovine, v kateri bi si številni obiskovalci lahko kupili nekaj osvežilnega ali okrepitevnega. Zato je padla ideja o postavitvi pitnika na križišču planinske transverzalne poti in kolesarske poti v Famljah. Najprej smo s projektom kandidirali na lanskem razpisu za sredstva participativnega proračuna, vendar smo bili žal neuspešni. Kljub temu

pa smo s svojo idejo in željo po postavitvi pitnika naleteli na posluš v Krajevni skupnosti Vreme. Tako smo v letošnjih spomladanskih mesecih s sredstvi Krajevne skupnosti kupili betonski pitnik, pipo ter uredili vodovodni priključek. Ostala dela povezana s postavitvijo pa so s svojim prostovoljnim delom opravili vaščani Uroš Štok, Miha Goršek, Franc Novak in Jadran Prelc. Tako smo pitnik ravno pred prvo letošnjo vročino pre-

dali svojemu namenu in z željo, naj služi svojemu namenu.

Da dobro sodelovanje obrodi le dobre sadove, dokazujemo še z eno prostovoljno akcijo, v kateri sodelujeta Vaška skupnost Famlje in TKŠD Urbanščica in s katero obnavljamo staro dotrajano mizo ter klopi ob vaškem kalu Famlje, kjer je ena izmed postaj pohodne poti Pot vodnih zakladov, za

katero skrbi TKŠD Urbanščica. V senci dreves, tik ob glavni cesti, se poleg vaškega kala nahaja prostor z mizami in klopmi, ki marsikateremu pohodniku nudi prijetno sprostitev in počitek na njegovi poti. S prostovoljnim delom Jožeta Franetiča, Franca Novaka in Mirjam Frankovič Franetič bodo stare dotrajane klopi in miza zasijale v novi podobi in obiskovalcem še nap-

rej nudile prijetno doživetje.

Ob koncu hvala vsem, ki ste kakorkoli pripomogli k realizaciji obeh projektov, saj je to le dokaz več, da s skupnimi dejanji spreminjamo prostor na bolje.

Barbara Race Krašovec

Foto: Barbara Race Krašovec
Mirjam Frankovič Franetič

VSako leto jo ORGANIZIRAMO

Ko potrkaja pomlad vrata in se narava prebudi, se tudi vaščani podajo v akcijo in začno urejati okolice svojih hiš, za katere zglejno skrbijo celo leto. To pomeni tudi čas, ko se v vasi Famlje skupaj zberemo in z dobro voljo očistimo in uredimo še javne vaške površine. Letos smo skupno

delovno akcijo organizirali v petek, 13. 5. 2022, datum pa ni čisto nič motil. V popoldanskih urah smo prijeli za orodje in pometli vaške poti, uredili in obrezali rastlinje na zelenicah, jih pokosili, ter uredili prostor ob otroškem igrišču in vaškem kalu, kjer se radi zbiramo celo leto. Z dobro voljo je bilo

delo hitro končano in ob koncu smo se v senci dreves ob fameljskem kalu vsi strinjali, da so takšne delovne akcije odlična priložnost za dobro delo in povezovanje ter druženje domačinov.

Barbara Race Krašovec

Foto: Barbara Race Krašovec

NA TEKMOVANJU SLOVENSКИH GODB SMO DOSEGLI ZMAGO V SVOJI KATEGORIJI IN PREJELI ZLATO PLAKETO

V Pihalnem orkestru Divača smo imeli precej delovno pomlad in začetek poletja. Velikonočnemu koncertu je že kmalu sledila prvomajska budnica. Izpred godbenega doma smo krenili že ob 6h zjutraj. Najprej smo zakorakali po divaških ulicah, naše glasbeno prebujanje pa nadaljevali proti Gorenjam in Žirjem. Nekoliko dlje smo se zadržali v Dolnjih Ležeh, kjer so nas z malice postregli Pri Bzku. Nato smo krenili proti Vremski dolini – občane smo prebujali na Gradišču, v Brežcu, Goričah, Famljah, Vremskem Britofu, Dolnjih in Gornjih Vremah. V Gornjih Ležeh je naše igranje prekinil dež, zato smo se hitro odpravili še na zadnji dve lokaciji – na Škoflje in v Zavrhek.

Že naslednji konec tedna smo kot gostje nastopili na Pomladnem koncertu Kraške pihalne godbe Sežana v Kosovelovem domu.

Ob spominskem dnevu Občine Divača je na Kozjanah 14. maja potekala komemorativna slovesnost v spomin na preboj Brkinske čete in fašistični teror nad takratnimi prebivalci. V bogatem kulturnem programu smo sodelovali tudi mi, z Mešanim pevskim zborom Divača smo zaigrali in zapeli "Vstala Primorska si v novo življenje, z dvignjeno glavo korakaj v nov čas! V

borbah, ponižanju, zmagah, trpljenju našla si končno svoj pravi obraz." Nam pa so misli že uhajale k tekmovanju, ki se je hitro bližalo. Da bi bili nanj čim bolj pripravljeni, smo po nastopu oddelali še zadnje intenzivne vaje.

22. maja smo se prebudili v prijetno spomladansko jutro. Že od 6h smo drug drugega bodrili, da smo dobro pripravljeni in da bomo na tekmovanju odlično opravili svoje delo. Pot do Krškega je tako minila mirno in v veselem vzdušju. A bolj ko smo se bližali Kulturnemu domu Krško, kjer je potekalo 40. tekmovanje slovenskih godb, bolj je bilo v zraku čutiti vznemirjenost. Tekmovali smo v 3. težavnostni stopnji, poleg Godbe Dobrova - Polhov Gradec in Postojnske godbe – 1808. Nastope je ocenjevala petčlanska mednarodna žirija. Vse tri tekmovalne godbe smo zaigrale dve obvezni skladbi in eno skladbo po lastnem izboru. Dirigent Mitja Tavčar je za to priložnost izbral Seagate overture Jamesa Swearingena. "Super smo bili," je po koncu nastopa ocenil dirigent. Razglasitev rezultatov smo zato čakali kar malo na trnih. A trdo delo zadnjih mesecev se nam je obrestovalo – dosegli smo namreč 92,96 % točk, prejeli zlato plaketo s posebno pohvalo in osvojili zmago

v svoji kategoriji. Ta dosežek tudi pomeni, da smo napredovali v višjo težavnostno stopnjo. Z velikim ponosom sta plaketo in čestitke prejela dirigent Mitja Tavčar in predsednik orkestra David Vatovec, godbeniki pa smo od veselja dirigenta dobesedno nosili na rokah.

O načrtih za naš naslednji nastop je odločalo vreme – že tradicionalno nastopamo na prazniku našega sponzorja Parka Škocjanske jame, Belajtnji, a smo zaradi slabega vremena letošnje sodelovanje žal odpovedali.

V začetku junija svoj praznik praznujejo krajanje Krajevne skupnosti Senožeče. Prireditev v spomin in opomin na poboje je potekala v Dolenji vasi. Poleg pihalnega orkestra so v programu nastopali še učenke in učenci podružnične osnovne šole iz Senožeč ter člani KD Borjač z uprizoritvijo partizanskega mitinga.

11. junija je na parkirišču pred zdravstvenim domom potekal Street food festival. Obiskovalci so lahko okušali kulinarčno ponudbo različnih ponudnikov hrane, predstavila so se

društva, ki delujejo v Občini Divača, med njimi seveda tudi naš orkester, ki je zaključil uradni program festivala in obiskovalce ogrel pred nastopom glasbene skupine.

Ker so prostori godbenega doma za tako veliko število godbenikov postali premajhni, imamo že od spomladi vaje v večnamenski dvorani v Famljah. V zahvalo za gostoljubnost smo v nedeljo, 19. junija, na dvorišču pred dvorano odigrali koncertni repertoar za vaščane Famelj in okolice.

Ob dnevu državnosti, 25. junija, smo

sodelovali na proslavi pred spomenikom Dan prej. Izjemno delovno sezono smo zaključili s tradicionalnim nastopom na borjaču Škratelj-nove hiše ob občinskem prazniku 26. junija. Glasen in vztrajen aplavz ob koncu nastopa nam je sporočil, da so občani z našim delom zadovoljni in se skupaj z name veselijo doseženih uspehov.

Jana Volk

Foto: David Vatovec

KO ENKRAT VIDIŠ KUKAVICO, JIH VIDIŠ POVSOD

Divje orhideje, po domače kukavice in murke, rastejo na suhih in vlažnih travnikih ob robu gozdov, na mokriščih in nizkih barjih ter po alpskih tratah v sožitju z glivami v zemlji in žuželkami, ki jih oprašujejo. So pomemben člen v pestrosti življenja. Zaradi posegov v naravo spadajo med ogrožene vrste.

S posebno pozornostjo in ljubeznijo do teh karizmatičnih vrst so se že pred leti posvetili v Parku Škocjanske jame, kjer med številnimi odbori že vrsto let uspešno deluje Odbor za varstvo narave Biosfernega območja Kras in porečja Reke (BOK), ki ga že od leta 2014 vodi predsednica Sitka Tepeh. S predavanji, terenskim delom in popisovanjem orhidej so začeli že pred osmimi leti na pobudo nekdane tudi v mednarodnem merilu zelo aktivne delavke PŠJ mag. Vanje Debevec, ki je bila med drugim tudi koordinatorka mednarodne mreže šol ter štiri leta tudi predsednica mednarodnega svetovnega odbora za biosferna območja v Unescovem programu MAB. Že leta 2016 so pripravili prvo razstavo o kukavičkah oz. samoniklih divjih rastočih orhidej, ki so prve znanilke pomladi in tudi jeseni ter spomladi obarvajo travnike vijoličasto in oranžno. Popisali in predstavili so 21 vrst orhidej in konec lanskega leta je izšla tudi knjiga in plakat „Orhideje v Parku Škocjanske jame“.

Knjiga in razstava o 21 vrstah kukavičk

Knjiga, ki je delo večjega števila avtorjev, je v divjaški knjižnici doživela svojo prvo predstavitev, ki se jo je udeležilo veliko število obiskovalcev in lju-

teljev orhidej. Ob predstavitvi knjige pa so odprli tudi razstavo z naslovom „Kukavičevke v biosfernem območju Kras in porečja Reke“, ki obsega fotografije različnih fotografov in ilustracije, ki jih je za knjigo ter razstavo prispevala ilustratorka in oblikovalka doc. mag. Marija Nebernik.

Številni ljubitelji orhidej so se po uvodnem nagovoru divjaške knjižničarke Tanje Bratina Grmek razveselili novih spoznanj o »kukav'cah« (divjih orhidejah), ki so jim razkrili snovalci knjige in strokovni sodelavci Parka. V knjigi, ki obsega 140 strani, so opisali kar 21 vrst kukavic, ki so jih našli in popisali v BOK. Če seštejemo vse kukavičevke, ki se pojavljajo v BOK, vključno z ožjim območjem parka in tranzicijskim območjem, pridemo do 41 vrst in podvrst, kar pomeni polovica kukavičevk, ki uspevajo v Sloveniji. Vsaka izmed 21 vrst kukavic je v knjigi predstavljena na štirih straneh z ilustracijo, imenom, rastiščem, razšir-

jenostjo po svetu, Evropi, Sloveniji in v PŠJ, opisom in zanimivostmi rastline ter fotografijo.

Knjiga – sad dela številnih sodelavcev

Vodja naravovarstveno-nadzorne službe v regijskem PŠJ, jamar, jamski reševalec Tomaž Zorman je predstavil BOK kot izjemno kulturno in naravno prepletenost človeka in narave. PŠJ je bil kot biosferno območje Kras leta 2004 sprejet na Unescov seznam svetovne mreže biosfernih območij, ki na svetu združuje več kot 630 biosfernih območij. Odbor za varstvo narave Biosfernega območja Kras in porečja Reke pa že od leta 2014 vodi predsednica Sitka Tepeh, ki aktivno sodeluje in v skrbi za naravno in kulturno dediščino spodbuja prebivalce tega biosfernega območja k aktivnemu delovanju. Skupaj s strokovnimi delavci in sodelavci Parka Škocjanske jame si prizadeva za vzpostavitev participativ-

nega monitoringa ne samo netopirjev, ampak tudi divjih orhidej v celotnem biosfernem območju Kras in porečje Reke. Sitka pravi, da če enkrat vidiš kukavico, jih povsod vidiš.

Spremno besedo h knjigi je napisal direktor PŠJ Stojan Ščuka, Vanja Debevec pa predstavila pomen PŠJ, ki je bil že leta 1986 vpisan na Unescov seznam svetovne naravne in kulturne dediščine, kot eno prvih podzemnih mokrišč na svetu pa leta 1999 uvrščen v okviru konvencije Ramsar na seznam mokrišč svetovnega pomena. Rastlinstvo regijskega parka ŠJ je podrobneje pojasnil mag. Andrej Seliškar, ki poudarja, da mnoge od kukavic, še posebej evropsko pomembna jadranska smrdljiva kukavica z bogatiji in značilno oblikovanimi cvetovi, pritegnejo poglede številnih obiskovalcev.

Branko Dolinar je dober poznavalec družine kukavic in raziskovalec njihov rastišč ter avtor knjige o tej rastlinski družini. V knjigi ljubiteljski botanik in raziskovalec Dolinar, ki je za revijo *Journal Europäischer Orchideen* opisal dve novi vrsti kukavičevk (Ravnikovo in košutino murko), spregovori o kukavic v Sloveniji, še posebej v BOK. „Jadranska smrdljiva kukavica velja za našo največjo orhidejo, saj zraste tudi do višine več kot enega metra. Še pred nekaj leti je veljala za le primorsko kukavico, zdaj pa potrjeno uspeva tudi v Haložah, okolici Laškega in v Beli krajini. Štiri naše kukavičevke (rjava gnezdoznica, trokrpi koralasti koren, navadna splavka, brezlistni nadbradec) uvrščamo med gniloživke in nimajo klorofila. Vse vrste naših kukavic so zavarovane z Uredbo o

zavarovanih prstoživečih rastlinskih vrstah v Sloveniji. Zaradi intenzivnega kmetovanja in opuščanja košnje so ogrožene številne kukavice in to je eden od razlogov, da je 65 vrst kukavičevk uvrščenih na rdeči seznam ogroženih rastlinskih vrst,“ poudarja Dolinar. Kot zanimivost je še dodal, da na 1976 metrov visokem Snežniku uspeva rdeča murka, ki so jo zaradi geografske posebnosti vključili v publikacijo. Murko na Snežniku pa je že leta 1846 v svojih delih omenjal Tržičan in ustanovitelj tržaškega botaničnega vrta Bartolomeo Biasoletto.

Med avtorji knjige so tudi Nada Šircelj, ki je 40 let poučevala na OŠ Antona Žnideršiča v Ilirski Bistrici in je plodno sodelovala s PŠJ. Pritegnile so jo kukavice na suhih kraških travnikih in z velikim veseljem je spremljala delo mlade učenke Agnes Kresevič, ki je leta 2019 pripravila samostojno fotografsko razstavo v Pavlovčevi galeriji v Ilirski Bistrici. Tu je poleg Vanje Debevec še Samo Šturm, pa pokojna domača učiteljica divjaške OŠ Mirjam Trampuž ter domači oblikovalec knjige in fotograf Jože Požrl.

Sitka Tepeh in Tomaž Zorman sta zaslužna ne le za izid knjige, ampak tudi za plakat, ki krasi razstavo fotografij in ilustracij o orhidejah, ki je bila v divjaški knjižnici na ogled do konca maja.

Olga Knez
Foto: Olga Knez

PREDSTAVITEV KNJIGE DEZINSTITUCIONALIZACIJA I: NESKONČNA

V torek, 24. maja 2022, je Dom na Krasu v sodelovanju s knjižnico Divjača organiziral predstavitev knjige *Dezinstitucionalizacija I: neskončna*, ki je izšla lansko leto pri založbi Fakultete za socialno delo Univerze v Ljubljani. Predstavitvi sta se pridružila tudi avtorica in avtor monografije Andreja Rafaelič in Vito Flaker.

Dezinstitucionalizacija je proces, ki naj se ne bi nikoli končal, a naj bi prinesel konkretne rezultate – zaprtje ustanov in preobrazbo institucionalne oskrbe v skupnostno. V Sloveniji poteka že več kot štiri desetletja, a v tem času za razliko od mnogih drugih držav nismo v

celoti zaprli še nobene institucije. Monografija avtorice Andreje Rafaelič in avtorja Vita Flakerja *Dezinstitucionalizacija I: neskončna* je izšla v ključnem trenutku, tik, preden naj bi se dva zavoda vendarle zaprla. V procesu preobrazbe sta namreč dva zavoda – CUDV Črna na Koroškem in Dom na Krasu v Dutovljah. Poleg tega se že od leta 2003 v Sežani nahajajo bivalne enote slednjega, v katerih skupno živi 28 stanovalk in stanovalcev. V okviru preobrazbe zavoda Dom na Krasu se predvideva vzpostavitev skupnostne oskrbe in preselitev stanovalk in stanovalcev na območje Zahodne kohezijske regije.

Andreja Rafaelič in Vito Flaker sta zbrala ogromno znanja o dezinstucionalizaciji in izkušnjah z njo na enem mestu. Gre za pionirsko delo, ki na sodoben, razvojen in celosten način združuje ključne teorije, metode, koncepte in znanje ter mnogoletne praktične izkušnje s procesi dezinstucionalizacije tako pri nas kot tudi v širšem mednarodnem prostoru, ponuja pa tudi zgodovinski uvid. Je pravzaprav vodnik po dezinstucionalizaciji. Avtorica in avtor sta pisala v razumljivem in zanimivem jeziku, zato se lahko monografija bere tudi kot zgodba in še zdaleč ni primerna

le za strokovno javnost, ampak za vse, ki jih zanima, kakšno življenje imajo ljudje, zaprti v institucijah, in kakšno življenje bi ti ljudje lahko imeli, če bi tako kot drugi prebivalke in prebivalci živeli v skupnosti. O tem, da imajo vsi ljudje pravico živeti v skupnosti, govorijo številni dokumenti na čelu s

Konvencijo o pravicah ljudi z ovirami, katere podpisnica je tudi Slovenija. *Dezinstitucionalizacija I: neskončna* se med drugim naslanja na Skupne evropske smernice za prehod iz institucionalne v skupnostno oskrbo, ki so izšle leta 2012, v slovenski jezik pa smo jih prevedli leta 2021. Med po-

govorom o knjigi sta avtorja predstavila tudi evropske smernice, ki sta jih v monografiji dopolnila s temeljito razpravo o institucijah in dezinstitucionalizaciji pa tudi s praktičnimi izkušnjami.

Ob tej priložnosti se je projekt »Doma na Krasu« predstavil tudi s stojnico promocijskega materiala, predstavljena pa je bila tudi nova spletna stran Dezinstitucionalizacija Slovenije (<https://di.irssv.si/>), ki jo je vzpostavil Inštitut RS za socialno varstvo (IRSSV), na njej pa lahko tako strokovna kot splošna javnost brska po številnih dezinstitucionalizacijskih rubrikah (najpomembnejši pojmi v povezavi z dezinstitucionalizacijo, zemljevid institucij, blog, novice, knjižnica, projekti ...).

Tjaša Franko

za projektno skupino

»Doma na Krasu«

Foto: arhiv Knjižnice Divača

SONČNO S PRAVLJIČNO JOGO

Kako že pravijo? Kdor čaka, dočaka. In smo čakali in čakali in končno dočakali ter prišli na svoj račun. Vsled koronskih časov smo na Anikino pravljico jogo čakali celi, debeli dve leti. A v torek, 10. maja 2022, se je divaška

knjižnica napolnila z otroškim vrvežem, s soncem, pozitivno energijo ter srčnostjo. Slednjih vrlin pa domačinki, vzgojiteljici Aniki Perhavec resnično ne manjka! S pravljico *Pozdravljeno, sonce!* je otroke različnih starosti

popeljala v svet joge ter jim ponudila priložnost, da se po vseh tekom dneva doživetih dogodivščinah, pustolovščinah povežejo s svojim telesom in umirijo svoj um. Na zanimiv, otrokom zabaven način so vsi skupaj izvajali raznorazne dihalne tehnike, jogijske položaje ter se učili tehnik sproščanja. Otroci so bili nad nekoliko drugačnim, posebnim pravljicnim druženjem izjemno navdušeni. Hvaležni Aniki, ki se je radovoljno odzvala našemu povabilu, ter veseli precejšnjega odziva smo si bili ob koncu enotni, da bi tovrstno jogijsko pravljico v bližnji prihodnosti morda še kdaj ponovili. Upajmo le, da nam bodo časi za tovrstna srečanja naklonjeni.

Tanja Bratina Grmek

Foto: arhiv Knjižnice Divača

NEKAJ KNJIŽNIČNIH DROBCEV

Tako kot se ob koncu vrtčevskega/šolskega leta na počitnice odpravijo vrtčevski in šolajoči se otroci, tako se za mesec ali dva na počitnice podajo

tudi pravljica urice v divaški knjižnici. Letošnja pravljica druženja smo tako sklenili prvi torek v juniju s pravljico tiflopedagoginje Aksinije

Kermauner z naslovom *O miški, ki je oklofutala medveda*. Nadvse hecna, a hkrati zelo poučna pravljica nam je spregovorila o jezi in o tem, kako

naj bi jo, ko nas to čustvo ohromi, premagali. Lahko bi prešeli do deset in bi nas občutek jeze zapustil ali pa bi nam ob navalu jeze na pomoč priskočil pravi in resnični prijatelj. In prav na temo prijateljstva so vse sorte ustvarjali mali vrtčevski mojstri iz skupinic Levčki, Lisičke in Sovice ter nam ob njihovem okroglem jubileju,

to je 10. obletnici novega vrtca v Divači, popestrili ter olepšali naše stopnišče, ki vodi na mladinski oddelek. Hvala ter iskrene čestitke ob obletnici tudi v imenu Knjižnice Divača! Še na mnoga skupna sodelovanja! Sad sodelovanja med lokalnimi ustanovami pa je bil tudi obisk naše krajevne knjižnice otrok iz povirskega vrtca ter

obisk otrok v okviru organiziranega počitniškega varstva. Ob vseh omenjenih knjižničnih drobcih lahko le prikramamo misli, da kjer je volja, je tudi pot.

Tanja Bratina Grmek
Foto: arhiv Knjižnice Divača

ABSTRAKCIJE DAJANE ČOK

V okviru dogodkov, ki so se zvrstili tekom praznovanja divaškega občinskega praznika, je svoj lonček prstavila tudi divaška knjižnica ter v petek, 17. junija 2022, slovesno odprla razstavo abstrakcij domačinke Dajane Čok z naslovom *Barve krajine*. O slikarki ter »o njenem karakternem prepoznavnem opusu«, v knjižnici je na ogled dvajset njenih likovnih del, med njimi je velike nagajenih, je zelo izčrpno in poglobljeno spregovorila

univ. dipl. um. zg., gospa Anamarija Stibilj Šajn. Vse zbrane sta pozdravili tudi županja Občine Divača, gospa Alenka Štručl Dovgan, kot tudi razstavljavka Dajana Čok. Tekom večera so nas nagovarjale barve Dajanine krajine ter barve skladb, ki nam jih je s strun violine izvajala violinistka, gospa Špela Tavčar. Po končanem uradnem delu je sledilo druženje ob domačih dobrotah. Naj omenimo, da ima razstava Dajane Čok, na ogled bo

še tekom počitnic, do konca avgusta, prav zagotovo tisto nekaj več, tisto dodano vrednost, saj jo spremlja zelo lično oblikovan, natisnjen razstavni list. Občina Divača nam je prisluhnila ter priskočila na pomoč in omogočila oblikovanje ter tisk tega lista, ki bo ostal tudi potem, ko razstave v knjižnici ne bo več. Vabljeni v Dajanine likovni svet.

Tanja Bratina Grmek
Foto: arhiv Knjižnice Divača

LEGO MOJSTROVINE URBANA GULIČA

Učenci divaške enote Centra za usposabljanje Elvire Vatovec iz Strunjana ter njihovi učitelji, spremljevalci so redni obiskovalci naših knjižničnih prostorov. Med učenci je tudi 22-letni avtist Urban Gulič iz Ilirske Bistrice, ki je v začetku maja v divaški knjižnici na ogled postavil svoje lego mojstrovine. Njegove lego instalacije, med njimi smo lahko videli amfibijsko vozilo, rezervne dele za to vozilo, pa raznorazna druga vozila, si je z vso mladostno radovednostjo ogledalo zavidljivo število otrok iz vrtca in šole, pa tudi starejši so si z zanimanjem ogledovali Urbanove stvaritve. Te so v knjižnico pripeljale tudi ekipo Televizije Koper z novinariko Simono Horvat. Skupaj z Urbanom, njegovimi sošolci, njegovo mamo Heleno Primc ter vodjo divaške enote te šole Natašo Hreščak so pripravili nekajminutni prispevek o Urbanovem talentu ter njegovi strasti. Urban navkljub posebnim potrebam živi polno življenje: potuje, obiskuje prireditve in se športno udejstvuje. Poleg konstruiranja s kockami Lego Tehnic sta mu v veliko veselje tudi kolesarjenje ter planinarjenje. Rad gleda poljudnoznanstvene oddaje, predvsem tiste o vesolju, tehniki, gradnjah. Če ste morda zamudili in si razstave niste uspeli pogledati, vas vabimo, da to storite tekom poletja, saj Urban trenutno razstavlja v prostorih naše kozinske podružnice. Vabljeni.

Tanja Bratina Grmek
Foto: arhiv Knjižnice Divača

PREKO MURE ČEZ LENDAVSKE GORICE DO GORIČKEGA

In smo šli. V soboto, 11. junija 2022, smo se članice in člani študijskih krožkov Kosovelove knjižnice, *S knjižnim nahrbtnikom na potep* ter *Iz Knjižnice Divača v svet*, odpravili proti vzhodnemu delu Slovenije. Pot na skrajni vzhod naše države je bila dolga, a polnim vznemirjenja nam je hitro minila. Že med potjo nam je vodič Andrej Bandelj povedal marsikaj zanimivega tako o Prekmurju kot tudi o krajih, ki smo jih srečali na poti. Naša prva postojanka je bila vožnja s Tinekoviim brodom na Gornji Bistrici. Zgolj s pomočjo vodnega toka smo se z brodom zapeljali na drugo stran Mure in nazaj. Po kratki pavzi smo se po prekmurski ravnici odpeljali do vasi Mala Polana. Med vožnjo smo

občudovali lepo urejene zelenice, cvetoče rože, pozdravili smo štorčke, ki so počivale v svojih gnezdih. V vasi smo obiskali Pomelajevo domačijo (po domače Sabolovo domačijo), kjer nam je gospa predstavila projekt,

ki je v vas vrnil delovna mesta in tradicionalne ročne spretnosti. Pomelaj je namreč zadruga za razvoj podeželja, ki zaposluje invalide in socialno ogrožene ljudi. Trudijo se, da bi ohranili tradicionalne spretnosti,

kot sta pletenje košar in izdelovanje predmetov iz ličja. Tudi mi smo lahko spremljali večše roke gospe Mice, ki je iz ličja pletla košaro. Nekaj lepih in ročno izdelanih stvari je seveda odšlo z nami na Kras. Gospa je nadalje povedala nekaj o življenju Prekmurcev nekoč, med drugim nam je predstavila njihovega velikega pisatelja Miška Kranjca. Na domačiji so nam pripravili tudi okusen prigrizek. Čeprav je sonce že prijetno grelo, smo uživali v dobri hrani, izdelani iz domačih sestavin in pečeni na tradicionalen način, ter domačem soku. A počasi je bilo treba naprej in z avtobusom smo se odpravili v Lendavo, najbolj vzhodno mesto naše Slovenije. Tam smo si ogledali kulturni center, ki se ponša z zelo nenavadno in zanimivo zunanostjo, ter sinagogo. In že nas je pot vodila naprej do Vinariuma, najvišjega razglednega stolpa pri nas, kjer se je večina povzpela na sam vrh.

Nekateri z dvigalom, drugi peš smo premagali 42 metrov ter 240 stopnic in s ploščadi občudovali razglede v štiri države. Zgoraj nas je pošteno prepihalo in čeprav smo Kraševci navajeni burje, smo se nekateri nekoliko močneje oprijeli ograje. Dodobra prepihani smo šli naprej na pot, ki nas je naprej vodila do judovskega pokopališča, nato pa do vasi Dobrovnik, kjer nas je v gostilni Pri Lujzi čakalo pravo prekmursko kosilo. Narezek iz domačih suhomesnatih izdelkov, bograč, vrtanek in prekmurska gibanica so napolnili naše želodce in pripravljeni smo bili na zaključek izleta. Odpeljali smo se še na drugi konec Prekmurja, na Goričko. Bolj gozdnata pokrajina nas je pripeljala do vasi Selo, kjer smo si ogledali cerkev sv. Nikolaja. To je opečna romanska rotunda, v notranjosti katere obnavljajo zanimive freske. Te nam je predstavil lokalni vodič, ki je povedal marsikaj tudi o sami cerkvi in zgodovini tega

področja. Vzeli smo si še minutko za skupinsko fotografijo in čas je bil, da se odpeljemo nazaj na zahod, na naš Kras. Polni lepih vtisov smo si bili enotni, da nam je uspel še en zanimiv izlet in da se že veselimo naslednjega.

Heidi Vrčon

Foto: arhiv Knjižnice Divača

OBČINA DIVAČA VKLJUČENA V PROJEKT HIŠE ZA MLADE – »BACK TO THE VILLAGE«

Občina Divača je pristopila k projektu Hiša za mlade družine, ki je nastal pod okriljem Inštituta Back to the village. Direktor Inštituta in županja se dogovarjata za 20 montažnih hiš. S tem projektom bo mladim omogočen nakup hiš po dostopnih cenah.

Projekt Hiša za mlade družine Inštituta BTTV, ki je zasnovan v okviru mednarodnega projekta Back, predvideva naselje z do 20 montažnimi hišami v velikosti do 70 m², ki jih bodo lahko kupili mladi in mlade družine

po končni ceni okrog 50.000 evrov za hišo. Gre za cenovno dostopno obliko zagotavljanja stanovanjskih enot za mlade družine, ki si dandanes težko zagotovijo lastno stanovanje. Inštitut BTTV je izkazal interes, da projekt izvede tudi na območju občine Divača. Pobudi je prisluhnila županja Alenka Štrucl Dovgan. Za razvoj neke skupnosti je pomembno zagotavljati tudi kapacitete za mlade po dostopnih cenah, saj bodo le tako mladi ostajali v domačem okolju. projekt HIŠE ZA MLADE DRUŽINE bo k temu veliko doprinesel. Projekt

bo mladim olajšal pot do nakupa lastne hiše. Občina mora v tem projektu zagotoviti in komunalno opremiti ustrezno veliko zemljišče, na katerem bo možna uresničitev projekta. Inštitut BTTV pa bo poskrbel za vso potrebno dokumentacijo in sredstva za izvedbo projekta, pri čemer bodo hiše namenjene izključno mladim in mladim družinam.

Alenka Štrucl Dovgan

OBNOVLJENI GROBNICI NA VRHEH IN SENOŽEŠKEM PODOLJU

Spominski plošči na stari osnovni šoli na Štjaku, ki spominjata na boj primorskih žena, ki so se v tej prelepi vasi na območju Vrhov zbrale 2. 2. 1944 na prvi pokrajinski konferenci, druga pa na zborovanje mladine Primorske od 29. 2. do 1. 3. 1944 na prvi pokrajinski konferenci Zveze socialistične mladine, sta bili v zelo slabem stanju in potrebni obnove. Na pobudo predsednika sežanske borčevske organizacije Bojana Pahorja ju je v prvih dneh maja 2022 obnovil interpretator kulturne dediščine Srečko Rože iz Preloži pri Lokvi, ki se je v teh dneh večkrat zaradi restavratskega dela zadrževal na Vrheh, kot domačini imenujejo gričevnato planoto, ki se dviga iznad struge reke Raše in potoka Branica ter predstavlja naravno mejo med Krasom in Vipavsko dolino. Na zgornji plošči, ki so jo dale izdelati primorske žene leta 1954, je obnovil 99 črk in števil ter zvezdo. Na spodnji tabli, ki jo je postavila Občinska konferenca ZSMS maja 1979. leta ter je izdelana iz svetlejšega belega marmorja, ki je bil v času izdelave (kljub slabi odpornosti na vremenske vplive) nekaj prekrasnega, pa dodatnih 93 črk in števil.

Obnovljena grobnica z Zlobčevimi verzi

„Ko sta bili obe tabli očiščeni nesnage, prahu in stare barve črk, sem prevle-

kel z osnovno barvo in drugim posebnim slojem, ki je odporen na zunanje vremenske vplive. Dal sem še končni brezbarvni mat silikonski prozorni premaz za zaščito kamna. Tudi pri spodnji tabli kot na pravokotnem kvadratu, ki je služil za obešanje vencev, je bilo v nevarnosti, da bo zaradi dolgotrajne korozije razpadel. Po opravljenem delu na stari vaški osnovni šoli, ki so jo leta 1941 zgradili slovenski delavci po navodilih Italijanov in v kateri sta kasneje delovali tovarna Cimos in Utok, sem se opravił na bližnje pokopališče, kjer sem restavriral prekrasno grobnico z 965 vklesanimi črkami in številkami ter obnovil manjši grob padlega partizana Maria Sluge (roj. 11. 8. 1903, padel kmalu po kapitulaciji Italije, 29. 9. 1943, v boju z Nemci),“ pripoveduje Rože.

Grobnica je bila izdelana iz lepega, vendar slabo obstojnega belega marmorja, ki ga je korozija precej načela, da so napisi na plošči postali skoraj nerazpoznavni. Rože je očistil kamnito ploščo in ob njej kamniti blok z verzi kraškega pesnika Cirila Zlobca „Vi, ki po njej ste hrepeneli, življenje zanj ožrtvovali. 1941–45. Hvaležna domovina“. V vogalu grobnice je obnovil kamniti bloka, ki sestavljata del tridelne skulpture, ki predstavlja v levem vogalu rdečo zvezdo, iz katere odteka v tridelnih slojih trikotnega kanala kri v

spodnji del grobnice, kjer so pokopani partizani. Imena padlih partizanov pa so napisana na večji kamniti plošči iz sivega marmorja.

„Zanimivost te grobnice je tudi ta, da so tu poleg domačih padlih partizanov s Štjaka in celotnih Vrhov pokopani tudi partizani z Dolenjske ter Trsta z okolico, ki so svoja življenja dali v bojih proti italijansko-nemškemu okupatorju. Vsi so padli v letih 1943–44 zaradi goreče želje po svobodi in nepoznavanja nemške taktike, predvsem SS policijskih enot, ki so bile specializirane za lov na partizane, njihove obveščevalce in kurirje. Od domačinov so z raznimi pritiski, zapori in mučenji izsilili, da so izdali svoje ljudi. Le redki Primorci so se specializirali v italijanski vojski in dosegli oficirske čine. Veliko je bilo takih, ki so bili vojaki ter z vojaškimi in nižjimi oficirskimi oznakami oz. usposobljenostjo. Ogromno Primorcev je bilo za časa Italije poslanih na afriško bojišče, kjer so okusili drugačen način bojevanja kot na Krasu in Brkinih.

Obnovljena grobnica padlim partizanom v Senožečah

Na pobudo divaškega svetnika in Senožečca Bruna Kocjana je sežanski častni občan Srečko Rože, ki si je za svoje plemenito delo na najrazličnejših področjih delovanja prislužil že 154 odlikovanj, priznanj in plaket,

obnovil grobnico padlih partizanov na pokopališču v Senožečah. Poleg domačina Franca Gustinčiča iz Senožeč je na tem mestu pokopanih še 13 neznanih junakov iz vseh krajev naše domovine, ki so v letih 1943–45 padli za osvoboditev. Grobnico je ob dnevu vstaje slovenskega naroda leta 1953 postavil sežanski občinski odbor ZZB NOB. Rože ob tem dodaja: „Večina teh borcev je padlo ob prebojih iz ljubljanskega ozemlja za osvoboditev Slovenskega Primorja in Trsta v okviru 9. korpusa in 4. jugoslovanske armade. Nemci so imeli postavljenih več zasedb. Pri bojih proti partizanom pa so poleg nemških, wehrmacht sodelovale še SS policijske enote, predvsem

sestavni deli turkestanske divizije, pa tudi njihovi sateliti (kvizlingi, kozaki, Mongoli, domobranci, četniki idr.).“

Kmalu na vrsti 8-metrov visok spomenik v Gorjanskem

Če je Rože v lanskem letu obnovil in restavriral 19 spomenikov, je letos obnovil že napis na cerkvi na Barki ter spomenike v spominskem parku v Sežani (spomenik Danilu Dolciju, spomenik Vstala Primorska 1943, doprski kip narodnega heroja Alberta Grudna – Bliska in pet delni spomenik padlim, talcem in internirancem Sežancev v 2. sv. vojni) ter seveda dve spominski plošči z grobnico in grobom na Štjaku ter grobnico v Senožečah.

Rože pa bo v naslednjih dneh na pobudo podpredsednice borčevske organizacije Slovenije in nekdanje obrambne ministrice dr. Ljubice Jelusič obnovil še spomenik kurirske postaje na Ocinci, kjer se ob sežanskem občinskem prazniku 28. avgusta odvija borčevsko zborovanje. Na kolenemskem pa ga čaka obnova 8-metrov visokega spomenika NOB v Gorjanskem, ki so ga sponzorirali slovenski zdomci iz Argentine, ter spomenik v Dovcah med Branikom in Komnom. V Koprivi in Skopem pa bo obnovil nabožne spomenike.

Olga Knez

Foto: Olga Knez

DRUŠTVO UPOKOJENCEV DIVAČA

OBČNI ZBOR, PRAZNOVANJE - 8. MAREC, IZLET

Po dveh letih, ko je bila zaradi epidemije covid-19 prekinjena organizacija dela DU, je bil v letu 2022 dne 10. 3. organiziran občni zbor članov in obenem praznovanje dneva žena v Križu pri Starčevih. Tu so nas pričakali z aperitivom, domačim kruhom, kraškimi pršutom in sirom.

Nato nam je g. Bogdan Tavčar pokazal več kot 400 let staro klet. Vinogradniško tradicijo ohranjajo že več generacij. Obnovili in povečali so vinograde in zgradili večjo vinsko klet, v kateri nastajajo vrhunska vina.

Zatem smo imeli OBČNI ZBOR, kjer je predsednik g. Stojan Cerkvenik pozdravil članice in člane. Izvedle so se tudi volitve za predsednika DU in imenovanje članov v UO društva. No-voizvoljeni predsednik g. Stojan je čla-

nicam čestital za praznik, 8. MAREC, in vsaki vročil vrtnico. Sledila je večerja z domačo hrano, na kateri niso manjkali še topli orehovi štruklji in domače vino. Ob harmoniki smo nekateri tudi zaplesali. Veseli in zadovoljni smo se vrnili domov in preživeli lep večer.

Dne 20. 5. 2022 je bil organiziran izlet. Odpeljali smo se proti Ajdovščini in nato na Kovk, kjer smo se ustavili in nato odšli (nekateri peš drugi z malim avtobusom) na Sinji vrh (1002 m nv). Sinji vrh je razgledna gora, ki se nahaja nad Colom, Ajdovščino in Predmejo. Z vrha je čudovit razgled po Vipavski dolini, ki se razširi vse tja do Benetk in Istre. Tu smo malo počivali in se okrepčali s pijačo. Vrnili smo se na Kovk, kjer smo imeli malico. Nato smo se odpeljali na Otlico, odkoder smo se

peš odpravili proti naravni znamenitosti Otlško okno, ki nas je nagradilo z lepim razgledom na Vipavsko dolino, Kras in Jadransko morje. Vodič, ki domuje v neposredni bližini, nas je povabil na svojo domačijo, kjer so se po pobočju pasle njegove koze. Usedli smo se pod ogromno lipo in postregli so nas s pijačo, kozjim sirom in skuto.

Vrnili smo se do avtobusa in se odpeljali v Predmejo, vas, ki se zajeda globoko v Trnovski gozd in jo sestavlja vrsta zaselkov z zanimivimi imeni – Rupa, Polanci, V Grapi, Tiha dolina. Ustavili smo se v Tihi dolini (950 m nv), kjer smo imeli kosilo.

Ob povratku smo se ustavili na kmetiji, kjer je ga. Tončka Čibej prejela najvišje priznanje – ZLATI ZNAK v kategoriji domačih čajev in zdravilnih mešanic. Tu so nekateri tudi kupili izdelke.

Za lepo in prijetno vzdušje so poskrbeli g. Miro, ki je igral na harmoniko, in upokojenke, ki so spekle pecivo.

Odšli smo domov veseli, nasmejani in polni lepih doživetij.

Vsak je gospodar svojega življenja, lahko se odločiš ali ne.

Danes si tu, jutri te ni, a kolo življenja neusmiljeno teče naprej, zato vzemi si čas zase in postani naš član. Skupaj se bomo družili, se zabavali, nasmejali in si krajšali čas, saj skrb, delo druženje, smeh, to je življenje.

Nevenka Vidmar

Foto: arhiv DU Divača

USPEŠEN POTEK DELAVNIC

Naše društvo TKŠD Urbanščica je s sodelovanjem z Društvom upokojencev Divača izpeljalo v prvi polovici leta kar tri delavnice. Vse so potekale v Famljah. Vodili sta jih Olga Grgorovič in Adriana Cerkenik, na zadnji delavnici pa se jima je pridružila še Mirjana Muha, vse tri doma iz Divače. Naučile smo se več tehnik, in sicer: izdelovanja cvetja iz filca, kokoši iz blaga ter okrasnih vaz, ki so nastale iz zmesi cementa,

stiropora, lepila ter vode. Prav zadnja delavnica je bila najbolj obiskana, saj se nas je zbralo več kot 20 udeleženk, potekala pa je pred skladiščnim prostorom nekdanjega rudnika.

Doma lahko za različne priložnosti izdelamo marsikaj uporabnega in se tako izognemo nakupu dražjih izdelkov. Zahvala gre našim vodjem delavnic, ki nas naučijo tehnik, s katerimi lahko kaj privarčujemo. Z delom na

delavnicah bomo nadaljevali tudi v jesenskem času, zato vabljeni tudi tisti, ki se jih še niste udeležili. Te prenašamo ustno, javno pa objavimo na spletnih straneh društva Urbanščica, Društva upokojencev Divača, preko facebooka in seveda tudi z letaki, ki visijo na oglasnih deskah.

Mirjam Frankovič Franetič

Foto: Mirjam Frankovič Franetič

SENOŽEČE OBISKALA SKUPINA

Četrty tork v marcu je Senožeče obiskala skupina **SPOZNAVAJMO SVET IN DOMOVINO**, ki deluje v Društvu Univerza za tretje življenjsko obdobje Ilirska Bistrica. Goste sta pričakala člana društva **Bruno Kocjan** in **Anja Mazlo**. V prostoru KS in knji-

žnici sta predstavila bogato preteklost kraja in okolice, ki sega do obdobja gradišč (2. tisočl. pr. n. št.). V kraju se je rodilo in/ali delovalo veliko pomembnih mož. Od 19. stol. dalje delujejo v kraju tudi številna društva. Nekdo je zapisal: »Senožeče je naselje z dušo in

identiteto!« Goste je Anja presenetila s pogostitvijo, ki so jo pripravile vaše žene iz **Aktiva žena**. Po okrepitvi je sledil ogled vasi. Na srednji vek so nas opozorile razvaline gradu, spodaj pa ostanki mitnice (čaka na obnovo), ki segajo v 13. stol., kar dokazuje, da so

bile Senožeče na pomembni poti iz notranjosti proti morju, na Kras, Pivko in Vipavsko dolino. Postali so ob »spodnji« in »zgornji« fontani, ki sta v preteklosti oskrbovali naselje z vodo. Ob zgornji sta postavljena tudi doprsna kipa znamenitima Senožečanoma: Rudolfu Cvetku, prvemu olimpijcu, in Danilu Zeleni, tigrovcu, ki je padel na Mali Gori. Pot smo nadaljevali proti podružnični šoli, nasproti katere stoji Dvorana Rudolfa Cvetka. Iz starega jedra smo prišli na glavno cesto. Ob cesti so si lahko ogledali staro šolo, us-

tavili so se v parku NOB, kjer sta kipa v spomin na padla domačina Pepco Čehovin Tatjana in Nika Šturma. Potep so zaključili pri cerkvi sv. Jerneja in na pokopališču postali pred grobnico družine Dejak. Janez Dejak je bil namreč ustanovitelj prve pivovarne na Primorskem Adria. Pivo Adria je slovelo kot eno najboljših v monarhiji Avstro-Ogrski. Gospodarski razvoj Senožeč ima svoje vzpone in padce. Trenutno delujeta še tekstilna tovarna in Cimos. Zapeljali so se še v Dolenjo vas in si ogledali mlin. Sprehodili so

se mimo perilnika, kapelice do taborškega obzidja in stolpa, s katerega so se vaščani branili pred Turki, ter cerkve in pokopališča, na katerem je plošča v spomin talcem, ki so jih okupatorji zverinsko mučili in zažgali junija 1944. Zadovoljni smo, da je skupina pod vodstvom mentorice gospe Marije Gaberšnik obiskala naše kraje. Želimo jim še veliko spoznavanja krajev in lepih spominov.

KuD Pepca Čehovin Tatjana

Foto: arhiv KUD Pepca Čehovin Tatjana

IZDELKI UPORABNIC VARNE HIŠE NA RAZSTAVI V SUHORJU IN CERKNICI

V Regijski varni hiši Kras, programu Centra za socialno delo Južna Primorska, Enota Sežana, dobijo pomoč ženske in otroci, ki so žrtve nasilja v družini. Pomembna tedenska aktivnost, v kateri se ženske in otroci sprostijo, razvedrijo ter razvijajo svojo ustvarjalnost, je tedenska kreativna delavnica, ki jo že vrsto let vodi prostovoljka Olga Grgorovič. Pod njenim vodstvom upo-

ravniki in zaposleni ustvarjamo številne izdelke, ki popestrijo varno hišo in nove domove, kamor odidejo ženske po zaključku programa. Izdelke smo marca razstavili v okviru praznovanja Jožefovega 2022 na Suhorju, ki ga tradicionalno pripravlja zelo aktivno Vaško društvo Suhorje. Glede na to, da je bil celotni praznik velikonočno obarvan, smo tudi mi

večinoma razstavljali pirhe, kokoške, zajčke itd.

Navdušeni smo bili nad domačinkinim prikazom izdelave prekrasnih pirhov in tudi nad domačimi pekarskimi izdelki, prtički, čaji in drugimi dobrotami. Ogledali smo si spominsko sobo narodnozavednega pesnika Jožeta Volka - Suhorskega. Zlasti otroci so bili navdušeni ob obisku živali na kmetiji. Topel sprejem ter vse zanimivosti majhne vasi Suhorje so nam pričarale prav poseben dan, ki nam bo še dolgo ostal v spominu.

Zelo pa nas je razveselilo vabilo, da se tudi naši izdelki v aprilu lahko pridružijo razstavi prelepih brkinskih velikonočnih pirhov v Knjižnici Jožeta Udoviča v Cerknici. Tako smo po desetih letih delovanja Regijske varne hiše Kras izdelke prvič predstavili kar na dveh razstavah.

Nataša Prelesnik Korošic

CSD Južna Primorska, Enota Sežana

Regijska varna hiša Kras

Foto: arhiv Regijske varne hiše Kras

POROČILO O DELU ŽUPANJE, OBČINSKEGA SVETA IN OBČINSKE UPRAVE V OBDOBJU 2018–2022

Naloge lokalne skupnosti

- Lokalna skupnost opravlja naloge na področju splošnih zadev in normativno-pravnih zadev, upravnih zadev, javnih financ, gospodarskih dejavnosti, družbenih dejavnosti, varstva okolja in urejanja prostora, komunalnih zadev, gospodarskih javnih služb in infrastrukture, inšpekcijskega nadzorstva in občinskega redarstva, kmetijstva in turizma.

Podoba občine

- Občina ima svoj znak in svojo zastavo
- 7. julija je Občina praznovala že 13. občinski praznik (štirje častni občani, vsako leto so podeljena občinska priznanja in občinska plakete).

Informiranje občanov

- Občinsko glasilo Glasnik izide vsake 3 mesece in ga brezplačno prejmejo vsa gospodinjstva.
- Izdelana in ažurirana je spletna stran Občine na naslovu **www.divaca.si** (obvestila, razpisi, obrazci, sprejeti odloki, pravilniki, aktualno).
- Na sedežu Občine je oglasna deska, kjer so za občanke in občane na voljo dodatne informacije.
- O vseh pomembnih dogodkih so občanke in občani ter ostala javnost obveščeni z letaki po gospodinjstvih.

Prejeta priznanja in nagrade Občini Divača, županji, občinskim svetnikom in občinski upravi

- Občina Divača je v letih 2019, 2020, 2021 in 2022 prejela priznanja PROSTOVOLJSTVU PRIJAZNA OBČINA, 2021 priznanje BRANJU PRIJAZNA OBČINA.
- Občina sodeluje na natečaju Planetu zemlja prijazna občina.
- Občini je bilo podeljeno bronasto priznanje zelene destinacije »Slovenia green destination« (maj 2019).
- Občina je prejela priznanje društva SEVER.
- Občinska svetnica Mirjam Frankovič Franetič je prejela priznanje naj prostovoljka, ki ga podeljuje predsednik republike.
- Občinska uslužbenka Suzana Škrl je prejela priznanje CIVILNE ZAŠČITE za leto 2020 za požrtvovalno delo pri obvladovanju epidemije COVID.
- Županja je prejela naslednja priznanja ZVEZE VETRENOV VOJNE ZA SLOVENIJO – SPOMINSKA PLAKETA za nesebično pomoč in razumevanje.
- Občina sodeluje v različnih združenjih. Je članica Skupnosti občin Slovenije, Združenja občin Slovenije. Županja je predsednica komisije za šolsko in predšolsko vzgojo pri Skupnosti občin Slovenije.
- Županja je prejela tudi priznanje POVELJNIKA CIVILNE ZAŠČITE RS – BRONASTI ZNAK CZ za požrtvovalno in uspešno opravljanje nalog zaščite in reševanja in uspešno delo v času epidemije COVID.

Sodelovanje z drugimi

- Delovanje organa Skupne občinske uprave medobčin-

skega inšpektorata in redarstva Zavoda za gasilno in reševalno službo Sežana, Kraški vodovod in Komunala Sežana z Občino Sežana, Hrpelje Kozina in Komen.

- Občina uspešno sodeluje s pobrateno Občino Podčetrtek, pobrateno občino San Canzian d'Isonzo (Italija), pobrateno občino Lučani (Srbija) in prijateljsko občino Sankt Kanzian Am Klopeinersee (Avstrija).
- Občina uspešno sodeluje z osnovno šolo dr. Bogomirja Magajne Divača, enoto vzgojno-varstvenega zavoda Elvire Vatovec Strunjan enota Divača, varstveno-delovnim centrom Divača in enoto vrtca Divača in skupnostjo Srečanja.
- Občina Divača sodeluje pri raznih dogodkih in prireditvah v muzeju slovenskih filmskih igralcev, v večnamenski dvorani v Senožečah in v kulturni dvorani v Vremah.
- Občina v sodelovanju z občinskimi društvi pripravlja prireditve ob kulturnem dnevu občin Divača, železničarskem prazniku v Divači, občinskem prazniku, vremskem prazniku, Pastirskih igrah v Senožečah, Prazniku piva v Senožečah, Festivalu kraške gmajne in vseh ostalih dogodkih v naši občini.

Županja, podžupan, občinska uprava

- Županja svojo funkcijo opravlja poklicno.
- Občina nima podžupana.
- Trenutno je v občinski upravi 10 javnih uslužbencev za poslenih za nedoločen čas, in sicer: višja svetovalka za finance, višja svetovalka za razvoj, višja svetovalka za družbene dejavnosti, višja svetovalka za urbanizem, višja svetovalka za gospodarstvo, kmetijstvo in turizem, svetovalka za družbene dejavnosti, svetovalka za občinski svet, finančnik in hišnik in eno položajno delovno mesto direktor občinske uprave.
- Transparentno, gospodarno, učinkovito in uspešno delovanje županje z občinsko upravo in občinskim svetom ter odbori in komisijami.

Občinski svet, odbori in komisije ter nadzorni odbor

- Občinski svet šteje 11 članov. Občinska svetnike se v občinski svet voli po večinskem sistemu.
- Občinski svet je v tem mandatnem obdobju imel 25 rednih sej, 12 korespondenčnih sej in 6 neformalnih sej. Občinski svetniki oblikujejo tudi odbor za finance, odbor za gospodarstvo, odbor za okolje in prostor, odbor za negospodarstvo, statutarno pravno komisijo in komisijo za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja.
- Nadzorni odbor občine je najvišji organ nadzora javne porabe v občini. V okviru svoje pristojnosti nadzorni odbor:
 - opravlja nadzor nad razpolaganjem s premoženjem občine;
 - nadzoruje namenskost in smotrnost porabe proračunskih sredstev;
 - nadzoruje finančno poslovanje uporabnikov proračunskih sredstev.

Uspešno pridobivanje nepovratnih sredstev evropskega in državnega proračuna

- Prejeta sredstva iz državnega proračuna: sredstva za investicije po Zakonu o financiranju občin s strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo
 - Mrliška vežica Škoflje 300.000,00 EUR
 - Vaški dom Dolnje Ležeče 250.000,00 EUR
 - Povezovalni hodnik vrtec Senožee 100.000,00 EUR
 - Ureditev teras in fasade vrtec Divača 100.000,00 EUR
 - Sanacija občinski cest 800.000,00 EUR
- Prejeta nepovratna sredstva LAS projekti – PARKIRIŠČE ZA AVTODOME V DIVAČI 100.000,00 EUR.
- Prejeta sredstva Ministrstva za kmetijstvo 99.926,00 EUR.
- Prejeta sredstva državnega proračuna – Ministrstvo za šolstvo in šport – DOZIDAV OSNOVNE ŠOLE V DIVAČI 1.385.000,00 EUR.
- Pridobljena sredstva iz državnega proračuna – Ministrstvo za kulturo, za obnovo kulturne dediščine – MITNICA V SENOŽEČAH 1.660.000,00 EUR.
- Prejeta sredstva za večnamenski objekt v Divači – sredstva LAS 90.000,00 EUR.
- Prejeta sredstva Evropske unije – kohezijski sklad, vodni sklad in sredstva Ministrstva za okolje in prostor v višini 4.800.000,00 EUR.
- V sodelovanju s Parkom škočjanske jame pridobljena sredstva za izgradnjo kanalizacije Betanja, Matavun Škočjan v višini 650.000,00 EUR (investicija se je izvajala v letih 2019–2020).
- prejeta sredstva iz fundacije za šport - ureditev nogometnega igrišča 40.000,00 EUR.

Obramba in ukrepi ob izrednih dogodkih (1.685.290,00 EUR)

- Za prostovoljna gasilska društva v občini je bilo namenjenih 287.595,00 EUR proračunskih sredstev (redno delovanje, zavarovanje, požarna taksa).
- **Za nakup opreme 498.765,00 EUR – nakup gasilskih vozil PGD Senožee in PGD Divača in nakup ostale gasilske opreme**
- Investicijsko vzdrževanje gasilskih objektov (46.990,00 EUR).
- Sredstva za redno dejavnost Zavod za gasilno in reševalno službo Sežana (803.740,00 EUR).
- Civilna zaščita (78.200,00 EUR).
- Civilna zaščita je v sodelovanju z občino skrbela za vse potrebno v času epidemije COVID. Skupaj z delavko občinske uprave je koordinirala delo prostovoljcev (varstvo otrok na domu v času popolnega zaprtja vrtce, skrb za starejše občane in v prvem valu tudi šivanje mask), koordinirala in organizirala testiranja in tudi cepljenja v večjih podjetjih. Za vse opravljeno delo se prostovoljcem iskreno zahvaljujem. Vsa testiranja v občini so bila izključno v pristojnosti Civilne zaščite in občine.

Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo (548.987,00 EUR)

- Na podlagi javnega razpisa za dodelitev finančnih sredstev za nakup kmetijske mehanizacije je občina iz proračuna namenila 144.000,00 EUR.

- Občina v sodelovanju z ostalimi Kraškimi občinami pripravlja strategijo razvoja kmetijstva na Krasu in v Brkinih (4.000,00 EUR).
- Občina Divača vsako leto izbere izvajalca za redno vzdrževanje gozdnih cest na svojem področju. Za ta namen je občina v mandatnem obdobju 2018–2022 namenila več kot 141.684,00 EUR. Prav tako se v okviru omenjene postavke vzdržujejo protipožarne preseke, izvaja se nega gozda in sanitarna sečnja.
- Sofinanciranje zdravljenja čebel 12.000,00 EUR.
- V skladu z zakonodajo lokalna skupnost poskrbi za zavržene in bolne živali v občini (66.636,00 EUR).
- Občina je sredstva iz proračuna namenila tudi za trajnostno gospodarjenje z divjadjo, urejanje kmečke tržnice iz projekt Las (186.745,00 EUR – projekt zaključen leta 2020).

Promet, prometna infrastruktura in komunikacije (4.375.213,00 EUR)

- Za upravljanje in tekoče vzdrževanje lokalnih cest, tako zimsko kot letno, je Občina v štirih letih namenila 1.530.553,00 EUR.
- Poleg urejanja lokalnih cest je bilo poskrbljeno tudi za urejanje javnih površin.
- (192.000,00 EUR od tega za urejanje nogometnega igrišča 96.000,00 EUR).
- Investicijsko vzdrževanje lokalnih cest, kamor uvrščamo preplastitve, asfaltiranje odsekov lokalnih cest, javnih poti, ureditev odvodnjavanja, ureditev bankin, brežin ter druga investicijska dela, je znašalo 56.897,00 EUR.
- Za nakup in postavitev novih ter obnovo obstoječih avtobusnih postajališč so v proračunu namenjena sredstva v višini 4.874,00 EUR.
- Občina je za ureditev nove javne razsvetljave in postavitve novih luči iz proračuna prispevala 71.924,00 EUR (59 novih javnih luči).
- Za novoletno okrasitev občine smo namenili iz občinskega proračuna 22.961,00 EUR.
- Začenja se obnova Kraške ceste v Divači v višini EUR 1.678.000,00,00 od tega sredstva občinskega proračuna 447.247,00, sredstva državnega proračuna 1.230.753,00 EUR.
- Obnova ceste Dolenja vas – Veliko Polje 90.000,00 EUR.
- Obnova ceste v Otošče 100.000,00 EUR.
- Podporni zid pri šoli v Senožečah 60.000,00 EUR.
- Podporni zid v Famljah 40.000,00 EUR.
- Obnova ceste **Škoflje Famlje 290.000,00 EUR.**
- Obnova občinske ceste Dane-Pared 40.000,00 EUR.
- Urejanje kolesarskih poti 198.000,00 EUR.

Gospodarstvo (1.382.880 EUR)

- Spodbujanje razvoja malega gospodarstva in pospeševanje drobne obrti. Občina pri projektih sodeluje z drugimi Občinami, v sodelovanju z Obrtno podjetniško zbornico Sežana in RRA-jem Koper (54.280,00 EUR).
- Spodbujanje razvoja turizma in gostinstva 433.870,00 EUR.
- Občina in Mercator sta se končno dogovorila o gradnji nove trgovine na vhodu v Divačo. Gradbeno dovoljenje je pridobljeno. Prav tako se bo preselila poleg trgovskega centra tudi bencinska črpalka.

- Občina skupaj z društvi in v sodelovanju z ORO dela na promociji občine, razvoju turizma in gostinstva (146.430,00 EUR).
- Na turističnem področju Občina uspešno sodeluje tudi s parkom Škocjanskih jam in ostalimi ponudniki turističnih produktov v občini.
- Za sofinanciranje programa turističnih društev in zveze je Občina namenila 80.000,00 EUR (javni razpis za sofinanciranje izvajanja turističnih programov in projektov).
- Občina namenja proračunska sredstva tudi na podlagi javnega razpisa za dodeljevanje sredstev za prireditve in druge aktivnosti, ki pospešujejo kulturni, športni in turistični razvoj ter promocijo Občine Divača (47.485,00 EUR).
- Občina Divača iz občinskega proračuna financira tudi udeležbo na sejmi, Turizem in prosti čas, sejem Alpe-Adria, Festival za tretje življenjsko obdobje, Barkovljanka Trst ... (2.400,00 EUR).
- V letu 2018 je občina Divača pristopila k izdelavi strategije razvoja turizma v občini 4.000,00 EUR.
- V letu 2018 smo pridobili bronasti znak SLOVENIA GREEN DESTINATION.
- Občina skrbi tudi za svojo zunanjo podobo. Nabavili smo dve stojnici, na železniški postaji v Divači smo postavili veliko turistično tablo (4.500,00 EUR).
- Občina je v letu 2018 pridobila evropska sredstva za dokončanje poslovne cone Risnik v višini 390.000,00 EUR.
- Financiranje novoletnih prireditev 18.000,00 EUR.
- Urejanje učnih poti, projekt KRASNOST KRAS IN BRKINOV, urejanje Divaške jame 201.915,00 EUR.
- Štiri Kraško Brkinske občine smo ustanovile skupno zavod za turizem pod okriljem ORE Sežana. Občina Divača je ukinila Razvojni center.

Varovanje okolja in naravne dediščine (1.354.020,00 EUR)

- Nakup posod za zbiranje odpadkov, ureditev EKO otokov na območju celotne občine (34.294,00 EUR).
- Vlaganje v infrastrukturo za zbiranje in ravnanje z odpadki KSP Sežana (286.626,00 EUR).
- Investicijsko in intervencijsko vzdrževanje kanalizacijske infrastrukture na področju ravnanja z odpadno vodo (86.437,00 EUR – projektna dokumentacija za selitev čistilne naprave Divača, 23.400,00 EUR – vzdrževanje čistilnih naprav 34.000,00 EUR nakup zemljišča se ČN Divača).
- Gradbeno dovoljenje za selitev čistilne naprave Divača je pridobljeno, prijavi smo se na razpis Ministrstva za okolje za pridobitev sredstev za začetek gradnje.
- Občina je pridobila evropska sredstva za izgradnjo kanalizacije v vaseh Betanja, Matavun, Škocjan (650.000,00 EUR) izvedba v letu 2019–2020.
- Ohranjanje biotske raznovrstnosti – pridobljena kohezijska sredstva v okviru Geoparka Kras – center v Vremah – LIV (350.000,00 EUR) izvedba v 2019–2020.

Prostorsko planiranje in stanovanjsko komunalna dejavnost (5.803.472,00 EUR)

- Občina Divača pripravlja OPPN in komasacijo za obrtno cono v Senožečah 90.000,00 EUR.
- V pripravi je sprememba OPN, potrditev na občinskem svetu predvidena konec leta 2022.
- V sodelovanju z izbranim izvajalcem Občina aktivno

pripravlja spremembo in dopolnitev Občinskega prostorskega načrta (predviden sprejem na občinskem svetu konec leta 2022).

- Za prevoz vode gospodinjstvom, ki nimajo vodovodnega priključka, Občina iz proračuna nameni skoraj 14.300,00 EUR finančnih sredstev.
- **Na področju pokopališke dejavnosti so se uredili trije prostori za raztros (pokopališče v Divači, Senožečah in Vremah). Na novo je bilo postavljenih 14 žarnih grobov v obliko polkroga na pokopališču v Divači. V celoti je bilo prenovljeno ozvočenje na pokopališču v Divači. Izvedla so se razna vzdrževalna dela na vseh pokopališčih v občini 46.500,00 EUR.**
- Investicijsko in intervencijsko vzdrževanje infrastrukture na področju oskrbe z vodo, vzdrževanje hidrantnega omrežja (126.740,00 EUR).
- Za subvencioniranje cen javnemu podjetju Komunala, ki izvaja gospodarsko javno službo (oskrba z vodo), iz proračuna Občina nameni 287.664,00 EUR (nižje položnice občanov).
- Občina Divača je skupaj z občino Hrpelje Kozina in občino Ilirska Bistrica pristopila k reševanju problema vodo oskrbe Brkinov. Iz naslova regijskih sredstev je pridobila evropska sredstva. Sredstva Ministrstva za okolje in sredstva vodnega sklada v višini 4.800.000,00 – dela se izvajajo, dokončanje bo predvidoma maja 2023.
- Pridobljeno je gradbeno dovoljenje za izgradnjo mrliške vežice Škoflje – vrednost projektna dokumentacije je 36.000,00 EUR, vrednost investiciji 300.000,00 – dela se bodo začela septembra 2022.
- Izvedla se je izgradnja igrišča v Gabrovem naselju v Divači in v Danah – vrednost 45.000,00.
- V letu 2018 je Občina v sodelovanju s Parkom Škocjanskih jam in s pomočjo nepovratnih finančnih sredstev uredila 5 polnilne postaje za električna vozila (57.269,00 EUR).

Zdravstveno varstvo (387.476,00 EUR)

Občina Divača je s pomočjo donatorskih sredstev že namestila defibrilatorje na objektu občinske stavbe, v okviru participativnega proračuna so bili postavljeni defibrilatorji v Naklem, Kačičah, Danah, Barki, Gornjih Ležečah v vrednosti 12.000,00 EUR.

- Za zdravstveno varstvo je občina namenila 92.654,00 EUR.
- Prispevek za zdravstveno zavarovanje nezavarovanih oseb Občina plačuje v skladu z veljavno zakonodajo (128.054,00 EUR).
- Dežurni center Hrpelje Kozina – sporazum med občinama, delež sofinanciranja občine Divača, 154.786,00 EUR.

Kultura, šport in nevladne organizacije (3.808.439,00,00 EUR)

- Občina skupaj s Parkom škocjanske jame sodeluje pri obnovi in ohranjanju kulturne dediščine – obnova kalov 15.000,00 EUR.
- Za sofinanciranje dejavnosti Knjižnice Sežana, enota Divača in bibliobusa, ki je dostopna za občane in občanke na območju Brkinov 465.438,00,00 EUR.
- Za obnovo cerkva je občina namenila 68.000,00 EUR.
- V brezplačno upravljanje je občina Divača od Škofije Ko-

per pridobila cerkev na Gradišču.

- Občina je pridobila gradbeno dovoljenje za obnovo MITNICE v Senožečah. Vrednost projektne dokumentacije 64.000,00 EUR, na razpisu Ministrstva za kulturo smo pridobili sredstva v višini 1.660.000,00 EUR – začetek del po pogodbi v letu 2023.
- za delovanje kulturnih društev je občina namenila sredstva v višini 245.440,00 EUR.
- Občina izdaja glasilo Glasnik 148.000,00 EUR.
- Dve društvu v naši občini imata status društva v javnem interesu, to sta Pihalni orkester Divača in Mešani pevski zbor Divača.
- Z delovanje športnih društev v občini je občina iz javnih razpisov namenila 168.000,00 EUR.
- Občina je uredila prvi del športnega parka v Divači. Del sredstev je pridobila iz fundacije za šport, razlika je bremenila občinski proračun 176.305,00 EUR (sredstva fundacije za šport 36.000,00 EUR).
- V pripravi je dokumentacija za urejanje športnega parka Divača II. faza.
- Večnamenski center Vreme 765.000,00 EUR – II. faza, dokončanje objekta, dela zaključena leta 2020.
- Programi za mlade EUR 96.560,00.
- Vzdrževanje spominskih obeležij eur 16.000,00 EUR.
- Muzejske vsebine muzeja Slovenskih filmskih igralcev 25.000,00.
- Projekti v okviru participativnega proračuna – obnova kalov v Senožečah, obnova vaškega jedra v Lažah, obnova kapelice v Kačičah – vrednost EUR 28.000,00.
- Ureditev ograje okrog nogometnega igrišča, vrednost 44.000,00 EUR.

Izobraževanje (6.463.355,00 EUR)

- Za dejavnost vrtca, plačilo razlike med ceno programov v vrtcih in plačili staršev Občina namenja skoraj 2.549.752,00 EUR.
- Sredstva za tekoče vzdrževanje vrtca v Senožečah in Divači, 129.876,00 EUR.
- Spremljevalec otrok, 36.000,00 EUR.
- Občina sredstva namenja za kritje materialnih stroškov, za sofinanciranje vzgojnih programov v osnovni šoli – dodatni programi, 36.200,00 EUR.
- Občina sofinancira delovanje Centra za usposabljanje Elvire Vatovec Strunjan enota Divača, 28.300,00 EUR.
- Za regresiranje prevozov učencev v šolo in nazaj (šolski kombi, šolski avtobus) Občina namenja skoraj 3.407.520,00 EUR proračunskih sredstev.
- Občina sofinancira dejavnost glasbene šole, Posvetovalnico za starše in otroke ter dejavnost osnovne šole za otroke s posebnimi potrebami.
- Za štipendije za izobraževanje v okviru štipendijske sheme RRA Koper je Občina namenila 18.911,00 EUR.
- Občina je intenzivno pristopila k delu na področju z mladimi in za mlade. Uspešno smo kandidirali na projekt EGL – Europe goes local, v okviru zavoda MOVIT. V teku je sprejem ustreznih aktov na OS, priprava programa ter kandidatura na programe za pridobitev EU sredstev za izvajanje mladinskega dela. Bistvena prednost pa je namenjena področju zainteresiranosti mladih za participacijo pri delu v lokalni skupnosti.

Socialno varstvo (957.331,00 EUR)

- Na podlagi Sklepa o enkratnem prispevku za novorojenca je Občina namenila sredstva v višini 25.000,00 EUR.
- Za izvajanje programov socialnega varstva, kamor uvrščamo varstvo invalidov, oskrbo in varstvo starejših, socialno varstvo materialno ogroženih ter socialno varstvo drugih ranljivih skupin, Občina nameni 932.331,00 EUR. V program je vključena tudi obdaritev otrok v času Dedka Mraz.

Občina se s podjetjem SINEKURA pogovarja o možnosti izgradnje doma starejših občanov v Divači.

Zadolževanje

- Občina v mandatu 2018–2022 ni najemala dolgoročnih kreditov. Odplačali smo vse kredite, najete v letih 2010 in 2014.
- 233.333,00 EUR, v celoti odplačan v letu 2020,
- 400.000,00 EUR, v celoti odplačan v letu 2021.

Občina odplačuje kredit, pridobljen po zakonu o financiranju občin, 23. čl.3n zakona v višini 636.758,80 – 2 x letno po 30.804,22 EUR.

Nadzor nad poslovanjem Občine

- Notranja revizija, ki deluje v okviru Združenja občin Slovenije, vsakoletno opravlja redni nadzor nad poslovanjem Občine in kršitev poslovanja ni ugotovila.
- Redne letne nadzore opravlja tudi Nadzorni odbor Občine, pri čemer nepravilnosti niso bile ugotovljene. Občin je nekaj časa delovala brez nadzornega odbora. Nov nadzorni odbor je Občina imenovala v letu 2022 in že opravlja nadzor tudi za nazaj.
- Občina je imela kontrole inšpekcij na različnih področjih, nikjer pa ni bilo ugotovljenih nepravilnosti.

Sredstva proračuna Divača, ki so jih v obdobju 2018 do 2022 prejela društva in neprofitne organizacije (izplačila sredstev za leto 2022 so v teku):

Mešani pevski zbor Senožeče	34.279,53 EUR
Društvo mešani pevski zbor Divača	28.043,65 EUR
Pihalni orkester Divača	83.447,12 EUR
KUD Pepca Čehovin Tatjana	10.726,10 EUR
Društvo za kulturno umetniške dejavnosti Nova	2.663,51 EUR
Društvo ljubiteljev baletne umetnosti Divača	34.955,53 EUR
Plesno društvo Srebrna Senožeče	32.554,47 EUR
Strelsko društvo Vremščica Vremski Britof	25.573,18 EUR
Nogometni klub Železničar Divača	55.977,04 EUR
Športno društvo hitre noge	147,85 EUR
Balinarsko društvo Risnik Divača	3.106,81 EUR
Športno društvo RUJ Divača	9.390,23 EUR
Plezalni klub Divača	5.623,94 EUR
Karate klub BUSHI Divača	39.048,55 EUR

Turistično društvo Škocjan	21.250,88 EUR
TKŠD MEJAME	12.923,43 EUR
TKŠD Urbanščica	30.062,89 EUR
Primorski klub ljubiteljev starih motornih vozil Baliila	9.647,97 EUR
Razvojno društvo Bandera Dolenja vas	6.211,80 EUR
Razvojno društvo Lipa	2.023,84 EUR
Košarkarski klub Sežana	4.566,00 EUR
Društvo tabornikov ROD kraških j'rt	2.361,81 EUR
Društvo GLASNIH	300,00 EUR
Glasbeno društvo Balkan Boys	1.539,44 EUR
Športno društvo POSKOKEC	5.797,33 EUR
ŽRK ANTURM Sežana	1.295,51 EUR
Športno društvo Žogica	8.923,06 EUR
Gimnastično društvo Divača	1.715,13 EUR
PGD Divača	135.616,17 EUR
PGD Senožeče	141.979,37 EUR
Jamarsko društvo Gregor Žibera Divača	24.140,03 EUR
Društvo diabetikov Sežana	702,32 EUR
Območno združenje slovenskih častnikov Sežana	1.185,60 EUR
OZVVS Krasa in Brkinov Sežana	2.569,46 EUR
Združenje borcev za vrednotenje NOB Sežana	3.099,40 EUR
Združenje borcev za vrednotenje NOB Postojna	400,00 EUR
Policijsko veteransko društvo Sever za primorsko in notranjsko	1.103,84 EUR
Združenje borcev za vrednotenje NOB Izola	400,00 EUR
Združenje za vrednote slovenske osamosvojitve	455,62 EUR
Društvo upokojencev Divača	2.460,45 EUR

Medobčinsko društvo invalidov Sežana	2.015,60 EUR
Društvo tvoj telefon	1.649,75 EUR
Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana	32.061,60 EUR
Rdeči križ Slovenije	34.736,72 EUR
Društvo za duševno zdravje in kreativno preživljanje prostega časa	36.548,47 EUR
Društvo PO MOČ	7.965,17 EUR
Združenje multiple skleroze Slovenije	1.575,35 EUR
Društvo psoriatikov Slovenije	1.611,04 EUR
Društvo za zdravje srca in ožilja Slovenije	463,98 EUR
LIONS Club Sežana	900,00 EUR
Kraška KARITAS	1.225,14 EUR
Župnija Divača	32.000,00 EUR
Župnija Vreme	9.579,10 EUR
Župnija Senožeče	16.000,00 EUR
Društvo živinorejcev Sežana	1.073,79 EUR
Čebelarstvo društvo Sežana	8.570,09 EUR
Društvo brkinskih sadjarjev	2.886,15 EUR
Društvo kmetič sežanske regije	4.900,16 EUR
Društvo turizma na kmetijah Fraska	1.396,71 EUR
Društvo proizvajalcev Kraškega brinjevca	1.759,44 EUR
Društvo lastnikov gozdov Vrhe – Vremščica	5.517,82 EUR
Društvo proizvajalcev brkinskega slivovca	1.721,44 EUR
Društvo rejcev drobnice Krasa in Istre	2.826,49 EUR
Lovska družina Senožeče	3.689,83 EUR
Lovska družina Timav Vreme	3.199,21 EUR
Lovska družina Gaberk Divača	4.499,38 EUR
Brkinsko kraška zveza lovskih družin	3.256,38 EUR
SKUPAJ	1.020.297,67 EUR

KK BUSHI DOMOV PRINESEL KAR 22 MEDALJ

Karate klub Bushi Divača se že tradicionalno ponaša z visokimi dosežki in uvrstitvami na tako regionalnih kot mednarodnih tekmovanjih. Letos ni prav nič drugače. Dne 5. junija so se naši člani udeležili državnega prvenstva in dosegli odlične rezultate. V katah ekipno so se izvrstno izkazale Grk Lin, Miklavec Pia in Božič Tea, ki so osvojile prvo mesto. Dve drugi mesti v različnih kategorijah so osvojile Tavčar Nika, Gluvak Lea, Devič Nikolina

ter Miklavec Barbara, Frank Biljana in Tea Taraba. Tretje mesto so osvojili Selimović Armin, Horvat Tim in Miklavec Tom. Vsi so pokazali izjemno voljo za skupinsko delo in usklajenost na tekmovanju. V katah posamezno so odličja odnesli Skok Aleksej in Tavčar Nika s prvim mestom, Horvat Tim, Gluvak Lea in Grk Lin pa z drugim mestom, tretje mesto pa je pripadlo Selimović Arminu. Prav tako sta si odlično tretje mesto v kumiteju delili Gluvak Lea in Grk

Lin. Naši najmlajši so pokazali voljo in vztrajnost, ki se jim je na tekmovanjih obrestovala. V kumiteju je tretje mesto odnesel Miklavec Tom, drugo mesto pa je zasedel Škapin Toni. Starejši, ki so na tekmovanjih že stari znanci, so zasedli visoke stopničke. Nikolina Devič je v kati posamezno dosegla drugo mesto, nato pa še v kumiteju zasedla najvišjo stopničko. Miklavec Pia in Božič Tea so zasedli kar dve stopnički, in sicer za drugo in tretje mesto. Enako

odlično in z istim rezultatom sta se Pia in Tea pokazali tudi v kumiteju. Tretje mesto je v katah posamezno zasedel tudi eden izmed naših trenerjev Klemen Moderer, naša novinka Tea Taraba pa je z drugim mestom dokazala, da se s trdo voljo in rednimi treningi pokažejo dobri rezultati.

Kot lahko vidite, smo KK Bushi domov odnesli kar nekaj odličij in tako v prvi vrsti sami sebi dokazali, da se da doseči marsikaj, če se le malo potrudimo. Vsi člani so redno in marljivo trenirali, rezultati pa govorijo sami

zase. Vsem iskreno čestitamo za dosežene uspehe in jim na bodočih tekmovanjih želimo še obilo uspehov, v katere ne dvomimo.

A naš klub se ne udeležuje samo tekmovanj, temveč tudi seminarjev, na katerih pridobimo dodatna znanja, polagamo izpite za višje pasove ter sklepamo nova poznanstva, prijateljstva in se zabavamo. Po dolgih dveh letih brez seminarjev smo se v mesecu maju udeležili seminarja Gasshuku pod vodstvom vrhunškega mojstra Nemota Keisuke, ki je k nam prišel iz

dežele vzhajajočega sonca, Japonske. Seminar je potekal tri dni v Celju in potrebno je bilo veliko fizične in psihične pripravljenosti, saj so treningi intenzivni in zahtevajo več napora. Članom KK Bushi to ni predstavljalo velike težave, saj so uspešno opravili izpite. Klemen Moderer zdaj nosi naslov mojstra 2. DAN, Sanja Frank in Nikolina Dević pa se ponašata z mojstrskim nazivom, saj sta obe položili izpit za 1. DAN. Treninga so se udeležili še Vojko Frank, Goran Dezjot, Lea Gluvak in Pia Miklavac. Iskreno vam čestitamo za vaše nove mojstrske nazive in pridobljene višje pasove.

Ponosni smo, da iz našega kluba prihaja tako veliko število talentiranih in marljivih članov, tako mlajših, ki so kljub svoji otroški igrivosti pokazali neverjetno vztrajnost in borbenost, kot tudi starejših, ki so dokazali, da nikoli ni prepozno, da se odločiš za nekaj novega.

Nicol Vujović

Foto: Biljana Frank

GLASNIK GASILSTVO

GASILCI MLADINCI PRVIČ NA REGIJSKO TEKMOVANJE

V preteklih letih so gasilski podmladek predstavljali pretežno pionirji, ki so v gasilskem tekmovanju dosegali pomembne uspehe tako na lokalni kot tudi na regijski ravni. Ekipa gasilk in gasilcev pionirjev je v teh letih odrasla in prestopila med gasilce mladince, med pionirje pa je pristopilo veliko novih članov. Tako imamo po dolgih letih torej dve skupini, ki so ju mentorji v slabem mesecu dni uspešno pripravili na tekmovanje. Zadnji dve leti so bila gasilska tekmovanja zaradi epidemioloških razmer odpovedana oziroma prestavljena, zato je bilo letošnje tekmovanje za marsikoga prvo. 21. maja sta se obe skupini udeležili tekmovanja Kraške gasilske zveze, ki je potekalo v Povirju. Za vse gasilce pionirje je bila preizkušnja pred občinstvom, ki je glasno navijalo za svoje ekipe, ter pod budnim in strogim očesom sodnikov gotovo zahtevna. Težavo jim je povzročala tudi spolzka podlaga, a so kljub vsemu zasedli spodbudno sedmo mes-

to. Ekipa mladincev je takih razmer že vajena, pokazali so svojo povezanost in usklajenost, kar se je poznalo tudi pri izvajanju tekmovalnih vaj. Že sami so znali tudi videti svoje napake – pogovarjanje med izvajanjem vaje in prezgoden start. Vseeno so se izvrstno odrezali, dosegli 937,54 točk in zasedli odlično tretje mesto. To pa pomeni, da odhajamo na regijsko gasilsko tekmovanje, ki bo potekalo 25. septembra v organizaciji PGD Sečovelje. Držite pesti, da se bomo tudi tam dobro odrezali.

Jana Volk

Foto: Vojko Šinigoj

100-LETNICA STANISLAVA ČEPER

V Gornjih Ležeh, kjer na 26. hišnih številkah živi 42 prebivalcev, so se z vsem spoštovanjem (20. avgusta 2022) pridružili velikemu slavlju. Njihova sovaščanka **Stanislava Čeper je na-mreč praznovala častitljivih 100 let.**

Ne le, da so ji vsi mladi in stari prišli čestitat, ampak so s predstavnikom vasi Dinkom Ružičem prinesli težko torto z napisom 100, zaboj stotih krompirjev, sovaščan Marko Biščak pa ji je že pred tremi desetletji obljubil, da ji bo spekel torto za okrogel jubilej. Obljubo je tudi držal in spekel slastno torto ter jo okrasil s stotimi borovnicami. Domačijo M'racovi, kamor se je Stana pred več kot 70 leti preselila iz Buj v občini Pivka, kjer je bila rojena kot predzadnji otrok v kmečki družini s sedmimi otroci, so domačini slavnostno okrasili. Že dan prej so postavili mlaj in izobesili tabli z napisom „100“ ter „vse najboljše“, baloni in rožami. Vaščani so ji prišli voščiti v sprevodu, ki ga je s harmoniko spremljal 14-letni domačin Ruben Žvab, član KD Kraška harmonika, ki je letos osvojil 3. mesto na evropskem tekmovanju v Atimisu v Italiji. Sicer pa stoletnica Stana rada prisluhe njegovi glasbi in obuja spomine na mlada leta. Njegova mama Petra Ružič Žvab pa je tudi nova predsednica društva Kraška harmonika, ki prav letos obeležuje 35-letnico svojega delovanja.

V Gornje Ležee je prišla tudi delegacija divaške občine, ki jo je vodila županja Alenka Štrucl Dovgan, ki je slavljenci čestitala še na mnoga zdrava leta in ji izročila rože ter torto. Slavljenci so čestitali še predstavniki Društva upokojencev in RK Divača ter člani

Turističnega, kulturnega in športnega društva Urbanščica s predsednico Mirjam Frankovič Franetič. Za prijetno in sproščeno vzdušje sta igralca omenjenega društva Mirka Grabljevec v vlogi pacientke in Miran Furlan v vlogi zdravnika predstavila skeč z naslovom »Dežurna služba«, za katerega je besedilo napisal Bojan Podgoršek. Pravnu kinje Luna, Mila in Alja pa so za plesno predstavo prejele obilen aplavz. Sledilo je družabno srečanje ob dobri kapljici, kraških jedeh in glasbi.

Stanislava je bila rojena 20. avgusta 1922 leta v Bujah in kot pridno kmečko dekle je imela zlate roke. Okusila je gorje 2. sv. vojne, kjer je v partizanih izgubila brata Miho. Najprej je delala v sirotišnici v Pivki in je bila pridna šivilja celo življenje. Pri 30. letih se je poročila z 10 let starejšim Jožefom Čeparjem iz Zgornjih Ležeh, kamor se je preselila in tu živi že sedem desetletij. V zakonu je povila hčerko Tatjano (1952, žal se zaradi bolezni ni mogla udeležiti slavlja,

a se zahvaljuje vaščanom in vsem, ki so na kakršen koli način pripomogli k praznovanju) in sina Jožeta (1956). Oba otroka sta že upokojenca. Mož pa ji je umrl 1997. leta. Z vso pozornostjo in ljubeznijo je vzgajala in čuvala oba sinova otroka: vnuka Jožka (25), ki se ponaša z odličnimi strelskimi rezultati (pištola) v slovenskem, evropskem in svetovnem merilu, in vnukinjo Martino (23), ki ji vračata njeno naklonjenost. Rada jo obiščeta tudi vnuka Katarina in Andrej ter vseh pet pravnukov: Zala, Črt, Luna, Mila in Alja.

Stana, kot jo imenujejo domači, ima zelo rada naravo. Še pred leti je hodi-la na daljše in krajše sprehode v bližnji gozd in si nabirala novih moči za življenje. Rada je nabirala tudi gobe. Žal sta se ji sluh in vid poslabšala. Sicer pa je še vedno prisebna. Da je dočakala tako starost, se ima zahvaliti predvsem sinu Jožku s partnerko Branko Fragiaco, frizerki, pa tudi odlični strelki s pištolo pri SD Vremščica.

Praznovanje 100. rojstnega dne Stane Čeper se je zaključilo pozno v noč in vsi so slavljenci zaželeli še veliko lepih, predvsem pa zdravih let v njihovi družbi.

Olga Knez

Foto: Olga Knez

VISOK JUBILEJ - 90 LET SO PRAZNOVALE:

ANICA KLUN

Med svojimi najdražjimi je v mesecu marcu praznovala svoj 90. rojstni dan **ANICA KLUN**, rojena v Podgradu pri Vremah – v Potoku. Otroštvo je preživljala v Potoku, dokler ji ni vojna prinesla veliko izgubo. Izgubila je družino in domačijo, zato je kot vojna sirota živela v Podgradu. Spoznala je bodočega moža, s katerim sta si ustvarila družino v Kopru. Po dolгих letih, na jesen življenja, sta se odločila, da se vrneta v Podgrad, na moževo domačijo in da tam uživata v naravi. Pred letom je soproг preminil, tako da sedaj odločno sama živi v hiši. Še vedno polna energije in dobrega spomina se razveseli vsakega obiska, še posebej takega, s katerim lahko obuja spomine.

Veliko presenečenje je doživela, ko ji je prišla voščiti sama županja Divače Alenka Štrucl Dovgan in predstavnik Krajevne skupnosti Vreme in sovaščan Martin Prelc.

Po prvem »šoku« je bilo srečanje sproščeno, prijazno, veselo in sploh nekaj posebnega. Za vedno ji bo ostal v spominu.

Naši Anici kličemo še na mnoga, zdrava in prijazna leta.

Dušan Klun

Foto: Dušan Klun

SONJA PRIHAVEC iz Gornjih Vrem

Dne 26.06.2022 je gospa Sonja praznovala 90. rojstni dan. Slavljenko smo na njeni domačiji v Gornjih Vremah obiskali: županja občine Divača Alenka Štrucl Dovgan, predstavnica Občinske uprave in predstavnica Območnega odbora Rdečega križa.

Ob čestitkah z dobrimi željami in izročitvi pisanega šopa rož ter priložnostnih daril, je bila opazna radost slavljenke, ki je izrazila veselje in zadovoljstvo, da smo z obiskom počastili njen življenjski jubilej.

ANA FERFILA iz Senožec

Dne 25.7.2022 je gospa Ana praznovala 90. rojstni dan.

Ob tej priložnosti jo je županja Občine Divača Alenka Štrucl Dovgan obiskala v Domu upokojencev Sežana, kjer gospa Ana preživlja jesen življenja.

Slavljenki je čestitala ter ji izročila šopek cvetja in priložnostno darilo. Zaželela ji je predvsem veliko zdravja in dobrega počutja v krogu sostanovalcev.

Tatjana Cerkvenik,

Občinska uprava Občine Divača

Foto: Tatjana Cerkvenik,

Arhiv Doma upokojencev Sežana

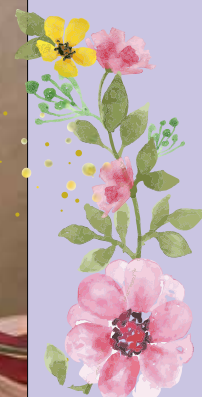
LIDIJA SKUK iz Gornjih Ležeč

LIDIJA SKUK je na svoji domačiji v Gornjih Ležečah 5. avgusta 2022 praznovala visok jubilej, 90. rojstni dan.

Slavljenko smo ob tej priložnosti obiskali: županja Občine Divača Alenka Štručl Dovgan, predstavnica Občinske uprave, predstavnici Društva upokojencev Divača in Območnega odbora Rdečega križa, ter člana TKŠD Urbanščica Vreme.

Ob čestitkah z dobrimi željami in izročitvi pisanega šopka rož ter priložnostnih daril je bila opazna radost slavljenke, ki je izrazila veselje in zadovoljstvo, da smo z obiskom počastili njen življenjski jubilej.

Tatjana Cerkvenik,
Občinska uprava Občine Divača
Foto: osebni arhiv

ZLATOPOROČENCA MARTA IN MILAN KLUN

Na Smrekarjevi domačiji v Grobišču pri Prestranku, kjer sta kmetijo z ekološko rejo cikaste pasme govedi in krškopoljskih prašičev ter oddajo apartmajev začela Melita in Boštjan Stegel leta 2015, lani pa jo je prevzela mlada prevzemnica kmetije 21-letna hčerka Zala, **sta Marta in Milan Klun iz Divače v krogu družine, svojcev in prijateljev obeležila 50 let zakonske zveze.**

Kot pred 50. leti, ko sta si obljubila večno zvestobo na gradu v Kromberku, sta se tudi tokrat na zlatoporočno slavlje popeljala s Fiatom 1100 R iz leta 1969. Na slovesnosti jima je čestitala tudi divaška županja Alenka Štručl Dovgan, pred katero sta čila in mladostna zlatoporočenca potrdila svojo zavezo za še mnoga skupna leta, izmenjala zlato poročna prstana, in jima izročila darilo. Ob dobrih kulinaričnih dobrotah, glasbi letošnjega evropskega podprvaka na diatonično harmoniko v Atimisu Marka Vatovca, so ob sladki torti nazdravili s Vinakrasovo teranovo penino in Prosecom. Posebno presenečenje pa jima je v goste prišla priljubljena pevka in voditeljica Slovenskega pozdrava Darja Gajšek, saj sta zlatoporočenca, Marta in Milan, rojena v Brkinih, velika ljubitelja glasbe, še posebej narodnozabavne.

Poročila sta se 19. avgusta 1972 v Kromberku in v zakonu sta se jima rodila hčerka Tanja ter sin Matej. V Divači sta si s pridnimi rokami in tudi odrekanjem zgradila svoj dom.

Leta 1989 sta v kraškem velbanem ambientu odprla gostilno Klunov hram v Divači, ki sta jo vodila vse do upokojitve. Zlatoporočenca se veselita, ko je cela razširjena družina z Matejem, Tanjo z Mirom ter vnukinjo Evo in vnukoma Vitjanom in Tejem zbere za veliko mizo v Divači, da jih lahko razvajata z domačimi dobrotami. Pravita, da je vodilo njunega zakona

ljubezen, medsebojno spoštovanje in pomoč. Ob upoštevanju še marsikaterih življenjskih univerzalnih dobrot sta složno, z roko v roki in ramo ob rami, prehodila obdobje, dolgo pol stoletja. Čeprav jima v življenju ni bilo vedno z rožicami poslano, sta vztrajala, se ljubila in spoštovala. Sedaj sta člana divaškega in sežanskega društva upokojencev ter sežanskega čebelarkega društva.

Strastna čebelarja, ljubita Brkine in neokrnjeno naravo, kamor se znova in znova rada vračata, da si nadihata svežega zraka, sprostita in pridelata domačo zelenjavo. Pred skoraj 10 leti sta postala čebelarja in prav čebelarjenje jima prinese veliko zadovoljstvo in notranji mir. Za čebelarjenje sta ogrela tudi hčerko Tanjo z možem Mirom, ki sta si svoj dom ustvarila v Ljubljani in jima priskočila na pomoč, ko jima čas dopušča. Tudi zlatoporočno slavlje ni minilo brez čebeljih dobrot. Kozarček meda, ki sta ga obogatila z zlahtno kombinacijo z zlato, je bil izvorno in pristrčno zlatoporočno darilo, s katerim sta ob konfetih razveselila številne svate. Seveda praznovanje ni minilo brez Slakove pesmi Čebelar, ki jo je na harmoniko zaigrala Darja Gajšek.

Olga Knez
Foto: Olga Knez

ZLATOPOROČENCA SONJA IN STOJAN KOBAL

Pred 50. leti, dne 19. avgusta 1972 sta zakonsko zvezo sklenila tudi **SONJA in STOJAN KOBAL iz Divače.**

Ob tem dogodku je županja Občine Divača - Alenka Štručl Dovgan, zlatoporočencema iskreno čestitala in poslala šopek cvetja.

Tatjana Cerkvenik, Občinska uprava Občine Divača

NIZKOFREKVENČNI HRUP

Razlaga zakaj ljudje podcenjujejo nizkofrekvenčni hrup?:

Nizkofrekvenčni hrup sam po sebi ni nič posebnega, hrup kot vsak drugi. Ko poznamo vse lastnosti tega hrupa, pa bomo na hrup začeli gledati z drugačnimi očmi. Izvor hrupa je isti kot pri slišnem zvoku, ne da pa se ga opisat in predstaviti kot slišni zvok, ker ga ljudje v večini ne slišijo. Zato je ime vibroakustika bolj primerno. Razlage in opise sem pripravil, da se lažje razume, kaj je **nizkofrekvenčni hrup**. Članek o hrupu je napisan zato, da se ve, kako malo ve stroka o tej zadevi, kako nesmiselna je obstoječa zakonodaja o hrupu in kako se medicina neresno obnaša ob ignoriranju dokaznih gradiv, do svojih pacientov. »Članek nizkofrekvenčni zvok 1 in 2 del«

Predvsem je pomembno to, da razumemo, kaj je zvok, kako nastaja, se pretvarja, potuje in izniči: Ti podatki so dosegljivi v »Dokument Dopis 06 Splošno, spodaj in Članku«.

- Kako nastaja, je pomembno zato, da poznamo izvor nastanka in vzrok.
- Kako se pretvarja, je pomembno zato, da razumemo, na kakšen način doseže človeka.
- Kako potuje in se izniči, je pomembno zato, da razumemo, od kod prihaja in kako daleč potuje.
- Izvor nastanka je vibracija, ki ustvarja zvok. Zato brez vibracije ni zvoka.
- Ko merimo zvok, vibracije ne moremo zanemariti.

Ko vemo vse naštet, nam je znano že marsikaj. V tem primeru nas predvsem zanima, v kakšni obliki doseže človeka?

- **V obliki zvoka**, če ga človek zazna.
- **V obliki stiskanja in širjenja zraka**, vibracija tal/sten ustvarja stiskanje in širjenje zraka, kar povzroča zvok.
- **V obliki mikrovibracije**, ki ustvarja vibracije tal, sten in vsega ostalega, kar je v prostoru.

V obliki stiskanja in širjenja zraka, zvoka vpliva na slušne organe, sinuse, grlo in vse ostalo, kar je povezano s temi organi.

V obliki mikrovibracije je najbolj

škodljiv in vpliva na vse ostale notranje organe, delno pa tudi na prej našete.

Ko vemo, kako doseže človeka, lahko spoznamo marsikaj. Opis, kako se vibracijska in akustična energija **pretvarja v telesu v elektromagnetne impulze**, je še kako pomembna. Kaj se ob izpostavljenosti vibroakustiki dogaja v telesu ob neposredni izpostavljenosti na biološki, elektromagnetni transdukciji itn., je opisano v »vibroacoustic disease«. **Priložen je Slo prevod, spodaj**. V tem prevodu lahko zasledite tudi trditve: »**Ne glede na to ali človeški zvočni sistem nizkofrekvenčni zvok zazna ali ne, dejansko vpliva na biološke spremembe v telesu.**«

Kot vemo, le redki ljudje zaznajo **nizkofrekvenčni zvok**. Še bolj redki pa so tisti, ki zaznajo **mikrovibracijsko energijo** v tleh, stavbnem pohištvi in ostalem. To nam pomaga razumeti, zakaj ljudje zanemarjajo **pojem nizkofrekvenčni hrup**. Tudi če človek ničesar od tega ne zazna, je temu neposredno izpostavljen, zato bo nekoč ob preveliki izpostavljenosti vsaj eden od organov na to reagiral. Seveda bodo nekatere bolezni pri ljudeh ozdravljive, druge pa ne. Na naših domovih smo najbolj izpostavljeni v nočnem času. Izključiti ne smemo niti delovnih mest. Najbolj pa nas seveda zanima **izpostavljenost v domačem okolju**.

Novejše zgradbe zaradi zunanjih izolacij, votle opeke zadržujejo vso energijo v prostorih, zato se več **akustične energije** sprošča v prostor. Neizolirane starejše stavbe, oddajajo vibracijsko energijo v obe smeri - »ven in noter«, zaradi drugačne strukture materialov je starejša zgradba tako akustično manj obremenjena. Enaka moč **vibracijske energije** pa je glede na isti izvor prisotna v obeh tipih zgradb. Vsekakor je nizkofrekvenčni zvok bolj škodljiv v **obliki vibracijske energije** kot pa v obliki zvoka.

Ker so nekateri pojmi nerazčiščeni, nastaja v vrednotenju te energije velika luknja. V naši državi obstaja izredno dobro dodelan sistem za zazna-

vanje potresov, ki je v lasti **ARSO**. Ta sistem lahko zazna te mikrovibracije, ob spremljanju tega sistema bi lahko brez večjih težav odkrili preobremenjenost okolja z **vibracijsko energijo**, ki povzroča nizkofrekvenčni zvok. Opozorila so podana zato, ker smo bili mi nekoč izpostavljeni vibracijski energiji »skupaj« v 20 letih, toliko, kot smo mi in naši otroci »sedaj« izpostavljeni v dveh mesecih. Kar ni zanemarljivo.

V nadaljevanju lahko preberete naznanilo z vsemi prilogami, v katerih so zajete tudi rešitve, in kratek opis, kako naj bi bila sprejeta zakonodaja za omejevanje.

- Dokument Dopis 01 E-mail
- Dokument Dopis 02 Naznanilo
- Dokument Dopis 03 Povzetek glavnih Bolezni
- Dokument Dopis 04 Zaključek in predlogi
- Dokument Dopis 05 Kazenski zakonik priporočila
- Dokument Dopis 06 Splošno
- NH Vpliv hrupa Raziskava Portug. CEL PREVOD

Ostalo gradivo in izvlečki iz raznih raziskav v angleščini:

- VAD Alves-Pereira-Castelo-Branco-Ltr-to-Aust-NZ-Journal-of-Public-Health-2014
- VAD COGCCNoiseStakeholderSubmission
- VAD Exposure to high or low frequency noise at workplaces
- VAD Vibroacoustic disease 1-s2.0-S0079610706000927-main
- VAD vibroacoustic disease

Slovenska spletna stran z informacijami o nizkofrekvenčnem hrupu:

- <http://nf-hrup.si/index.php>

Video o nizkofrekvenčnem hrupu:

- <https://www.youtube.com/watch?v=HVHTTGUG-ZE>

Maks Benčič

AL' PRAV SE PIŠE

Ste v tej *pasji vročini* imeli občutek, da vam je vroče *kot v kotlu*? Mogoče pa bo to *babje leto* še dolgo trajalo. To je le nekaj frazemov, ki so povezani s poletnim časom in z visokimi temperaturami.

Ste se kdaj vprašali, kakšno povezavo imata pes in vročina? Slovar slovenskega knjižnega jezika besedno zvezo *pasji dnevi* označuje čas od 23. julija do 23. avgusta, opisuje pa jih kot dneve hude vročine. V leksikonu Geografije zasledimo razlago, da izraz izhaja iz starega Egipta, povezuje se z zvezdo Sirius, ki začne vzhajati začne po 20. juliju v ozvezdju Velikega psa oz. Canis Major. V rimski mitologiji je Sirius opisan kot pes lovca Oriona. Boginja lune, lova in gozdov Diana je bila zaljubljena v Oriona, navadnega smrtnika, a ga je ponesreči ubila. Njegovo truplo je skupaj z njegovima psoma, Sirijem in Prokijonom, pripela na nebo in nastalo je ozvezdje Orion.

Bolj jasna nam je gotovo povezava občutka vročine, ki ga opišemo z besedno zvezo *vroče kot v peči* – v peči, v kateri se kuha ali peče jedi oziroma v kateri se kuri, je temperature res

zelo visoka. Enak pomen ima tudi frazem *vroče kot v kotlu*. Besedna zveza *babje poletje*, starejša različica se glasi *babje leto*, pravzaprav ne označuje poletnega časa, ampak gre za obdobje suhega, sončnega in toplega vremena v jeseni, predvsem oktobra in v začetku novembra, razlaga slovar. V Jezikovni svetovalnici najdemo tudi povezavo z besedo *babje* – gre za čas ženskih opravil, kot so spravilo žita ali predenje lanu. V sodobni slovenščini pa *babje leto* marsikje zamenjujejo z *indijanskim poletjem*.

Omenimo še povezavo poletja z vrtnino, ki je poleti pogosto na naših vrtovih – besedna zveza *čas, obdobje* ali *sezona kislih kumaric* pomeni poletno obdobje, v katerem se nič (pomembnega) ne dogaja. Izvor ima v sorodnem nemškem izrazu, ki označuje zatišje na poslovnem področju, je zapisano v Slovarju slovenskih frazemov.

doc. dr. Jana Volk

Oddelek za slovenistiko
UP Fakultete za humanistične študije

OBVESTILA, VABILA, OGLASI GLASNIK

UGODNOSTI ZA STAREJŠE S Sopotniki

Starejšim, ki koristijo prevoze z Zavodom Sopotniki, so po novem pri izbranih lokalnih ponudnikih storitev in za različne nakupe na voljo posebne ugodnosti.

Projekt *Ugodnosti za starejše s Sopotniki* nadgrajuje osnovno storitev zavoda, to je brezplačne prevoze za starejše. Zasnovan je na način, da starejši na dan prevoza prejmejo kupon za popust, če se naročijo za prevoz do podjetja, ki sodeluje pri projektu. Sodelujejo podjetja, ki nudijo frizerske storitve, prodajajo izdelke za starejše, optiki, cvetličarne itd. Skratka, ponudniki storitev, ki jih starejši potrebujejo.

Namen Zavoda Sopotniki je, da starejše vzpodbujamo k samostojnemu in aktivnemu življenju. Vzpodbujamo jih, da se odpravijo od doma tudi za nakup novih nogavic ali obisk cvetličarne in ne zgolj za obisk zdravnika. Projekt z družbeno angažiranim prispevkom podjetnikov, ki imajo posluš za starejše, obenem izboljšuje dostopnost do vsega potrebnega za dostojno starost.

Za starejše iz občin Divača, Sežana in Hrpelje-Kozina v sodelovanju z Zavo-

dom Sopotniki ugodnosti nudijo:

Optika Tom, Tom Mohorčič, s. p., Manufaktura, d. d., s trgovinama Hiša s stilom in Modni domek v Sežani, Nataša Petrič, s. p., s Trgovino Nataša Narava, Optika Clarus Koper in Optika Clarus Koper – Planet Koper, frizersko podjetje Studio 3, Kristina Bomeštar, s. p., v Sežani.

Gospod Vlado iz Hrpelj se je v juliju s Sopotniki odpravil do Optike Tom, da mu popravijo očala. Ker smo bili zgodaj v Sežani, smo se odpravili še na kavo. Na kavi nam je zaupal, da si pravzaprav želi nova očala in ne zgolj popravila okvirja. V optiki ga je zaposlena vprašala, od kdaj ima okvir, in gospod ji ni znal odgovoriti, saj ga ima že od nekdaj. S seboj je imel sveže meritve dioptrije in dogovorili so se za izdelavo povsem novih očal. Pri tem pa je s kuponom prejel 20 EUR popusta.

V Zavodu Sopotniki nudimo brezplačne prevoze in ugodnosti že preko 320 starejšim iz omenjenih treh kraško-brkinskih občin in jim tako lajšamo stiske in lepšamo življenje.

Informacije o rezervaciji brezplačnega prevoza in kupona za ugodnost starejši prejmejo na telefonski številki

031 831 030 pri koordinatorki enote Nini Zečević.

Vse aktualne informacije o popustih so dostopne tudi v sopotniških vozilih, kjer je na voljo promocijski letak.

V Zavodu Sopotniki smo neizmerno hvaležni vsem vključenim podjetnikom, da imamo možnost, da skupaj uresničujemo poslanstvo Človek Človeku Sopotnik.

Hvala!

Janja Smrkolj

Foto: arhiv Zavoda Sopotniki

GLASBENI ABONMA

JESENSKE SERENADE NA KRASU IN V BRKINIH

JSKD Ol Sežana v sodelovanju z Glasbeno mladino Ljubljansko razpisuje glasbeni abonma Jesenske serenade na Krasu in v Brkinih za vse ljubitelje odlične glasbe in izbrane poezije. Vabimo vas, da si s prevzemom brezplačne abonmajske vstopnice zagotovite svoj sedež na vseh lokacijah, kjer bodo koncerti potekali. Brezplačne abonmajske vstopnice JESENSKE SERENADE lahko prevzamete na blagajni Kosovelovega doma v času od **22. 8. do 6. 9. 2022**, saj vam kasneje sedeža morda ne bomo mogli zagotoviti zaradi velike-

ga števila obiskovalcev ali morebitnih novih zahtev NIJ-Z-ja zaradi ponovne nevarnosti Covida 19. Veseli smo vaše odločitve, da boste zvesti obiskovalec Jesenskih serenadah, za katere je spored izbral Boris Renner. Prijazno vabljeni k vpisu abonmaja Jesenske serenade na Krasu in v Brkinih. Uro pred vsakim koncertom boste lahko dobili tudi navadne vstopnice, vendar bodo v primeru zasedenosti sedežev (prostori niso veliki), imeli prednost tisti z abonmajskimi vstopnicami.

6. 9. 2022 ob 19. uri
v Galeriji Marijana Miklavca v Sežani

OBJEM MEDENINE

Trobilni kvintet Neobrass

Jernej Maček, trobenta

Kristjan Zupan, trobenta

Marko Arh, rog

Žan Kopše, pozavna

Uroš Menegatti, tuba

Spored:

Giovanni Gabrieli

Johann Sebastian Bach

Victor Ewald

Michael Kamen

Enrique Crespo

Koncert z besedo povezuje pesnik, igralec, pedagog in knjižničar Kristijan Koželj.

Foto: Darja Štravs Tisu

TROBILNI KVINTET NEOBRASS sestavljajo študenti ljubljanske Akademije za glasbo, in sicer trobentarja Jernej Maček in Kristjan Zupan iz razreda prof. Franca Kosma, hornist Marko Arh, ki je študiral v razredu prof. Boštjana Lipovška, pozavnist Žan Kopše, ki se izobražuje pri prof. Dušanu Kranjcu, in tubist Uroš Menegatti, študent v razredu prof. Rolanda Szentpálja. Nastopili so na številnih pomembnih in slavnostnih dogodkih: na sprejemu britanskega princa Edwarda, ob 200. obletnici Narodnega muzeja Slovenije, na koncertih Ljubljana festivala in tudi preko meje v Italiji

13. 9. 2022 ob 19. uri
v Cerkvi sv. Jurija na Tabru pri Materiji

SLIKOVITO

Matjaž Bogataj, violina

Maruša Turjak Bogataj, violončelo

Spored:

Wolfgang Amadeus Mozart

Reinhold Glière

Matija Krečič

Pēteris Vasks

Koncert z besedo povezuje diplomiran dramski igralec Tadej Pišek.

Foto: Tania Merdillo

Brat in sestra, violončelistka **MARUŠA TURJAK BOGATAJ** in violinist **MATJAŽ BOGATAJ**, že vrsto let nastopata doma in v tujini in sodelujeta v različnih projektih in komornih sestavih. Maruša se je kot ena vodilnih slovenskih čelistk mlajše generacije po študiju v Ljubljani in Münchnu v letu 2015 pridružila Simfoničnemu orkestru RTV Slovenija, Matjaž pa je gradil glasbeno kariero v tujini. Po študiju v Gradcu in Münchnu je bil štiri leta član frankfurtskega Opernega in muzejskega orkestra, leta 2017 pa je prevzel položaj vodje drugih violin v orkestru Bavarske državne opere. Nazadnje sta se kot solista z orkestrom predstavila decembra 2018 v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma, kjer sta premierno izvedla Dvojni koncert za violino in violončelo Nejca Bečana, ki ga je skladatelj in dirigent tudi posvetil njima.

20. 9. 2022 ob 19. uri
v Viteški dvorani na Gradu Štanjel

ČAS DEKLIŠTVA

Mladinska vokalna skupina Glasbene matice
 Ljubljana

Izidor Erazem Grafenauer, lutnja

Janez Jocif, zgodovinska glasbila

Tanja Rupnik, pevska pedagoginja

Lidija Podlesnik Tomašikova, plesna pedagoginja

Irma Močnik, zborovodkinja

Koncert z besedo povezuje diplomirana dramska igralka Tina Uršič.

Spored:

Program koncerta ČAS DEKLIŠTVA je sestavljen iz dveh različnih glasbenih govoric. V prvem delu bomo slišali sedem madrigalov angleške renesančne glasbe, s katero se mladi pevci redkeje srečujejo in je zanje dobrodošel nov izziv. Sklepni del koncerta predstavljajo glasbene slike iz dekleškega življenja v izvorni slovenski ljudski pesmi. V zakladnici slovenskih ljudskih pesmi ter v izročilu slovenskih šeg in običajev prednjačijo fantovske pesmi in z njimi moško večglasno petje, od ljubezenskih, pripovednih, vojaških, do napitnic in šaljk.

Foto: Janez Kotar

MLADINSKA VOKALNA SKUPINA predstavlja most, ki povezuje pevce mladinskega in mešanega zbora Glasbene matice. Na premiernem koncertu Čas dekleštva se je skupina predstavila z izborom angleških renesančnih madrigalov ter slovenskih ljudskih pesmi. V tem letu se je skupina preoblikovala v mešani pevski sestav in se predstavila na božičnem koncertu Čas rojstva, katerega osrednji del sta bili dve vokalno-instrumentalni skladbi, Obred koledovanja B. Brittna in Venit Lumen D. Močnika. Koncert je bil izveden v Velesovem in Adergasu, koncertno gostovanje pa se je sklenilo z nastopom v okviru Sakralnega abonmaja v Ljubljani.

27. 9. 2022 ob 19. uri
v Dvorani Muzeja slovenskih filmskih igralcev Divača
(v primeru slabega vremena na novi tržnici v Divači)

KARNEVALSKO RAZVAJANJE

Sherzer Brigade

Žiga Šerčer, repinique

Miha Friedrich, repinique, triangel

Marko Sikirica, surdos

Maca Svete, terceira

Fabijan Purg, terceira

Klara Aubrechtova, terceira

Primož Podobnik, caixa

Luka Kuhar, caixa

Spored:

Žiga Šerčer: **Turkish Delight, Fanka nam manka, Belo dos Belos, Samba Reggae, Drum ,n Bejs**
 Marko Sikirica: **Hell no Samba, Siki445**

Koncerte z umetniško besedo povezuje diplomiran dramski igralec **Dejan Pevčević**.

Foto: Tadej Bernik

SHERZER BRIGADE je energičen kolektiv izkušenih bobnarjev in bobnark, ki si s pomočjo glasbe prizadeva za spremembe znotraj posameznika! Brazilska glasba in ritem, ki izhaja iz te glasbe, je neusahljiv vir inspiracije, saj pripravi človeka do plesa, boljšega počutja in pozitivne naravnosti. Za razgiban ritem in solistične vložke skrbi vodilni bobben – repinique. Skupaj ustvarijo široko in z energijo nabito paleto zvoka, ki nikogar ne pusti ravnodušnega. Plesalo bo tako staro kot mlado!

NOVA POSKOKČEVA SEZONA!

Čeprav smo nedolgo nazaj šele zaključili s poSKOKčevo sezono, je nova poSKOKčeva sezona skoraj že tu. Čas hitro beži, kajne?

Poletne počitnice so čas, ko si poSKOKec in njegovi vaditelji lahko odpočijemo in napolnimo baterije. Se pa tudi že med poletnimi počitnicami začnemo zagnano pripravljati na nove izzive za prihajajočo sezono. Namreč, kmalu zatem, ko bodo otroci zakorakali nazaj v vrtčevske igralnice in v šolo, se bo začel program GIBALNA ABECEDA, s katerim bomo skočili v poSKOKčevo sezono. Na urah GIBALNE ABECEDDE otroci z gibanjem in igro spodbujajo socialne veščine in krepijo telesne sposobnosti. Otrokom predstavimo različne športe, učijo se

biti del ekipe in sodelovati.

V zgodnji jeseni pa bomo tudi zaplaval na tečaju plavanja. S poSKOKčevimi vaditelji se bomo skozi igro naučili lebdenja na vodi, pravilnega vdihovanja in izdihovanja zraka ter osnove tehnike plavanja. Tisti nekoliko starejši, ki so že sedli v šolske klopi, pa bodo lahko nadgrajevali svoje spretnosti tudi v ŠPORTNI ŠOLI. Šolarji se bodo na programu srečali z atletskimi in gimnastičnimi elementi, spoznali bodo značilnosti številnih športov in pravila iger ter 'fair-play' igre. Ob tem pa seveda ne bo manjkalo sprostitve in druženja.

Vsekakor pa ne bomo pozabili tudi na najmlajše. Zanje imamo prav poseben program OTROCI + STARŠI = SUPER

ZABAVA! Otroci bodo s pomočjo staršev razvijali temeljna področja otrokovega razvoja in izvajali naloge, ki jih brez pomoči svojih staršev ne zmorejo. Otroci bodo skozi igro razvijali svoje gibalne sposobnosti in se srečevali z novimi oblikami gibanja. Tako, pred nami je pestra poSKOKčeva sezona. PoSKOKčevi vaditelji smo pripravljeni in komaj čakamo, da se bomo lahko spet družili in gibalni skupaj z otroki. Več informacij na www.poskokec.si.

PoSKOKčev pozdrav!

Avtor: Anna Jedrejčič
Slika: arhiv ŠD poSKOKec

OIC "NA VRTAČI" V DIVAČI

Podjetje Scorpions d. o. o. iz skupine Group Krumpak gradi novo obrtno-industrijsko cono "Na Vrtači" Divača. Le-ta je locirana ob naselju in je vpeta med avtocesto in magistralno cesto Ljubljana–Koper oz. cesto proti Senožečam na eni ter med cesto Divača–Dolnje Ležeče–Ilirska Bistrica in železniško progo Ljubljana–Koper na drugi strani.

Kraj Divača s svojo izredno ugodno lego in prepoznavnostjo nudi odlične pogoje za razvoj.

Povzeto 3. 8. 2022 po spletni strani: <http://www.krumpak.si> OIC Divača.

Jožica Planinc
Foto: Jožica Planinc

OBJEKT	OBRNO INDUSTRIJSKA CONA - DIVAČA
GR. DOVOLJENJE	351-85/2008-14
ORGAN, KI GA JE IZDAL	Upravna enota Sežana
INVESTITOR	IGT d.o.o., Dantejeva ul. 1, Izola
PROJEKT PODJETJE	GLG projektiranje d.o.o., Vojkovo nabrežje 23, Koper
ŠT. PROJEKTA	474/2006, december 2006
ODGOVORNI VODJA PROJEKTA	Grlj Bojan u.d.i.g.
ODGOVORNI REVIZOR PROJEKTA	Prostor d.o.o., Koper
NADZOR	Studio GALEB d.o.o.
NADZORNA OSEBA	Aleksander Bizjak u.d.i.g. id. št. 0766 IZS A-0260
IZVAJALEC	SCORPIOS d.o.o., Oktobrske revolucije 17a, Izola
PRODAJA	www.krumpak.si

ČETRTRKOVE URE TEHNIKE ZA OTROKE IN OSTALE

Občina Divača in Društvo elektronikov Slovenije, ki ima sedež v Kačičah, sta poletnim počitnicam dodala novo vsebino. Če poletje v večini povezuje z morjem in s soncem, mogoče še s planinami in brezdeljem, so poletni četrtki v Divači dokaz, da lahko združimo prijetno s koristnim in se na zanimiv način naučimo marsikaj uporabnega. S pridobljenim znanjem in veščinami lahko pomagamo sebi in drugim. Zagotovo smo vsi velikokrat postavljeni pred preizkušnjo, ki terja od nas praktično tehnično znanje, ki je v bistvu lahko zelo enostavno, pa vendar nastane zagata kako problem rešiti.

Znamo narediti luknjo? Vemo kaj je in za kaj se uporablja spajkalo?

Enostavne teme za marsikoga, za mnoge pa, če vsaj poznane, pa velikokrat nemogoče izvedene v praksi. In vendar se lahko vsega naučimo na enostaven in prijeten način.

Temu so namenjena srečanja, ki smo jih organizatorji poimenovali Četrtkove ure tehnike za otroke in ostale.

Občina in imenovano društvo sta skupno ugotovila, da obstaja med otroki interes za tehnične vsebine, pri odraslih pa potreba po uporabnih znanjih. V Divači obstaja tudi prostor, ki nudi prijazno lokacijo za poletne aktivnosti. In tako je nastal projekt delavnic, ki potekajo vsak drugi in četrti četrtek v mesecu v prostoru nove Tržnice v Divači ob Kraški ces-

ti. Srečanja so brezplačna, potekajo v obliki delavnice, kjer lahko vsak sam nekaj poizkusi, ustvari in pridobi nova teoretična in praktična znanja.

Tematika delavnic bo raznovrstna. Spoznavali boste in se naučili praktičnih znanj in osnov s področja mnogih tehničnih uporabnih dejavnosti. Vsako srečanje bo prineslo svojo temo, kot je npr. vrtanje, spajkanje, rezanje, brušenje, varnost, kemija... predvsem pa organizatorji zagotavljamo, da bo zabavno, sproščeno. Prek prijetnega izkustvenega učenja boste udeleženci spoznavali tehniko, s poudarkom na področju elektronike, posegali pa boste lahko tudi na področje umetnosti.

Prvo srečanje je potekalo 14. 7. 2022 na temo KAKO NAREDIRI LUKNJO, drugo pa 28. 7. 2022 na temo SPOZNAJ SPAJKALO. Udeleženci so bili navdušeni, izdelali so svoj izdelek, kar je dodalo veliko volje in veselja.

Srečanja se bodo nadaljevala, tema srečanja bo teden dni pred srečanjem objavljena na občinski spletni strani. Upoštevane bodo želje, izražene na prejšnjih srečanjih.

K sodelovanju vabljeni **predvsem otroci** in pa seveda vsi, ki se želite naučiti nekaj novega in praktično uporabnega, ki želite svoje znanje obnoviti in ga nadgraditi ali želite svoje znanje deliti z drugimi. Delavnice so namenjene tudi temu, da lahko pokažete in vse ostale naučite nekaj, kar vi znate, drugi pa ne.

Vabljeni!

Iztok Felicjan,
Direktor občinske uprave
Občine Divača
Foto: arhiv Občine Divača

Na podlagi 110. in 111. člena Zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 94/07 - uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 83/12, 68/17, 93/20 - odl. US) in 70. člena Statuta Občine Divača (Uradno glasilo slovenskih občin, št. 4/14, 24/14, 9/15, 55/17 in 4/19)

RAZPISUJEM

redne volitve članov svetov krajevnih skupnosti na območju občine Divača

I.

Redne volitve v svete krajevnih skupnosti Barka, Divača, Dolnje Ležeče, Misliče, Senožče in Vreme se opravijo v nedeljo, 20. novembra 2022.

II.

Za dan razpisa volitev, s katerim začno teči roki za volilna opravila, se šteje ponedeljek, 5. september 2022.

III.

Za izvedbo volitev skrbi občinska volilna komisija.

IV.

Ta razpis se objavi v Uradnem glasilu slovenskih občin, na internetni strani Občine Divača (www.divaca.si) ter na oglasnih deskah občine Divača in krajevnih skupnosti v občini Divača.

Številka: 041-0008/2022-1

Divača, 8. 8. 2022

Alenka Štruel Dovgan,
Županja Občine Divača

BLIŽAJO SE LOKALNE VOLITVE 2022

VOLILI BOMO ŽUPANA, ČLANE OBČINSKEGA SVETA IN ČLANE SVETOV KRAJEVNIH SKUPNOSTI

V slovenskih občinah bodo jeseni potekale lokalne volitve. Redne lokalne volitve je dne 20. 07. 2022 na podlagi prvega odstavka 26. člena in drugega odstavka 104. člena Zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 94/07 - uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 83/12, 68/17 in 93/20 - odl. US) razpisala predsednica Državnega zbora Republike Slovenije Mag. Urška Klakočar Zupancič.

Redne volitve v občinske svete in redne volitve županov se bodo opravile **v nedeljo, 20. novembra 2022**. Za dan razpisa volitev, s katerim začnejo teči roki za volilna opravila, se šteje ponedeljek, 5. september 2022.

Na podlagi znanega datuma rednih lokalnih volitev je županja Občine Divača, Alenka Štruel Dovgan dne 8. 8. 2022 na podlagi prvega odstavka 110. in 111. člena Zakona o lokalnih volitvah in 70. člena Statuta Občine Divača (Uradno glasilo slovenskih občin, št. 4/14, 24/14, 9/15, 55/17 in 4/19) razpisala **redne volitve v svete krajevnih skupnosti na območju Občine Divača**.

Pravico voliti in biti voljen za člana občinskega sveta ima vsak državljan RS, ki je na dan glasovanja dopolnil 18 let starosti, državljan druge države članice EU, ki ima stalno prebivališče v Sloveniji, ter tujci, ki imajo stalno prebivališče v Sloveniji, in sicer v občini, v kateri ima volivec stalno prebivališče.

VOLITVE ŽUPANA

Volitve za župana se izvajajo po večinskem načelu. Za župana je izvoljen kandidat, ki dobi večino glasov. V primeru, da v prvem krogu noben kandidat ne prejme večine glasov, se opravi drugi krog volitev med kandidatoma, ki sta dobila največje število glasov.

VOLITVE ČLANOV OBČINSKEGA SVETA

Člani občinskega sveta se lahko volijo po večinskem ali proporcionalnem načelu. V primeru, da ima občinski svet več kot 11 članov, se ti volijo po proporcionalnem načelu.

Občinski svet Občine Divača ima 11 članov, zato se volitve v občinski svet izvajajo po **večinskem načelu**.

Zakon določa, da se za večinske volitve oblikuje volilne

enote tako, da se en član občinskega sveta voli na približno enako število prebivalcev. V volilni enoti se voli načeloma en član občinskega sveta, vendar če je to smotno zaradi oblikovanja volilnih enot, se v volilni enoti lahko voli tudi več članov občinskega sveta, vendar ne več kot tri.

Letošnje volitve članov občinskega sveta bodo potekale v štirih volilnih enotah, in sicer bomo volili v volilni enoti št. 1 tri člane občinskega sveta, v volilni enoti št. 2 dva člana občinskega sveta, v volilni enoti št. 3 tri člane občinskega sveta in v volilni enoti št. 4 tri člane občinskega sveta.

Volilna enota št. 1 obsega območje:

- del Krajevne skupnosti Divača - del naselja Divača, in sicer naslednje ulice: Bevkova ulica, Gregorčičeva ulica, Kajuhova ulica, Kettejeva ulica, Kolodvorska ulica, Kosovelova ulica, Kraška cesta, Ležeška cesta, Na Vrtači, Nova cesta, Partizanska ulica, Poslovna cona Risnik, Sončna pot, Stara pot, Ulica Albina Dujca, Ulica Brkinskega odreda, Ulica dr. Bogomira Magajne, Ulica Istrskega odreda, Ulica prekomorskih brigad, Ulica Stanka Volka, Ulica Stara Divača, Ulica 1. Maja in Vojkova ulica.

V volilni enoti št. 1 se volijo trije (3) člani občinskega sveta.

Volilna enota št. 2 obsega območje dela Krajevne skupnosti Divača:

- del naselja Divača, in sicer naslednje ulice: Trg 15. Aprila, Lokavska cesta, Ulica Gregorja Žiberne, Ulica Ludvika Požrlja, Ulica brinja, Cesta v Gabrovo naselje, Cesta v zeleni gaj in

- območja naselij: Betanja, Brežec pri Divači, Dane pri Divači, Dolnje Ležeče, Gradišče pri Divači, Kačiče-Pared, Matavun, Naklo in Škocjan.

V volilni enoti št. 2 se volita dva (2) člana občinskega sveta.

Volilna enota št. 3 obsega območje:

- Krajevne skupnosti Vreme, in sicer območje naselij:

Vremski Britof, Dolnje Vreme, Gornje Vreme, Famlje, Goriče pri Famljah, Škoflje, Zavrhek, Podgrad pri Vremah in Gornje Ležeče,

- Krajevne skupnosti Barka in sicer območje naselja Barka in
- Krajevne skupnosti Misliče in sicer območje naselij: Kozjane, Misliče, Vareje in Vatovlje.

V volilni enoti št. 3 se volijo trije (3) člani občinskega sveta.

Volilna enota št. 4 obsega območje:

- Krajevne skupnosti Senožee in sicer območje naselij: Dolenja vas, Gabrče, Laže, Otošče, Potoče, Senadole in Senožee.

V volilni enoti št. 4 se volijo trije (3) člani občinskega sveta.

Pri volitvah po večinskem načelu se glasuje o posameznih kandidatih. Volivec lahko glasuje največ za toliko kandidatov, kolikor članov občinskega sveta se voli v volilni enoti.

Če se v volilni enoti voli več članov občinskega sveta in sta zadnja dva kandidata, ki prideta v poštrev za izvolitev, dobila enako število glasov, odloča o izvolitvi med njima žreb.

Žreb opravi občinska volilna komisija.

Glasovnice za volitve članov občinskega sveta bodo sestavljene iz seznama kandidatov, za katere bomo volili tako, da bomo obkrožili številke pred imeni in priimki kandidatov, ki jim bomo želeli oddati svoj glas.

VOLITVE V SVETE KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Volitve v svete krajevnih skupnosti se izvajajo po večinskem načelu. Izvoljeni so kandidati, ki dobijo največ glasov. Če zadnja dva kandidata, ki prideta v poštrev za izvolitev, dobila enako število glasov, odloča o izvolitvi med njima žreb, ki ga opravi občinska volilna komisija.

Tudi za volitve v svete krajevnih skupnosti so oblikovane volilne enote. Člane svetov krajevnih skupnosti bomo volili v vseh 6-ih krajevnih skupnostih v skupaj 23-ih volilnih enotah.

Letos se bo v svete krajevnih skupnosti volilo naslednje število članov:

- KS BARKA 3 člane,
- KS DIVAČA 5 članov,
- KS MISLIČE 3 člane,
- KS SENOŽEE 10 članov,
- KS VREME 9 članov in
- KS DOLNJE LEŽEE 3 člane.

Nekatere politične stranke, volivci in bodoči kandidati za župana ste verjetno že začeli s pripravami na lokalne volitve, vsa uradna dejanja pa se lahko začnejo šele po datumu, ki z razpisom volitev velja za rok, od katerega dalje tečejo volilna opravila, to je **ponedeljek, 5. september 2022.**

Politične stranke bodo morale v skladu s pravili stranke določiti kandidate.

Kandidate pa lahko na lokalnih volitvah določi tudi skupina volivcev s podpisovanjem. Vsaka skupina volivcev lahko v posamezni volilni enoti določi največ toliko kandidatov, kolikor članov občinskega sveta se voli v volilni enoti. Kandidate bo v volilni enoti moralo podpreti najmanj 30

volivcev s stalnim prebivališčem v volilni enoti (1 % od volivcev v volilni enoti na dan razpisa volitev, vendar ne manj kot 30 in več kot 1000), kandidata/ko za župana pa 37 volivcev (2 % od volivcev, ki so glasovali v prvem krogu zadnjih rednih volitev za župana).

Kandidate za člana sveta KS prav tako lahko predlagajo politične stranke, ki kandidate določijo skladno s pravili stranke, ali pa s podporo skupine volivcev, ki se od zadnjih volitev ne spreminja in to je vsaj 10 volivcev, ki imajo stalno prebivališče v volilni enoti.

Politična stranka ali skupina volivcev, ki v volilni enoti določi več kot enega kandidata za člana občinskega sveta ali člana sveta krajevne skupnosti, mora določiti kandidate tako, da pripada vsakemu od spolov (moški, ženska) najmanj 40 odstotkov kandidatur.

Volitve v občinski svet, volitve župana in volitve v svete krajevnih skupnosti vodi in izvaja občinska volilna komisija.

Glasovanje na voliščih vodijo volilni odbori, ki jih imenuje občinska volilna komisija.

Glede imenovanja volilnih odborov je pomembno, da predsednik, član volilnega odbora in njun namestnik ne more biti zakonec, oče, mati, otrok, sestra ali brat, posvojitelj ali posvojenec kandidata v volilni enoti, v kateri je ta odbor imenovan, niti ne sme živeti s kandidatom v zunajzakonski skupnosti ali registrirani istospolni skupnosti.

Vsak kandidat za člana volilnega odbora bo tako moral podati soglasje k imenovanju v volilni odbor, ter izjavo, da bo najpozneje v treh dneh po javni objavi »Kandidatur« obvestil pristojno občinsko volilno komisijo o sorodstvenem ali drugem razmerju s kandidatom. Člana volilnega odbora, ki občinske volilne komisije v tem roku ne bo obvestil o sorodstvenem ali drugem razmerju s kandidatom ali ki je podal lažno izjavo o sorodstvenem ali drugem razmerju s kandidatom, **se kaznuje z globo 600 €.** Naloge prekrškovnega organa opravlja Inšpektorat za notranje zadeve.

Opozoriti pa je treba še na nekatera določila zakona, ki ureja volilno in referendumsko kampanjo. Organizator volilne kampanje mora namreč najkasneje 45 dni pred dnem glasovanja odpreti poseben transakcijski račun z oznako »za volilno kampanjo« in pri tem navesti volitve, za katere organizira kampanjo.

Vsa finančna sredstva, ki jih sam nameni ali dobi od drugih pravnih ali fizičnih oseb, mora zbrati na tem računu, ki ga je dolžan zapreti v roku štirih mesecev po dnevu glasovanja. Podatke o organizatorju volilne kampanje je treba sporočiti tudi občinski volilni komisiji hkrati z vložitvijo kandidatur. Organizator volilne kampanje pa mora v roku 15 dni po zaprtju transakcijskega računa predložiti občinskemu svetu in računskemu sodišču poročilo o vseh zbranih in porabljenih sredstvih za volilno kampanjo.

Vse informacije v zvezi s kandidiranjem in izvedbo volitev, obrazci, zakonodaja so dostopne na internetni strani Občine Divača (www.divaca.si) pod zavihkom »Lokalne volitve 2022«.

Iztok Felicjan,

Tajnik občinske volilne komisije

PRAVILA ZA PROSTOR V POSEBNI IZDAJI GLASILA ~ ZA LOKALNE VOLITVE 2022 ~

Občina Divača bo vsem organizatorjem volilne kampanje za lokalne volitve 2022 zagotovila enake pogoje za predstavitev v javnem glasilu Občine Divača v naslednjem obsegu:

1. Vsak organizator volilne kampanje **za volitve župana** ima na razpolago brezplačno predstavitev **v velikosti ene strani** - to je **6200 znakov s presledki** ali **fotografija 59 mm x 85 mm (pokončna) in 5600 znakov s presledki**.
2. Vsak organizator volilne kampanje **za volitve članov občinskega sveta** ima na razpolago brezplačno predstavitev **v velikosti 1/2 strani** - to je **3100 znakov s presledki** ali **fotografija 59 mm x 85 mm (pokončna) in 2800 znakov s presledki**.

Predstavitev lahko vključuje tudi znak politične stranke in fotografijo kandidata za župana ali fotografije kandidatov za člane občinskega sveta v velikostih, navedenih v prejšnjih točkah.

V primeru daljše predstavitve organizatorja volilne kampanje opozarjamo, da tekst oziroma slike ne bodo objavljene v celoti.

Predstavitev bo odrezana pri maksimalno dovoljeni dolžini.

Občina prav tako ne zagotavlja lektoriranja predstavitev. Predstavitve bodo objavljene v vsebini, kot bodo dostavljene.

Organizatorji volilne kampanje dostavijo predstavitev po elektronski pošti na naslov **obcina@divaca.si** z naslovom: »**Za lokalne volitve 2022**« ali na elektronskem mediju (USB-ključek, CD) na naslov **Občina Divača, Kolodvorska ulica 3a, 6215 Divača** do vključno **petka, 28. 10. 2022, do 12. ure**.

Poslano besedilo mora biti v Word formatu, slika v JPG ali TIFF obliki.

Vrstni red predstavitev kandidatov za župana bo enak vrstnemu redu, ki bo na glasovnicah.

Vrstni red predstavitev kandidatov za občinski svet bo objavljen po izvedenem žrebu, ki ga bo izvedla občinska volilna komisija.

Alenka Štručl Dovgan
Županja Občine Divača

KRIŽANKA

Sken ali fotografijo rešene slikovne križanke na strani 113 pošljite najkasneje do **6. 11. 2022** na naslov **glasnik@divaca.net** s pripisom **NAGRADNA KRIŽANKA** in vašimi podatki. Lahko pa pošljete tudi izrezano križanko na naslov:

OBČINA DIVAČA
(UO GLASNIK – nagradna križanka)
Kolodvorska ulica 3a, 6215 DIVAČA

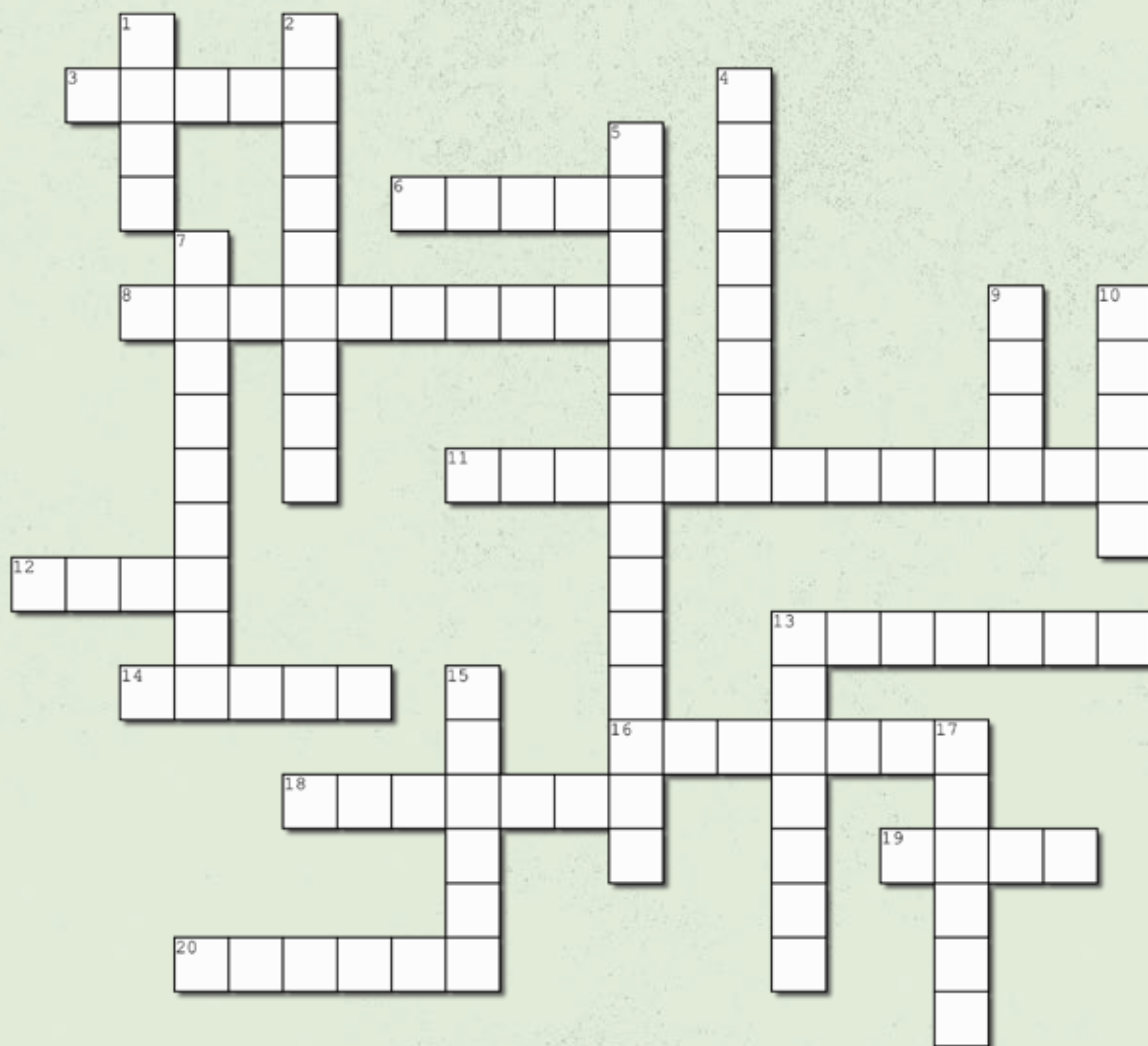
Nagrajenec bo objavljen v naslednji številki Glasnika. Nagrada sta **vstopnici za ogled Božično-novoletnega koncerta Pihalnega orkestra Divača**. Vstopnici bo nagrajenec lahko prevzel v Muzeju slovenskih filmskih igralcev najkasneje dan pred prireditvijo. Obenem vas obveščamo, da v uredništvo nismo prejeli nobene pravilno rešene križanke iz prejšnje številke.

				SESTAVIL MARIJAN SOTLAR	HRVAŠKI KOŠARKAR NBA LIGE (MATE)	ČEŠKO MESTO, ZNANO PO IZDELOVANJU ORGEL	MESTO OB JUŽNI OBALI CIPRA	BOLIVJSKA ZAČIMBNA KAŠA IZ ČILJEV IN ČESNA	BRITANSKI TV VODITELJ IN PEVEC (DONNELLY)	PRIPADNIK APAŠKEGA PLEMENA	KEMIČNI ZNAK ZA TITAN	MEHIŠKA TV USPEŠNIČA	LIUBLJENKA	VELIKA MORSKA RIBA Z DOLGO, OZKO GLAVO
				PISEC GLASBENIH DEL										
				OPISOVANJE KRAJEV										
				ITALIJANSKA ALPSKA SMUČARKA (CIPRIANI)							PROVINCA V VZHODNI TURČJI			
				PLAČILO, PLAČA (STAR.)				LUKA ČEČ			NEMŠKI KIPAR (BURKHART)			
				OKRAS, OLEPŠAVA				GREBEN NAD VIPAVSKO DOLINO			ROD TROPSKIH KUŠČARJEV			
										MINERAL, KI JE DOBIL IME PO HRIBU AR V FRANCIJI				
				GLASNIK	NOTRANJA STRAN ROKE OD ZAPESTJA DO PRSTOV	TOČKA					SLOV. PEVEC (JUNKAR)			
						SORTA BRESKEV					REKA NA KITAJSKEM			
							GLUVIČNA BOLEZEN NA VINU							
				OBLIKA ISLAMSKA MEDITACIJE			EST. SKLADAT. (EVALD)			SLOVENSKI DENAR				
							FINSKA TISKOVNA AGENCIJA			PREŽHOV LITERARNI JUNAK				
				ZNAČILNOST LAHKEGA					SLOVENSKI PIŠATELJ (FUSAR)				JUDOVSKE SREDNJEŠKE MISTIČNI VERSKI NAUK	SORTA JABOLK
				NIZOZEMSKI KOLEŠAR (DANNY)					JAPON. SMUČ. SKAKALEC (KASAI)					
									ETIOPSKI KNEZ					
				KANADSKI HOKEJIST (STEWART)			HIMALAJSKA KOŽA			ZVER IZ DRUŽINE MAČK		ALOJZ DEMŠAR		
							MOČNI VIHARI V S. AMERIKI			STRONCIJ		SLOVENSKI SKLADATELJ (BOJAN)		
				GLASNIK	ZAKOLIČENA PROGA	UKRAJINSKA TV			IRAŠKI POLITIK (FUAD)			ARABSKO OGRINJALO		
						OSNOVNI DEL STROJA, KI SE VRTI			HERAKLEJEV SIN			TVORBA UMA		
				ANTIČNA BOJNA LADJA TROVESLAČA				NEPRIJETEN OBČUTEK ZARADI STRAHU			UDAREC			
											DEBELEJŠI ZREZEK IZ STEGNA			
				GRŠKA ČRKA			AMER. PLESNA GLASBA			AMERIŠKI MATEMATIK (STEPHEN)				
							MIŠICA ODMIKALKA							
				OČE			GALIJ			VOTLA MERA V SAUDSKI ARABII				
							VRSTA POKOŠENE TRAVE							
				SAMOSTANSKI BRAT						HRVAŠKA POPEVKARICA (JUVAN)			OBREDNO UMIVANJE PRI MUSLIMANIH PRED MOLTUVJO	PLES V MASKAH
										TITAN				
				GRIČEVJE V FRANCIJI, BELGIJI IN LUKSEMBURGU										
				GLASNIK	PLITVA VDOLBINA V STRMEM POBOČJU	SLOVENSKA GLEDALIŠKA IGRALKA (MIČA)			RIMSKI BOG LJUBEZNI	HRVAŠKI POLITIK (TRIPALO)			BERILIJ	
						NIČLA			SL. NOGOMETAŠ (KLEMEN)				TV POROČEVALEC (ŽITNIK)	
				DEOKSIRIBO- NUKLEINSKA KISLINA			RIMSKI POZDRAV	J. AMERIŠKA OPICA		UKRAJINSKA BIATLONKA (TATJANA)	AM. KOŠARKAR (MICHAEL)			
								RENIJ			NEMŠKA TRGOVSKA VERIGA			
				SLOVENSKI IZDELOVALEC HARMONIK (ALEKS)				NAJVEČJE TRG. PODIJETJE V EVROPI				SLOVENSKA ARHITEKTA (ŽIVA)		
								FORDOV AVT. MODEL				NATRIJ		
				LASTNOST ČLOVEKO- LJUBNEGA										
				LEVI PRITOK RENA V ŠVICI			ŠVICARSKA ZNAMKA UR					KEMIČNI ZNAK ZA TANTAL		

UGANKARSKI SLOVARČEK: EBE - nemški kipar (Burkhart), DHIK - oblika islamske meditacije, AAV - estonski skladatelj (Evald), ALAERTS - nizozemski kolesar (Danny), NELS - kanadski hokejist (Stewart), NTU - ukrajinska TV, SMALE - ameriški matematik (Stephen), SAKI - južnoameriška opica, REDD - ameriški košarkar (Michael), STT - finska tiskovna agencija, ATSAM - jezik v Nigeriji, ANOLIS - rod tropskih kuščarjev

REŠITEV KRIZANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE: ADOLESCENT, HEROMANIJA, AMORET, GEN, MES, KOLEGA, MUZEJ, KROJ, SFOR, NOAH, ŠA, FILIRA, JAKOST, ADOLF, SENO, REMI, TAVMANT, BALADUR, ARES, ORGAZEM, NA, NK, BOHEME, GIN, OKSID, KOZA, KAAE, MOKHOV, HAJNC, ELICA, ALB, SAHGAL, DIVAČA, AR, RNA, ITA, EB, BAGI, RSO, LND, EARL, SENIK, PAČU, KRACA, SEN, MODUL, APNENČEVA LABORA, RADVANJE, ALANAH

8. NAGRADNA KRIŽANKA

Vodoravno:

3. drevo, ki se uporablja za gojenje sviloprejk
6. vas na slemenu Brkinov
8. kuhanje žganja
11. Slovenke, ki so do konca 2. svet. vojne odhajale služiti v Egipt
12. stara utežna mera, 100 kg
13. primorski izraz za trgatev
14. iz niti narejen zapredek nekaterih metuljev
16. kraška dolina na krasoslovni učni poti Divaški kras
18. zimzelena rastlina, ki rada ovija drevesa
19. shramba, kašča
20. prostor ob morju za pridobivanje soli iz morske vode

Navpično:

1. starejši izraz za vrata, tudi ime nove dediščinske platforme
2. lepa hči oskrbnika senožeškega gradu, ki so jo Turki odpeljali v suženjstvo
2. pisani dnevni metulj, ki odlaga jajčeca na koprive
4. priimek pisateljice in zbirateljice ljudskih »pravc«, Jasna Majda
5. vodni zbiralnik, tehniška dediščina Južne železnice (2 besedi)
7. pridobivanje lesnega oglja
9. grm ali nizko drevo z zelo trdim lesom, ki se uporablja pri pletarstvu
10. mlaka, luža, tudi ime kraja s pršutarno
13. narečni izraz za mravlje
15. kmečki praznik, ko se zakolje in pripravi prašiča za hrano
17. okrogla košara z ravnim dnom in majhnima ročajema

Pred vami je 8. nagradna križanka, v kateri se lahko preizkusite v poznavanju in iskanju gesel na temo naravne in kulturne dediščine lokalnega ter slovenskega prostora. Želimo vam prijetno in poučno razvedritev, če se vam pri kakšni besedi zatakne, pa odgovor najdete na spletni ali Facebook strani Zavoda Dobra pot ali v aplikaciji Zapisi spomina (www.dobra-pot.si, <https://www.facebook.com/DobraPot>, <https://zapisi-spomina.dobra-pot.si/>).

Nagrade so prispevali: Katarina Barbara-unikatna keramika, Katja Prunk; Sivkin Butik, Divača; Leon Butinar, Divača; Sadjarska kmetija Biščak, Buje.

Srečni nagrajenci 7. križanke so: Sara Boršič iz Rjavč, Karolina Šega iz Senožec in Loredana Cergol iz Škocjana.

Rešitev prejšnje križanke (1-22): klen, Srebrna, zmaj,

fičo, oprekelj, remenka, balar, lectarstvo, kožuhanje, folklor, piščeta, varžet, pinca, krmilnica, Škocjan, anekdota, griža, rabota, brod, furman, bakala, latnik.

Ponovno vabljeni, da rešeno križanko fotografirate in pošljete do **30. septembra 2022** na sitka.tepeh@dobra-pot.si ali po pošti na Zavod Dobra pot, Barka 31, 6217 Vremski Britof. Imena nagrajencev bodo objavljena v eni izmed naslednjih števil glasila.

Še enkrat se zahvaljujemo vsem donatorjem za prijazen odziv in darovane nagrade, s katerimi bomo obdarili navdušene poznavalce kulturne in naravne dediščine naših krajev.

ZGODOVINA PIVOVARNE SENOŽEČE

Ko je Avstro-Ogrska določila Trst za svoje glavno pristaniško mesto, je postala cesta med Dunajem in Trstom zelo pomembna, imenovali so jo celo cesarska. Takrat so bile Senožeče povzdignjene v pomemben furmanski kraj, kjer je gostinstvo cvetelo, vino in pivo sta tekli v potokih. Sredi 19. stoletja je tam delovalo 26 gostiln, ki so zagotavljale prenočišče za kar 250 parov konj. Dober obisk gostiln je bil povod, da se je v tem kraju razvila pivovarska obrt. Odlično pivo je zlasti zagotavljala izvirska voda.

Na Slovenskem so v 19. in 20. stoletju delovale številne pivovarne. Od leta 1817 do 20. stoletja jih lahko naštejemo več kot 50.

1817 je med prvimi omenjena pivovarna v Lukovici, 1818 v Mengšu, 1820 pa v Senožedah. Slednja velja za eno izmed prvih na Slovenskem. Naša najstarejša še delujoča pivovarna v Laškem, je bila ustanovljena pet let pozneje.

Pivovarno v Senožedah je ustanovil domačin Janez Dejak, ki je v razvitem senožeškem gostinstvu videl donos in uspešnost te gospodarske panoge. Od začetka je imela majhno tržišče, ki pa se je nezadržno širilo zaradi odlične lege ob pomembni furmanski cesti. Kakovostna izvirska voda iz bližnjega gozda, je dajala pivu značilen in prepoznaven okus. Senožeško pivo je bilo pri priznanih tržaških gostincih in na tujem tako poznano ter priljubljeno, da mu niti Južna železnica, ki je bila 1857 speljana mimo Senožec in je uničila cvetoče furmanstvo ter gostinstvo, ni prišla do živega. Pivovarna je počasi večala proizvodnjo in se iz leta v leto širila. Rodbina Dejak jo je upravljala do leta 1872, ko sta jo kupila družabnika Rzzier in Prister, zatem pa 1878 Rietter in Holt iz družbe Trieste export Bierbr. Takrat je proizvodnja dosegla do 3000 hektolitrov na leto. Pivovarna je začela izvažati v Trst in prek tamkajšnjega pristanišča v svet. Leta 1895 jo je prevzel Liebman do leta 1913, ko je postala delniška družba z novim imenom Adria in sedežem v Trstu. Večinski delničarji družbe so izhajali iz družine Dejak, nekaj delničarjev je bilo avstrijskih in tržaških Nemcev. Tako je bilo do 1918, ko jo je prevzela družba Gosser. Senožeška pivovarna je kraju dala močan pečat, zagotavljala je delovna mesta.

Zanimiv je podatek, kako je proizvodnja z leti naraščala. Leta 1884 so zvarili 3000 hektolitrov, 1904 17.000, leta 1911 po posodobitvi proizvodnje pa celo 35.000. Takrat je bila Adria že med večjimi pivovarnami na Slovenskem in je konkurirala Unionu, Laškemu in tržaškemu Dreherju.

Pod nadzorom čeških mojstrov in s tehnološko in prostorsko posodobitvijo se je investicija obrestovala, saj so leta 1904 zvarili 17.000 hektolitrov piva v enem letu. Leta 1907 je bila zgrajena nova varilnica in sušilnica slada, dve leti pozneje pa je bila urejena nova, umetno hlajena klet

za 15.000 hektolitrov piva. Leta 1911 so modernizirali celotno proizvodnjo, od sladarne, sušilnice slada, varilnice, dveh hladilnikov, vrelnice, do uležalne kleti, pretakalnice in dvorane za stekleničenje piva. Obnovili so tudi pomožne prostore pivovarne, denimo za pranje sodov, čiščenje in drobljenje slada, kolarno, mizarstvo delavnico, konjski hlev in podobno. Sodobno urejena proizvodnja je bila velik uspeh, saj so leta 1911 zvarili 35.000 hektolitrov piva – 5000 več kot v Laškem in le 2000 manj kot v konkurenčni pivovarni Union. Nova linija je bila sposobna napolniti tudi 20.000 steklenic na dan, celotna tovarna pa je bila elektrificirana iz tovarniškega generatorja. Potrebna sredstva za to veliko investiranje je zagotovila Jadranska banka iz Trsta. Takrat je tam delalo 100 rednih in sezonskih delavcev, proizvodnjo pa so budno nadzorovali češki pivovarniški mojstri. V tistem času so izdali lično knjižico o pivovarni, izvod danes hranijo v Goriškem muzeju. Tehnični preobrat in strokovno vodstvo sta prispevala k nastanku izjemno kakovostnega piva, ki je senožeško pivovarno poneslo med najboljše v habsburški monarhiji. Kljub zavidljivemu uspehu je tovarna v nekaj letih propadla. Svetovna gospodarska kriza in slabo gospodarjenje sta povzročila, da podjetje ni dobilo novih posojil, zato so že leta 1924 prenehali variti pivo. Nekatera pričevanja delavcev v pivovarni namigujejo tudi na možnost sabotaž iz konkurenčne tržaške pivovarne Dreher, ko naj bi v pristanišču namenoma pustili, da se pivo zaradi vročine pokvari, sabotaže pa naj bi bile tudi v sami tovarni. Med stečajnim postopkom so jo prodali, nekaj strojev je odkupil Dreher, nekaj so jih prodali za staro železo. 1925 pa je bila pivovarna izbrisana iz Senožec.

Danes na pivovarno spominjajo le še keramični patentirani zamaški, steklenice z reliefnimi zapisi, kakšna porumelena razglednica ter njena zgodba o uspehu in propadu.

Slovenske Novice, 4.8.2013.

Primož Rojc

VABLJENI NA PRAZNOVANJE ČASTITLJIVE OBLETNICE

200 let ustanovitve Pivovarne v Senožečah

POD POKROVITELJSTVOM MATJAŽA HANA,
MINISTRA ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO REPUBLIKE SLOVENIJE

ČETRTEK, 15. SEPTEMBER 2022

- ob 19:00 Plesno društvo Srebrna »Čez pivo ga ni«
ob 19:15 **"STRIPTIZ"** monokomedija Matjaža Javšnika, v večnamenski dvorani »Rudolfa Cvetka«, (vstopnina 10 EUR)

PETEK, 16. SEPTEMBER 2022

- ob 16:00 **delavnica z Rihardom Bašo:** praktičen prikaz pravilnega razseka divjega prašiča za osebno porabo - v lovskem domu v Dolenji vasi
od 16:00 dalje **odprtje razstav:** ohranjenih predmetov iz senožeške pivovarne, slik osnovnošolcev in malčkov iz otroškega vrtca iz natečaja »Narava in divjad« in svežih gob v sodelovanju z Gobarskim društvom iz Sežane
ob 17:00 predstavitev Slovenske zveze za sokolarstvo z živimi sokoli, izdelava medveda z motorno žago
od 18:00 **GREMO NA LOV, PA BREZ PUŠKE.** Sodelujejo:
• baritonist **Jure Počkaj**, **Lovski pevski zbor Doberdob, rogisti in praporščaki**
• **Skeč avtorja Marijana Sotlarja EN PROU USE SU BLE BREJE**, v režiji Gojmirja Lešnjaka Gojca, igrata Tina Štok in Igor Rojc
• **Lovski kviz** z voditeljem Žanom Papičem
ob 20:30 **PESMI DALMACIJE:** Klapa Leut iz Zadra

Prireditve bodo popestrili člani kulturnega društva »Kraška harmonika«, program bo povezovala **Sidonja Zega**.

Čaka vas odlična ponudba različnih vrst piva, pivskih jedi, divjačinskih suhomesnatih izdelkov, kraškega brinjevca in brkinskega slivovca prvega slovenskega viteza žganj, **Franca Jelušiča** iz Slop.

Vsi dogodki bodo
v večnamenski
dvorani »Rudolfa Cvetka«,
pri OŠ Senožeče in ob njej.

SOBOTA, 17. SEPTEMBER 2022

- ob 16:00 srečanje gospodarstvenikov Krasa in Brkinov z ministrom za gospodarski razvoj in tehnologijo RS **Matjažem Hanom**, v OŠ Senožeče
ob 18:00 osrednja proslava v počastitev 200 letnice Pivovarne Senožeče
Slavnostni govornik **Matjaž Han**, minister za gospodarski razvoj in tehnologijo RS
povezovalka **Tjaša Škamperle**, igralec **Primož Forte**, baritonist **Jure Počkaj**, **Pihalni orkester Divača**, v večnamenski dvorani »Rudolfa Cvetka«
od 19:30 dalje prireditve v šotoru na avtobusni postaji Senožeče (vstopnina 10 EUR)
Sodelujejo: imitator, pevec in humorist **Klemen Slakonja**, **Pihalni orkester Divača**, **Društvo hmeljarjev** iz Žalca, **Klapa Škvadra**, ansambel **Javor** in povezovalac **Evgen Ban**

BOGATA IN RAZNOVRSTNA PONUDBA PIVA IN PIVSKIH JEDI.

Scenarij in režija vseh prireditev: **Lučka Peljhan**.

Organizator: OBČINA DIVAČA; **Soorganizatorji:** Brkinsko-kraška zveza lovskih družin Sežana, Lovska družina Senožeče, KD »Pepca Čehovin-Tatjana« Senožeče, Gasilsko društvo Senožeče in JSKD OI Sežana; **Praznovanje so omogočili:** SAM TRANS d.o.o. Senožeče, Seven refractories d.o.o. Divača, UNO elektronika d.o.o. Dolenja vas, Gostilna Na ravni d.o.o. Senožeče, AS Gabrče, PVC Nagode d.o.o. Postojna, Koritnik Andrej s.p. Dolenja vas, Mesarija Marko Prunk s.p. Lokev, Picerija Etna Divača, Mesnica Malovec Divača, Julon Ljubljana, Banka SanPaolo Intesa, poslovalnica Sežana, Odvetnica Anita Hiti Senožeče, Gradbena mehanizacija Igor Hreščak s.p. Senožeče, BE&ST d.o.o. Senožeče, Avtoprevoznništvo Denis Šturm s.p. Senožeče, Gradbeništvo Šerifoski Senožeče, Gostišče »Stari Grad« Senožeče, Komunala Sežana, Marmor Sežana, Mitol Sežana, Lotrans Sežana, Hortikultura Sežana, Sarajevska pivnica Sežana, Pivnica Prunk Sežana, Ruj nepremičnine Jernej Suša s.p. Sežana, Clinton bar Sežana, MPI Kras Pršutarna Šepulje, Vinarstvo Tomaž Škrli Tomaj, Vinarstvo Branko Škrli Filipčje brdo, Vinarstvo Trebižan Planina pri Ajdovščini, International Services ŽM d.o.o. Kozina, Ljubica Jelušič, Aleš Štrancar, Tiskarna Mlajč Divača, Mizarstvo Abram Hrašče, Trgovina Unioil Sežana, Cvetličarna Erika Erika Kljun Peric s.p. Sežana, Damijan Cerkevnik Senožeče, Šin Hua Li Senožeče, Zavarovalnica Triglav.